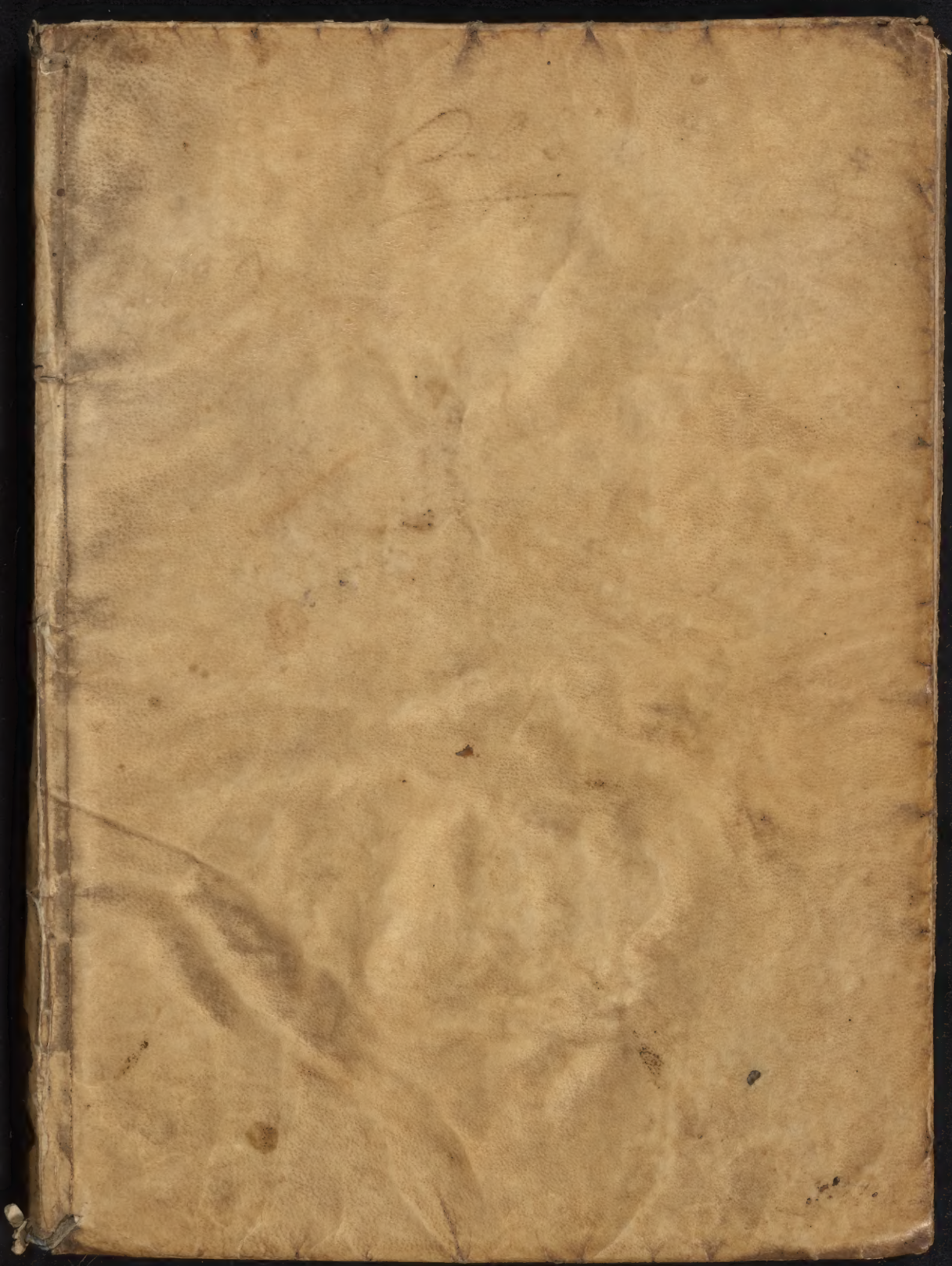

42

ny

10539

di

65
40

ms-
7

COMPENDIVM MALEFICARVM

In tres libros distinctum

EX PLVRIBVS AVTHORIBVS
PER FRATREM FRANCISCVM
MARIAM GVACCIVM

Ordinis S. Ambrosij ad Nemos collectum, & plu-
ribus figuris, ac imaginibus perornatum:

Ex quo nefandissima, & execranda in genus humanum ope-
ra venefica, ac ad illa evitanda Diuina reme-
dia conficiuntur.

CVM PRIVILEGIO,

WESTON COLLEGE LIBRARY
WESTON, MASS.

MEDIOLANI

Apud Hæredes August. Tradati. M. DC. VIII.

Cum licentia Superiorum.

BF

1520

168

1608

Imprimatur.

Fr. Aloys. Bariola Augustinianus, Consultor Sancti
Officij pro Reuerendis. Inquisitore.

Aloysius Bossius Canonicus ordin. Theologus pro
Illustriss. Cardinali Archiepiscopo.

Vidit Saccus pro Excellentiss. Senatu.

mo
Illustriss. ac Reuerendiss.

D.D. HORATIO MAFFEO

S.R.E. Cardinali Ampliff.

Et Religionis Ambrosianæ Protectori vigilantiss.

F. FRANCISCVS MARIA GVACCIVS
Eiusdem Religionis alumnus. S. D.

TRIENNIVM ab hinc (Vigilan-
tissime Præsul) cum circa curam Se-
renissimi Ducis Cliuensis, & Iulia-
censis, (qui multis ligaminum gene-
ribus à Maleficis tenetur) versarer
librum hunc, cui Compendium Ma-
lesficarum titulus est, varijs exemplorum ferculis inter-
persum, in vnum collegi, eo solùm consilio, vt mortales
(considerata Magorum calliditate) studerent in Domino

piè, sancteque viuere. Qui etsi ad stomachum nasutorum
non faciet (quid enim difficilius, quàm cuiusuis palato
facere satis?) ad euitandam tamen sortilegorum
tiem, nonnihil conferre videtur. Cum verò hunc
typis tradere statuerim, de patrono (quo auspice tutior in
lucem exiret) quari apud me cœptum est. Tu verò Il-
lustrissime, ac Reuerendissime Protector, quem genius
nulli sua dexteritate non grauisimus, animi, corporisq;
dotes, & innumera vitæ ornamenta huc fastigij euexe-
runt, vnus unice multorum occurristi, qui publico præ-
conio prædiceris egregiam virtutem cum pari eruditione
copulasse, iacentesque litteras non respicere solum, verum
etiam amplissimo fauore prosequi, & benignitate haud
vulgari excitare. Quas igitur ob res aduertens, animo te
egregium omni ex parte agere Mecenatem in eos, qui se
suasque fortunulas doctrinæ melioris dicare possunt, quos
inter ego postremis subselijs sedeo, duxi, celebratissimi
tui nominis facem, huic nascenti opusculo prælucere, tibi-
que licet ampliora promerito, hanc laboris certè alicuius
fæturam consecrare. Quam si candore illo (vt spero)
quo es præditus ingenuo sanè, & liberali exceperis, ru-
gos censores, quibus nihil nisi ingenio, & industria per-
fectum placet, ad has vigiliolas conninebunt. Vale.
& Guaccium inter eos adscribito, qui tibi sunt toto pe-
ctore addicti. Mediolani, sexcentesimo octauo supra
millesimum, mensis Maij.

AD LECTOREM.

Præfatio.

Nter innumerabilia Dei beneficia, quæ indies in vniuersum genus humanum, & in fideles præcipuè suos Diuina exercet misericordia, hoc vnum crediderim esse singulare, Cognitio, videlicet, malitiæ, & impietatis hostium tam visibilium, quàm inuisibilium nostrorum: vt cognita eorum calliditate, ponamus obstacula, vbi offendicula parant illi, & tentant. Quoniam verò superbia eorum, qui Deum oderunt indies gradatim ascendit, & crescit semper, & non veretur humani generis virulentus hostis, cuius sæuitia magis, ac magis incalescit, nobis acutissimas disseminare spinas, dolorum, tribulationum, infirmitatum diuersorum generum, quamuis sibi tribula metat: æterna supplicia propria augere, ac pœnas exacerbare, dummodo hominum multitudinem, quàm possit maiorem ad Inferna deducat, imaginemque excel-

Pf. 73.

lentissimam, & Diuinam, Christi pretioso sanguine lotam decolorare, conspurcare, & inficere: & libertatem in seruitutem redigere valeat. Hinc, quod eius malitiæ consultum habere vnicuiq; nostrum debet esse cordi; circuit enim tamquam leorugiens, quærens quem deuoret: & quamuis hostile ferrum in suamet præcordia vibret, & conuertat, nihil tamen finit intentatum, nihil inausum. Imò, si nouit animos imbecilles, ac pavidos, vim facit: si imperterritos, & constantes, vulpem induit, vt fallat, quia mille nocendi artes habet, innumeris vtitur modis, superstitiosis artibus, & curiosis, vt mortalium animos à Deo abducat, & ad stulta eius commenta attrahat: quæ omnia per fascinationes, & sortilegia mirè exercet. Ergo huiusmodi eius malitia per se, & per membra sua à multis iam sæculis in perniciem, & corporum, & animarum disseminata, satis constat per opera Magorum, Maleficarum, Sortiariorum, & Sagarum, quarum specimen præ se fert præsens volumen, ex cuius animaduersione pullulabit veritas. Vt autem vnusquisq; consulere sibi possit, seriem hanc, cui, Compendium Maleficarum nomen addixi, & lectitet, & perlegat: & sicut diuersæ sunt artes nocendi per exempla patentes, diuersa sunt etiam remedia illis contraria, vt cognito contra, apponatur & prò. Si quid igitur, Lector, crit, in quod
ho-

horum exemplorum lectio possit animaduvertere,
& inde etiam medellam trahere, manibus in altum
e^{ss}et, Deo gratias; qui ad sui gloriam, Dæmonum
confusionem : animarum exercitium : iustorum
perfectionem, ac damnatorum poenam permittit,
ita grassari Dæmones ad omnium Doctrinam, &
instructionem.

IN PRIMO LIBRO.

INDEX MATERIA RV QVÆ IN HOC OPERE continentur.

IN PRIMO LIBRO.

	<i>Vanta, & qualis sit vis imaginationis.</i>	1
	<i>De Magia artificiali.</i>	3
	<i>An hæc Magia habeat quosdam effectus ve- ros.</i>	6
	<i>Magi per Diabolum mira faciunt.</i>	8
	<i>Miros effectus olim veteres Magis tribuerunt.</i>	11
	<i>De pacto Magorum cum Diabolo.</i>	13
	<i>Sortilegi diris imprecationibus, & factis petunt pluuiam, grandines, &c.</i>	22
	<i>Quid possint Magi circa externa.</i>	25
	<i>An Demon possit verè ditare suos.</i>	29
	<i>An possint magi aliqua sensibilia mixta arte sua gigne- re.</i>	32
	<i>An verum sit, quòd Demones fiant succubi, & incubi, & an ex tali concubitu possit sequi generatio.</i>	34
	<i>An Sage verè transferantur de loco ad locum per noctur- nos conuentus.</i>	38

<i>An possint Magi transformare corpora ex una specie in aliam.</i>	59
<i>Ælestie loqui possint arte Magorum.</i>	64
<i>An Demon possit facere, ut quis tormenta non sentiat.</i>	66
<i>An Magicis artibus, & opera Demonum sexus immutari possit.</i>	68
<i>An anima Defunctorum Mortalibus possint apparere.</i>	70
<i>De Demonum apparitionibus, siue Spectris.</i>	86
<i>Quid possint inter se Cacodæmones per Magiam.</i>	95

In Secundo Libro.

D <i>E Maleficio somnifico.</i>	98
<i>Sage utuntur Cadaveribus humanis ad necem hominum.</i>	105
<i>De Maleficio Venenatio.</i>	107
<i>De Maleficio ligaminis.</i>	109
<i>De Maleficio incendiario.</i>	113
<i>Demon vult hereditariam prosapiam in Sagis.</i>	115
<i>Sagarum diuersi in genus humanum modi vindictæ.</i>	118
<i>De morbis varijs à Demone illatis.</i>	127
<i>Quare Deus permittat Demonem sic grassari per maleficia.</i>	135
<i>Quasnam leges habeant Malefici in inferendis, curandisque</i>	

disque morbis.	146
<i>Malefici in curandis infirmitatibus admiscunt aliquid Religionis.</i>	
<i>Metus incussus Maleficis, imò & verbera, sunt optimum remedium ad auferendas infirmitates, quas inrulerunt.</i>	149
<i>Post multas impietates à Maleficis patratas, Demon tandem conatur eos ad interitum per ipsorummet manus inducere.</i>	156
<i>Quos semel corripuit Demon, hos obnixè retinet etiam in tormentis constitutos ante Iudices, in interioribus sacrarijs, ac ubilibet.</i>	160
<i>Summarium omnium scelerum Maleficorum paucis contentum.</i>	163
<i>Demon decipit, & seducit per falsas reuelationes siue apparitiones.</i>	164
<i>De prouocatione ad iudicium.</i>	175
<i>De purgatione Monomachiae.</i>	177
<i>De purgatione vulgari per ignem.</i>	179
<i>De superstitiosis.</i>	187

In Tertio Libro .

<i>AN liceat tollere Maleficium ratione curandi maleficiatum.</i>	190
<i>De signis cognoscendi Daemoniacos, & simpliciter maleficiatos.</i>	196
<i>De</i>	

I N D E X.

<i>De remedijs Diuinis, & supernaturalibus.</i>	208
<i>De Fide.</i>	211
<i>De Baptismo.</i>	212
<i>De Confessione.</i>	216
<i>De Confirmatione.</i>	219
<i>De Eucharistia.</i>	220
<i>Non est iocandum cum Dæmonibus.</i>	225
<i>De Oratione.</i>	226
<i>De Angelo custode.</i>	228
<i>Auxilium singulare. B. Mariæ Virg.</i>	231
<i>De signo sanctæ Crucis.</i>	233
<i>De aqua benedicta, siue lustrali.</i>	236
<i>De Virtute Salis, Panis, Cerei, &c.</i>	239
<i>De sonitu Campanarum.</i>	244

F I N I S.

IN-

I N D E X A V T H O R V M

Citatorum in Opere .

Ordine Alphabetico distinctus.

A

Bulensis.
Adrianus.
Andreas Casalpinus.
Anastasius Nicenus.
Ananias.
Andreas Theuerus.
D. Ambrosius.
Antonius Bomfinius.
Antonius Torquemada.
Amatus Lusitanus.
D. Antoninus.
D. Antonius.
Ambrosius Ansbertus.
Alphonfus Villegas.
Albertus Leander.
Alphonfus à Castro.
Alexius ab Alexio.
D. Athanasius.
Apollonius.
D. Augustinus.
Apuleius.
Auicenna.

B

Aptista Porta Neapolitanus.
Bartholomaeus Spineus.
Bartholomaeus.
D. Basilus.
Baldwinus Ronsseus.
Belleforestus.
Bernardus Arlunus.
Beda Venerabilis.
D. Bernardus.
Binsfeldius.
Bernardus Luxemburgus.
Burcardus.
Bredembachius.

C

Castaneada.
Cardanus.
Caictanus.
Cantipratensis.
Cedrenus.
Censorinus.

Cæstrensis.

Cæsarius Cisterciensis.

Casalpinus.

D. Cyprianus.

Cæsar. Baronius.

Chiezæ.

Cassianus.

D. Cyrillus Alexandrinus.

D. Clemens.

Clemens Alexandrin.

Claudius Charondas.

Cocceius Sabellicus.

Constantinus presbyter.

Cornelius Gemma.

Comineus.

Cornelius Chempensis.

Concilium Nicenum.

Concilium Tridentinum.

Concilium Romanum.

Concilium Antiochenum.

Concilium Carthaginens.

Crespetus.

Cromerus.

Crancius.

Cumanus.

D

D *Aniel.*

Dion Xiphilin.

D. Dionysius Areopagita.

Dionysius Cartusianus.

Dodechinus.

Dubrauius.

Durandus.

E

E *Manuel Costa.*

Epiphanius.

Euanes.

Eusebius.

Aelianus.

Aeneas Silvius.

F

F *Erdinandus de Castillo.*

Florimundus Raemundus.

Fontanus.

Fulgosius.

Franciscus Bencius.

Philo.

Phlegon Tralianus.

Philostratus.

Franciscus Lopezius.

Fernelius.

Firmilianus.

Fewardenus.

Franciscus Piccus.

Philippus Camerarius.

Franciscus Valesius.

G

G *Aspar Spitillus.*

Galenus.

Gabriel.

Glicas.

Gellius.

Georgius Pictorius.

Godelmus.

Gonzalvus Mendoza.

Godescalcus Hollenus Augustin.

Gothifredus.

Gregorius Turonensis.

Gregorius Nissenus.

Gregorius Casariensis.

Gregorius Nazianzenus.

Gulielmus Neubrigenfis.

Gulielmus Parisensis.

Guaguinus.

Guicciardinus.

Gulielmus Abbas.

H

H *Aitonus.*

Herodotus.

H.

Hector Boethius.
Henricus Gandensis.
Hippocrates.
D. Hieronymus.
Hyppolitus Martyr.
Honorius Augustodunensis.
Horatius Torselinus.
Hugo Heterianus.

I *Amblicus.*
Iornandus.
Iouianus Pontanus.
Innocentius Papa.
D. Isidorus.
D. Iustinus Martyr.
D. Irenaeus.
Iaquerus.
Iuo.
Ioannes Niderius.
Iosephus à Costa.
Ioannes Tricemius.
Ioan. Sabi benensis.
Ioan. Gregorius de Valentia.
Ioan. Naucler.
Ioan. Villaneus.
Iacobus Vitriacus.
Ioan. Baptista Codronchus.
Ioannes Maior.
Ioan. Archipresbyter.
D. Ioan. Crisostomus.
Ioan. Gerson.
Ioan. Baptista Suscius.
Ioannes Molinetus.

L

L *Aurentius Ananias.*
Lactantius.
Levinus.
Lemnius.

Lindanus.
Lycosthenes.
Lucianus.
Luitprandus.

M

M *Arcus Venetus.*
Marsilius Ficinus.
Marianus.
Marulus.
Martinus Delrio.
Matheolus.
Martinus Bielzchi.
Martinus de Arles.
Marcus Ephesus.
Mariana.
Macrobius.
Mennas Abbas.
Metaphrastes.
Medina.
Michael Montanus.

N

N *Azianzenus.*
Nicephorus.
Nicolaus Remigius.
Nicetas.

O

O *Laus Magnus.*
Origenes.

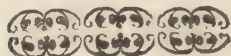
P

P *Aulus.*
D. Paulus Emilius.
Paris de Puteo.
Paulus Diaconus.
Paulus Grillandus.

Pansa.
Pamelius.
Palladius.
Petrus Gregorius.
Peltanus.
Petrus Binsfeldius.
Petrus de Palude.
Petrus Bizarus.
Petrus Canisius.
Petrus Messias.
Pererius.
Petrus Damianus.
Petrus Cluniacensis.
Petrus Mattens.
Petrus de Chiezza.
Petrus Martyr.
Picus Mirandulanus.
Plinius.
Plinius Iunior.
Plato.
Plethon.
Pomponacius.
Porphyrus.
Polidorus Virgilius.
Proclus.
Psellus.

R

R *Anulphus.*
Radenicus.
Rhenanus.
Ribadeneira Iesuita.
Rodericus Episcopus.
Robertus Hauportius.
Ruffinus.

S *Axo Grammaticus.*
Sabellicus.
Salisberiensis.
Sebastianus Michael.
Sernius.
Siffridus presbyter.
Sigebertus.
Sixtus Senensis.
Siluester.
Sigismundus.
Simpofianus.
Scipio Aemilianus.
Sophronius.
Socrates.
Solinus.
Sozomenus.
Sotus.
Scardeonius.
Scotus.
Stephanus Durantas.
Stephanus Papa.V.
Stumphius.
Suidas.
Sprengerius.

T

T *Heophanes.*
Theodoretus.
Tertullianus.
D.Thomas.
Thomas Waldensis.
Thomas Phazellus.
Thomas de Medianilla.
Thomas Brabantinus.
Tostatas.
Turcremata.

IXNE DE EXXI

V *Airus.*
Vincentius Beluacensis.
Villamontius.

Vincentius Bonardus.
Vnitrichindus.
Volateranus.
Viricus.

FINIS.

COMPENDII MALEFICARVM. LIBER PRIMVS.

Quanta, & qualis sit vis imaginationis. Cap. I.

Doctrina.

E vi imaginationis multi multa scripserunt, vt Picus Mirandulanus lib. de imaginationib. Marsilius Ficinus lib. 13. de Theolog. Platonica. Tostadus in Genes. cap. 30. Michael Medina lib. 2. de recta in Deum fide c. 7. Vairus lib. 2. de fascino c. 3. & alij quàm plurimi: Omnes in hoc conueniunt, scilicet, imaginationis esse vim maximam: conueniunt etiam, corpus proprium imaginatis plurimum in illud posse, & hoc docetur, tum ratione, tum etiam experientia. Ratione, quia imaginatio dum retractat rerum obiectarum sensu perceptarum simulacra, excitat potentiam appetitiuam ad timorem, vel ad pudorē, vel ad iram, vel ad tristitiam, & hæ affectiones sic hominem afficiunt, vt calore, vel frigore, alteretur corpus, palleascit, vel rubescat, vt ^{a pag. 3.} quasi exiliat, efferatur, vel torpescat, seu deiiciatur. ^{q. 13. a. 3.} Quocirca D. ^{in a. 3. et} Thomas optimè tradit imaginationem posse in corpus imaginantis ^{lib. 3. con-} omnia, quæ naturalem coordinationem habent cum imaginatione, ^{tra gent.} vt sunt motus locales in dormientibus: nullam verò vim obtinere ad ^{c. 103.}

A alias

alias proprij corporis dispositiones, quæ naturalem cum imaginatione coordinationem non habent, vt quis adiciat stature suæ palmum vnum, & quæ sunt similia.

Experientia verò probatur hoc indies in ijs noctambulis, qui in somnis mira faciunt, in quibus constat hæc per imaginationem fieri sensibus sopitis.

Exempla.

Lib. 1. dif
quise ma
gicar. c. 3.
7. 3.

Refert Martinus Delrio, quòd Legione factum est ante paucos annos in quodam Collegio Religiosorum: Erat laicus quidam, qui die solebat pueros rudimentis Cathedismi imbuere; cogitationes eadem dormienti recurrebant, ita vt in somnis & doceret, & hortaretur, & increparet pueros a quæ clamosè, & feruenter, vti solebat vigilans, sic turbabat vicinorum somnum; itaque laicus alter, qui illi propinquus erat, de hoc sæpe illum monuerat: quodam die illi per iocum minatur, vt si ediderit iterum hos clamores, surrecturū se noctu, & ad Thalamum eius iturum, & flagello ex funiculis facto illū verberaturū. Quid Gundislaus? (sic. n. vocabatur) surgit circa mediam noctē dormiens, & egressus, vt decubuerat, statim cubiculum fratris collegæ ingreditur, manu forfices tenens, & recta ad lectum alterius, qui fuerat minatus tendit. Vide Dei providentiam: Luna lucebat, & nox clara absque nubibus erat, & frater iste vigilabat, videt accedentem, & ipse statim se de lecto deijcit ab ea parte, qua murus erat aliquantulum remotior: Dormiens lectulo proximus, forficibus ter, quater vè percutit culcitram, & confestim reuertitur vnde venerat. Mane facto, interrogatus, negat se meminisse, neque id facere vnquā in animum vel leuiter induxisse, sed tantum cogitasse, si alter cum flagello ad se accederet, illum forficibus petterrefacere, & abigere.

Duo sodales simul peregrinabantur, tendentes patriam versus, accidit, vt peruenirent vno die ad oppidum quoddam, in quo vnus eorum habebat amicum, apud quem diuersatus est, alter verò in diuersorio apud cauponem pernoctauit, vt die sequenti eorum iter simul etiam aggrederentur. Factum est, vt Caupo nocte dum dormitet peregrinus, auditate auferendi ipsius pecunias, illum occideret, & postquam occiderat, secum ipse cogitabat quomodo cadaver clam extra vibem deportaret ad sepeliendum. In ipsa nocte affuit occisus per visum sodali dormienti, & diuersanti apud amicum, dicens; Sodalis, sodalis auxiliare mihi, quia Caupo vult me occidere. Post spaciū aliquot horarum affuit secundo, dicens: ah sodalis non es mihi auxiliatus, & ecce, quòd crudelis Caupo perdidit me. Post aliud temporis intervallum ipsiusmet noctis affuit tertio in somnis, dicens, quæ-

so Sodalis, vbi mihi opem non tulisti, vt eriperet de manibus interficientis, nunc exanguis iaceo, & cogitat homicida corpus abstrahere meum, & ad sepeliendum in campis extra vrbes meia, iamque illud intra stercora super currum preparata inuoluit, ne patiaris hoc rogo pro tua in me beneuolentia, sed cura saltem, vt eo honorificentiori modo, quo fieri poterit, sepulchra tradatur. Mane facto expergiscitur socius, & perterrefactus somno, surgit statim, & adit Sodale suum: petit à Caupone, vbi nam Sodalis meus? qui respondit verba Cain, nunquid ego custos sum eius? surrexit, & abiit, secum asportans sua; quo ierit nescio. Perstitit aliquantulum socius, secum cogitans quid sibi agendum esset, & interim videt in curia currum stercoraminibus onustum: afflictus imaginatione somni misellus, & non inuenito socio, rem tacitus intra se perpendit, & expectato aliquo temporis spacio, percunctatur adhuc, an redierit socius, non redijt, resp., fortasse iter suum est aggressus. Eia, inquit, comes viuus, valeto, si uenerit socius meus, dicito ei, quod ego iter præui, me sequatur: & directo gressu ad Prætozem Capitaletum factum de socio suo aperit, dat signa onusti currus stercoramine, ac ea omnia suppeditat, quæ ad in-formationem sunt necessaria. Mittit Prætor Satellites, qui à longe stantes attendebant quid nam caupo facturum esset: Existimans autem homicida omnia esse se data, quia socius mortui iam discesserat, emit- tit currum è domo, iter habens extra Vrbein: hoc Satellites atten- dunt, occurrunt, & aiunt; quo, quo bene vir, ad quid hæc stercora? nobis est impositum inreceptiendi ipsa, & euerso in terram curru, in- ueniunt peremptum socium intra stercora illa iacentem: comprehen- ditur homicida, & dat condignas delicti atroces penas.

De Magia Artificiali.

Cap. II.

Doctrina.

MAGIA duplex est, naturalis .s. & artificialis. Natura- lem, legitimamque Magiam cum cæteris scientijs Ada- mo Deus largitus est, à quo posteritas edocta per ma- nus, & orbem eam propagauit. Ea, vt Psellus, a & Pro- clus b aduertere, nihil aliud est quam exactior quædam arcanorum naturæ cognitio, qua Cælorum, ac syderum cursu, & in- fluxu, & sympathijs, atque antipathijs rerum singularum obseruatis suo tempore, loco, ac modo res rebus applicantur, & mirifica quæ- dam hoc pacto perficiuntur, quæ causarum ignaris, præstigiola, vel miraculosa videntur, velut cum Tobias paternam cecitatem fele pi- scis discussit, quam vim Callyonimo pisci tribuunt, cum Galeno c

a libr. de
dæmonib.
b libr. de
Magia.
Tob. 7.
c lib. 10.
simplic.
dicam.

a Lib. 21.
de ciuit.
Dei c. 4. 5.
et 6.

plerique. Item cum tympani ex lupina pelle sonus aliud tympanum ex agnina tensum dirumpit. Illustra quoq; illa, quæ narrat 8. 4. August. de Paonis carne nescia putrescere: de paleis frigore suo niues conseruantibus, & calore fructus maturantibus, vi contrariar: de calce, quæ cum in se ignitam vim habeat, aquis accenditur, & oleo infuso non accenditur: de Agrigentino sale, qui liquatur igne, & aqua indu-ratur, & crepitat, & de huiusmodi similibus permultis.

San. 14.

Altera est artificialis, quæ mira quædam perficit per humanam in-dustriam, & hæc est etiam duplex, Mathematica, & Prestigiatoria. Ma-thematica est, quæ innititur principijs Geometricis, Arithmeticis, vel Astronomicis, huius exempla sunt; in Siracusarum obsidione nauium per specula combustiones: & Architæ Tarentini Columba lignea vo-lans: Leonis Imperatoris aues aureæ cantantes, & similia. Supponi-mus autem hæc nihil efficere posse, quod rerum naturæ oppugnet, quini-mo indigere causarum naturalium ope, certo motu, & dimensionibus applicatarum. Altera species ludicra, & deceptoria potest dici præstigia-trix, cuius effectus non sunt tales, quales videntur, ad hanc pertinent pleraq; , quæ à Circulatoribus, & funambulis creduntur patrari incan-tationibus cum agilitate pedum, vel manuum fiant; interdum etiam fiunt per animalia bruta longo vsu edocta: interdum per occultos mea-tus aliquibus subingressis, vt faciebant Sacerdotes Beli, qui cibos à Dra-cone deuorari fingeant. Taumaturgica, & Magia naturalis per se bo-na est, & licita, vt omnes artes per se sunt bonæ; per accidens vtræq; sit prohibita. Primò quando ad malum finem referuntur. Secundò, quan-do scandalum oritur, eo quòd putentur hæc fieri opera Demonum. Ter-tiò, si immineat inde aliquod animæ, aut corporis spirituale, aut corpo-rale damnum ipsi Circulatori, vel spectatoribus. Notat quidam, quod huiusmodi gens solet sub decem magicis præstigijs, vnum subtilitatis artificiosè actum miscere, vt persuadeant, quòd, quæcunq; ab ipsis fiunt citra præstigium, hæc sola dexteritate, & arte fiât, & quidquid fortile-gij admiscet, id subtilitatis, & agilitatis esse videatur. Vtricus ^b ani-maduertit à Diabolo sic mediū posse disponi, vt vna res alia videatur, & alia experimenta plurima solent fiant à Circulatoribus, vt docet Niderius. ^c Hanc igitur præstigiatoriam docuerunt Demones gigan-tes ante diluuium, & ab ipsis ea Chamus imbutus, & ab isto Ægyptij eius posteris, tum Caldei, Persæ, & sic successiue, vt refert D. Clemens. ^d de malefi- d Inter Caldeos Zoroastres primus fuit, qui postea fulmine ictus fuit, vt digna factis reciperet.

b Lib. de
Phitoni-
is mulie-
ribus.
c In for-
micario c.
de malefi-
cis, & eo-
rum dece-
ptionibus.
d Lib. 4. re-
cognit.

Exempla.

Colonæ citabatur virgo quædam, quæ mira in conspectu nobi-
lium fecisset, quæ arte magica videbantur fieri: mappam enim
quan-

quandam dicebatur lacerasse, & subito in omnium oculis redintegrasse. Vitrum quoddam ad parietem à se iactatum, & contractum, in momento reparasse, & similia: manus Inquisitoris euasit excommunicata.

Narrat supracitatus quidam, quòd in Francia Triscalinus Circulator coram Carolo nono, aliàs laudato Rege, a quodam Nobili ab eo remoto pelliciebat cunctis videntibus torque annellos ad se sigillatim, eosque manu recipiebat aduolantes, ut videbatur nihilominus mox torquis integer, & illæsus repertus fuit. Hic conuictus multorum, quæ, nec arte, nec artificio humano, nec natura fieri poterant, confessus est, opera Diabolica cuncta perfecisse, quòd ante obstinatus negauerat.

Ioannes Triterimius refert ex antiquioribus, quòd anno 876. tempore Ludouici Imperatoris, Sedechias quidam Religione Iudeus, professione Medicus, stupenda quædam coram principibus uitis fecit; videbatur enim hominibus ipsum deuorare currum onustum fœno, cum equis, & Aurigæ: insuper amputare capita, manus, & pedes, quæ pelui coram imposita sanguine stillantia, cunctis spectanda præbebat, & ea statim hominibus illæsis suo quoque loco restituebat. Media bruma, hortum amenissimum in Cæsaris pallatio arboribus, herbis, floribus, cantu autum, subito natis, & auditis producebat.

Thomas Phazellus mira refert de quodam Diodoro, quem vulgus Liodorum vocat, hunc Magica arte imbutum miranda præstigiorum machinatione Cattana floruisse. Is potenti carminum suorum vi, homines in bruta animalia conuertere, omniumque; ferè rerum formas in nouas Metamorphoses commutare, longissimisque à se spacijs diffunctos, repente ad se trahere videbatur. Cattanenses præterea ad eò crebris laceſſebat iniurijs, & contumelijs dehonestabat, ut vani sine credulitatis circumuenti, ad illum adorandum concitarentur.

Hic, cum capitis reus tradendus esset supplicio, elictorum carminum arte præstantissima è Cattana Bizantium, cuius imperium eo tempore Sicilia agnoscebat, & rursus è Bizancio Cattanam è licitorum manibus dilapsus, paruo temporum interstitio per aerem deuēhi se iussit; quibus veneficijs adeò Populo factus est admirabilis, ut in ipso quandam numinis potentiam esse rari errore sacrilego, cultum sacris ei debitum exhiberent. Tandem à Leone Cattanensi Episcopo Diuina virtute ex improuiso captus, in media vrbe coram omni populo in fornacem igneam iniectus, ignis incendio consumptus est: sic Diuina Iustitia præualuit, ut qui se Iudicijs forte minus iusto zelo motis eripuerat, è Sancti Viri manibus elabi non potuit.

Nostris temporibus Cæsarium Maltesium Parisijs captum fuisse, sed è carceribus astu elapsum ferebant: idque ei Bazius Inquisitor inter cetera in Iudicio obieciebat: Sed cum vrgeretur, & damnationem metueret, à Gubernatore, qui tunc erat, Iudicijs Ecclesiasticis superse-

2 Decade
2. rerum
ſecularium
lib 5 c 2
Idem c 1.
lib 3. decade
de 1.

dere iussis, ereptus, in Aulam irrepsit, & ibi multa de nouo cepit edere. Cartas lusorias in alterius eas tenentis manu, ipse distans sic mutabat, vt bis, terque alia in eis figura appareret. In altera mensæ parte posita vasa ad se alliciebat, moto vitri tantum frustulo. Cogitationes nonnunquam diuinabat alienas, vt cum sparsa faccari minorum granorum in mensam magna multitudine, quòd quis sibi granum mente delegisset indicabat, etià si quis in deligenda re proposita dubitasset, addebat hesitationem, & resolutionem. Iactabat q̄ alter esset electurus, id se diu prenouisse, & alia multa: propter quæ tertio in ius ab Illustris. Archiepiscopo Mechliniensis D. Honio Anno 1600. vocatus, cum sistere se pollicitus esset, aufugit ad asylum omnium Antichristi præcurso rem. Princeps ille, qui præstigiatores Iudicio, authoritate, non iure, eripuerat, vix biennium superuixit, & florète ætate interiit, nec quidquam illi, postquam malæ causæ defensionem susceperat, postea sceleriter in gubernatione cessit. Ex quo patet, quòd nunquam Deus impios Principes finit, hostium suorum defensores, cum nominatim vetuerit a ne præstigiaticem quis viuere patiatur.

a Exod.
22. v. 18.

An hæc Magia habeat quosdam effectus veros.

Capit. III.

Doctrina.

VI asseruerit omnes effectus Magiæ esse veros, vel credat omnes esse præstigiatorios, raphanus sit, non homo: sæpius Dæmon decipit, quia pater mendacij est, & præstringit oculos, aut sensib. alijs illudit obiecta vana imagine: nec rarò Deus impedit, vt quod ipse vellet, ac posset verè facere in Magorum gratiam, non faciat: quod cū cernit, ad præstigia confugit, ne impotentia ipsius detegatur. Quando autem Deus permittit, & Dæmon vult verum effectum producere, si is eius vires non superet, nihil profectò prohibet, quominus verum effectum producat, tunc enim applicat actiua passiuis, & causæ naturales verum effectum gignunt: id probat D. Dionysius b Atheniensis, dum asserit, quòd Diabolus peccàdo, non amisit sua dona naturalia, vnde fit, vt habeat vires naturales valentissimas, cum diuturna, & multiplici experientia, vt verè effectum, quem cupit, possit producere. Verum opera Magorum cum sint præstigiata, non sunt vera, sed apparentia, & hoc probatur per Glican: c quando loquitur de Magis Aegypti, qui videbantur facere, quæ faciebat Moyse, & vtitur h s verbis: Ipsi quidem virgas in serpentes commutabant, verum virga Moy si ipsorū

b cap. 4.
de Diuin.
nominib.

c p 2. an-
n. l.
Exod. 7.

virgas

Liber Primus.

virgas deglutiebat. Mutabant & ipsi aquam in sanguinem, sed immutata semel, naturæ priori restituere non poterant. Educebant & ipsi ramos, sed ab ijsdem ædes Ægyptiorum repugnari non poterant. Ijsdem facultas erat Ægyptios vexandi, sed sanandi supplicij potestatem nullam habebant: quinetiam ipsorum corpora Deus magis pustulis afflixit, quàm reliquorum, ut hinc manifestum fieret; non solum ipsos pœnas diuinitûs irrogatas inhibere non potuisse, sed etiam cum cæteris eadem supplicia pertulisse.

Exempla.

Legitur quòd Pasetes Magus incantamenti quibusdam faciebat, *Suidas ex Appione i verbo pascis.* ut repente conuiuium sumptuosum exhiberi videretur: rursus, ut bilibuisse, omnia euanescerent. Solebat quoque res emere, & pretium numerare, verùm mox numi clam à veditore ad emptorẽ redijsse cernebantur.

Legimus alia permulta de Simone Mago apud sanctum Clementem Romanum. Eum ex ære creasse nouum hominem quibus volebat inuisibilem factum; Saxa quasi lutum penetrasse. Statuas animasse. In ignem positum non arsisse. Duas facies quasi alterum Ianum se habere ostendisse. In ouem, aut capram se immutasse. In aërem sublatum volasse. Aurum plurimum exhibuisse repente. Reges facere, eosque deijcere potuisse. Falci præcepisse, ut ipsa iret, & ineteret, eamque iuisset, & decuplo plus cæteris mesuisse. Idem, cum esset aliquando Selene Meretrix in Torre quadam, & accurrisset multitudo ingens ad eam videndam, Turrimque vinxisset illa multitudo, & astantium corona, fecit, ut illa per cunctas fenestras Turris illius omni simul populo prospiceretur, & procumbere videretur.

Anastasius Nicenus, inquit, *b q 23. in Sacra scriptura.* Simon Magus statuas faciebat ambulare, & in igne volutatus, non comburebatur, & in aëre volabat, & ex lapidibus panes faciebat: Serpens fiebat, & in aliquas alias bestias transformabatur: duas habebat facies, in aurum conuertebatur: in conuiujs exhibebat spectra omnis generis: efficiebat, ut multæ umbræ eum præcederent, quas dicebat esse animas defunctorum: Vasa, quæ erant in ædibus faciebat videri, tamquam quæ sua sponte mouerentur ad ministerium ijs, qui portabant non visis.

Dubrauius narrat, quòd Ziton Boemus Magus, artẽ suam ostentãs, *lib. 23.* nunc sua, nunc aliena facie, staturaque: Item in purpura, & serico, ac cõ festum in lana, & panno sordido Regi se offerebat; ambulantiq; in terra, ipse tanquàm in aqua nauigabat. Aliquoties equis rhedarijs vectũ gallis gallinaceis ad epiredium suum alligatis subsequebatur. Conuiuas præterea Regis variè illudebat, interdum manus illorum, ne illas ad patinas porrigere valerent, in pedes bouum, interdum in ungulas

Compendij Maleficarum.

equorum transformabat, & quandoque fronti eorum ceruina corona latissima adiciebat quoties videlicet fenestris ad subitum spectaculum prospicerent, ne rursus caput, & ora ad mensam referre possent. Triginta sues bene saginatos ex manipulis fœni effingit, illosq; pastum proxime Michaelis cuiusdam pistoris locupletis extrudit, proponitq; venales, quo pistor voluit pretio, hoc tantum Emptorem monens, ne gregem nouum ad flumen loquum cōpellat, quia ille monitione neglecta, cernit in flumine manipulos fluitare, subius submersis: ergo diu venditore quæsito, atq; in Taberna tandē vinaria reperto, in qua porrectis pedibus in scamno recubabat, dum stomachabundus altero pede correptum excitare vult, eum à corpore protinus cum femore euellit: clarè Zrone queritante, & obtorto collo, Emptorem ad Iudicem trahente, pistor in manifesto deprehensus facinore, vt sibi videbatur, damnum damno addidit: De hac iactatoria arte Magorum, vide Plin.

lib. 25. 26 nium, & Aulum Gellium lib. 10. cap. 12.

28.

Magi per Diabolum mira faciunt. Cap. IV.

Doctrina.

DEMON motu locali corpora mouere potest velocissimè, ita ut possit rem aliquam oculis subtrahere tam citò, & aliam substituere, vt animos oculosq; intuitum fallat, eisq; persuadeat prioris in hanc posteriorem integram conuersionem. Tales credendæ Gentilium Metamorphoses; Diomedis sociorum in aues: & Iphigeniæ in Ceruam.

a libr. 18. vt D. August. obseruauit, a & fraudem aperuit Astinus, cuius facta Eusebius b ab oblivione vindicauit. Quare præstigiatorij effectus duabus

Dei. c. 18. regulisprehenduntur. Prima est, si effectus non oritur à motu loca-

b libr. 7. li, & superat actiuitatem causarum naturalium applicatarum (vt esset

eccles. hi- suscitatio mortui, vel veræ cecitatis curatio) tunc interuenit deceptio,

stor c. 14. & præstigium. Altera est, quando id, quod visum est, statim euanescit,

est præstigiola machinatio. Exemplum prioris est, quando Magus pos-

sito in camera arcu de certo ligno, & sagitta alterius ligni, & corda cer-

ti filii, sagittam ei aculat, & ita facit apparere in loco flumen enatum

c Guliel. tantæ latitudinis quantæ fuit sagittæ ictus. c Posterioris, vt cum vide-

Parisen. tur lacerare equum, qui mox sanus sistitur. Item in illo facto Magi, vt

cap 12. infra, de simulato serpente, q narrat Nicetas. d Verum, ad etiam maio-

a libr. 4. rem intelligentiam sciendum est, q Diabolus pluribus modis decipit

annaium, sensus nostros. Primò quando visui totum obiectum, quod coram est

ide c. 23. occultat, vel saltem ex parte aliqua. Secundò, si imbuat medium ali-

qua qualitate, qua species per medium transcentes, sic modificantur,

vt non

vt non representent obiectum quale est, vt si aceto immisceatur sal, & pannus lineus hoc acetum eibat, postmodum verò supposita candela inflammetur pannus, tunc formidabiles admodum facies præsentitur exhibebit: vel si de semine Asinino, & cera fiat candela, illa accesa omnes quotquot aderunt onoccephali videbuntur. Tertio, si vapores inter medij aeris inspissentur, vnde putamus à gallo galinaceo trahemur, & est festuca. Quarto, si moto aere medio simul species moueantur, vnde fit, vt nauigantibus videatur ad nauigij motum arbores moueri. Quinto, quando offertur spectantibus corpus aereum siue fantasticum simile rei putatiuæ. Sexto, celesti agitatione rerum ostensarum, subita occultatione, varia collatione, separatione, vel conglutinatione latente, vt faciunt Circulatores, varijs ligaminibus, globulis &c. Septimo, si humores agitentur, vel perturbentur, res conspiciuntur aliter, quam sunt, vt contingit ebrijs, ac furiosis. Tandem dico, quòd Diabolus potest sic componere, & ordinare fantasmata, vt quis etiam vigilas (quod dicitur) somniet more dormientium, & putet se ea sentire, quæ non sensit, iuxta Caietanum 2.2.q.95.artic.3.

Augliel-
mus Pari-
sien. c. 22.

Exempla.

Cæsareꝝ Philippi, quã phanices Paneada vocant, fertur victimam quandam, in quadam diei festi Gentilium solemnitate mactatam conijci in fontes, qui illic ex radicibus mōis Panei prorumpunt, ex quibus Iordanes emanare dicitur, eamq; Dæmonis vi, ac potestate mirandum in modum ab eorum aspectu euanesce miraculum, q; videri præsentibus valde memorabile: quibus dum agebantur Astyriũ quodam tempore forte interfuisse, & cum videret tam multos illius rei admiratione stupefactos, eorum erroris admodum miserrus est, deinde sublatis in Cœlum oculis Deum omnium moderatorem per Christum supplicem precatum, vt Dæmonium illud, quod populum tanto errore cecauisset, cōprimeret ipsum a fraude; & fallacijs, quas hominibus solet intendere, coerceret. Hoc modo cum Deum orauisset, repentino Victimam fontibus supernatasse visum est, atq; ita res illa, quam tantopere admirari consueuerant, ad nihilum deuenit, vsque adeo, vt nullum in posterũ ex eo loco, ex ea oīno ederetur quid tale.

Cum ex altioris Pallarij Constantinopolitani loco Michael Sicidites nauiculam vidisset, qua ollæ, & patinæ vehebantur, carmine magico fecit, vt Nauta exurgeret, & vasa non prius ferire desisteret, quàm in puluerẽ redegisset. At miser, paulo post barba apprehensa cum lamentatione amota iã caligine, coepit deplorare. Quæsitus cur merces suas ita tractarit, respondit, cum dolore: quòd cum esset remis intectus horribilem serpentem super vasa iacentem, oculis in illum conuiuentibus conuersum instar deuoraturi, vidit, qui prius volutari non desi-

tit,

tit, quàm vasa contracta essent.

Audire aliud exemplum, quod propter eius lepiditatem scribendi laborem minimè recuso.

Tempore Sigismundi primi Regis Poloniae, Iacobus Melfinch Prætor Oppidi Brezinij leuitate quadam animi ductus, auctoritatem, nomenq; Christi sibi adsciuit. Petrum Zacorschi Cracouiensem, ceterosq; sibi similes latrones duodecim elegit, singulisq; nomina Apostolorum imposuit, se verò Iesum Christum appellauit, qui per Villas vbiq; ambulantes prodigia præstigatorum more exercebāt, sicophantasq; alios, & latrones velut mortuos subornatos suscitabant: pisces in paludes lucosas primò impositos, vbi nunquàm eos nasci possibile erat, in nomine Christi suis manibus capiebant: panes in furnos imponebant, in nomineq; Christi sui, cum illic ante non essent, promebant cum ingenti simplicis Vulgi admiratione. Quodam tempore ad Cestochouiā monasterium B. V. Mariæ imagine celebre cum suis Apostolis venit, cumque illic aliquot diebus morarentur, vnū ex suis, quasi obsessum à Dæmone subornarunt, cuius opera victum aquirebant; ille enim per hospicia ambulās, carnes de coquina rapiebat, & in suos proiebat, qui cruce illas munientes carnes comedebant. Cumq; illic ingens concursus esset populi ad D. V. imaginem: Sicophante illi obsessum suum ad altare ducunt duplici veste indutum, in cuius intercapedinem necessaria imponere posset: Lapillos verò intra indusium illi imposuerunt, cumq; ad altare duceretur, ille è manibus deducientium furibundus sese proripiens, in altare denarijs onustum irruit, pecuniaq; rapiens, in vestis duplicatæ intercapedine eas abscondit. Monachus ab altari diuino intermisso officio, aufugit, cæteri Monachi accurrentes cingulum eius soluunt, ibi lapilli dumtaxat in terram ceciderunt, pecunia verò in veste duplicata remansit. Monachi, pecuniam arte Dæmonis in lapillos conuersam putantes, exorcismis eam in pristinam formam transformare nitebantur, sed cum lapilli permanerent; Monachus librum sacrum indignabundus in terram proiecit dicens, similem Dæmonem nunquàm habuimus, abite cum eo ad omnes Diabolos; Sicophantæ illi cum pecunia recta in Silesiam fugerunt, vbi apud Matronam Nobilem in quodam pago diuerrentes, cum illa viro absente eos recipere nollet saltem mappam, vel telam ad sacrificandum petierūt, at mulier fasciculum telæ illis obtulit, tunc illi, hanc nobiscum accipiemus, & Christus tibi benedicet, vt tibi linū abundantius crescat, ostende aliam tibi habes, quam cum similiter accipere vellent, mulier recusauit, maritum timēs, illi autem frustulum fomitis cum igne in telam clam inuoluentes mulieri tradiderunt; itaque arca à tela, ab arca verò domus accensa fuit combusta. Viro domum reuerso, Vxor ob Christum cum Apostolis malè tractatum hoc sibi iustè contigisse dixit, at vir ira accensus, latro, inquit, hic fuit nequissimus, non Christus itaq;

cum

eum vicinis eos insequitur, et in quadam Villa eos inuenit. Tum pseu-
do Christus ad illum qui vocabatur Perrus, dixit, iam mea passio Pe-
tre, calixq; quem bibiturus sum appropinquat, cui Petrus, & mihi, vt
video Domine, imminet; ille verò dixit. Petre, ego hinc aliter non pos-
sum euadere nisi per fenestram; tum Petrus, & ego te quoad viam,
non derelinquam, sed quocunque fugeris, sequar. Ergo per fenestram
aufugit, cæteri quoq; Apostoli, qua potuerunt, euaserunt; Rustici eos
sequuti, baculis, fustibusq; ceciderunt, dicentes. Prophetiza nobis
Christe cum tuis Apostolis, in qua sylua baculi isti creuerint. Ergo pla-
gis emendati, vitam suam postea emendauerunt, dicentes, difficile est
nobis Christi passionem, Apostolorumq; tormenta subire. Sic Polo-
niæ Cronica.

Martin.
Bielzchi
annal. &
Guagnin.
in vita S.
gismundi
Primi.

Miros effectus olim veteres Magis tribuerunt.

Caput V.

Doctrina.

IOANNES Sabisbenensis. a Domino inquit permittente
Magi per Dæmones Elementa concutiunt, tebus adimūt
species suas: ventura plerunq; pronunciant: turbant mē-
tes hominum: immittunt semina, hominesq; violentia
dūtaxat carminis occidunt &c. Saxo Gramaticus b apud
Septentrionales scribit, Gigantes, Magosq; inauditi generis miracula
diuersis prestigijs exercuisse, & per summam ludificandorum oculorū
peritiam, proprios, alienosq; vultus varijs rerum imaginibus adum-
brasse, illicibusq; formis veros conspectus obscurasse, & alia mirabilia
fecisse, vt supra de Simone Mago docuimus. Pithagoras c femur suum
aureum ostentauit: carmine Aquilam cicurauit, cum qua frequens col-
loquebatur. Baianus d Bulgariæ Rex, se quoties volebat in lupum, vel
in cuiuslibet alterius bestię formam mutare cernebatur: interdum fac-
ciebat, vt à nullo videretur. Refert Glicas e de Simone Mago præter
ea, quæ supra diximus, quòd cum aliquando à Cæsare perquireretur,
terrore perculsus, alteri sua forma relicta, aufugit. Insuper, illum ha-
buisse canem alligatum catenæ in limine domus deuoratem eos, qui
ad Simonem iniussi adire conarentur: Canis verò Petrum intrare ius-
sit, & humana voce Petrū adesse nunciauit. Vides Diuinæ virtuti, quæ
erat in Petro, Diabolicam vim cessisse, & Cerberum adulatum fuisse
Petro, cui non poterat nocere. Numa Pompilius cœnæ opipare appa-
ratum exhibuit, cum nihil domi obsoniorum habuisset. Oilerus, offe-
incantato, tamquam nauigio vastissima maria superabat, hoc ait Tri-
temius

a lib. i. Po-
licratice.
cap. 10.

b lib. i. H
stor. Dan

c Pausa
lib. 6.
d Sabelli-
cus lib. 3.
Ennead. 2
e part. 2.
& p 3 an-
natum.

a Saxoli.
 g. Dan.
 b lib. 1. de
 asino au-
 geo.

remis in Cronica Hersaugiensis, Ericus a Rex Gotorum, quocunq;
 verteret pileum, inde ventum prosperum eliciebat. Apuleius ipse mul-
 torum testimonio Magus b scribit admiratione digna de duabus fœ-
 minis, & primo de hospita quadam Sagarû Regina, in sequenti exêplo.

Exempla.

c lib. 2. de
 asino au-
 geo.

Hæc superius citata, amatorem suum, q; in aliam temerasset, vni-
 co verbo mutauit in feram Castorem, quod ea bestia captiuita-
 ti inueniens, se ab insequentibus præcisione genitalium liberat, vt illi
 quoq; simile; q; Venerê habuit in aliam, proueniret. Cauponê quoq;
 vicinum, atq; ob id emulum deformauit in ranam, & nunc, ait citatus,
 senex ille doliû innatus vini sui, aduentores pristinos in fece submis-
 sus officiosis tonchis, raucus appellat. Alium de foro quêdam, q; aduer-
 sus eam loquutus esset, in Arietem deformauit. Eadem, amatoris sui
 vxorem, q; in eam loquaciter probum dixerat, iam in sarcinam impre-
 gnationis, obsepto vtero, & repigrato fœtu perpetua damnauit præ-
 gnatione; & vt cuncti numerant, octo annorum misella illa, velut Ele-
 phantem paritura distenditur. Subiungit idem auctor c de Pamphile:
 Maga primi nominis, & omnis carminis sepulchralis magistra credi-
 tur, quæ surculis, & lapillis, & id genus friuolis inhalatis, omnem istâ
 lucem mundi syderalis, imis tartari, & in vetustum chaos submerge-
 re nouit; nam simul quemq; conspexit speciosæ formæ iuuenem, ve-
 nustate eius capitûr, & illico in eum, & oculû, & animum detorquet:
 minus morigeros, & viles fastidians, in saxa & in pecua, & quoduis
 animal puncto reformat, alios verò prorsus extinguit.

d Hebr.
 11. r. 34.
 e Dan. 3.

Hæc omnia supradicta certum est præstigiatoricè fieri, sed sancti, in
 Dei nomine; & in fide perfecta miracula, & mirabilia fecerunt, vt ait
 Apostolus, d Sancti per fidem impetum ignis extinxerunt, vt fecerûnt
 pueri hebræi, e vt fecit Sanctus Franciscus de Paula, & alij multi, atten-
 desequens exemplum, in quo cum fide, meritum quoque religiosæ
 obedientiæ responder.

Theodor.
 lib. 5. hist.
 eccl. c. 21.

Scribit Scardeonius huiusmodi. Accidit aliquando fortè, vt Præpo-
 situs quidam prædicatorum D. Augustini, apud Iesuatos D. Columbi-
 ni sectatores ad prandiû inuitatus, accumberet; qui amotis epulis, da-
 tâq; loquendi venia, cepit de Dñi passionis merito copiosè admodû
 arroganterq; differere, tacitè exprobrâs eis, q; professionem trium vo-
 torû cum inter Cœnobitas connumerarentur, publicè, palamq; cû cæ-
 teris Monachis solita non profiterentur forma. Ad id Iesuaturû Præpo-
 situs, homo Idiota sanè, sed prudens, & Deo dilectus argutè rñdit. Vis,
 ait, Pater, quoniâ in hos sermones incidimus, verû ex nostris fratribus
 vnus ita simplici Deo quodâ modo oblati, an comes iste tuus publicè
 tria vota professus, superiori suo obedientiâ exhibear sinceriorè? An-
 nuuit ille ignarus quidè, libens. Tum Iesuatus, ad hunc nostrû Marcum
 quam-

quamprimū conuersus, qui ibi forte accumbentibus ministrabat, ait : Marce frater, hi sodales nostri frigent, in virtute sanctæ obedientiæ, adfer huc eis cito de coquina nudis manibus ardentes prunas, vt confestim calefiant, & ille haud cunctabundus (vt erat ad obedientiam promptus) nihil fore credens, quod fieri non posset, si sub obedientiæ præcepto mandaretur, festinus nihil hesitans de coquina ad mensam, ardentes prunas quamplurimas ambabus manibus iunctis, absque vllō detrimento, aut læsione sui portauit, vtrique eas porrigens ad frigus tollendum, quas iterum iubente Præposito, cunctis admirantibus, ad locum vnde detulerat, reportauit. Hinc Præpositus ille Dominicus ultra modum obstupescens comitem suum intuetur, quasi idem esset illi statim præcepturus, at ille cognitare, nihil cunctandum ratus, quamprimum in hæc verba prorupit. Ne me quæso respondit Pater iubeas tentare Deum, ad feram si voles ignem prout soleo, testula, non manibus, at illi admirabundi ob tantum miraculum, hinc taciti intra se stupebant, hinc repentino comitis responso delectati, se mutuo inspicientes, subriserunt.

De pacto Magorum cum Diabolo.

Capit. V I.

Doctrina.

ACTVM Magorum cum Dæmone duplex esse solet, expressum scilicet; & tacitum. Expressum fit aliquando solemnitate varia ipsi cacodæmoni visibiliter in forma aliqua corporea apparenti coram testibus, tum fidelitas, & homagium promittitur. Tacitum, fit per libellum supplicem, quem Diabolo præsentant, aliquando per

Vicarium fit, videlicet per Magum, vel tertium aliquem, cum pacifcens Dæmonis aspectum vel colloquium reformidat, & hoc est quod Grillandus vocat pactum tacitum, quamuis enim professio hic fiat alteri, quam Dæmoni, fit tamen expressè, & in Dæmonis nomine, vt patet ex ijs, quæ ipsemet tradit, & fortasse ad expressum pactum pertinet forma illa rarior in exemplo Germanicæ feminae, quæ obuerso tergo ex balneatorio exiliens, dicebat, quantum à Christo sic saliendo recedo, tantum ad Dæmonem Magis accedo. In omnibus eorum cum Dæmone pactis, quædam sunt communia, quæ vndecim gradibus continentur.

2. Quæst.
3.
Quæst. 3.
num 1. &
seq.

Primò abnegant fidem, & Christianisum, obedientiæ Dei se subtrahunt: Beatæ Virg. Mariæ patrociniū repudiant, & insuper illam conuicijs diris inhonorant vocando illam ruffam &c. & attribuit sibi
 a lib. 10. Dæmon honores, vt notat Augustinus a contra Faustiniū cap. 22 Qua-
 re Hippolitus Martyr b scribit, quòd Dæmon eos cogit, vt dicant, ne-
 go Creatorem cœli, & terræ, nego baptisma, nego adorationem Deo
 20. & lib. a me præstari solitam, tibi adhæreo, in te credo, ideo Dæmon, vnguē
 20. illis in frontem inijcit, fingens se Christum abradere, & baptisimi ca-
 b lib. de racterem delere.
 consumm. mund.

Secundò,

Secundò, fide quoque illos tingit lauacro noui baptismatis.

Tertiò, negato priore nomine, nouum illis inditur, vt Rouerensis Cuno, vocatus fuit Barbicapra.

Quartò, cogit abnegare patrinis, & matrinis, tam baptismi, quàm confirmationis, & nouos illis alios assignat.

Quintò, dant Diabolò frustum aliquod vestimenti, quia Diabolus partem singularum rerum sibi studet vindicare: ex spiritualibus bonis, fidem, ac baptismum, ex corporalibus, sanguinem, vt in sacris. 3. Reg. 12. cijs Bal, ex bonis naturæ, filios, vt demonstrabitur alibi ex bonis fortunæ, frustum vestis.

Sextò,

Sextò, præstant Dæmoni iuramentum super circulo in terram sculpto, fortasse, quia cum circulus sit symbolum Diuinitatis, & terra scabellum Dei, sic certè vellet eos credere eum esse Dominum cœli, & terræ.

Septimò, petunt à Dæmone se deleri de libro vitæ, & scribi in libro mortis, & sic legimus Magos Auinionēses inscriptos libro nigerrimo.

Octauò, pollicentur sacrificia, & quædam striges promittunt se singulis mensibus, vel quindenis vnum infantulum strigando, i. exfugendo, occisuras, vt refert Bartholomæus Spineus.

q. de strigib. c. 2.

do,

Nonò, quotannis aliquid suis Dæmonibus Magistellis pendere tenetur, vt vel plagarum metum, vel earum quibus ex pacto sunt obnoxij præstationum, redimant vexationem, nec legitimum est aliquid, nisi sit attricoloris, vt refert Nicolaus Remigius.

*Lib. I de
Monol. ca.
II.*

Decimò, corporis alicui parti. modo huic, modo illi, Characterẽ suũ, velut de lapide emptis mancipijs fugitiuis solent imprimere, quod est insensibile etiam, aut perforatum, vt per exempla patebit. Non enim omnes, sed eos tantum dæmon inurit signo, quos inconstantes putat fore: signum autem non est semper idem forma, quia aliquando est simile leporis vestigio: aliquando buffonis pedi: aliquando araneg; vel catello, vel gliri. Nec minus in eodem loco semper inurit, quia in viris sepe videtur sub palpebris, sub axillis, sub labijs, in humeris, in sede ima: fœminis autem in mammis, vel mulieribus locis, vt obseruauerunt Daneus, Bodinus, Godelmus. Et sicut Deus in veteri testamento signabat suos Circũcisione, in nouo verò, signo sanctæ Crucis, quod

circuncisioni successit, vt aiunt Nazianzenus, & Hieronymus; sic etiam Diabolus, qui amat Deum imitari,

ab incunabulis Ecclesiæ hereticos il-

los, qui Magicis simul impli-

cati sunt, certa in-

signiuit

nota, vt docet Irenæus, a&

Tertullianus. b

a lib. I. c.

24.

b libr. de
præscript.
aduers. hæ
ret. post
medium.

B

Vndecimò,

Vndecimò, sic signati promittunt complura, vt puta, se nunquam Eucharistiam adoraturos, iniurios se perpetuò, ac contumeliosos in B. Virginem Mariam, reliquosq; Sanctos, futuros, non verbis tantum, sed & factis: conculcaturos quoque conspurcaturos, & contracturos quasuis Sanctoꝝ Reliquias, ac imagines: Signo Crucis: aqua lustrali: sale benedicto: cereis, & reliquis ab Ecclesia benedictis, consecratisq; se abstenturos: confessionem peccatorum integram se nunquã Sacerdoti manifestaturos: istudq; cum Dæmone commercium silentio pertinaci obscuraturos, certis, & statutis diebus ad conuentus, si possint aduolaturos, & quæ illic peragentur, non segniter obituros, denique quotquot poterant Dæmonis seruitio adiuncturos. Et Diabolus vicissim pollicetur se illis semper præsto futurum, se in hoc mûdo votis eorum satisfacturum, & post mortem illos beaturum.

a libr. 1. Sciendum est et, q Sagis hæc lex est perpetua, vt notat Remigius, *a*
dæmonola quando plures Sagæ simul conueniunt consilio perdendi aliquem, &
oria. c. 13. irritum fit consilium earum Dei voluntate, quia fortasse ille, cui nocere volunt, commēdat se quotidie Deo per orationes, munit se aqua lustrali, & tuetur se ab eorū operibus Diabolicis per sacramentalia, tunc contenditur inter eas, in quam earum cōe malum recidere debeat, vt impieant legem, quæ est; vt q perperam in aliorum caput conantur, ac moliantur, id in se admittere postea cogantur, quia nō patitur Dæmon irrita apud eas esse sua consilia: & tunc res ad sortem renocatur, & illa, cui luitio sorte obrigerit, pro omnibus noxam pendere cogitur, Hanc necessitatem Dæmon attulit Cattarinæ Prænotiæ; Cum enim eā fortè libido inuauisset veneno perdēdæ filiolæ, quam vnica Michael Cocus

Cocus eius vicinũ sustulerat, atque id, & sepe, & frustra aggressa esset facere (quia eam mater quotidianis orationibus, lustrationibusq; contra malas incantantium artes munitam habebat) tandem, vt hanc veluti præde frustrationem assidue incusanti Dæmoni, cum latiore merita reponeret, quem in cunis adhuc habebat infantem Odilum nomine, immisericors Mater veneno perdidit.

Sed vt reuertamur vnde digressi sumus, quid inducat dæmonem ad pactum cum Maleficis, & obsequium, seu obedientiam huiusmodi assignatam, videtur esse quædam similitudo malitiæ Maleficorum, & dæmonis, quæ amicitie similem aliquam familiaritatem gignit, ex hac paulatim nascitur mutua confidentia, hæc gignit minoris in maiorem quandam præsumptionem, & audaciam quasi impetrandi, & in maiore, voluptatem aliquatenus præstandi, quod à fœderato imperatur, & ita fit, vt Maleficus Dæmoni confidat, cui se putat imperare, & Dæmon simulat se imperiũ agnoscere, vt bene, & diffusè ostendit Abbas Tritemius. *a* Talia pacta cum Dæmone facta, vt plurimum sunt vana, & inania, nam Dæmon nunquam fidem seruat, nec vllò promisso, se ligari putat, qui Christo ausus est mentiri, cum dixit, hæc omnia tibi dabo, si cadens adoraueris me.

Cypriano Mago pollicitus est fruitionẽ Iustinæ, & tamen nihil præstitit, quia: à MENDACII PATRE VERITATEM EXPECTARE SVMMA DEMENTIA EST. Vide Origenem. *b* Sed non solum vana, & inania sunt hæc pacta cum Dæmone, sed periculosa, & perniciofa supra modum, vt duobus exemplis nunc, alijs in locis pluribus docebo.

Exempla.

THEODORVS Mailotius, vt refert Remigius, *c* Iuuenis amplissima familia natam Adolescentulam in Matrimoniu sibi dari petit, & illi eius potiundæ spes omnis est abscesa, & erepta (nam, & fortuna egens, atq; humilis, famulusque mercenaria conditione, in qua tum erat ignobilis, & despicatus, nullamve detegendi quidẽ amoris sui honestam satis rationem videbat.) Ergo, vt desperatis rebus, & ipsa se iam deferente expectatione; homines ad quod uis consilium se facile conuertunt, ac vllò delectu fugienda, sequendave amplectuntur. Mailotius, Conseruum ex germania, cui audierat Dæmonem esse ad quæcunque paratissimum, adit, huicque suam ægritudinem aperit, rogans, vt si quod ei remedium afferre potest, id ne grauatè faciat; ingrato enim non iri locatum beneficium. Hanc Germanus occasionem libens accipit, vt cui ex pacto intra dies paucos necesse erat, vel se suo Dæmone liberare, atque expedire adducto alio, qui vt res alienum istud in se transcriberet, vel ab eo obtorta ceruice necari,

atq; interfici (siquidem hæc ei pacto lex addita fuerat) Agendo itaq; ei negotio consequentis diei diluculum in clauso, atq; recondito quodam conclau condidit, vbi vix dum se sisterant, repente patefactis foribus, se infert lepida, & liberali forma puella (hoc habitu Dæmon primum se ostendere volebat, ne Mailotius ad formidabilē eius aspectum exhorresceret) eamque sese prædicat, quæ illi nuptias, quas tantopere ambiebat faciles esset confectura, modo vellet in ijs, quæ esset præceptura obsequi: ac illi auidē, attenteque expectāti, quæ nam eius esset sententia; cœpit in primis dicere, vt furtis, crapulis, libidinibus, blasphemia, cæterisque, quæ animum inquinant vitijs temperaret, pietatem coleret, inopes facultatibus subleuaret, se ipsum bis in hebdomada ieiunio maceraret, solemnes, & quotidianas preces ne intermitteret, eaque sedulò omnia faceret, quæ Christianum hominem decet, & æquum est facere, istis enim omnibus si se vellet nuncupatis verbis obstringere, futurum, vt petitis Thalamis sine vlla difficultate, potiretur. Hæc sic eloquuta, ac constituto intra quem responsum auferret die, foras prodiuit. Mailotius, qui viderat tam sanctis, atq; honestis conditionibus tantum sibi beneficium obtendi, iam nihil cunctandum putabat, quin id gratus, ac lubens acciperet. Sed dum magis, magisque in eam rem cogitationem intendit, atq; hic illuc variè inter spē, & metum impellitur, ex eius vultu, domesticus quidam Sacerdos coniiciens aliquid subesse, quo sic distraheretur, eum blandè adortus, ac quid animo agigaret expiscatus, monitis suis perucit, ne amplius ad colloquium vllum cum Dæmone descenderet: sicque frustratus sua expectatione Germanus, non longè abiit, quin ex pacti formula pœnas daret, non enim multis post diebus, equo plana, atque aperta via defidens, inque caput proruens, exanimis momento temporis repertus est.

lib. 9. for-
nicarij.

Refert Ioannes Niderius, quòd in minori Basilea paulò ante præsens Generale Concilium, domicilium habuit, quidam vir malæ uitæ, & fortasse de Maleficijs satis suspectus. Hic habuit filiam, quam in domo Iuueni cuidam nuptui tradidit, & tandem senex pater ægrotare cœpit, & ad filiam, & Generum, demonstrato quodam scrinio dixit, hoc vasculum non moueatis, alioquin vos pœnitebit, sed in loco stare permittite, vsq; post meum decessum, & ita breui vetulus mortuus est. Transacto autē tempore plurimo, nec filia, nec eius maritus magni fecit patris iussu, sed de domo priore in aliā domunculā trāsferentes, scrinium, quod satis modicū fuit portauit extra domū hospitium nouum versus, sed in ipso itinere tanti ponderis esse cœpit, vt in ipso viriles artus deficerent, & exinde pro adiutorio vxorem vocauit. Hæc autem vxor, an postea in domo scrinium aperuerit, vel alio modo incautè se circa vas habuerit, nescio, vnum constat, quòd in domum nouam cum infantulo, quem genuerant parentes prædicti venerunt, & ecce subito

subito vxor velut rabida super cunas irruit, eum necare volens, quòd Maritus intuens vi Vxorem inuasit, ac eam à dæmone esse obsessam didicit, quæ cum exorcizaretur, minatus est dæmon, se non exiturum, nisi eam necaret, & ita factum est sub Exorcistæ manibus. Altera die Maritus per viam incedens publicè, casum lapidis recepit inopinatisinè de superiore parte cuiusdam canalis cadentis, & in facie cooperatione Dæmonis (vt videbatur) percussus est tam deformiter, vt vix homo videretur.

Ecce quomodo Dæmon vltus est, fortasse, pactum initum cum illo sene, vt qui aperirent Scrinium, siue mouerent, necarentur, ab ipso. De his inclusis dæmonibus multa docet Crespetus, scilicet, quòd suis Dominis, aliquando, si sunt præsentibus, quosdam esse Saturninos, alios Iouiales; alios venereos, alios mercuriales. &c. colendos certo ritu, statim vicibus noctu possessorem suum excitare, & nonnunquam nisi malum malint, ab eo alloquendos.

Reliquum est nunc, vt aliud referam exemplum, de Sagis retorquentibus mala tentata, & irrita, in seipsas, prout in doctrina dixi.

• Catharina Prænotia superius nominata proprio ore referebat sequētia; Cum consilium vna iniuissimus, scilicet multæ sagæ, de fascinan-
do Fresentij Sutoris pecore, atque id nescio quo facto impedire ne-
quiuissemus facere, parrandum nihilominus fuit aliquid, quo scili-
cet illi, qui eam veluti prædam certus expectabat, aliqua ratione es-
set satisfactum. Sorte igitur experiri placuit, in quam hæc faba cude-
retur: ducta est, & in Agnetem Eysuuitz omnium nequissimam, fla-
gitiosissimamque sceminam incidit, quæ nihil facti morata, a In Frei
sen 4 num.
Septemb.
1589.

atrocitatem alacri animo præsentibus socijs, vigin-
ti annorum proprio filio Petrus nomi-

ne, medicatam potionem

propinauit, vnde

non

multo post, illi totum corpus prodigiosè distortum

deprauatumque fuit. Hoc nimirum faciendum

erat, vt à dæmone, qui nihil vnquam

condonat, morte etiam du-

riora pateretur.

Sortilegi diris Imprecationibus, & factis petunt plu-
uiam, grandines &c. Cap. VII.

Doctrina.

a In De.
mon. inue
fig. c. II.

b In pere
grinatio-
ne Asiati
ca.
c In hist.
Sarmata
rum.
d lib. 2. c.
103.
e lib. 1. c.
25 & lib.
29. demō.

EXPERIENTIA compertissimum est, Sortilegos non pluuiæ tantum, grandini, & ventis imperare, sed & fulminibus quoq; Deo permittente. Quare Andreas a Cæsalpinus Peripateticus ita scribit. Viri reperti sunt, qui non solum grandines, sed & fulmina concitabant, non tamen lædere posse fatebantur quoscunq; vellent, sed eos tantum, quos Deus dereliquisset, idest, (sic reor intelligendum) qui per mortale peccatum Dei gratia excidissent: possunt insuper tenebras excitare; Vnde legitur apud Marcum Venetum b Tartaros adeo pollere Dæmonum præstigijs, vt tenebras cum velint, & vbi velint inducant, semelq; a latronibus hac arte se circumuentum, vix euasisse; Haitonus c quoque narrat, prælio inclinatam Tartarorum aciem à Vexillario Mago, qui præcantatione tenebras hosti obscurissimas offudit, restitutam vicisse. Possunt fluuios ad tempus sistere: fontes venis exsiccatis durare: scopulos, & saxa nouis fontibus terra productis diluere: aquas dirimere, & in caput repellere, vt retrofluere videantur, quod suis temporibus accidisse d Plinius fatetur. Multa exempla refert Remigius e verum pōnam hic nonnulla alia.

Exem-

Exempla.

IN ditione Treuirensi Rusticus fuit, qui cum filiola sua octenni caules plantabat in horto; is filiam forte collaudauit, quòd aptè hoc munus obiret: illa sexu, & ætate garrula iactat se nosce alia facere magis stupēda, pater quid id foret sciscitatur: secede paululum, inquit, & in quam volueris horti partem subitum imbrem dabo: miratus ille, age, secedam ait; quo recedente scrobem puella fodit, in eam immet, lotiumq; bacillo inturbidat, nescio quid submurmurans, & ecce subito adest pluuia de nubibus in dicto loco. Obstupefactus pater, inquit, quis te docuit hoc? Mater, resp. illa, huius, & aliorum similitum peritissima. Zelo incitatus Agricola, post paucos dies, inuitatum se ad Nuptias simulans, vxorem cum filia, festinè nuptiali modo exornatas in currum imponit, in vicinum Oppidum deuehit, & ludici tradit maleficij crimen supplicio expiaturas.

Habetur in Malleo Maleficarum, quòd, cum quæstiores quidam vellent periclitari in venefica mulierē, quam forte in vinculis habebant, vera ne essent, quæ de sua in commouendis tempestatibus potestate fortilegi prædicarent, eamq; ob id manu sua misissent (nā tantisper dum in reatu manent, magicas vires omnes illis esse ademptas certum est) secedens illa in confertum arboribus locū ibi scrobē, quā manibus ipsa foderat, lotio impleuit, quod demū digito mouere non destitit, quoad ex eo suscitatus, atq; elatus vapor in nubē opacā concreveret, quam statim tonitrua, ac fulgores crebri interfecarent, maximo cum aspicientium metu, ac formidine. Sed illa, bono estote animo, inquit, iam faciam, vt nubes hæc, in ea quæ voletis loca tota deportetur, quæ cum illi in propinquas solitudines designassent, eò subita ventorum vi, ac tempestate delata nubes properè in saxa, ac grādines desiliit, calamitate interim omni inter demonstratos, iussosque finesse cohibente, ac continente.

Ferè primo simile est sequens. Rusticus quidam Suauiensis querebatur vehementius de siccitate, qua tum laborabatur, conquerenti forte sit præsens eius filiola octo, vel decem circiter annorum, & ait, si ita iuberet, agrum, in quo tunc vnà erant, se largo imbri statim esse irrigaturam: & cum pater dixisset se id percipere, illaq; paululū a quæ ad id sibi dari postulasset, ad Torrentem, qui in propinquo decurrebat, deducta est, vbi exagitata vnda, Magistri illius (aiebat) auspicijs, cui se mater addixerat, rātum illico pluuiarum Cælo decidit, vt satis essent ei agro abundè irrigando, ceteris interim quaqua versum perissent, atque antea sitientibus.

Alexia Graniana Saga, narrauit (vt refert Remigius) cum itidem nubibus permixta vectaretur, ac forte præteriens, in eum peruenisset

a lib. 1. de
monol. ca.
25.

locum, vnde despiceret ex municibus suis quendam equos pascentē, cui nomen erat Ioānes Vehon, ex improviso astitisse sibi atra, ac prægrandi figura hominē, qui velut obsequendi cupidus rogaret, esset ne aliquid illic, per quod illi rustico vellet male esse, se in promptu habere vnde illum vlcisceretur, & cum ipsa respondisset, sibi cum illo graues esse inimicitias, quod vnicum filium olim in eius pascuis equitium habentem, penē verberibus necasset. Eia, inquit ille, assentire modo, iam faxo, ne diutiùs id inultum ferat, ac dicto citiùs in sublime elatus, vel quo nulla queat intendi oculorum acies, illico fulmen cū ingenti flamma, ac fragore in subditos equos contorsit, ex ijsq; duos prostrauit, vidente, ac inultum trepidante Rustico, qui vix triginta passus ab eo loco aberat, sicuti ipse est eloquio suo testatus.

2 Lib. 5.
belli Neapolis.

Iouianus Pontanus ærefert, quòd Ferdinandus Neapolitanorum Rex, Marcos Oppidum, arcis montis Draconis ad Massicorum montium exitum sitæ, subiectū, Andegauenſi factioni fauens, arcta obſidione premebat, & defectu aquarum quasi ad deditiōē cōpulerat: cum quidā impij sacerdotes Magicis artibus imbres elicere ausi sunt: inuēti enim sunt ex oppidanis, & obſessis, qui nocturnis tenebris, deceptis caſtrorum vigilijs, per asperriſſimas rupes furtim profecti ad litus, trahentes ſecum imaginem crucifixi, male dictis illam prius, ac diro proſequuti carmine, poſt in mare execrabundi, immiſerunt, cælo, mari, terrisq; tempeſtatem imprecātes. Quo etiā tempore Sacerdotes quidam mortaliū omnium ſceleſtiſſimi, dum ſatisfacere profanis militum artibus ſtudent, ritum nefarium ſequuti, vt huiuſmodi imbres eliciantur; Aſino pro ædis foribus conſtituto, tamquā agenti animam cecinere funeſtum carmen, poſt Diuina Euchariſtia in illius os palatumq; iniecta, conclamatum Aſinum funereis cantibus viuum tandē ibidem pro templi foribus humauere. Hic verò vix dum perfectō ſacro obnubescere aer, ac mare agitari ventis cum cœpiſſet, diesq; medijs offundi tenebris, ac nunc cœlum micaret ignibus, nunc lux omnino eriperetur, tonitru Cœlum terraq; horreſceret, volitarent euulſæ ventis arbores, diſciſaq; fulminibus ſaxa complerent auras fragoribus, prorupit è nymbis tanta pluuiā, imbresq; tam validi, vt non Cisternæ modo colligendis aquis ſufficerent, ſed arentia ſaxa, rupeſq; exuſtæ ſolibus, torrentes vnde quaque prolapſos diffunderent. Ita Rex, qui ſola in ſiti potiundi oppidi ſpem collocauerat, ſpe fruſtratus, ad Saonem veterē in caſtra redijt. Hoc exemplum, lector, ideo notare volui, vt monearis qui abuſus in quaſdam Regiones irrepſerint, trahendi Crucifixi & Sanctorum imagines. In Germania, & Aquitania ad impetranda commoda anni tempora, contra quos in Cantabria Martinus de Arles edidit librum de ſuperſtitionibus.

Quid

Quid possint Magi circa æterna. Cap. VIII.

Doctrina.

Nter Sagas & dæmones ea est lex præcipua, vt cum accedunt ad ludos semper aliquid mali noui patrati à superiori conuentu ostendant, quòd si à superiore conuentu nullo se nouo scelere obstrinxerint, non impunè euadunt. Ne uerò in hoc se ignorationis vlla excusatione defendant, improbus earum Magister, singulatim de omnibus, quæ à suis postulat, scholas habet, præceptaq; tradit, veluti de frugibus inferenda calamitate: de immittendis in arbores, fruticesq; locustis, bruchis, Campe, limacibus, papilionibus, erucis, atque id genus infestis vermibus, quæ omnia deuastant, sata, olera, fructus: Item de fascinando pecore: de segetibus pelliciendis, labefactandisque erugine, aut tabe quauis alia: de spargendis venenis, atque adeo, de perdendo quantum in eis est vniuerso mortaliū genere; vt vnumquodque horum singuli testatum sua confessione reliquerunt. Helena *a* Armentaria. *b* Anna Ruffa. Ioannes *c* piscator. Coleta eius vxor, & plurimi alij quos breuitatis gratia omitto. Hæc Remigius libro 1. capit. 22. & alibi, vt est videre apud ipsum.

a Duse
 prid. cal.
 Octob.
 1586.
b Ibidem
 Cal Octob.
 anni 1586
c Gerbe-
 uillei 4. no
 nas Maij
 1585.

Possunt

Possunt præterea greges, & armenta perimere, quod faciunt sparsa veneno, vel exhibitio, vel immittendo dæmonem in eorum corpora, & tunc ea præfocat, præcipitat, vel discerpit. Possunt messes, & fructus alienos aliò traducere, vt narrat Seruius, & Apuleius, ac D.

2 in Zo.
olog. Virg.
in apolog.

b lib. 8. de Augustinus. b Possunt igne domos consumere, vt contigit in quodam Oppido, sicuti suo loco dicemus, quod in Sueuia c anno 1533. c Lycost. fuit à quadam Saga concrematum. lib. de prodigijs.

Possunt exhibere conuiuia, vel fantastica planè, vt Exhibuit Scorus Par-

Parmensis, ex cuius epulis saturi, vt sibi visi Conuiuæ, mox fame vera cruciabantur: vel ex veris cibis, sed sunt mali gustus, & odoris terti, quia Deus non permittit, vt suaues cibos apponant. *a* Sal, vt plurimum deest, sæpe panis, quia fortasse baptismo sal miscetur, & in Eucharistia pascimur viuifica Christi Domini carne, panis speciebus siue accidentibus velata. Possunt etiam Deo permittente & sal, & panem apponere, ac cibos sapidos, vt ipse Sagæ Iudicibus confessæ sunt, sed hoc rarò fit. Quando Deus vult, possunt captiuos carceribus, & vinculis eripere motu locali tantum, & ad hoc opus est fractione; quòd cum homines facere possint, cur non & dæmon? extat apud Tritemium narratio memoratu digna, pro vt inferius.

a Remig. li 1 c. 16. ex iudicijs confessoribus Sagarum.

Exempla.

Superioribus Annis Treuiris affecta fuit ultimo supplicio magis nominis notissimi, quæ in domus suæ pariete inserto Epistomio, lac omne vaccarum alienarum eliciebat, videlicet, dæmon eas mulcebat, & celerrimè lac eò transportabat.

Rusticus quidam, vt refert Remigius, *b* apud Vegesos, nomine Desiderius Financius, si quando cum popularibus discumberet, pedibus aduolutum canem habebat, à quo demissa clam manu venenum acciperet, quod deinde cui vellet infunderet, ex eoq; satis multos perijisset, priusquam illius fraudis in eum vlla transferretur suspicio.

b lib. 1. c. 23.

Idem author *c* refert, quòd Vuelsch Antonius rogatus: vt Sortilegorum Sodalitati hortum, quem apud domum suam habebat in noctis sequentis saltationes commodaret, primùm quidem negauit se id facere posse, quia dicebat sibi ea nocte peregre esse oportere, sed cum nihilominus pergerent rogare, atq; adeo pro suo iure instare, exorari quidem se sciuit, sed tamen sicuti ante causatus fuerat, aliò profectus est. Postero igitur mane domum reuersus, ac hortum forte ingressus, cum passim campis, ac limacibus depastum reperit, ipsisque bestiolis etiam num oppletam vndeque horti aream, quod tamen tacitus tulit solita scilicet nefariæ illius sodalitatis vestigia agnoscens.

c lib. 1. c. 21.

Anno Domini 1323. Fridericus dux Austriae, qui contra Ludouicum Bauarum Imperator delectus erat, inter Oetingam, & Moldingorphum magno prælio victus, Ludouico traditus, qui in Arcem munitam eum asseruandum misit. Magus interim quidam Lupoldo fratri eius in Austria promisit se sua arte Fridericum incolumem educturum vnus horæ spatio, si digna sibi merces numeraretur. Dux liberaliter promisit. Ergo Dæmon ad Fridericum ablegatus auolat in Bauariam, formaq; peregrini assumpta custodiam ingreditur, inquietans, si ex captiuitate vis liberari, hunc equum ascende, & te in Au-

d In Chron. Hirsaugien.

Astriam

striam ad fratrem tuum Lupoldum incolumem perducam: Cui Dux, quis es tu? ad quem ille, noli interrogare quis sim, quia nihil ad rem, sed ascende hunc equum, quem tibi exhibeo. Hic, cum Ducem etiam audacissimum horror inuassisset, & se signo sanctæ Crucis munivisset spiritus cum nigro equo disparuit, & vacuus ad mittentem reuersus est, à quo interrogatus, & increpatus cur non adduxisset captivum, rei ordinem gestæ narrauit.

a Lib. 3. Dan. Ollerus Magica arte apud Suecos, armis clarus euasit; adeo ut Diuinitatis opinionē sit adeptus, auctore Saxone Grammatico, *a* qui de Oddone Danico pirata sic scribit lib. 5. Absq; naui fretum perlustrās, hostilia sæpe nauigia concitatis carmine procellis, euertit. negotiatoribus infestus; clemens agrestibus. Inito cū Normanis Conflictu, ita vi carminū hostilem hebetauit aspectū, ut Danorum distinctos enses eminus radios iacere putarent, cominus verò ne ferrum quidem vagina extractum visu excipere poterant, victa quippe fulgore acies præstigiōse coruscationis impatiens erat. De Tartarorum contra Polonos memorabili victoria Cromerus *b* his sequentibus.

b In A. nastasio li. 8. histor. Polon.

Poloni Tartaros Anno Christi 1240. ad Legnitiā comisso prælio grauius urgebant, & fugientibus instabant. Erat in extremo Tartarorum agmine inter alia signa Vexillum insigne, cuius pictura X. litterę figuram præseferrebat, in cuspidē verò figura erat tetra nigraq; capitis humani barbari. Id Vexillū cū Signifer vehementius quateret, fumum, atque nebulam densissimam, & fœdissimam exhalabat. Ea nebula non modo aspectum barbarorum Polonis adimebat, verū etiam odore terribilissimo eos necabat, incantationibus id quibusdam Tartari fecerant, quibus iuxta ariolationibus, diuinationibusq; ceteris, cum aliis, tum in bello plurimum vtuntur, ex humanis etiam factis, de futuris euentibus coniectare soliti. Barbari, ubi Polonos trepidare senserunt, cohortati sese inuicem, impressionem in eos faciunt, perturbatisq; ordinibus, magnam cēdem ediderunt. Tantus eo prælio Christianorum numerus fuit interfectorum, ut singulis singulę aures à Tartaris præcisæ, nouem ingentes faggos explerent.

c Lib. 2. hist. chin. cap. 2.

Chinenses Neomam Virginē pro sancta colunt, de hac scribit Gonzalvus Mendoza, eā hunc cultū Magicis artibus adeptā fuisse. Nā cū quidā Dux belli, Cōpo nomine Regis iussu Classē in quandā insulā duceret, is nulla vi anchoras soluere potuit ad nauigandū; tandem aduertit naui chenisco inopinā Noemā affidere; accedit venerabundus, & opem, consiliūmq; implorat, illa refert, nisi se ductrice Chinenses victoria non potituros. Vnā ergo proficiscitur, & hostes Magicis præstigijs fidentes, maioribus præstringit. Illi Deo in mare fuso, quasi Classis incendio absumeretur, oīa fictitijs flammis inuoueant. Noema estinguebat, & similia eorū ludibria pellebat arte efficaciore; adeo ut, cū oīa in casū conati se viderent, victos se professi Cōpo dederint.

Per-

Pergamenses etiam olim conati sunt se Magicis artibus obsidione liberare, irritò conatu operam luserunt, vt narrat Paulus Diaconus. *a*

Tempore Leonis Isauri, Masalmas Princeps Saracenorum Pergamum nullo negotio occupauit, quàmuis Ciues freti Mago quodã horrendum Diabolo sacrificium immolassent, secta pręgnante fœmina, & fœtu viuo extracto, & in cacabo elixato, cunctisq; bellatoribus manus dexterae manicam tam impio sacrificio funestantibus. Author Theophanes.

*a lib. 20.
rerum Ro-
manarũ.*

Vratislaus Lucensis Dux (verba sunt *Æneæ b* Silij) Vratislauri Cõditor, bellum contra Gremozislaum Bœniæ Ducem Nepotẽ suum suscep̃erat, ibi mulierem fuisse tradunt, quæ priuignum bello periturũ, Vratislaum in pugna casurum, maioremq; populi partem cum eo interituram, prędixit, posse tamen euadere Iuuenem, si sibi pareret. Adolescenti imperata facturum respondentem, iussit, vt primum, qui obuius fieret, occideret, mox gladio inter priores equi pedes cruce in terra facta, & deosculata, vtrisque auribus prius occisi abscessis, & in pera reconditis, fugam maturaret: pugna in campo, cui Tusco nomen est, cõmissa, cæso Vratislao, adolescens, qui nouerca paruerat, domum in columis effugit, sed vxorem, quam valde amabat interemptã reperit carentem auribus, pectusq; confosam, sic quas hosti amputauerat aures, coniugis suæ fuisse stupens, tristisq; cognouit. Digna profecto merces consultæ de victoria Sagæ, fortassis, & vxor Venefica fuit, & se prælio immiscuit, quod solitæ mulieris Boemæ, vel Dæmon per imaginem lethalem in prælio exhibitam, domi interea, miseram ipsẽdem vulneribus mulctauit.

*b in hist.
Boemi.*

An Dæmon possit verè ditare suos.

Caput IX.

Doctrina.

Egitur a Stuphium Magicis pecunijs exercitum stipendiasse. Scribit Psellus d nihil eorum quæ Diabolus promittit, ex se præstare illum posse, sed visu tãtum inania suis cultoribus præbere. id si de eo, quod facere solet loquatur verum est, si autẽ de eo, quod facere potest, omnino falsum. Imò dico, quod Diabolus, si Deus permittat, & ipse velit, potest ditare suos: item, si Deus inberet, & ipse nolleret, quia inuitus Deo cogeretur obedire, sed nec nisi rato Dæmon vult, nec Deus vnquam iubet, permittit verò non nisi rarissimè. Dæmonẽ nolle patet, quia videmus eum suos plerunq; ludificare, & licet paucis aliquan-

*c In anna-
libus Boio-
rum.
d C. de col-
lationibus
auri, &
virtutis.*

aliquando paucas, & veras largiatur pecunias, vt Treueris fecerat Dō-
ctori Vlaet, decipit tamen, vt plurimum inani spe, & specie, quod mul-
tis exemplis confirmat Remigius, a testis oculatus. his verbis.

a lib. 1. de

monola-

trie c. 4.

b Duse.

prid. Calē.

Octobris.

1586.

c Duse.

pridi. non.

Novemb.

1586.

d Seræ

3. Nonius

Decembr.

1586.

e Haracu

rie 18. Ca

lend. Ian.

f Pangei

13. Calē.

Novemb.

1586.

g Manerij

3. non. Iu-

lij 1585.

h Velleæ

ad Mosel

lam 5. Cal.

Augusti

1587.

i lib. 2. de

naru. Dæ-

monum.

k libr. 8.

sof mog. c.

1.

Seneel Armentaria, b accepta dono à Dæmone, vt sibi videbatur pe-
cunia, gestiens domum properè redijt; vt eam numeraret, sed excussa
crumena, nihil nisi testas, & carbones reperit. Catarina Metēsis, c suc-
cerdam. Claudia Morelia, d Benedictus Drigeus. e Dominica Petro-
nina, f Ioanna à Banno, g cum numum aureum carta inuolutum in via
reperisset, sicuti Dæmon euenturum prædixerat, & eum cupide mari-
to ostentaret, aduertit tandem, non sine pudore pro auro naçtā se cal-
culum ferrugineum, qui etiam contactu primo, facile in frustra defi-
lijt; reliquæ arborum folia loco numorum acceperūt. Catarina h Ruf-
fa agnoscit se tres numos semel ab eo sine fraude accepiſſe.

Hæc exempla libenter citauī, quia fide publica Notariorum sunt sti-
pata. Plurima etiam alia possem ad hoc describere, quæ tamen cen-
seo prætermittenda, cum hæc sufficiant.

Laurentius Ananias, i cur nolit Dæmon suos ditare causam reddit
aliam. Malos genios esse de ditos auaritiæ, & Thesauros, ac pecunias
huiusmodi asseruare Antichristo filio perditionis, vt ei ad sumptū suf-
ficient, idq; Dæmonem Ariolo cuidam respondiſſe, quamuis Dæmo-
ni, vt mendaci minime sit credendum, res tamen à vero parum distat:
certior tamen causa erit, si dixerimus Deum id nec iubere vnquam
(quia non cooperatur ad malum) nec nisi raro permittere; imò, qui-
bus spondet Dæmon diuitias, dignitates, honores, Principum gratiā,
nihil esse vilius, abiectius, egenius, odiosius: & si ante diuites erant,
fiunt pauperes; si pauperes, numquam ditantur. Et qui arte sua thesau-
ros quærunt contra leges humanas persuasione Diaboli, vt est videre
leg. 1. C. de thesauris, tum eos, vel metu exanimat, vel crudeliter præ-
focat. Andreas Theuetus, k narrat ab oculato teste se accepiſſe de
Græculo quodam Macriano, eum dum in Paro insula thesaurum quæ-
reret, à terra absorptum. Similia quædam in Anastasio refert Cedre-
nus, & alij alia plura, vnum inter alia scribam admiratione haud indi-
gnum.

Exempla.

Stäphius

in chron.

Heluetio-

rum.

Circa annum Christi 1520. Basileæ, quidā Sartor ingenio simplex,
voce balbus, incertum qua arte criptam illā, quæ Augustæ Rau-
racorum patet ingressus, & vltèrius quam vlli alij vnquam potuerunt
progressus, miranda quædam spectra referebat. Cereò consecrato ac-
censo in criptam descendens, primo per ferream portam se transiisse
aiebat, inde ex vna camera in aliam, atq; etiam in hortos pulcherrimè
viren-

viuentes: in medio aulam magnificè ornatam spectari, & formosissimam Virginem auro diademate caput cinctam, crinibus solutis, infernè in horridum serpentem desinentem, à qua manu ad scrinium ferreum deductus fuerit. Scrinio duos molossos nigros incubare, & terribili latratu accedentes arcere, at Virginem minabundè similiter eos compefcere, tum clauium fasce, quem collo alligatum gestaret, soluto, arcam aperuit, & omnis generis numismata aurea, argentea, ærea deprompsit, quorum non pauca liberalitate Virginis ex ipsa cripta se retulisse ostendebat. Addebat Virginem narrare solitam, diris imprecationibus sese, cum Regio esset orta natali, iam olim deuorata, in tale monstrum mutatam fuisse, neque aliam salutis recuperandæ rationem superesse, quàm si ab illibati pudoris adollescente deosculata fuisset, tunc enim formam pristinam sibi restitutam iri, & dotis nomine Thesaurum omnem, qui eo loci lateret, liberatori concessurum. Affirmabat etiam, bis sese Virginem deosculatum, bis tam horribiles gestus in ea præ gaudio speratæ liberationis obseruasse, vt sibi, ne viuus ab ea discerperetur, metuendum fuerit. A quibusdam Nepotibus in ganeum deductus, nunquam postea aditum ad criptam inuenire potuit, nec dum ingredi.

Quis non depræhendit illusionem? Iuuenis ille mentis nõ bene cõpos, vel Magus, illa de genere lamiarum Dæmon osculum petebat, deuoratura post tertium, non permisit Deus: canes illi duo, alij Dæmones vel veri, vel fictitij Thesauri custodes, numismata quædam forte vera, & Deo permittente data.

Post aliquot annos alius Ciuis Basiliensis eandem criptam ingressus, vt familiæ suæ paupertatem leuaret, nihil præter cadauerum humanorum ossa inuenit, & subito correptus horrore, festinus egressus, intemperijs actus fuit, donec transacto die tertio miserrimè interiit. Idem Stamphius supra, & Rhenan. lib. 3. Germanorum.

Paucos ante annos quidam Prior Margulinæ cum duobus socijs, fossam quandam in Spelunca Regis Salai prope puteolos, Thesaurorum causa ingressus, miserè interiit, nec amplius visus est, iuxta a Villa-

a Lib. 1.
itinerarij
sui. c. 23.
b In sua
demonum
inuesti-
gat. c. 12.

Andreas b Cifalpinus scribit hæc Thesaurorum quidem indagatores per Magicas facultates multos nouimus, sed qui assequuti fuerint, compertum non habeo.

Pisistentauerunt quidam nostris temporibus effodere, sed rei difficultate victi ab opere cessarunt.

Tandem anno elapso, locum, in quo Neronis ædificia extitisse ferunt, hodie autem sacris Virginibus dicatum effodere cœperunt, vbi erat ingens Pini arbor, sed à Dæmonibus adeò infestati sunt, vt præ timore, ab incepto opere desistere coacti fuerint, quo tempore multæ ex Virginibus locum habitantibus à Dæmone obsesse sunt.

Quid

2 libr. de
fortileg.
q. 3. nu. 12

Quid mirum, si hanc thesauri illicitâ scrutationem in suo solo fieri per-
miserant? ideo puniuit eas Deus in hoc seculo, vt in futuro parceret.
Paulus Grillandus a præcæteris acuratius scripsit.

*An possint Magi aliqua sensibilia mixta arte sua
gignere. Caput X.*

Doctrina.

b lib. 3. de
Trinitate
cap 7.

D Bonau.
et alij in
2 di. 7.
D. Tho. 1.
p. 9. q. 14.
ar. 4.

c libr. 1.
Hist. An-
golorum c.
28.

d Anan.
li. 4 de na-
tura dæ-
monum.
e Lycostē.
de prodig.
f Alex. ab
alex li. 2.
g Stun-
phius in
chron Hel-
uetiorum.

ANIMALIA imperfecta, vt muscas, vermes, ranas, &
huiusmodi insecta, & alia quæ ex putrefactione nascun-
tur, possunt producere celeriter, non creando, sed actiua
passiuis applicando, hæc est opinio D. Augustini, b quem
sequuntur Theologi. Solent hæc producere Magi, ex pa-
cto, per Dæmonem actiua passiuis applicantem, nam ipsi Magi plerun-
que nesciunt quomodo ista gignantur, & causas ignorant, vt quando
Diabolus dat sagis parum puluis, cuius in aerem iactu, nascuntur diuer-
sæ species locustarum, brucorum, murium, erucarum, & similium ani-
malculorum. Posset etiam Dæmon talia iam producta, in locis remo-
tis, vbi nata videantur fouere, alere, & respirare facere, vt potè inter sa-
xa, in quibus non rarò imperfecta nasci consueuerunt, muscæ, imures,
& similia. & hoc crediderim contigisse in canibus illis, quorum men-
tio fit à Guglielmo Neubrigeni. c his verbis. Dum in quadam lapidi-
cina petra ingens ferramentis finderetur; apparuere duo canes capa-
cem sui in eadem petra capacitatem replentes absq; omni spiraculo
(intellige perceptibili) videbantur autem esse ex eo canum genere,
quos leporarios vocant, sed uultu truces, odore graues, pilorum ex-
pertes, & vnus quidem eorum, vt dicitur, citò defecit. Alterum verò
stupendæ, vt aiunt edacitatis Henricus Vuintonienſis Episcopus die-
bus plurimis in delicijs habuit: hos igitur canes, qui nisi ex prolifico
semine non credo potuisse generari, potuit Dæmon ex materno utero
callidè educere, & eduotos ibi occultasse. Possunt quoque Dæmones
producere quædam insolita monstra, quale illud in Brasilia, altum pal-
mos 17. tectum corio lacertæ, mammis prætumidis, brachijs leonum,
oculis rigentibus, & flammeis, scintillantibus simili lingua, d qualia
fortè monstra, quæ in Saxoniz syluis, semihumana facie, capta anno
1240. e Nisi fortassis illa sint ex nefario hominum, ac ferarum coitu
nata, quæ monstrorum plurimorū est origo indubitata. Sic enim pepe-
rit olim bello Marſico Alcippe Elephantē. f Sic anno 1278. apud Hel-
uetios alia leonem. g Sic anno postea 1471. quædam Papiæ cattum,
Brixiz canem alia. Sic 1531. Mulier Augustæ Vindelicorum eodem
partu

partu enixa primo caput humanum membranis inuolutum, mox serpentem bipedem, tertio porcum integrum. *a* Quæ varia huiusmodi leguntur apud recentiores. *b* Illud superat admirationem reliquorum, quod Castanneada retulit in Annalib. Lusitanix.

Exempla.

Mulierem ob quodam crimen in insulam desertam naui deportatam, cum ibi exposita fuisset, eam Simiorum, quibus frequens locus, agmen circumstetisse fremebundum, superuenisse vnum grandiore cui reliqui loco cesserunt, ab hoc mulierem blandè manu captam, in antrum ingens abductam, eique & ipsum, & ceteros copiam pomorum, nucum, radicumque variarum apposuisse, & nutu, vt vesceretur, iouitasse, tandem à fera coactam ad stuprũ, facinus hoc multis diebus cõtinuarum, adeo ut duos ex fera liberos suscepit, ita miseram victitasse per annos aliquot, Donec Deus misertus, nauem eò Lusitanam detulisset, cumque milites in terram aquatũ ex proximo ad antrum fonte, descendissent, abissetque forte Simius, fœminam ad inuifos diu mortales accurtisse, & accedentem ad pedes supplicasse, vti se facinore, & calamitosissima seruitute eriperent, assentientibusque, & casum miserantibus illis, eam cum ipsis nauim ascendisse, sed ecce tibi Simium superuenientem inconditis gestibus, & stremitibus Coniugem, non coniugem reuocantem, vt vidit vela ventis data, concito cursa de liberis vnum matri ostendit, minatur ni redeat in mare præcipitaturum, nec segniter fecit quod fuerat minatus, tum recurrit ad antrum, & eadem velocitate ad litus rediens, ostendit alterum, minatur, & demergit, subsequitur, & ipse furens, tamque diu nauem natatu insequitur, donec vndæ natantem vicere. Rem tota Lusitania recte notissimam, & à Rege mulierem Vlisiponæ ignibus condemnatam, quorundam precibus vita impetrata, lethum cum claustro perpetuo commutauit. Miraris lector? En tibi Saxo Grammaticus cum duobus magnis, Vpsalensibus Episcopis. Narrant Gothicos Reges ex vrso, & Virgine nobili originem ducere, *c* & Ioannes de Barros Pegusianos, & Sianitas Indiæ gentes, à cane, quicum muliere corpus miscuerat.

Verum ego horum minime sum credulus, cum homo hominem generet, & si quid horum sit verum dicam quod Dæmon incubus calidum horum animalium semen illis infuderit, & quod dicitur de Regibus Gothorum, putarim hoc dicendum, quod Dæmon in ferarum talium effigie fœminas compresserit, quod hoc possit, docebit sequens exemplum, & subsequens postea capitulum.

In Belgio fuit nefarius quidam, qui Vacca se commiscuit, post visa bos prægnas, & post aliquot menses edere masculum fœtum, non vi-

a Lycostæ.
vbi sup.
b Carda-
nus lib. 16.
de varietate
telemmii
lib. 1. de oc-
cultis nat.
mirac. c. 8.

c Vide
Torquemada
horrif.
fior. dia-
log.

tulum, sed puerum: Adfuerunt plurimi, & de matris vtero cadentem cōspexerunt, leuatumq; de terra nutrici tradiderunt. Adoleuit puer, baptizatus, & institutis Christianæ vitæ præceptis, pietatis se addixit, & pro patre serio pœnitentiæ vacat operibus, homo quidem perfectus, sed qui sentiat in animo propensiones Vaccinas pascendi præta, & herbas ruminandi. Quid de hoc sentiendum? non ne hominem esse? planè crediderim, sed ex Vacca matre natum, nego. quid ergo? Diabolus peccati illius gnarus. & impulsor mox vaccam prægnantem fecit videri, cum voluit, aliunde infantem surreptum attulit, & Vaccæ parturienti, quæ vento grauida erat, puerum sic supposuit, vt à Vacca nasci videretur.

*An verum sit, quòd Dæmones fiant succubi, & incubi,
& an ex tali concubitu possit sequi generatio.*

Cap. I I.

Doctrina.

a Videte
hor cita-
tos apud
Sixtū Se-
nen. lib. 5.
Bibl. sac.
annota 77
& Pame-
liū in er-
ror. Ter-
tul. annot.
1. adde
Plethonē.
lib. de mi-
rabil. &
longeuit.
Percruiū
libro 8. in
Gen. d. 1.
b lib. 15.
decim. Dei
cap. 23.
c Alex.
de Alex.
1. p. 978.
D. Th. D.
Bonau. Sco-
tus Durā-
tus G. br.
in 2. di. 7.
8.

Olent Malefici, & Lamiae cum Dæmonibus, illi quidem succubis, hæc verò incubis actum venereum exercere, cōmunis est hæc sententia patrum Theologorum, & Philosophorum doctiorum, & omnium ferè sæculorum, atque nationum experientia comprobata. Plato in Cratylo, Philo, Iosephus, & vetus Sinagoga. D. Cyrtianus. D. Iustinus in marty. Clemens Alexan. Tertullianus, a & alij, qui in eo quod voluerunt Dæmones posse cum mulieribus rem habere, optimè senserunt. Solidior ergo adhuc probatio huius sententiæ sumitur à D. Hieronymo in cap. 6. ad Ephes. & D. b Aug. quem communis Theologorum schola, cum D. Isidoro lib. 8. sequitur, & pro eadem pugnat Bulla Innocentij 8. Pontificis contra Maleficos.

Hæc probantur ratione; quia Dæmones possunt defunctorum corpora assumere, vel de nouo sibi ex aere, & alijs elementis ad carnis similitudinem palpabilia effingere, possunt illa ad libitum mouere, & calefacere. Si ergo possunt, quem natura non habent sexum artificiosè exhibere, & viris specie fœminea, fœminis specie viro- rum abuti, & has subijcere, & illis se substernere: possunt etiam aliunde acceptum semen adferre, & naturalem eius emissionem imitari.

Addo, quòd potest ex huiusmodi concubitu Dæmonis incubi proles nasci; quare ad huius rei declarationē, sciendum est, qd potest Diabolus semen aliunde acceptū, vtputa, à somniantē viro illuso, defer-

re,

re, & sua agilitate, rerū naturalium peritia, calorem pollicum in semine quantumvis subtilis, & aereus sit, ac facile dissipabilis, conseruare, & illud, quo momento ad concipiendum mulier optimè est disposita, tū illud matrici sic infundere, vel naturali vi attrahendum exhibere, & muliebri semini commiscere. Veruntamen illud est quod non possunt Dæmones vi sua, & ex propria substantia, more animantium generare; ratio est, quia nec habent inter se villam indiuiduū, vel speciei multiplicationem, nec vllum semen, ne dum prolificum quantumvis tenue. Et quō proprium semen habere possunt, cum semen sit substantiæ corporeæ viuentis pars, & residuum cibi optimè concocti, iuxta Simposianū in problematibus, Dæmones verò sint substantiæ incorporeæ? Dicimus ergo, ex concubitu incubi cum muliere aliquando prolem nasci posse, & tum prolis verè patrem non esse Dæmonem, sed illum hominem, cuius semine Dæmon abusus fuerit. Accedunt plurima exempla à multis narrata. Hunnos ex Arlunis Strigibus Gothicis, *a* & faunis natos. Chieza scribit, *b* in hispaniola solitam Cerocoton Dæmonē misceri mulieribus, & ex eo natos, bicornes nasci. Xacam suum Iapones talem esse volunt; nec desunt, qui Lutherum in hanc Classē retulerint. *c* Et ante decennium in primario Brabantia oppido, punita fuit mulier, quod ex Dæmone peperisset. Reliquū est nunc, vt respondeatur rationibus in contrarium adductis.

Remigius ponit primum argumentum, quod est tale. Dæmon, & homo specie differunt, ergo ex hac copula non potest sequi proles. Resp. consequentiam esse nullam, tum quia ex equo, & asina, & alijs specie discrepantibus animalibus nascuntur Muli, Thoes, Leopardi, Pantheræ, &c. tum quia generatio hinc non tribuitur Dæmoni, sed homini, cuius est semen, vt ait D. Thom. *d*

Secundum argum. est tale. Dæmon est expers vitæ, & origo mortis, ergonequit esse author, & origo actus vitalis. Resp. vim hanc vitalem non inesse Dæmoni, sed ipsi semini, sicut vis calefaciendi, non inest scipho propinanti, seu tubo fundenti, sed ipsi vino. Vide D. Thomam supra. & Sprengerium. *e*

Tertium erat huiusmodi. Semen quod Dæmon infundit, Sagæ factentur esse frigidum, & nullam afferre voluptatem, sed horrorem potius. quare, nec poterit inde generatio sequi, hæc est ratio Marci Ephesij, & confirmata à Remigio confessione Sagarum, dicentiū, omnē voluptatē abesse à tali copula, imò summū dolorē se percipere. R. quod Dæmon, quando vult sub certi alicuius viri specie deludere, & non vult sciri se esse Dæmonem, tūc, quā potest aptissimè imitari, quæcunque in veri viri, & mulieris copula requiruntur; & ideo necessario tunc curat; vt si quidem vult generationem sequi, quod sit rarissimè, quia sua causa, nunquam generationem intendit, qui sibi simile non potest generare, sed aliquando duntaxat in gratiam.

a Iornandus de rebus Gothicis, & Luitprandus.
b cap. 27.
p 2. histor. Peru.
c Fontan. in hist. sacra de sacru Relig.
d Quolib. 6. artic. 8. ad 6.
e 1. par. mallei. q. 4. ad 2.

succubæ id optantis conatur generationem ex alieno semine) adhibeat necessaria ad generationem; quare & prolificum semen quatit, & inuentum conseruat, & tanta celeritate perfert, vt vitalis spiritus non euaporetur, & quando est opus, tunc infundit, quando verò non intendit generationem, infundit aliquid instar seminis, calidum tamen, ne frausprehendatur; semen autem, quod est frigidum, est cum Sagis, quæ nouerunt eum, & sciunt ipsum esse Dæmonem.

a p. 2. mal
lei. q. 1. ca.
4.

Deinde, vt docet Sprengerius, a solet sæpe interrogare succubas num velint impregnari? quæ si assentiantur, assumit verum semen aliunde actu carnali decisum, vt dixi.

Quartum argumentum erat. Non esse credendum Deum concurrere ad huiusmodi actum, aut animam tali corpori ex huiusmodi coitu nato infundere, quia sic adderet coronidem Dæmonis operi. Resp. Dæmonem quoad naturæ operationem, hic solum esse instrumentum, & applicare tantum agens principale, quod est verum semen humanum, & propterea Deum concurrere ad vltimam dispositionē organici corporis ab humano semine nati, accidentarium verò quid esse, & morale solum peccatum Sagæ, & Dæmonis malitiam. Iuuat Deus, vt author naturæ, naturam; sed peccato, cuius non est author non adminiculator, quòd si valerent argumenta, sequeretur, nec ex fornicatione, nec ex adulterio, Stupro, incestu, prolem gigni posse. Obijciunt denuo, quòd principium gignendi est cor, ergo cum desit virtus cordialis temperans calorem, vt oportet, non potest sequi generatio. Resp. siue à corde sit, siue à cerebro vis generandi, spiritus genitalis ipsi semini est insertus in ipsa seminis ab humano corpore decisione, & Dæmon hunc spiritum cum calore solum conseruat, afferamus aliqua exempla Dæmonis succubi, vel incubi præterea, quæ dicta sunt.

Exempla.

A Nous iam decimus quintus agitur, cum Bebburgi (oppidum est Vbiorum) supplicio affectus fuit quidam Stumphius Petrus, eò quòd cum Dæmone succuba plus quatuor lustris coiuisset: ab hac donatus fuit lata quadam Zona, qua cum cingebatur, & sibi, & alijs in lupū verti videbatur. Hoc scemate ter quinque pueros iugularat, eorumque comederat cerebrum. Duas nurus suas deuorare conatus fuerat. Propriam filiam, & Comatrem suam vxorum loco habuerat. Constant hæc omnia actis iudicialijs, & Iconibus in æs incisis palamque venalibus.

b lib. 2. de
monol. c. 1.

Refert exemplum Remigius, b quod à probatæ fidei viro Melchiore Errico, Serenissimi Ducis Lotharingiæ à secretis, & consilijs
inte-

Interioribus, audiuit. Fuit, aiebat ille, Henamenij, me eius loci Dinastæ res procurante, fortilegus quidā, qui iussus à Iudice dicere, quomodo primum esset ad tantam nequitiam adductus, ac quibus potissimum artibus illum dæmon ad se pellexisset, eam rem sic liberè, ac apertè est eloquutus. Cum bubulcus communis ego prima luce ostiatim armentum cogere, atque vna è puellis, quæ illud stabulis emictebant præ cæteris animū meum amore titillaret, cæpi in eius cogitatione noctes, diesq; esse intentior. Tandem euenit, vt eam mihi ardētius inter sola pascua animo volenti apparuerit, similis occultanti se post dumetum: accurro ad optatam prædam, assequor, atque adeo amplector vel reluctantem. Post aliquot tandem repulsas, ea lege sui facit copiam, si se pro hera haberem, ac vel ipsum Deum illi posthabere. Conditionem accipio; fruor, imò sic ipsa deinceps me cœpit frui, vt ex vno eius miser semper pependerim arbitrio.

Hæctor Boethius a refert, quòd in Marrea Regione Puella altis natalibus, forma conspicua, complurium nobilium auersata connubiū, in nefandam cum Dæmone incidit cōsuetudinem, quæ cum vterum ferret, parentum rigore coacta edere stupratorem, Adolescentem in ra pulchritudine frequentius secum noctu, inter diu nonnunquā conuenisse, vnde venisset, quove abiisset, nescire se respondit. Parentes, tametsi filiæ parum crederent, accuratius rem aduertentes, consilio, quis esset, qui filiæ expugnasset pudicitiam, explorandi, cognito tertio post die, indice Ancilla, stupratorem adesse, reclusis foribus, accenso tedarum ingenti numero, cubiculum ingressi, horrendum monstrum, figura supra humanam existimationem terribili, in filiæ amplexibus sunt conspicati: cucurrere ocius complures ad fœdum excitati spectaculum, inter eos Sacerdos probatæ vitæ, sacre discipline non ignarus, cæteris, aut trepidè abeuntibus, aut pauore terræ illis, cum Ioannis Euangelij initium recitare cœpisset, ad eum locum. Verbum caro factum est, cum perduxisset, malus Dæmon horrendo clamore dato, cubiculi tectū secū asportans, omni suppellectili incensa, abiit. Fœmina periculo seruata, enixa est monstrū vnde quaque fœdum aspectu, quale nusquam antea (vt ferunt) inter nostates visum. Id obstrictes, ne obseruatum, contumeliæ esset familiæ, accensa ingenti pyra citissimè concremarunt.

Idem author paulò ante docuit, Dæmonem succubum fieri, sic scribens. In Gateotha Regione in vico quatuordecim vix passuum millibus ab Aberdonia, Adolescens multa formositate coram Aberdonensi Antistite questus est palam, sese à Dæmone succuba (vt dicunt) gratissima omnium, quas vidisset forma, multis antea mensibus infestatum. Eandem oclusis foribus noctu ad se ingredi, blanditijs in suis amplexibus compellere, dubia luce abiire, sine strepitu penè, nullo se posse modo, cum plures attentasset, à

tanta, ac turpi vesania liberari. Iubet statim optimus Episcopus Adolescentem aliò se conferre, & vt Christiana religione, magis laudatis ieiunijs, & orationibus plus solito accommodaret animũ. & sic iuxta Venerandi Episcopi consilium paucos post dies Adolescens fuit liberatus à Dæmone succuba. Alia alibi describam.

An Sagæ verè Transferantur de loco ad locum per nocturnos conuentus. Cap. XII.

Doctrina.

Multi eorum, qui sequuti sunt Lutherum, & Melanctonẽ, tenuerunt Sagas ad conuentus accedere animi duntaxat cogitatione, & diabolica illusione interesse, allegantes quod eorum corpora inuenta sunt sæpe numero eodem loco iacentia, nec inde mota fuisse, ad hoc illud pertinens quod est in vita D. Germani, de mulierculis conuiuantibus, vt videbantur, & tamen domi erant dormientes. Huiusmodi mulierculas sæpenumero decipi certum est, sed semper ita fieri non probatur. Sicut verò Michol vxor Dauidis decepit milites patris Saul, substituta statua in locum Dauidis, sic dicimus Dæmonem posse, & solere assumpto corpore, & in lecto locato decipere maritum, nam Strix

ad

ad Conuentum profecta, ne maritus eam abesse deprehendat, solet eum consopire, vel aliquid aliud, quod eius vicem gerat, supponere, ut maritus expergiscens vxorem esse putet. Hoc docet actis Iudicia-
rijs Nicolaus Remigius. Bertrando a Tonstrix id sæpe fecisse prodi-
dit, atque ad sopiendum tali somno maritum, sæpenumero illi au-
rem vellicasse, dextra manu eò prius illita vngvine, quo viam ad hu-
iusmodi conuentus affectans, solebat se ipsa inungere. Eller b vxor
decani in Ottringem, infantis culcitram; alij scopas supposuisse me-
morauerunt, postquam essent nomen sui Dæmonis præfatæ, sicque
maritis fucum sæpe fecisse. Maria c vxor Sartoris in Metzzer Esch,
stramentorum fascem veluti vngvine infuscatum, qui statim atque
ipsa domum esset reuersa, euanesceret. Catharina Ruffa, ipsum Dæ-
monem sua accubitatione, eiusmodi vices aliquando gessisse declara-
uit. Hæc Remig. lib. 1. cap. 12.

Altera, quam verissimam esse duco, est, nonnunquam verè sagas transferri à Dæmone de loco ad locum, hirco, vel alteri animali fan-
tastico ut plurimum eas simul asportanti corporaliter, & conuentui
nefario interesse, & hæc sententia est multo communior Theologorū,
imò & Iurisconsultorum Italiæ, Hispaniæ, & Germaniæ inter Catho-
licos; hoc idem tenent alij quàm plurimi. Turrecremata super Gril-
landum. d Remigius. e Petrus f Damianus. Silvester. g Abulensis.
h Caietanus. i Alphonfus à Castro. l Sixtus Senensis. m Crespetus.
n Spineus contra Ponzinibium. Ananias, o & alij quamplurimi, quos
breuitatis gratia omitto.

Sed, sciendum est, quòd priusquam vadant ad Conuentum vn-
gunt se, siue quasdam corporis partes vnguento confecto ex varijs re-

bus insulsißimis, maximè ex vngvine infantium occisorum,

& sic inunctæ solent quandoque vehi hastili ba-

culo, scopis, arundine, furca, colo,

quibus rebus inequitant

transferendæ :

quan-

doque vtuntur Crematre, Tauro, hirco, aut cane, sic so-

lent ad ludum diuehi, quandoque eunt pede-

stres, cum non inultum distat locus,

quorum omnium sunt exem-

pla apud Remi-

gium . p

a Forpa-
chij. calen.
Septemb.
1587.
b Eodem
loco, &
die.
c Hombur-
gij nonis
Iunij.
1592.
d lib. 2. de
sortileg.
q. 7. nu. 8.
e li. 1. dæ-
monol. ca.
14. 24. 29.
f Epist. 4.
c. 17.
g In ver-
bo hæresis
num. 3.
h in 4. ca.
Matth. q.
47.
i 2. 2. q.
95. art. 3.
l lib. 1. de
iusta here-
tic. punit.
c. 16.
m libr. 5.
Bibli. an-
not. 73.
n de odio
Sathane
disc. 15.
lib. 1.
o lib. 4. de
nat. dem.
p libr. 1.
cap. 14.

Postquam conuenerunt hæc Diaboli membra, ibi vt plurimum habent ignem accensum, tetrum, & horridum: ibi Dæmon est conuentus Præses, in solio sedet forma terrifica, vt plurimum hirci, vel canis, ad illum accedunt adorandi gratia, non eodem semper modo, sed interdum complicatis genibus supplices, interdum obuerso tergo stantes, interdum cruribus etiam in altum iactis, nec capite in anteriorem partem prono, sed resupinato, adeo vt mentum ad cælum feratur.

Tum

Tum candelis piceis oblaris, vel umbilico infantuli: ad signum hominij eum in podice osculantur. His, & similibus flagitijs, & abominacionibus execrandis commissis, procedunt ad alia, vt inferius dicemus: sed prius dicamus, quam hora eunt ad conuentus.

Remigius loco proximè citato refert, pro vt accepit à Sagis ipsis Iuridicè examinatis, quòd hora constituta conuentus Sagatum nocturni, est ea tempestas, quæ vna atque altera hora mediam noctem præcedit, apprimè idonea, & opportuna, non solum illis conuentibus, sed etiam quibuscunq; alijs Dæmonum terriculis, ludibrijs, occurratationibus, & strepitibus, quæ sequitur, non ita ijs esse obnoxiam, causam non reddiderunt Sagæ, nec ego eam ariolabor. Hoc testati sunt Ioannes à Villa, a & Agatina Francisci Sartoris eius vxor. Hoc vnum addam, nullas in tota nocte horas suspectiores habere istius umbrarum apparitionis, qui earum metu aliquo tentantur, ac trepidant: Siquidem experientia docet, illas præcipuè spectris, tetrisque imaginibus esse infames, prout Veteres id scriptis suis testatum reliquere. Aristomenes b apud Apuleium. Plinius. c & Plinius iunior. d Inter recentiores Alexander e ab Alexandro recitat, terrificos la-ruarum tumultus in ædibus quibusdam Romæ à se esse auditos, medio fere noctis silentio. Et silentium, boni authores interpretantur in tempestam noctem, idest (vt ait Censorinus, de die Natali cap. 9.) quæ mediam proximè antecedit. Vnde infert Eusebius Cæsariensis, f noctem intempestam, quæ certè gallicinium proximè antecedit, conuenientiore esse malo Dæmoni ad nefarios sermones euocando. Intempestam noctem Seruius, g mediam. Macrobius, h quam media proximè sequitur; tum enim Principi tenebrarum accommodatissimum tempus est rebus agendis cum hominibus importunum, atque inactuosum esse incipit. Et, vt repetâ galli cantû, refert Remig. loco citato, quòd habuit à quadam Saga in examine Iudiciali, cuius nomen Latoma fuit, quòd nihil æque illis infestum, atq; inimicum accidere potest, quàm si gallus interea, dum se ad ea parant, caneret. Et Ioannes Pulmius, eiusq; vxor Desideria ambo Sagi, retulerunt in Iudicio pariter, quòd Magistelli sui, sæpe, cum demittendæ concionis tempus instat, idem consueuerunt clamare; Eia facessite prope hinc omnes, nam iam galli canere incipiunt, quod videlicet sic interpretari licet, negotium suum eos vltra id tempus non posse trahere: quid verò causæ sit, quòd timeant galli cantum, nescio: Hoc vnum scio, ex Plinio, Aelianoque i gallorum cantum Leoni, Scolopendrisque esse formidabilem; rursus si ij sint præposterij, ac insueti de nocte præsertim, ostenta habere multa, quale etiam illud fuit, quod Volateranus. k in Matthæi Magni Vicecomitis Mediolanensis filij natu maioris Natali nocte euenisse memorat, in qua videlicet, non cessarunt galli, vel ad tædium cantare, vnde & Galearij

nomen

a Villa.
decimo ca-
lend. No-
uëb. 1570

b Lib. 1.
de asino
aureo.

c Lib. 7.
cap. 6.

d Lib. 7.
Epist.

e Genial.
dierum li.

f cap. 24.

g In con-
futatione
cōtra Hie-
rocl. quar-
ta.

h Satur-
nal. 1. 6 3.

i Lib. 10.
cap. 21.

k Philo-
logia lib.
25.

nomen illi inditum est, & sic facundia, laudeq; militari floruit, vt inquit Iouius. *a*

a In Elogij: clarorum viro rum.

In conuentibus illis nocturnis referunt ipſemet Sagæ, vt notat Re-
mig. lib. I. c. 16. maximam vtriusque ſexus conuenire multitudinem,
ſed mulierum numerus, atteſtante Barbellina Raiel de Blainuilla
ad aquas, *b* longè inaior eſt, quam virorum. Ioanna e à Banno. & Ni-
colea *d* Ganatia ex oppido Maynerij Lotharingiæ, tantam exti-
tiſſe Maleficorum copiam quoties illis interfuere, affirma-
uerunt, vt non parum illas humanæ conditionis
miſereſceret, cui tot hoſtes, ac inſidia-
tores ſuper-eſſe viderent, val-
deque mirum eſſe,
quòd
ab eis mortales pluribus incommodis non afficerentur.
Catharina Ruſſa e retulit, non minus, quam quin-
gentos à ſe viſos ea nocte, qua primam
in eorum numerum eſt
allecta.

b Idibus Ianuarij 1587.
c Tertio nonas Iu- nij 1585.
d Octauo idus Iulij.
e De op- pido Vel- lei ad Mo- ſellam 8. Calen. Iu- lij 1587.

Ibi habēt mensas appositas, & instructas, accumbunt, & incipiunt conuiuari de cibis, quos Dæmon suppeditat, vel ijs, quos singuli attulere: Omnibus in confesso est, quos sic sua dignatur mensa, aded omnes eius epulas sordere, siue earum apparatus oculis, siue odor naribus percipiatur, vt vel famelico, ac latranti stomacho faciliè nauseam parere possint; Barbellina proximè citata, a & Sybilla Morelia, aiunt, cibos illic apponi omnium generum, sed aded viles, illiberales, ac malè conditos, vt vix sint comestione digni. Nicolaus Morelius, b ita tristem, astrictum, amarumq; esse gustum illis, vt sumptos confestim præ molestia sibi necesse fuerit expuere; quod Dæmon videns, aded indignè ferebat, vt vix manus abstineret. Vinū eorum præterea instar attri, atque insinceri sanguinis in sordido aliquo scipho epulonibus solitum propinari. Nullam ferè copiā rerū illic deesse asserunt, præterquam panis, & salis. Addit Dominica c Isabella, apponi etiam humanas carnes, quod, & apud Scitharum sortilegos in vsu frequenti fuisse prodidit Belloforestus. d Pleriq; eorum Conuiuarum asseruerunt huiusmodi cibis non expleri famem, nec sitim sedari, sed cibi, potusq; aueritatem, atq; appetentiā tantam superesse, quanta antea fuerat maxima. Addidit Ioanna e Michaelis, quòd illis, qui huiusmodi conuentibus interfunt, nō sunt certi, integriq; oculorū sensus, sed omnia perturbata, cōfusa, atq; incerta illis apparere, vt ijs, quibus ex ebrietate, metu, somno, alioq; vitio natant, ac caligant oculi, aut arte aliqua perstringuntur. Sic verè aliquando ibi Sagæ præsentēs existūt: sæpe etiā, cū ab ijs absint, ac arctiore somno domi detineantur, videntur tantum sibi adesse, ludificante nimirum sensus Dæmone, cuius fascina-

a Serra
13. Cal. Se
ptemb.
1586.
b Serra
14. Calen.
Februar.
1587.

c Roganil
la in agro
sentreo an
no 1583.
d Cosmo-
graphia
Tom. 2. c.
6.
e In agro
Stinesf. 4.
nonas Iu-
nij 1590.

fascinationibus multæ imagines in dormientium animos solent irrepere, quæ deinde vigilantibus veritatis opinionem insitam relinquât, quasi iam non id fuerit somnium, sed potius quædam certa, atq; indubitata corporis actio, sic enim versipellis Dæmon gestit res suas plerunque.

Sequuntur his choreæ, quas in girum agitant, semper tamen ad leuam progrediendo, & sicut choreæ nostræ solent esse voluptati, ita istę choreæ, ac tripudia, labores, tædia, atque ærumnas grauissimas nusquam non pariunt, siquidem ab ijs adeo fessas se domum reuertit, Barbellina iam dicta, ac pleręq; omnes Sagæ, quibus contigit interesse, memorauerunt, vt sæpe integrum biduum præ lassitudine sibi fuerit decumbendam, & quod miserrimum est, atque iniquissimum, excusationem contra, nemini afferre licet, sed si quis eum laborem, ætatis, aut valetudinis occasione detrectat, ac fugit, huic præsto sunt verbera; pugnīs, & calcibus, non aliter contunditur, quàm quæ exorsantur malleis salsamenta.

Cum accedunt ad Dæmones eos veneraturi, terga cbuertunt, & ceissim eum cancrorum more, supplicaturi, manus inuersas retrò applicant: colloquuturi, in terram figunt obtutum, & id genus alia ab omni consuetudine reliquorum hominum alienissima; Vt cumq; res sit, ipsa nos experientia satis commonefacit, id saltandi studium inter homines ferè semper malo exemplo inualuisse ad luxuriam, ac nequitiam, quod suo tempore conquerebatur Scipio Aemilianus, & Macrobius lib. 3. Saturnalium cap. 4.

^a In oratione contra legem iudiciaria Tiberij Grachi.

Interdum tripudiant ante comestiones, interdum post illas; ibi solent diuersæ patari mensæ, siue tres, siue quatuor, in quibus pro dignitate, aut opibus siaguli locantur, aliquando suis cuique Dæmon affidet, aliquando Malefici ex vna parte, & suis cuique Dæmon ex aduerso. Nec mensæ suæ deest benedictio, hoc ceru digna, constans verbis blasphemis, quibus ipsum Beelzebub & Creatorem, & Datorem, & Conferuatorem omnium profitentur. Eadem sententia est actionis gratiarum, quam subdunt mensis sublati. Post conuiuium, apprehendit vnusquisque Dæmon suam, quam custodit, discipulam manu, & vt omnia fiant ritu quàm possunt absurdissimo, dorsis inuicem obuersis, & in orbem iunctis manibus, iactantes capita farneticorum more saltant, nonnunquam candelas manu tenentes, quibus Dæmonem prius adorantes vsi fuerant.

Cantant in Dæmonis honorem obscenissimos cantus, ad cantum, vel sonum tympani, & fistulæ alicuius in bifurcata arbore, tum suis amatoribus Dæmonibus scdissimè commiscantur. Ad hos conuentus, vt diximus, solent conuenire noctis mediæ silentio, cum viget potestas tenebrarum, interdum etiam conueniunt in meridie, quo refertur illud, de Dæmonio meridiano. Solent præterea habere statutos dies diuersos iuxta diuersas regiones. In Italia frequentant noctem diei Iouis circa noctis medium, vt ait Sebastianus *a* Michael. *a* Scolia 7 Lotharingicæ Striges conueniunt nocte diei Mercurij, & nocte Sabbati, succedente Dominica, teste Remigio, *b* & apud alios legi, obseruare noctem diei Martis.

Psal. 90.
b Lib. I.
cap. 4.

Ex his igitur, q̄ hucusq; descripsimus, & q̄ Sagæ ipsæ confessæ sunt

iudicialiter, paret luce clarius, & exemplis ipsis confirmabitur. Sagas circumferri à Dæmonibus corporaliter per aera ad conuentus, & non solum circumferuntur ipsæ, sed Dæmonis auxilio possunt ipsæmet alios proprijs humeris deferre, vt docebunt exempla; imò nonnunquam conuentu subito dissoluto, repertæ sunt mensæ aliqua suppellectilia argentea, postea à Dominis cognita, & confessæ Vxores se illa secum ad conuentus detulisse.

Hoc vnum subdam, quòd, qui asserunt isthæc non esse vera, sed somnia esse, & ludibria, certè peccant contra reuerentiam Ecclesiæ Matri debitam, quia Ecclesia Catholica non punit crimina nisi certa, & manifesta, nec habet pro hæreticis, nisi qui in hæresi manifestè sunt deprehensi; *a* Striges autem iam à plurimis annis pro hæreticis habet, & iubet per Inquisitores puniri, & brachio seculari tradi, vt pater ex Sprengerio, Niderio, Iaquerio, Michaelè, & docet experientia, ergo vel Ecclesia errat, vel isti, qui talia dicunt. Ecclesiam errare in re ad fidem pertinente, qui dicat, Anathema, Maranatha sit; Concludo igitur verè illas transferri à Dæmone sæpius, aliquando etiam vadunt suis pedibus; *b* Quando volunt corporaliter transferri, inungunt se, vt iam dixi, vnguento ex infantullis corpusculi adipe, Quando verò conuentibus volunt tantum interesse per insomnium, tunc in sinistrum latus cubant. Quando autem malunt vigilantes cernere quæcûnque sunt in conuentu, vt coram se geri, tum opera Dæmonis, ex ore vaporem quendam crassum euomunt, in quo gestorum imagines, vt in speculo intuentur.

Certis authoribus compertum habemus extitisse quasdam, quæ cum domi in eodem lecto cum marito manifestè pernoctassent, recenserent tamen, postero mane, ac confidenter dicerent multa ad eiusmodi conuentus pertinentia, quibus se superiore nocte interfuisse affirmarent. Alias etiam visas inter dormiendum à suis propinquis, & necessarijs, quibus iniecta erat suspicio, commoueri vehementius, quasi, qui ingenti aliquo dolore conflictantur, *d* vel etiam in sedili, aut alia quapiam re equitare, vti, qui viam, ad motis calcibus accelerant; ceterum non egredi domo, sed tantum experrectas, lassitudinem præferre, veluti qui peregrè redeunt, ac miranda, quæ sibi fecisse vidbantur narrare; & quod magis est, illis irasci, ac succensere, qui fidem ijs non adhiberent: quæ res multos impulit, vt crederent hæc mera esse somniorum visa, quæ dæmon in eorum animos immitteret, quos laqueis suis irretiuisset.

Exempla.

IN Provincia Deirorum res mirabilis contigit, quam refert Martinus Delrio e Societatis Iesu, quia à puero adhuc eam cognouit

(parum

a Consult.
nisi 2. q.
5.

b Remig.
lib. 1. c. 14

c Fr. 2
turella, et
Ioan. Bodinus.

d Olau
magnus
hist de gē
te Septentrionali.

e Lib. 2.
disquisitio
nū magi-
carū q. 16

(parum enim distabat à loco suæ natiuitatis.) Est Vicus aliquot à Ma-
ri orientali miliaribus distās, iuxta quem famosæ ille aquæ sunt, quas
vulgo vocant, Vipsæ. Ex hoc vico Rusticus quidam ad salutandum
amicum, in proximo Vico commorantem profectus, multa iam no-
cte minus sobrius remeabat, & ecce de proximo tumulto, qui duobus
vel tribus stadijs à Vico abest voces cantantium, & quasi festiuè con-
uiuantiū audiuit, miratus, quinam in illo loco solemnibus gaudijs
intempestæ noctis silentium rumpere, hoc ipsum curiosius inspicere
voluit, vidensque in latere tumuli ianuam pateantem, accersit, &
introspectit, viditque domum amplam, & laminosam, plenamq; di-
scumbentibus tam viris, quam fœminis, tamquam ad solemnes epu-
las, vnus autem ministrantium cernens stantem ad ostium, obtulit il-
li poculum, quo ipse accepto, consulto noluit bibere, sed effuso con-
tento, & continente retento statim abiit factoque tumultu in conui-
uiū pro sublatione vasculi, & persequentibus eum Conuiuis, alacri-
tate equi, quo vehementius euasit, & in Vicum cum insigni se præda re-
cepit. Denique hoc vasculum materiæ incognitæ, coloris insoliti,
& formæ inusitatæ, Henrico Seniori Anglorum Regi pro mune-
re oblatum est, ac deinde Dauidi fratri Reginæ, Scotorum Regi
traditum, annis plurimis in Thesauris Scotiæ seruatum est, vt est
videre. *a*

a In lib. 1.
verū An-
glicarum.
cap. 38.
b Scholia
6. puerum.

Inter Striges Auinionenses, vt narrat Michael b puer captus fuit,
qui iudicibus narrabat, se à patre in Sinagogam (sic enim conuen-
tum vocant) deductum, & ibi vidisse patrari multa nefaria, & hor-
renda, itaque exterritum muniuisse se signaculo Crucis, & dixisse,
Iesu, quid isthuc rei est? simulque cum dicto turbam totam dispa-
ruisse, & ipsam se solum ibi deprehendisse, postridie domum rediisse,
quæ tribus à Sinagoga miliaribus germanicis distabat, & pa-
trem ad iudices detulit, vnde & puero in vicinia nomen indi-
tum est, Masquillon, hoc est, paruus Sorriarius, & hunc puerum
cum ipse Michael ista scriberet anno 1582. Auinion adhuc capti-
uum fuisse.

c quest.
de Strigi-
bus Tom.
11. p. 11.
cap. 17.

Bartholomæus spineus, c narrat sequentia, his verbis. Quidam
egregius Medicus Ferrariensis, & in eadem Ciuitate publicè curis in-
firmorum intendens Magister Sozinus Bencius nuncupatus, mihi
fidelissimo testimonio superioribus diebus narrauit, quòd cum su-
perioribus annis, quasi tribus elapsis, ruri esset, inuisendam pos-
sessiōnem suarum gratia, contigit cum suo Villico sermonem de
Strigibus eum habere, cumque Medicus deliramenta esse diceret,
quæ referuntur de Strigibus, & hoc præ cæteris, quòd scilicet corpo-
raliter ferantur ad opinatum cursum; è contra statim Villicus ille, qui
adhuc superest, & vocatur Thomassinus Polastros, de territo-
rio quidem Mirandulæ, sed modo habitans in consinibus illis

In loco, qui vocatur Clauica Malaguzi, afferuit quendam aliū ibi prope morari Rusticum, qui narrat se mulieres, & viros in maxima multitudine nocte chorizantes, & voluptatibus vacantes vidisse; super quo stupens Medicus, rogauit Villicum suum, vt Rusticum illum ad se vocaret, qui vocatus, & de his interrogatus, ita respondit. Quadā nocte, dum per tres horas ante diluculum surrexissem, vt cū bobus, & plastro veniens villico huic vestro in quodam negotio auxilium darem, peruenissemq; ad hanc planitiem, quam manu ostendo, (prope enim erat) vidi à longe tamen ignem copiosum in diuersis locis, quasi luminaria magna, inter quæ multitudinem magnam quoque conspexi virorum, ac mulierum, veluti ad inuicem decertantium, seu etiam chorizantium.

Propius autem accedens plusquam sex millia hominum, clara per ignes caufata luce intuitus sum, & mensas paratas, & eorum nonnullos comedere, ac bibere, plurimos chorizare, diuersiq; generis ibi ludorum exerceri, plures etiam lasciuire licentiùs, quàm fas sit loqui. Inter eosdem autem aliquos mihi notos, vidi viros, ac mulieres, & nonnullos eorum tunc etiam sum alloquutus, sed post horam quodam signo facto, velocissimo, vt videbatur cursu, omnes inde fugerunt, ac velut asportati nebula nusquam comparuerūt; hoc igitur accepto testimonio Medicus mutauit sententiam, & ne dum possibile; sed etiam de facto contingere iam credidit, quæ prius deliramenta putabat.

Accipe adhuc ex Grillando sequentia eius verbis, facto nempe hominatio, statim Princeps Dæmonum, dæmonem vnum ad custodiam ipsius mulieris constituit, quam nunquam relinquere debeat, sed illi inferuire in omnibus, quæ ipsa cupiet, & quotiescunq; contigerit ad ludos accedere, hoc ipse intimabit mulieri, & illam deferret, & instruet, qui quidē dæmon associatur ei tamquam maritus vxori: sæpe ad Congregationes illas accedunt maleficæ, vbi maxima mulierum numerositas congregatur, & non vident illa in mente, aut intellectu, aut in apparētia, sed in vera, & naturali forma accedunt ad loca prædicta, hoc modo, & ordine, quia primum per vnum, vel duos dies antequam fiat congregatio intimatur sibi per dæmonem illum, qui est ad ipsarum custodiam constitutus, qualiter nocte tali, & tali hora se præparet ad veniendū ad ludum, quæ mulier si haberet iustā causam impedimenti, adducit, & auditur, dummodo sit causa vera, & excusabilis, quæ legitimè excusare possit, alioquin si fingeret habere causam, quæ nulla esset, vt non accederet, non defertur inuita, sed remanet in domo sua, nihilominus pro pœna sui mēdacij adeo fortiter cruciatur à Dæmone, & in mente, & in corpore maximis, & continuis doloribus, & agritudine intrinseca, vel extrinseca, tam fortiter vexatur, quod diu, noctuq; nihil penitus quietis habet, sed semper tribulatur,

& omnia, quæ ipsa agit euanescent, & pereunt in fieri, adeo quod necesse est, vt tot mala cessent, quodd peccatum suum fateatur, & promittat etiam medio iureiurando, quodd amplius non recusabit accedere: cum vero promittit accessuram, statim adueniente nocte, & hora vocatur voce quadam velut humana ab ipso Dæmone, quem non vocât Dæmonem, sed Magisterulum, vel Magistrum martinetum, vel Martinellum, quæ sic vocata exit domo, & inuenit semper Magisterulum suum in forma hirci illam expectantem ad ostium, super quo mulier ipsa dixit, quodd equitabat, & applicare solebat fortiter manus ad crines, & statim hircus ille ascendeat per aerem, & breuissimo tempore deferat ipsam vsque ad Nucein Beneuentanam, & ibi suauiter deponebat.

a lib 2. de
fortileg.
95.7.

Narrat Paulus Grillandus, a sibi, Anno 1524. vt Inquisitori oblata quandam Lucretiam, quæ dum ex congregatione ludorum domum deportaretur, & sub auroram matutinos capanæ pulsus, quo ad orandum populus vocatur, fuisset auditus, subito illam à Dæmone vectore prope fluvium in agro spinis obsito derelictam. Iuuenis fortè ei bene notus illac transibat, eum ergo misera nomine proprio vocat; Iuuenis videns eam nudam totam, præter verenda femoralibus tecta, & sparsis crinibus accedere formidabat: illa alliciebat blanditijs, tandem appropinquauit, & quasiuit causam moræ eo loci, in eo statu illa primum multa finxit mendacia, sed iuuenis incredulus negauit se illi opem allaturum, nisi verum diceret, illa fidem secreti stipulata, cõfiteatur quid sibi acciderit, & qua ex causa; Iuuenis eam secreto domû suam perduxit, & illa ei donauit plurima dona, sed tandem datæ fidei immemor, rem vni, atque alteri narrauit, & sic paulatim sparsa fama mala, mulier capta, & iuuenis testimonium veritati perhibere coactus, hæc omnia Grillando narrauit.

Mulier quædam Sabinensis Diocesis, hanc profitebatur Diabolicam artem, de qua cum maritus suspicionem haberet, interrogauit eam multoties, quæ semper negauit; Maritus verò in sua suspicionem persistens, anxie veritatem inquirebat, qui adeo astute se gessit, quodd vidit illam quadam nocte se vnguento quodam vngentem, qua vngitione peracta, vidit illam celeritè quasi auem recedentem, illam Maritus sequens, vt videret quo tenderet, amplius eam non vidit, & accedens ad portam domus inuenit eam clausam, quæ res magnam illi præbuit admirationem. Die verò sequenti iterum Maritus vxorem interrogat quod anxie scire cupiebat, & illa constanter se nescire dixit. Maritus verò, vt amplius negare nō posset mulier, aperte ei dicit omnia, quæ nocte præterita illam fecisse viderat, deinde fustibus percussit illam grauitè, quia iuxta sapientem; Cor durum baculo frangitur, durioraq; minatur verbera, nisi veritatem dixerit, quam si aperte exposuerit, veniam omnium promittit. Mulier igitur videns se iam celare

celare non posse, veritatem aperuit, & veniam à Marito petijt, quam illi Maritus hac conditione indulxit, vt illum ad tales Cōgregationes adduceret. Illa, vt veniam impetraret, facile petita promittit, & promissum ex licentia Sathanae impleuit. Adductus igitur ille ad locum, vbi ludj fiebant, ludam, & chorcas, & cetera omnia contemplatus est, & tandem ad mensam cum reliquis, vt vinceretur sedens, cum cibos inspidos iudicaret, petijt sibi dari sal, quod deerat in mensa, & quāvis iterum atque iterum petijset, nunquam illi dabatur, tandem post eius importunitatem, & prolixam expectationem, sal illi datur, & ipse ait, nunc laudetur Deus, qm̄ iam venit sal, quibus verbis prolius Demones scitim recesserunt, & reliqui oēs dissipauerunt, luminariibusq; extinctis ille solus mansit nudus. Mane facto vidit quosdam Pastores, quos interrogauit, quæ nam esset illa patria, in qua erat, illi verò responderunt, agrum esse Bencuentanum in Regno Neapolitano, qui locus distabat à patria Viri centum miliaribus, quare licet esset diuus, vt domum rediret, per viam mendicare oportuit. Vbi domum peruenit, statim vxorem suam de lamiarum crimine accusauit, & totam rem, & eius exitum ludicibus narrauit, qui omnia bene, vt oportebat, examinantes, vera esse, quæ diximus inuenerunt, & mulieris illius confessione confirmata sunt.

Bartholomeus Spineus sacri Palatii Apostolici Magister, a non mi a quōdā nus circa protulit, ex quibus hoc vnum est. Quædam Puella, quæ cum strigibus inotra Bergomi morabatur, inuenta fuit nocte Venetijs in lecto sui cap. 17. & affinis, quam mane repertam nudam recognitamque, quia consobrina erat, cum interrogasset, quomodo illuc venisset, aut ibi esset, & quare? plorans illa postquam vestita ab eis fuit, hac frequentia narrauit dicens: Hac nocte cū in lecto vigilarem, vidi matrem meam, quæ me dormire putabat, surgentem de lecto, & exuta camisia, se quodā vnguento, q̄ ex vasculo sumpsit de sub laterib. extracto, perunxit corpus, & statim in assumpto baculo quodam ibi præparato, in modum equitantis ascendens, extra fenestram deportata est, & à me nequā est amplius visa, tunc & ipsa quoq; de lecto surgens meū perunxi corpus, vt fecerat mater, & extra fenestram statim educta, in hunc locū sui deportata, vbi matrem puero huic lecto decumbenti insidiantem vidi, ex quo ego territa, cum matrem quoq; ob meū aduentū perturbatā vidissem, & mihi comminantem, nomen Dñi Iesu, & matrem eius inuocaui, & ex tunc matrem non vidi, egoq; hic nuda, & sola remansi. His auditis à puella, scripsit omnia hæc affinis ille narrantis Patri Inquisitori Bergomensi, à quo capta mulier, & tormentis exposita, omnia confirmauit per confessionem, & addidit se à Demone plūquam quinquagies deportatam, vt puerum illum prædicti affinis occideret, non tamen vnquam præualuisse, eò quòd semper illum inuenisset signo crucis, & sanctis orationibus à parentibus benè munitum.

Quidam Antonius Leo Carbonarius Ferrariæ habitator de Vallè Tellina, narrauit hoc anno se in patria sua, ab eo, cui infra scripta contigerunt cognouisse, quod cum suspectam haberet ille vxorem suam ex relatione multorum, quoddam iter ad Conuentum Sagarum, quando ipse nocte dormiret. Finxit se quadam nocte profunde nimis dormire, q̃ ubi animaduertisset vxor, surgens de lecto, inunxit se vngueto ex vasculo prius abscondito, & statim disparuit. Stupens aut vir eius, & quadam curiositate ductus, de lecto surgens idem fecit, q̃ vxor, & statim per caminum, vt sibi videbatur, per quem etiam sibi visum fuerat ascendisse vxorem, delatus in quandam cuiusdam Nobilis Comitum cellam vinariam deportatus est, quo loci etiam vxorem suam alijs pluribus inuenit. Eo autem viso, vxor eius statim cum alijs quodam signo facto discessit, viro suo in illo loco relicto, qui mane à seruis illius domus inuentus, & cum clamoribus quasi latro captus, & ante Comitem constitutus, accepto loquendi spacio, cum rubore factum narrauit, & ex eo accusata vxor illius apud Inquisitorem, & tandem confessa, pœnas dedit suorum scelerum dignas.

Lib. I. de
monol. ca.
14.

Nicolaus Remigius sequentia exempla refert, sic scribens. Luthzei (locus in radicibus montis Vogesi) Mense Maio, anno 1589. à Vicarijs celebrabantur paganalia: ex eo Vico Claudius Cotheus in vicinum cuius nomen est Vuifembach aduersperascente redibat iamque eius Montis. qui inter vtrumq; Vicum assurgit bonam partem conscenderat, cum subito correptus turbine stetit circumspēctātē attonitus, num alicubi rei insolentis causa aliqua appareret, nam aer alibi tranquillissimus, quietissimusq; erat, aduertit in secessu quodam laruatas mulieres sex, instructam multo auro, atq; argento mensam quandam saltando circumeuntes, & sua iactantes capita, ad instar eorū, qui intē perijs agitantur, tum ijs astantem in nigro Tauro hominem, qui eas, vti otiosus aliquis in triuio, spectabat, ibi igitur constitit tantisper, dū se colligit, ac rem totam certius oculis agnoscit, quod dum facit, memento turba illa disparuit, ac se ab eius aspectu subduxit. Amoto igitur eo metu, se denuo viæ committit ac iā montis verticem superauerat, tum ecce mulieres ille à tergo insequuntur, capita sua, vt antea iactantes, atq; altum silentium tenentes, præbat homo atra facie, manibus in harpaginis speciem incuruis, quas etiam parabat illi in frontem immittere, nisi obstitisset districto, atq; opposito ense, siquidem hoc facto insultare destitit, quasi de vita metuens, & enauit. Ostendunt se iterū mulieres illas, vnaq; cū ijs homo, quem modo dixi Tauri affessorē chorearumq; spectatorem, ad quem iā factus cōfidentior Cotheus accessit propius, & infert, item tu ne is es mi Desideri Gazete? (sic. n. vocabatur) obsecro si quid potes serua me, nam tibi fidē meam polliceor, me nihil eorum, quæ vidi relaturum nemini, vixque hæc dixerat, cum turbo illum seu nebula inuoluit denuo, eo demum euolu-

quàm festinatissimè potuit, domum se recepit. Triduo post id testimoni-
monium ad aliud postea a Iudice quæstionis rursus vocatus, hoc ex
abundanti superioribus addidit, recordari se, cum propius ad men-
sam accessisset, visurus ex quibus epulis esset instructa, Dæmonem si-
bi è vestigio vnguibus in os iouisse, ac dum se contra ferro defen-
deret, inter hæc vehementiori vento iterum sublatum, atq; ad Com-
bri Montis cataractus, qui locus à priore, non minus ducentos passus
aberat, fuisse deportatum. Quod, ne quis deliramentum esse putet ho-
minis non sobrii, & noctis lociq; solitudine tum forte exterriti, id etiã
Sandeodati vndecimo calen. Iunij 1589. Barbelina Gaxeta ex mulie-
ribus illis vna, superiore mense totidem ferè verbis apud Inquisitorẽ
recitauerat, hoc adiiciens, tritici mensuras duas, caseosq; bubulcos
totidem Cotheio illi à Desiderio Gaxeto eius coniuge dono datos,
quo celatum haberet, quod sic viderat, qua de re coram compositi
conuenerunt per omnia præter hoc vnum, quòd Barbellina diceret,
non esse in Cotheium à Dæmone intentatas manus, quia sic se mensæ
propinqueum intulisset, vt is in elogio suo fuerat mentitus, sed quòd
aureum craterem ab ea furto parauerat tollere.

Ioannem ab Hembach, vix ab Ephebis egressum, Venefica mater
secum ad nocturnos Dæmonum cõuentus deduxerat, & quia fidibus
sciebat, illum canere iusserat, atq; in proximam arborem, quo rectius
audiretur iussit ascendere, quod dũ facit, ac saltantium choreas otio-
sus oculis coilustrat, fortè intolentiam admiratus (quia ibi præposte-
ra, & ridicula erant omnia) Deus bone inquit, vnde isthæc vobis tam
stulta, amensq;ne turbat vixq; hoc dixerat, cum in terram prolapsus,
altero humero debilitatum se sensit, & cum astantium opem implo-
raret, solus inuentus est, quod dum palam prædicasset, & variè de eo
sentiretur, alijs visum, alijs rem gestam esse contendentibus, sequuta
est postmodum, quæ eam dubitationem tolleret occasio. Nam Catha-
rina Præuotia, & earum vna, quæ choros illos duxerat, ob sortilegij
suspicionem non multo post comprehensa, rem omnem, vt supra me-
morata est, eius rumoris, quem Hembachius seminauerat ignara, &
nulla interrogatione præunte hæc confessa est.

Rediens Nicolea Langbernard è Moletrina Guerningensi Ase-
nunciariam, ante 8. cal. Augusti anno 1590. ac iter secundum sepe-
m siluestrem aperto meridie faciens, aduertit in aruo finitimo chorum
in orbem saltantium, tum virorum, tum mulierum, verum quòd præ-
ter solitum aliorum hominum morem auersi, tergaq; ostendentes id
faciebant, attentius eos aspiciens, vidit præterea, qui caprinis bubu-
lisq; pedibus deformes vnà intermixti, saltatorium illum orbẽ ver-
sarent; tum penè metu emortua, Iesu salutare nomen invocare cepit,
ac rogare suppliciter, vt ad suos modo salua incolumsq; redire pos-
set. Illico euanuerunt omnes, qui tripudiabant præter vnum, qui voca-

batur, Petrus, cui ocius in aerem sublato, elabi in terram, atq; excide-
re visum est penicillū, vt fornarij consueuerunt furni sui areā priusq;
panem in eam condant, extergere; inter hæc vehementiori quoq; il-
la correpta vento, vix anhelitum ducere, ac spiritum trahere poterat,
tum etiam domum reuersa, triduum integrum ex valetudine decu-
buit, cuius rei fama, cum ipsa eiusq; propinquis spargente, iam vni-
uersum pagum peragrasset: Petrus ille, ne videretur eius dissimula-
tione tantum crimen agnoscere, ac fateri, primum quidem apud Iudi-
cem iniuriam ferocius agere cœpit, sed tandem veritus, ne non succe-
dente lite, maius ipse sibi periculum pareret, eam consulto deseruit,
quæ res multo etiam magis eius facti suspicionem auxit, æstimātibus
multis male mentis conscientia, illum eam quāprimum in animum
adeo auide reuocauerat, iniuriā musitare. Ergo Iudex cū in eius virā,
moresq; tanto diligentius inquireret, ac certis indicijs rem non esse
vanam comperisset, comprehendit, tum ad criminis, non adeo inui-
tam confessionem adducere, tandem & alios, qui cum illi eius sceleris
societas fuerat, coarguere, ac iam manifestos facere, inter quos fuere
Barbelia Ioannis Latomi vxor, a & Mayera Laurentij b supermaioris
item vxor Dufæ, quæ diuersæ totidem tamen verbis, illud de saltato
à se auersis vnā cum intermedijs cornupedibus Choro proditum à
confcio indicium verum esse agnouerunt. Accessit & earum confes-
sioni tertius, Ioannes c Michael armentarius, hoc etiam ad maiorem
rei fidem addens, se interea dum hæc fierent Tibicinis functo offi-
cio, pedum quoddam fortè oblatum ori admouendo, ac micantes ei
digitos, vti cum ad numerum verè inflantur tibiæ, adducendo. At
cum Nicolea illa Iesum tremebunda inuocasset, seque præterea cru-
cis signo munivisset, è quercus altiore ramo, cui tum insidebat, præ-
cipitem decidisse, demum turbine inuolutum, ac in pratum nomi-
ne, Veiler, in quo pascentem gregem paulò ante reliquerat depor-
tatum fuisse. Eius rei grauissimum, fortissimumque argumentum
denique hoc fuit, quòd locus vbi sic in orbem agitata fuerant cho-
ræ, ille postridie quemadmodum Nicolea ante monuerat, apparuit
circulo impressus, qualem habent hyppodromi, vbi in girum agun-
tur equi, sed & signatus vngularum caprinarum, bubularumque re-
centibus vestigijs, quæ & videri potuerunt, dum aratro denuo reuo-
lutum est aruum illud bruma sequenti.

In Holandia, erat in Pago Oostbrouch, non procul à Traiecto ma-
lier vidua, quæ habebat seruum ad obeunda onera domus, vt res pos-
sultabat. Is cum iam sæpius, vt solent esse curiosi serui, per transcen-
sā animaduertisset. Heram nocte intempesta, statim ac se quieti tradi-
dissent domestici, quotidie in stabulum ad certum, præfixumque lo-
cum venire, atque porrectis manibus præsepi contiguum scæne ap-
prehendere; admiratus tandem ille quid nam hoc negotij esset, sta-
tuit.

euit, & ipse in scia Hera idem semel experiri, atque eandem pertenta-
 re aleam. Hera igitur ex consuetudine ad solita veniente, atque sicuti
 videbatur digressa, subsequitur, & ipse locum contemplatur, atque
 exemplo heræ fœnile complectitur; ibi ille ex tempore in aera raptus
 differtur in Oppidum Vuisch, in abditum, & subterraneum specum,
 ubi cœtum Maleficarum de maleficijs conferentem inter se inuenit.
 Hera admirata propter præsentiam famuli inopinatam, petit, quo ge-
 stu, aut qua tandem ratione momento temporis illuc peruenisset, Re-
 spondit ille ordine, ut sese habuerat res, tum illa cœpit indignari plu-
 rimum, & ex candescere, verita, ne nocturni, atque clandestini conuen-
 tus illi hac ratione tandē noti fierent: cū confortibus igitur deliberat
 quid in hoc ambiguo negotio faciendum suadeant, conuenit tandem
 inter eas, ut amicæ exciperetur, silentium stipularentur, atque hæc arca-
 na, quæ illi præter meritum atque opinionem videre contigisset, se nul-
 li communicaturum, nec relaturum iuraret. Ille interim pollicetur,
 ad blanditur, & ut mitius agant, simulat se omnibus votis hoc unū ex-
 petere, ut cum illarum gratia liceat posthac Sortilegarum interesse
 Collegio. Interim dum consultatur labitur hora, etiam abeundi tem-
 pus incitat, in dubium iterum, instigante heræ iam vertitur, remitten-
 dus ne domum sit totius cœtus periculo, an publico bono, necandus.
 Comuni tandem omnium consensu, mitior placuit sententia, quæ
 iuramento adactum, domum deferendum decerneret. Suscipit eam
 prouinciam Hera, atque fide data in humeros receptum domum de-
 latum pollicetur: accinguntur operi, euroque ocius per aera ferun-
 tur. Sed ecce transacta iam maiori parte itineris, conspicuum sese de-
 dit lacus arundineti oblitus; ibi Malefica illa Anus occasionem na-
 ta, verita, ne iuuenis pœnitentia ductus, quoddam furialibus istis feris
 iniuriatus esset, visa tandem eliminaret, peruolans à se deiecit Adole-
 scentem, sperans, ut suspicio est, eundem casus violentia partim ene-
 ctam, partim lacus ipsius altitudine absorptū iri. Verum, ut est Deus
 misericors, non volens mortem peccatoris, sed ut conuertatur, & vi-
 uat, vesana illius menti metas constituit, neque passus est iuuenem in-
 fontem submergi, sed aliquanto æquiore conditione permittit, ut in
 hunc usque diem ultra protraheretur: fortè in arundinetum decidens,
 lethale plagæ ex casu non accepit, violentia impetuque casus per arun-
 dinetum quodammodo refractus, interim miser ille, qui solius linguae
 ministerio iam utebatur, dum illucesceret, mille distorquebatur cru-
 ciatibus, ac suspiria trahens, tantisper ingemiscebat, dum prætereuntes
 insolita lamentatione attoniti, facta indagare, compererunt hominem
 prorsus elumbē, & cui utraq; excidisset coxa; rogant unde sit, quo eo
 calamitatis deueniret? narrat ille ordine singula, defertur tandem
 curru Ultraiectum; ibi nobilis vir Ioannes Chulemburgh Urbis
 Prætor rei nouitate quodammodo perculsus, admirabundus singula

perquirir, atque indagine facta fascinatricem Heram comprehendit iuber, vinculisque constringi; illa simul ac in manus Præfecti venisset, nihil negauit, sed singula confessa est.

a In Lu-
cerna in-
quisita. m.
3.

Narrat Cumanus, a quod in Oppido Mendrisij Comensis Dioecesis contigit iam ferè annis 60. vt cum ibi quidam Inquisitor nomine Magister Bartholomeus de Homate, Dominus Laurentius de Concorretio Prætor, & Ioannes de Fossato Notarius contra has Striges procederent, vno die ipse Prætor, quadam curiositate ductus, volens experiri, an verè, & corporaliter Strigæ irent ad ludum, facta conuentione accessit quodam die Iouis sero cum Notario suo, & quodam alio extra oppidum ad quendam locum, sicut illi Malefica prædixerat, & dū ibi prope essent illi tres, viderunt ibi plures personas congregatas, corā quodam, qui erat Diabolus in forma hirci, ad modum cuiusdam magni Domini sedente: & ecce subito omnes ille personæ ibidem congregatæ, iussu diaboli, adeo illū officialem, & omnes eius socios Deo permittente baculis percusserunt; q̄ ex talibus percussioneibus ille officialis, Notarius, & tertius ille alius, infra quindecim dies mortui sunt.

b Lib. de
Antichri-
sto. cap. 7.

Florimundus Raemundus, b Senator Regius in Burdegalensi curia, Vir pius, catholicus, & eruditus tradidit aliquos ritus Sagarum satis nefandos & sacrilegos, scribit igitur sequentia verba.

In hac curia Anno 1594. audita fuit Muliercula Adulescentula Aquitana, non insecuta forma, quæ sine tormentorum cruciatu sponte sua fatebatur, se teneriore adhuc ætate cum foret à quodam Italo corrupta, & postea, quæ D. Ioannis Præcursoris diem præcedit nocte media in agrum quendam abducta, illic Italum fagina virgula circulum in terra designasse; certa q̄; verba in libro quodā nigro lecta sub murmurasse, subito deinde hircum grandem planè atrum astitisse, probè cornutum, comitatum scæminis duabus, & mox accessisse virum vestitu, ornatu q̄, Sacerdotali: Hircum quæsiisse ab Italo, quæ puella isthæc foret? Respondisse hunc, eam à se adductam, vt hircus in suarum numerū illam referret, quo audito iussit hircus, vt illa signū crucis manu lēua efformaret, & quotquot aderant saluatoriè venerationis officio fungētes, accederēt propiūs: fecerunt illi & osculum sub ipsa cauda labris impressere. Inter hirci cornua, nigri coloris candela tetrum lumē præbebat, de hac, quas singuli manu tenebāt, accenderunt, & cū hircū adorabant, stipem pecuniariā in peluim, quæ aderat iniiciebant, hoc primo factū tempore, postea Italus scæminā in eundē iterū locum reduxit; tunc hircus ab ea postulauit corollam, seu sertū de capillis suis: Italus capillos desecuit, & illi obtulit, hoc signo despōsam seduxit hircus à turba, & in vicinū nemus deductā, solo appressam iniuit, quæ scæminæ commixtio, vt aiebat, mirè ingrata, & voluptatis planè expers fuit. imò, & cū sensu acerbis doloris, & horroris ob semen hirci, quod glaciei instar frigidum experiebatur. Singulo quoq; mense, Mercurij, & Ve-

& Veneris diebus semel generale capitulum (sic vocabatur) celebrabatur apud puteum de Dome, ad quem conuentum ipsa infinitis vicibus accesserat, cum alijs plusquam sexaginta, qui singuli candelā nigram secum adferebant, quā hircus admotam postico, posteriore illo subcaudino flatu accenderat, quo peracto omnes tripudium orbiculare, obuerso inuicem tergo, iunctis manibus auspicabantur. Missæ quoq; simulacrū exhibebatur, quod qui peragebat (quem illa nominant) casula nigra, cui nulla erat intexta crux, vestiebatur. Loco sacrificij incruenti, & sacræ hostiæ, eleuabat reſegmen, siue orbem ex rapa tinctum fuligine, & eo eleuante clamabatur à præsentibus vnanimi voce. Magister adiua nos. Calici, loco vini, aqua infundebatur: lustralem verò aquam sic conficiebant. Scribi in terram. defossæ hircus immingebat, hac vnda pura, scilicet sacrificus, & aspergillo atro cunctos aspergebat. In hoc conuentu ministeria sortilegij singulis distribuebantur, & singuli rerum à se gestarum rationem reddebant. Disceptabatur de venenis, maleficijs, veneficijs, ligaminibus, & remedijs Magicis, de perdendis frugibus, & similibus criminibus. Hactenus Raemundus.

Nunc videamus, quomodo Sagæ per aera in nubibus circūferūtur à Dæmonibus, extra tēpus nocturni conuentus. In Belgio; Nobilis, & spectatæ fidei vir Vanderburchtius Decanus Ecclesiæ Mechliniensis Municeps sclopetam deferens, deambulabat extra Municipiū, cui ecce obstrepūt multæ, ac multæ aues ex obscenis, corui, & picæ in arbore prope viā: sclopū ille colimat, & displodit: visus sibi vnā certo ictu percussisse, & decidisse de Ramo, reperit solā ferream clauem de cingulo muliebri delapsam, capit, & domū rediens narrat amico, & nū norit clauem inquit, Resp. alter, se nosce clauem vicinæ domus. N. Itur ad domum, reperiunt ianuam clausam, inserunt in feram clauem, recludunt, ingrediuntur pro familiaritate, quæ erat illis cum patrefamilias; ingressi inueniunt matrem familias glande latus ictam.

Martinus Delrio, a subdit sequentia, his verbis. Versabar ego, Anno 1587. Caleti (quando scelicibus auspicijs Sereniss. Archiducis Alberti vi expugnatū à Catholici Regis militibus tenebatur) ad pontē Neuleti. Duo signa Valonum præsidio posita limitem contra Bolognenses, tum hostes tuebantur, sub vesperam sudo cælo, procubito- res duo vident nubem subnigram aduolare, & in ea videntur sibi audire confusas voces multorū, quos nulli videbāt, tum alter audacior, quid hoc rei est? sumus ne sat securi? sibi videretur bonū librabo tormentū manuatiū meum in ipsam nubem; assentitur socius: cum tonitru sclopi decidit de nube ante pedes mulier ebria, nuda, bene obeso corpore, & media ætate, femur traiecta duplici vulnere: capta, se mētis impotem simulabat, nec ferè aliud loquentibus referrebat, quā hostes ne, an foederati? quid ad hæc, qui negant transferri: negabant credere

a Lib. 5. di
squisit. ma
gicarum.
sect. 3.

dere sese, maneant increduli, quia nec oculatis, quos possem plurimos abducere, credent. Cur? quia, nec viderunt, nec audierunt, & quosdam interrogauerunt, qui se nihil scire responderunt. Hæc ille.

Cape lector, & alia, quæ alij oculati testes, non auritanti in actis iudicarijs, sacramento veritatis adacti professi fuere, verbis Nicolai Remigij quæstoris proponam. Est Girumcuriæ, ait, in Vogesorū Provincia Castellum satis firmum, è cuius summa arce, cum regularum aliquot ordines fulmine essent deiecti, se Sebastiana Piccarda, non multo post, nempe 10. Cal. Nouemb. 1580. in eo pago fortilegij rea forte, & id apud Iudicem professæ est, Dæmonis suæq; simul opera esse patratum, cum enim, ait, è nube vna in illum proruissemus, eo consilio vt funditus eam euertere, non fuit tamen in nostra potestate id exequi, sed tantum pauxillum id ruine attulimus, vt esset quoddam eius conatus nos non omnino peniteret. simile est quod sequitur.

Cuninus quidam nomine, Magistratum in D. Clemētis Fano Roncæi vbi commorabatur obtinens, Calen. Decemb. 1586. cum ruri forū inter domesticos curaret, celumq; iam magnis tempestatibus commotum cerneret, domum fugam parabat, sed dum ad eam se instruit, subito fulminis ictu proximè se quercus sex radicitus vidit euersas, ac eam, quæ septimo loco adhuc stabat, totam tamquā vnguibus laceratam, ac disceptam, cum iam multo magis properaret, amissis etiam præ festinatione pileo, ac instrumentis ijs, quæ tū manibus gestabat, ecce de integro audito fulminis fragore illi visa est in summa quercu, quæ in propinquo erat hæere mulier, qua (vt credibile est) nubes se eo impetu exonerarat, eam igitur consideratius intuens agnouit, è vicinia vetulam esse, quam illico sic cœpit verbis increpare. Tu ne pessima es Margarita Vuarina, ad quam quantum nunc comperio, non immerito ante hac fortilegij suspicio apud omnes pertinuit? vnde tu nunc nobis, ades isto habitu? cui illa, ignosce mihi hoc quæso, accellatū habere, quod nunc vides, saxo si hoc de me ita promerueris, vt nunquam à me tibi tuisque vel minima oriatur iniuria, ac ne quis de istis dubitet, sciat, non modo esse probata Cunini illius testimonio, quod iureiurando apud quæstorem sanctissimè firmavit, sed etiam ipsius Vuarinæ agnitione, & extra tormenta sæpius repetita, & in ipso vitæ vltimo momento multis audientibus confirmata.

Huceriā pertinet, quod ex alijs quæstionibus capitalibus eorumque, qui exercuerunt eas, fida renunciatione cōpertum habeo. Coorta enim magno fragore, tonitribusque tempestate, qui armenta reliquosq; pecorum greges in collis Alemanni iugo custodiebant (is ad vicinos huercariæ cāpos, quæ est in Vogesorum præfectura pertinet) se, vt in operto essent in proximas sylvas abdidērāt, ecce verò illis ex improviso, visi sunt duo Rustici summis arborum, quæ proximè stabant ramis inherentes, ac velut implicati, adeoq; animis consternati, vt facile

cilè iudicaret illuc non consilio, sed casu, atque inauspicato aliquo impetu eò deuenisse. Tum autem vestitus fœditas, atq; deprauatio quasi per lutum, sentesq; omnes fuisse raptati suspicionem augebat, eo loci à Magistello suo eiectos, detrusosq; fuisse, postquàm is eos hac, atque illac more suo traxisset, cõfirmabatur; & ideo magis, quod cum illic tanto temporis spatio consedissent, quantum satis esset ad probandam, asserendamq; oculorum fidem; momẽto tamen, aduertenteq; nemine dilapsi apparere desissent, tandem & dubitationem omnem amouit, quæ non longo post tempore subsequuta est illorum ea de re spontanea, atque armentariorum verbis confirmata confessio, cum ad interrogata ex vinculis responderent.

Est etiam villa, quæ se Bellimonte Vitelliũ contendẽtibus sinistrorsum ostendit, ibi in summum tectum, cum forte & ijdem, è procellosa nube præcipites decidissent, magnaq; difficultate, Rotarius (id erat alteri nomen) afficeretur, quemadmodum ex tam arduo loco se incolumes possent in terram demittere. Amantius, qui à prima pubertate in dæmonis seruitutem à parentibus abductus, maturè se ijs assuefecerat, ridens sibi, ait, bono esto animo stulte, nam qui nos habet sua potestate ad difficiliora habiles, atque idoneos Magister, hoc etiam negotium facile, ac sine vlla difficultate expediet, nec dictum res diutius morata est, nam subito turbine vna correpti sine vlla noxa, in terram sunt depositi, ipsa tota sic contremiscente domo, vt à fundamentis diuelli videretur. Hocq; ipsi diuersi, totidem tamen verbis recensuerunt; imò, & cum villaticis commissi de die, deque tumultu, ac trepidatione omni, inter eos liberè, ac constanter conuenit, ac tandem, quos viuos criminis societas coniunxerat, eosdem mortuos flamma Iudicis condemnatione absumpsit. Hęc Remigiũs.

An possint Magi transformare corpora ex vna specie in aliam. Cap. XIII.

Doctrina.

Vlli dubium esse potest Magorum artes, & Metamorphoses omnes illusorias, & deceptrices esse, & cū natura pugnare, hominis in beluam degenerationem. Addo contrarium asserenti anathematis imminere pœnam, a quæ sententia autoritate S. Augustini, b fulcitur, idẽ ratio persuadet, nequit enim anima humana informare corpus belui, vt nec aia Leonis equinũ corpus, vel anima equi corpus humanũ, quia quælibet forma substantialis, vt suum esse tribuat informãdo, requirit peculiare, sibiq; conuenientes dispositiones, & organi-

zatio-

*Comment.
in Scenec.
agamẽn.
V. 690.
a ex cap.
Episc. 26.
9.5.
b lib. 18.
de ciuit.
Dei. c. 18.
Or de spi-
ritu ex lit-
ter ca. 28.
fin.*

zationem corporis propria, ideo anima desinitur actus organici corporis: vnde fit, vt nec ferina anima humanum corpus, nec humana ferinum queat vt dixi, informare. Istiusmodi prodigiöse transformationis opinio, non recens solum, sed & fuit veterum ista iam à multis seculis inueterata persuasio. Euantes *a* magni nominis author recitat ex Archadum annalibus gentile fuisse in Anthei familia hoc factum, vt vsus ex ea quorannis sortito ad Stagnum quoddam perductas, positis vestibus tranaret, confestimque belua ex homine fieret, ac nono post anno, si interim humanum sanguinem non gustasset, pristinam formam reciperet. Neuros etiam, qui Borxsthenen accolunt, semel quorannis ad aliquot dies lupos effici, ac rursus exacto spatio, quod ei sorti attributum est, in pristinum habitum redire solitos recensuit Herodotus, *b* & Solinus. *c* Sed non id solum ita contigit illis moribus, & ætate, quibus nulla adhuc fulgebat Christianæ veritatis lux hominibus, sed & Bulgariam Baianum *d* quendam habuisse eius Symeonis, qui aliquando in ea imperauit, filium, qui se in lupum, aut quamuis aliam bestiam, cum vellet, mala arte immutaret. Et Ruscæ Dux quidam, cum audiuisset in ditione sua esse hominem, qui se in eam, quam vellet formam mutaret, accersitum illum, ac prius catenis constrictum, iussit in hoc artem suam properè, vt ostentaret, quod cum ille dixisset, se quidem libenter facturum, modo in propinquo conclaui liceret se paululum esse, idque illi esset concessum, è vestigio egressus, lupi quidem natiua specie, sed iisdem, quibus antea catenis impeditus, in magnam omnes, qui aderant sui admirationem traduxit, sed in ferocissimos duos canes, quos Dux insidijs ad id collocauerat incidens miser, dilaniatus, atque discerptus est.

a Pli lib.
8. cap. 22.

b In Mel
pomene.

c In Poly
histore ca.

20.

d Sige-
bert. in

Chron.

Unish. lib.

3. cap. 8.

Nulli

Nulli tamen in mentem cadere debet, vt iam dixi, verè hominem posse in beluam commutari, & beluam in hominem verum, sed hæc magica esse portenta, ac præstigias, quæ habent speciem, & non veritatem earum rerum, quas ostendunt. Diabolus enim diuersimodè solet decipere sensus nostros, vt alibi docui, quia solet aliquando aliud corpus substituere, & illis absentibus, vel alicubi in abdito loco soporatis, ipse assumpto lupi corpore, vel ex aere formato, & sibi circumdato ista gerit, quæ putant homines ab illo misero absente, & dormiente patrata, quod stratagemma à Sæcto quodam viro cunctis manifestatum, narrat Guglielmus à Parisiensis. Aliquando ex pacto Magis aeream circumdat effigiem beluæ, & membra membris, quoad patitur similitudo circumponens, caput capiti, os ori, ventrem ventri, pedem pedi, brachia brachijs, accommodat, hoc solet contingere, qñ ad hoc inunctionibus certis, *b* vel solis verbis conceptis vtuntur, vt superius adductum exemplum de illo, qui fuit à canibus laceratus, & tunc relinquunt vestigia lupi terræ impressa. Hoc autem vltimo casu, nihil mirum est, si postmodum verè inueniantur saucij illis membris humanis, quæ in ferino corpore ritum acceperant, nam leuiter cessit circumiectus aer, vulnus vero corpori inhaesit, quando autem verum corpus absuit, tunc Diabolus in absentis corpore eam partem consauciat, quam scit in ferino corpore sauciata fuisse, de huiusmodi assert

*a p. vlt.
cap. 13.*

*b vt Do
lani illi li
cantropi.*

c qñ. de

*Strigibus
cap. 19.*

Exempla.

Huius etiam apparentis conuersionis Strigum in Cattos, testis in hac eadem Ciuitate Ferrariæ Philippus nomine, artificio cerdo, sub iudiciali iuramento mihi asseruit Strigem quandam ante tres menses ei imposuisse, ne prohiberet venire circa puerum (à se fortè strigatum) quam curandum assumpserat, si quas blandientes, & alludentes videret Cattos. Eadem igitur die dum discessisset illa, viderūt post horam ipse, & vxor sua Cattum magnam, & hætenus ab eis inuisam, quæ ad puerum accedebat concito gradu, quam cum ex timore parentes sæpius abegissent, postremo contra venientis vexationem ad impatientiam exarserūt, clausoq; ostio vir ille grauissimè Cattum hinc inde fugiètem diutius hasta percussit, & demum ex alta fenestra se iactare compulsi, vt toto collisa videretur corpore Cattus. Ex tunc autem, Strix illa vetula toto contracta corpore per plurimos dies lecto decubuit, quo factum est, vt leuis, quam prius habebant suspicio, quod Striga esset, & puerum suum, qui hac infirmitate fasciatus grauissimè laborabat, ipsa fascina esset, in vehementem transijt, imò, & violentam, etenim percussiones, & plagæ, quæ in Catto infixæ sunt, in illa

in illa vetula sunt inuenta quoad membrorum correspondentiā?

a lib. 2.
cap. 5.

Refert Remigius, a quod fere omnes, qui sortilegij crimine deprehensi in manus suas peruenere, se ex homine in falem torres migrasse retulerunt, quod se in alienas aedes latenter intrinittere volebant; ut ibi nocte sua venena spargerent. Barbellina Rayel, & se in falem indutam fuisse falsa est, ut in ea specie, ac figura Ioannis Ludouici domum. & facilius ingrederetur, & turis peruagaretur, quod cum alioquando faceret, ac eius infantem binum incustoditum reperisset, pulvere medicato, quem tum in pedis palma conclusum gestabat, eum conspersit, ac interemit.

c Dalhe-
m 1581.

Petronius Armentarius, cū quando, quod in proclui est inter pares, odio, aut inuidia movebatur, contra vicinorum pecorum custodes, in lupum se, conceptis quibusdam ad eam transformationem verbis, immutabat; demumque tutus eo pretextu, b omni noxæ suspicio ne obuiam quamq; pecudem dilaniabat, ac discernebat.

Sequens exemplum narravit clarissimus comes Paulus à Salm, sacri cubiculi in Regia Lotharingæ summus præfectus. Hæc. Pintelengij, in quo Oppido ipse ditionem habebat, iuxta vetus institutum debeatur sibi, familie suæ ab incolis gratuire, & annuacarij pte. Eas cum fortè ij præstitissent, facta cū curribus suis lignatione, ac vicinorum re muneracione cibum caperent, in castelli atrio orta, ut sit inter canes rixa, quos secum habebant, ex ijs vna in proximum hypocaufti furnulū se condidit, ac cum huic ceteri vehementius latrarent, incolarū vnus infrospiciens, ac præ ceteris aspectu horridam intuens, suspicatus id quod erat (nam ea regio strigibus vulgo est infamis) teio, quod tunc gestabat in eius os iniecto, vulnus graue inflixit, quo accepto statim illa se totas proripuit, saltem desijt amplius videri. Postmodum totam urbem peruasit tumor, vetulam esse quandam, quæ decumberet ex vulnere, quod ubi accepisset nesciretur; suspicari omnes ceperūt quod verum erat, ruidam illam esse canem, quæ in atrio teio esset percussa, atque tum ex hac suspicione, tum ex ea quæ pridem laborabat fama, comprehensa, & in custodiam tradita, tandem etiam de hoc diligenter interrogata, libere rem omnem, sicuti hic recensetur, simul & malefica alia quàm plerima patefecit.

Audue, & hoc quod refert Remigius sibi narratum à Clarissima Heroide D. Diana Dommartinæ ex ore Illustriss. Principis D. Caroli Philippi Croij Marchionis ab Bautech, his verbis: Non ita pridem Thiecuriæ, qui pagus in eius ditione est mulier fuit huiusmodi malis artib. addicta, cui, & ei induendi alienas formas à Dæmone fuit tributa facultas. Eam igitur, cum eius pagi opilionem odisset impendio, ac quoquo pacto malè multatam caperet, in eius gregem pascētem lupi forma, atq; habitu aliquando irruit, sed ab illo accurrente iniecta, atque impacta securi, vulnus in femore accepit, quo debilitata coacta fuit se illi-

se illico in proximum dumerum inferre, vbi ab assequente opilione reperta est vulnus ligans vestis discissa peniculamentis, quo sanguinem, qui ex eo magna vi diffuebat, susteret, sicque eo indicio delata, ac comperta, rem omnem, vt hic recensetur, agnouit, & tandem ignis supplicio pœnas iuit.

In Flandria, in Oppido quodam parum distante à Diznuda, Rusticus quidam vnà cum filio adolescente in Taberna bibens, hospitā signantem ceruissam, quam propinabat, obseruabat, & videns quod notaret duplo plus, quàm propinaret, dissimulauit nihilominus, vsque ad solutionem computationis. Perfecta potatione, vocat hospitā, vt ponat rationem expensi, petit ista quantum signarat creta: negat ille, & multis vltro, citroque iactis, pecuniam in mēsam proijcit, quam sciebat sufficere, & discedit. Stomachabunda hæc, tu verò, ait, non hinc hodie poteris domum ire, vel non ego, quæ sum; abiit contemnens mulierculæ minas, vbi peruenit ad fluuiolum, in quo scapham reliquerat, non potuit pater vnà cum filio admodum forti, summa ope eam à ripa contis depellere, ita vt dixisses clauis fixam in ipso solo. fortè duo, vel tres milites illaciter habebant, vocat, dicens quæso contubernales boni venite, & opem ferte, vt hanc nauiculam de ripa deducamus, promitto enim pro mercede largum potum, accedunt, & ingressi quantum possunt protrudunt, diu frustra vim fecerunt, anhelans vnus, & sudans ait, efferamus sarcinas, & hæc onera, fortè vacuam commodius deducemus, fit, & ecce mercibus expositis, vident in sentina ingentem luridum buffonem scintillantibus oculis illos intuentem, non tulit vnus militum, sed gladij cuspidē perforatum ad guttur in aquam proijcit, ille quasi exanimis in tergum prouoluit ventre resupinato, vulnera natanti cæteri imponūt alia, & repente naus soluitur. Lætus Rusticus auxiliatores ad idem vnde recesserat hospitium reducit; potum petit, præbet ancilla, querit ille vbi hospita? audit, pessimè se habere, & animā in lecto agere. quid, inquit, inepta ebrium me putas? vix media elapsa est hora, cum ego illam istic sanam, vt tu es, reliqui, vadam; & videbo, quid illuc rei sit. Intrat cubiculum, inuenit collum, & ventrem vulneribus confosam, laceramque expirasse, vnde hæc, exclamat, vulnera? nescire se proficeretur ancilla, nec domo illam, quod sciat pedem extulisse,

itur ad Magistratum, vulnera cæsum, punctumque;

illata inueniuntur iisdem in locis, quibus buffonem, qui nusquam

comparebat,

milites occiderant.

An bestiae loqui possint arte Magorum :

Caput XIV.

Doctrina .

IT aliquando Diuina virtute, vt cui nulla inest natura-
lis virtus loquendi, illud tamen loquatur testante Scri-
ptura sacra, a de asina Balaam. quoniam autem modo Deus
efficiat, hoc ipse nouit, qui est fabricator omnis loquu-
tionis: puto tamen, vt plurimum vt Angelorum ope-
ra, qui per illas inanimatas res, vel per bruta loquatur.

Per bruta in ipsismet formata loquela corporibus, & talis loquutio
est vitalis actio ipsius animalis, non tamen est actio intellectualis, sed
dicitur intellectualis tantum respectu Angelus; hoc fit in illis, quae ha-
bent organa apta ad loquendum, vt Picca, Psittacus, Coruus, & simi-
lia; in brutis autem non habentibus apta organa ad loquendum, vt
Asini, boues &c. putarim id facere, eo quod ipsemet Angelus, iuxta
ea sermone in aere formato loquitur. Ita dicendum de in sensibilibus,
igne, aqua, Terra, aere, cadaueribus, quibus sic stantibus, facile erit
iudicium facere, & respondere querenti. An vero bestiarum voces

b lib. 3. Magi intelligant, scribit Porphyrius, b quod sua aetate de Apollonio
Tianeo dici solitum: illum, cum audisset passerem cum multis voci-
ferantem, exposuisse sodalibus suis, quos secum habebat, quod passer
indicabat ceteris, asinum onustum frumento ante Vabis portam ce-
cidisse, frumentumque humi fusum esse. Volebat enim Apollonius
hoc facto fingere, se garrulus auium intelligere, sed haec sunt incredi-
bilia. Quod autem beluae inter se intelligant, saltem eiusdem speciei,
per eorum effectus corporis, vel vocis, hoc quotidiana docet experi-
entia, & hoc conatus est probare Porphyrius: piscis enim, qui confra-
ctum laqueum euasit, alijs periculum indicat, unde fit, vt eo die hu-
ius generis nulli pisces compareant, Vide Petrum Gregorium, c haec
ipsa memorantem, prudenterque monentem, intelligentiam veram, &
c lib. 15. discursum animantibus deesse.
d. repub.
cap. 5.

Exempla.

d histor. R Efert Antonius Bonfinius, d quod anno circiter tercio post cla-
lib. 3. dem ad Nicopolim, Sigismundo Imperatore a Turcis accepta,
cum multi in eum campum descenderent, emissam inter ossa subin-
de vocem audierunt, Iesu Christi Saluatoris, & Mariae Virginis no-
mina

mina inuocantem, loquaxque inter cadauera caput inuentum, quod ubi homines sibi adesse nouit, quid rã, ait, stupidi hic statis uiri? Christianus ego sum, inconfessus in hoc bello occubui. Maria Mater me æterni supplicij reum esse non patitur, hic me adhuc linguæ compositione seruauit, ut delicta fateri, & animum sacris apostolicis lustrare queam, proinde Sacerdotem, qui confessionem audiat, & me expiarum reddat, accersite quæso; Rogatus, cur tantum à Virgine beneficium promeruisset, respõdit, sibi peculiarem in eam fuisse in vita deuotionem, & septena eius festa quotannis reuerentissimè celebrasse, religiosiq; ieiunijs, pane solum, & aqua decorasse. Quare accersito à Pago proximo sacerdotem, Confessionem ritè transegit, & impetrata erratorum omnium remissione, & absolutione, repente conticuit, perpetuoque quieuit.

Simia Dei Diabolus, conatus multa similia, sed pseudo miracula, interdum Deo permittente facere, ad Diuinam vindictã demonstrandam, & eius iustitiam facit. Flegon Tralianus, ait, Policitus, post Locridem vxorem ductam, & postquam tres noctes cum ea obdormisset, tertio die vita functus eam reliquit grauidam, quæ monstrum ex duplici sexu peperit, quod cum in mediam concionem populi ductum fuisset ad consulandum, quid id præfagiret, quidve de eo faciendum esset, comparuit in medio populi Spectrum Policritus, & futuram Aetolis, & Locrensisbus prædixit cladem, & impotente ad resistendum populo, filium suum monstruosum dempto capite deuorauit, & euauit, mox & caput eandem cladem eloquutum est.

Addidit idem Auctor ex Antisthene Philosopho Peripatetico. Quo tempore Acilius Glabrio Consul vicit Antiochum Regem Asiæ, deterritos Romanos oraculis, ne amplius inuaderent Asiam, & Publij Ducis Romanorum caput relictum à lupo, qui corpus deuorauerat, ut ipse prædixerat furore Dinino, ut putatur percitus, cecinisse longo sermone aduenturam Cladem Romanis.

Facillimè Magus pòtest per Dæmonẽ efficere, vitiatis organis corporeis, ut homo latrare, ululare, crocitare, hinnire audiat, conans loqui, videmus enim artificio id nonnullos fœliciter consequi.

Legitur, quòd Anno 1546. Margarita Essingensis ex ventris doloribus ita intumuit, ut ventris moles totam faciem obtegeret, ac in circumferentia decem palmos excedere videretur, audiebantur à circumstantibus lectum, gallorum catus, gallinarum crocitationes,anserum strepitus, latratus canum, balatus ouium, porcorum grugnitus, bouum mugitus, hinnitus equorum. Eduxit mirè magnitudinis vermes, atque serpentes ex latere circiter. 150. quo miraculo fidem faceret, cum tamen nil nisi præstigiæ Dæmonum à matre puellæ luctri causa confictæ forent.

a Lib. 1.
de mira-
bil.

N. in lib.
de prodigijs.

An Damon possit facere, ut quis tormenta non sentiat.

Cap. XV.

Doctrina.

a libr. de
mister.

Aegypt.
paulo ante
medium.

b Vide Io.
seph. An-
glex in 2.
q. de da-
monib. ar.

4. diff. 5.
dub. 1.

c Spren-
ger. i mal.
p. 2. q. 1. c.

16.

d lib. 3. de
morbis ve

nest c. 12.

e lib. 1. di
squisit ma
gic. q. 2. 1.

AN Damon possit facere, ne actu sentiat, quod natura sensibile est, V.g. ne crucietur quæstioni subditum; Iamblichus a scribit multos prophetarum admoto igne non vri, vel si vrantur, vstionem non sentire, nec alia vlla tormenta: loquens de vatibus gentiliu, & ait, id fieri Deo intus adflante, qui repellit ignem, illaq; cetera hebetat. Quis est iste Deus Iamblici Magi, nisi eadememon quispiam Eurycles? qui sunt isti prophetæ, nisi malefici? b Hodie quidam impij milites se fore invulnerabiles putant, si arma certo ritu incantent, vel sacrilego ausu crucifixi imaginem compungant, vel comminuât, aut confringant, cita Codronchus, d vel si ferant interulam horrendis imaginibus descriptam, quam vocant, Inferni camisiam, vel si periapta quædam ferant varijs characteribus Magicis insignita, aut orationes, quas blasphemè admodum, & mendaciter tribuunt D. Leoni, vel Carolo Magno, insignitas magnis, (vt dicunt Magi) Dei nominibus, sic deludit Diabolus suos, vt est videre in Exemplis.

Exempla.

REfert Martinus Delrio. e se nouisse studiosum quendam iuris, nomine Quirinum Baccalaureum, qui, cum tali membranula fretus, audacter se iurgijs, & pugnis immiscuisset, sæpe ictus, nunquam tamen faucibus; tandem Romæ anno 1572. vel 1573. in Symposio minimo vulnere fuit interemptus, huic simile est sequens.

Niderius in suo fornicario scribit, quod in territorio Bernensium, primus auctor maleficiorum fuit quidam Scaius dictus; qui publicè de hoc gloriari audebat, quod quodocunque vellet, ipse se omnium suorum in æmulatorum oculis velut murem facere valeret, & dilabi à manibus inimicorum suorum lethaliu, & ita capitalium suorum inimicorum manibus sæpe, vt dicitur euasit: Sed cum terminum suæ malitiæ Diuina iustitia facere voluit, tandem per hostes suos in Stufsa quadam, prope fenestram quandâ sedere explorabatur cautè, quo in loco, cum nullum de sibi insidiantibus suspectum haberet, per fenestram gladijs, & hastis inopinatè transfixus est, & ob sua facinora

ibi

ibi mortuus miserabiliter.

Tormentorum sauitiam quotidie Malefici in eculeo eludunt, omnem enim cruciatum, vel risu, vel somno, vel silentio superant. quo in genere Stupenda est narratio Charonde, a qua talis est. Quandam foeminam quinquagenariam sibi notam sic elusisse infusionem latidi liquati toto corpore factam, & omnium membrorum diram ditractionem, ut nihil sentiret prorsus: ex Equleo sublatam omni sensu doloris vacuum, integram, & illaeram fuisse, nisi quod pollex pedis euulsus in quaestione, redditus non sit, cuius tamen illi iactura noxae vlli, vel impedimento non fuerit, quam omnia tormenta eludentem, & pertinaciter omnia negantem, elisa in carcere gula, Diabolus necauit, qui eam malefici per energumenam accusarat.

Prope Samarobrinam anno 1599. capta fuit puella Strigatrix, quae nec pedum exustionem sauiissimam, nec flagra validissima sentiebat, donec Sacerdotis cuiusdam monitu, illi Agni benedicti ceram in colum iniecerunt, tum enim vi sacrati amuleti, Daemonis praestigiosa ludibria depulsa, illam vim doloris cepit sentire, unde patet hanc indolentiam, quam agnoscit etiam Testatus, b minime nasci ex vlla physica causa, sed opera Daemonis induci.

Remigius c refert haec sequentia. Cum Isabella Pardea ob sortilegij crimen comprehensa, vrbis Praefecto partem corporis à Dæmone si gnatam indicasset, subijt ei in animum experiri, verum ne id esset, quod de huiusmodi stupore ferebatur: ergo iussit in eam aciculam penitissimè infigi, atque inculcari, quòd cum in satis magna hominum frequentia esset factum, & incruentum omnino vulnus apparuit, & nullum Saga doloris, vel minimi indicium aspicientibus de dir.

Claudia d Bogarta tormentis iam exhibenda, cute, ut moris est detonsa fuerat, ob idque cicatricem in summa fronte nuda ostendebat. Suspicatus igitur inquisitor, quod verè erat, scilicet à Dæmone impressi vnguis vestigium, quod ante capillis tegeretur, in id iubet aciculam altissimè infigi, quod cum esset factum, nec illa doloris vllò sensu affici, nec vulnus vel tantillum cruore manare visum est: persistit tamen, verum negare, ac dicere eum olim ex iacta lapidis terrorem esse obductum, sed postmodum tormentis admota, non tantum agnouit id sibi à Dæmone inflatum fuisse, sed & plurima alia, quae indignissimè ab eo passa fuerat, enumerauit.

Essei, qui pagus à supradicto loco miliario abest, cum hoc loci Dynasta praesens in Mugeta sortilegij reat lidtorem periclitari iussisset, ac is illam idcirco nudam statuisset, inuestigaturus scubi signum illud inuenit, tandem in sinistro femore macula verucae instar apparuit; in quam, cum ferrum vel quantum poterat

a libr. de
Amichri
sto reuela
to nota. 1.

b 9.354.
in Genf.
cap. 13.
c lib. 1. c.
5. Spinalij
prie no-
nas Mai.
1588.

d Brindm-
fii 3 Calè.
Nouemb.
1590.

e 18. Cal.
Iulij 1591.

adegisset, nec à Mugeta vocem, nec ab ipso vulnere sanguinis guttam vllam elicere, & exprimere potuit, cum rursus locum maculæ proximum leuiter etiam vulnerasset, ingentem ex eo dolore clamorem edidit, largusque cruor sese inde effudit.

*An Magicis Artibus, & opera Daemonum Sexus
immutari possit. Cap. XVI.*

Doctrina.

a lib. 6.
Epidem.
p. 8.

b lib. 24.
de Spole-
tana ma-
liere.
c lib. 7.
cap. 4.
d lib. 2.
q. 22.
e vlt. ca.
lib. 3. de
ciuit. Dei.

DE sexu mulieris in masculinum, vel masculini in foemininum commutatione, quam naturalem ex Medicis huius seculi fatetur Cosmocrit. i. Gemma. quaritur. Factos ex mulieribus viros multos legimus. Hippocrates a scribit, Abderis Phætusam vxorem Pithei, partui vicinam, misso in exilium marito, aliquot mensibus, cessante fluxu menstruorum, cunctis in membris magnos perpeffam dolores, corporis habitu in virum mutatam: idemque apud Thasios accidisse Anamisiæ vxori Gorgippi. Titus Liuius, b idem refert. Plinius, c ex scæminis, ait, mutari in mares, non est fabulosum. Martinus Delrio, d refert sequentia, his verbis: Ipse in Africa vidi mutatum in marem nuptiarum die L. Cossitium Ciuem Tisdritanū, viuebatque cum hæc proderem. Augustinus e memorat ex Gentilium scriptis, & mulieres homines, & gallinas in masculinum sexum fuisse conuersas, non tamen arte Magica, sed naturaliter, quia magi hoc efficere non possunt verè, sed apparenter, vt decipiant, fascinando per Dæmonem sensus nostros, ut alibi docuimus, ad

Exempla.

f In hist.
Neapolit.

g lib. 9.
exempl.

IOuianus Pontanus, f narrat Caietæ mulierem piscatori cuidam annis quatuordecim nuptam, in virum migrasse: & aliam, cui nomen Emilia, nuptam Antonio Spensæ Cui Ebulano post annum nuptiarum duodecimum in virum mutatam: soluto matrimonio uxorem duxisse, & liberos procreasse. Addit idem aliam scæminam, cum marito filium vnum peperisset, subito exorta virilitate, marito relicto, alteram duxisse, & ex ea liberos generasse.

Nonnulla narrauit consimilia Cocceius Sabellicus, g quibus omis-

sis duo ponam, quæ nostris temporibus Hispania dedit, & fuerunt descripta fidelissimè ab Antonio Torquemada . b

a libr. 9.
explor. 9.
b Dial. 1.

Vixit in Oppido Ezgueta Lusitanæ distans à conimbrica nouem leucis vir quidam nobilis, cui filia erat nomine, Maria, Pacheco, quæ cum esset iam eius ætatis, quæ fœminis menstrui flores inchoantur, locoliquidi humoris, erupit ei è locis, vel aliter natum foras prodijt virile membrum; sicque ex puella subito Adolefcens Ephebus apparuit, cum sexu virilem vestitum, nomen quoque assumpsit, Manuelis Pacheci. Nauim conscendit, in Indiam profectus, rebus fortiter gestis strenui militis existimationem, opesque magnas comparauit. In Patriam rediens vxorem nobilem duxit, de liberis mœtionem subdit nullam Amatus Lusitanus, a sed ait illum imberbem permanfisse, facie in fœmineam declinante, quæ sunt indicia non perfectæ virilitatis. Vltimo loco subdit Torquemada, se ab amico viro magnæ auctoritatis, & fidei pleno accepisse.

a Sabelli.
c. libr. 9.
ex eloriè

Non procul ab vrbe Benauentana Hispaniæ Vxorem cuiusdã rusticifortunæ mediæ, quæ, quodd sterilis esset, minus à marito benignè habebatur; pertesam malæ tractationis, quadam nocte aufugisse, sumpto vestitu famuli domestici, sic ornata, virumque mentita, varijs in locis opera seruili vitam sustentauit, post aliquod tempus, siue quodd calor in ea naturalis tam efficax foret, siue quodd imaginatio nata, & confirmata continuo habitu, & ministerio virili eam efficacitatem nacta sit, certe ipsa se in virum mutatam deprehendit, statuit ergo quæ diu fuerat vxor, agere maritum, fœminam sibi matrimonio copulat, diu res latuit, illo non audente, cuiquam rem narrate, donec quidam . ei prius optimè notus cernens tam similem esse facie vxori profugæ Rustici illius, interrogauit, num fortè frater esset talis mulieris, huic rem omnem, vti contigerat narrauit, sic res in lucem venit.

Fulgosus scribit. b Neapoli Regnante Ferdinando Primo, cum Ludouicus Guarna Salernitanus Ciuis quinque filias suscepisset, quarum natu maioribus duabus, alteri Franciscæ, Carolæ alteri nomen erat, postquam ad decimum quintum annum peruenerunt, ambabus genitalia membra in marium morem eruperunt, mutatoque habitu, pro maribus habiti sunt, Franciscus, & Carolus nuncupati.

b libr. 1.
explor. 9.
cap. 6.

Item Ebuli, sub eodem Rege, Puellæ, quæ iam quatuor annis viro promissa sponsæ nomen habuerat, qua nocte primum viro tradita cum eo cubauit, siue ex confricatione, siue ob aliam causam, quæ ignota sit, effractis membranis, quæ vt mulier videretur efficiebant, virilia membra prodierunt, domumque reuersa in iudicio dotem repperit, in virorum numero postea habita.

Phlegon scribit. Virgo quædam Smirnæ nata Philotis nomine, cum matura Viro nuptià parentibus esset tradita, masculino ena-

c lib. 1. de
mirabil. es
longen.

ro membro, in virum abiit, quin & Laodiceæ, quæ est in Syria mulier Aeteta nomine etiamnum cum marito degens, è scæmina vir extitit, cui Aetetus nomen præside Athenis Macrino, Romæ Consulibus Lucio Lamia, & Aeliano vetere.

2 lib. I. ex
perimento
vum. c. 2 I.

Michael a Montanus testatur suo tempore Vitriaci fuisse puellam nomine Marianam, quæ cum saltaret violentius. Subito virilibus erumpentibus in virum mutata est, & ab Episcopo Sueffionensi confirmationis sacramento mutato nomine Germanus vocari cœperit, eius postea mento barbam natam, diu vixisse ad decrepitam vsq; ætatē, vxorem tamen duxisse nunquam. Sed si illud natura potuit, quod tot asserunt authores, putarem Deo permittente causis naturalibus fretum etiam posse Dæmonem ipsum.

An animæ Defunctorum Mortalibus possint apparere. Cap. XV II.

Doctrina.

ORTVORVM animas posse, ac solere nonnunquam Diuina potentia, atq; virtute viuentibus apparere omnibus Christi fidelibus consentaneū est. Legimus enim primo Christum B. Petro Apostolo apparuisse persecutionem vitanti, & dixisse se Romam contendere, vt iterum crucifigeretur.

De apparitionibus animarum testatur D. Pater noster Ambrosius contra Auxentium de Basil. noua tradenda. Auctor est D. Dionysius Areopagita, Iesum multis Angelis comitatum apparuisse, & inclementiæ nomine reprehendisse, quod lapsi fratris, & seductoris pœnam expeteret.

Iustinus Martyr testatur redire animas mortuorū, & apparere ali quando, asserens Samuelis animam verè fuisse euocatam. Idem affirmat Tertullianus his verbis; Sed si quorūdā reuocauit animas in corpora Dei virtus in documenta iuris sui, non idcirco communicabitur fidei, & audaciæ Magorum, & fallaciæ somniorum, & licentiæ poetarum. Origenes d Celsum impugnans vtitur his verbis. Improbæ verò anima & prauis facinoribus in terram retracta, ita vt adspirare ad superiora nequeat, vagabunda in terra volutatur, nunc circa sepulcra oberrando; vbi etiam vmbatiliū animarum phantasmata sunt scæpius visa, nunc terras has obeundo, cuiusmodi hos spiritus esse credendum est, qui omnibus seculis, & coerciti sunt, & præpediti veneficijs &c. Et Origenis tempore B. Potamiana Basilidi carnefici appa-
rens,

rens, eum ad fidem conuertit, vt docet Eusebius, *a* & ipsemet Origenes contra eundem Celsum lib. 1.

B. Gregorio Taumaturgo Beatam Virginem Mariam, cum B. Ioanne Euangelista apparuisse narrat Gregorius Nissenus scriptor eius vitæ grauissimus. Vide D. Cyprianum, *b* & arguit eos, qui huiusmodi visiones contemnunt. Sanctus Ambrosius *c* de B. Agnete ait, parentibus ad eius sepulcrum vigiliantibus, quadam nocte cum apparuisset, sic ad eos loquuta dicitur, ne me parentes mortuam lugeatis, &c.

Post annum Christi. 300. Apparuit Christus B. Petro Alexandrino *d* in forma pueri quærentis vestem suam ab Ario discipulo. Adrianus tom. 2. Episc. decret. & Synod. 7. siue Concil. Nizen. 2. act. 2. Gregorius Turonensis. *e* Surius tom. 6. die 12. Decemb. Gregorius Cæsariensis apud lipom. tom. 6. in oratione de Nicæna Synodo. Nicephorus lib. 8. cap. 23. B. Basilius lib. de vera Virginitate paulò ante medium. Et Gregorius Nazianzenus in oratione in laudem Cæsarij.

Anno Christi 400. B. Martini transitus, B. Seuerino. & B. Ambrosio absentibus ostensus est, quod etiam narrat Gregor. Turon. lib. de miraculis Sancti Martini, & lib. de gloria Confessorum. Sanctus Ambrosius didicit, vbi nam iacerent corpora SS. Geruasij, & Protasij per visionem eorum, teste D. Augustino.

Circa annum 429. B. Virgo Maria, cum B. Ioanne Baptista, & B. Ioanne Euangelista apparuit Abbati Ciriaco, & negauit se in eius cellam ingredi velle, quia ipso ignaro erant repositi duo libri Nestorij heretici contra Beatam Virginem Mariam.

Extat insignis authoritas D. Hieronymi, f per quam vno icu iugulantur omnes hæretici, qui dicunt animas teneri in carcere vbicunq; sint, vsq; ad diem Iudicij. Hæc sunt propria verba S. Hieronymi. Ais, vel in sinu Abrahe, vel in loco refrigerij, vel subter aram Dei animas Apostolorum, & Martyrum confedisse, nec posse suis tumulis, & vbi voluerint adesse præsentibus: Senatoriæ videlicet dignitatis sunt, & non inter homicidas terribilissimo carcere, sed in libera, honestaq; custodia infortunatorum insulis, & in campis Elisijs recluduntur. Tu Deo leges pones? Tu Apostolis vincula iniicies? vt vsq; ad diem Iudicij teneantur custodia, ne sint cum Domino suo, de quibus scriptum est, sequuntur Agnum quocunq; vadit; si Agnus vbique; ergo & hi, qui cum Agno sunt vbique; esse credendi sunt, & cum Diabolus, & demones toto vagentur in orbe, & celeritate nimia vbique; præsentibus sint; Martyres post effusionem sanguinis sui arca operientur inclusi, & inde exire non poterunt? hæc tenus Hieronymus.

Vt autem intelligeremus, hoc non accidere lege ordinaria, sed speciali Dei priuilegio, & permissione singulari. Augustin. g hæc sequentia verba de matre sua scripsit, quæ aduersarij calumniosè in nos detorquent, audite. Si rebus viuicium interessent animæ defunctorum,

b de visio
nibus no-
cturnis.
c epi. 12. &

d 69
e Serm.
f Surius
tom 6. die
15. Nonè
bris.

g De glo-
ria marty-
rū cap. 8.

Lib. 22. de
Ciuit. Dei
c. 8. & li.
9 confess.
cap. 7.

f libr. ad-
uersus Vi-
gilan.

g libr. de
cura pro
mortuis
agenda. c.
13.

vt de alijs taceam, me ipsum pia mater nulla nocte defereret. De singulari enim permissione illa, alias aperte asseruit, quod de continua, & ordinaria lege hic negauit capit. 15. ait, mitti ad viuos aliquos ex mortuis diuina scriptura testatur, & Samuelis, atque Moyfis apparitionibus id, confirmat.

Infinita, vt vno verbo concludam, sunt authoritates ad hanc materiam pertinentes, ideo ne sim tedio afferam tantum quasdam author. quorundam Theologorum, sicuti Thomæ de Mediauilla. *a* Petri de Palude. *b* Scoti ibidem quæst. 1. art. 4. Dionisij Cartusiani, *c* & in opere de quatuor nouissimis, & in lib. de Nouitijs ordinis sui. Soti. *d* Et Peltani libr. de Purgatorio capit. 5. Petri Canisij, *e* & Ioannis Gregorij de Valentia in tertia parte distinctione 6. 9. & vndecima punct. 1. disposit. 1. 1. quæst. 1. parte 1. ac aliorum quam plurimorum nunc ad Exempla veniamus.

d In 4. di-
stinct. 45.

e 1. art. 4.

c Lib. 5. c.

20. e 21.

f Lib. 1. c.

8.

Lib. 1. c. 5.

Exempla.

REferunt Socrates, & Ruffinus, fquod Sanctus Spiridion filiam habuit Irenem nomine, quæ cum ei bene ministrasset, Virgo defuncta est. Post eius obitum venit quidam dicens, se ei quoddam depositum commendasse; rem gestam ignorauerat pater, perquisitum in tota domo, nusquam quod poscebatur inuentum est, persistebat tamen ille, qui commendauerat, & fletu, ac lacrimis perurgebat, vitæ quoque suæ se illaturum exitium, nisi commendata reciperet, testabatur. Permotus lacrimis eius senex, ad sepulcrum filiæ properat, atque eam ex nomine vocat; Tum illa de sepulcro, quid vis, ait, Pater? Commendatum, inquit, illius vbi posuisti? at illa locum designans, illic, ait, defossam inuenies, regressus domum, rem sicuti filia de sepulcro responderat, repertam, tradidit reposcenti. Quæ potuit respondere, non ne potuit apparere? sanè? sicut & illi, qui mortui sunt Nicenæ Synodo subscribere, audi sequentia.

Historiam admirandam prodidit Gregorius Cæsariensis presbiter apud lipom. in oratione de Nicena Synodo, sic scribens.

Duo Sancti Episcopi Chrsantus, & Musonius, cum nondum decisioni suas adiecissent descriptiones, accidit, vt Diuina prouidentia moreretur. Diuini ergo Patres, cum venissent ad communem locum, in quo dormiebant, cumque simul cum eis essent, & quæ dicebantur audirent. O fratres, dixerunt, & patres, preclare nobiscum certamen certastis, cursum perfecistis, fidem seruastis: Si ergo quod factum Deo gratum iudicatis (nunc enim purius cernitis) ne quid sit impedimento quominus vos quoque decisionem subsignetis, hæc simul, & dixerunt, & signata decisione Sanctorum Patrum loculo imposi-

B. Paulinus Diaconus (non tamen Nolanus ille) In vita Sancti Ambrosij, ait, Eodem quo die obiit, sicut textus Epistolæ loquitur, quæ à Simpliciano successore eius venerabili viro, suscepta est de partibus orientis ad ipsum, tamq̃ adhuc viventem nobiscum directa, quæ nunc vsq; Mediolani habetur in Monasterio; quibusdam sanctis viris apparuit, orans cum illis, & imponens illis manus, habet enim diem epistola, quo directæ est, qua lecta inuenimus diem esse, quo ille obiit. Intra Tusciâ verò, in Ciuitate Florêtia, vbi nunc vir sanctus Zenobius Episcopus est, quia promiserat se illos sæpius visitaturum frequenter ad altare, quod est in Basilica Ambrosiana, quæ ibidem ab ipso constituta est, visus est orare, sicut ipso sancto viro Sacerdote Zenobio referente didicimus. In eadem etiam domo, in qua declinans Eugenius mansit; tempore quo Radagisus superscriptam Ciuitatem obsidebat, cum iam penitus desperassent viri Ciuitatis, per visum cuidam apparuit, & promisit alio die salutem illis affuturam, quo referente Ciuium animi funt erecti, nam altero die adueniente Stilicone Comite cum exercitu, facta est de hoste victoria. Hæc Pansofia Religiosa scemina; matre pueri Pansofij referente cognouimus. Mazcezel etiam desperanti de salute sua, vel exercitus, quem ducebat contra Gildonem, baculum tenens manu in visu noctis apparuit, atque cum prouolueretur ad pedes viri sancti Mazcezel, percussus terram senex baculo, quo regebatur (tertio hac enim specie illi apparuerat) ait, hic, hic, hic signans locum deditq̃ intellectum viro, quem visitare dignum fuerat arbitratus, vt agnosceret se in ipso loco, in quo sanctum Domini viderat Sacerdotem, die tertio victoriam adepturum, atque ita securus bellum inchoauit, & consummauit. Nos tamen ea Mediolani positi ipso Mazcezele referente cognouimus, nam & in hac prouincia, in qua nunc positi hæc describimus, plurimis hoc ipsum retulit Sacerdotibus, quibus etiam referentibus securius ante nobis cognita huic libro adiungere arbitrati sumus. Sisinij etiam, atque Alexandrini Martyrum, qui nostris temporibus post obitum Sancti Ambrosij in Agauniae partibus persecuentibus gentilibus, martyrij coronam adepti sunt, cum Reliquias Mediolani summa cum deuotione susceperimus, adueniente quodam Cæco, & referente cognouimus, qui eodem die

B. Paulinus Diaconus (non tamen Nolanus ille) In vita Sancti Ambrosij, ait, Eodem quo die obiit, sicut textus Epistolæ loquitur, quæ à Simpliciano successore eius venerabili viro, suscepta est de partibus orientis ad ipsum, tamquàm adhuc viventem nobiscum directæ, quæ nunc usque Mediolani habetur in Monasterio; quibusdam sanctis viris apparuit, orans cum illis, & imponens illis manus, habet enim diem epistolæ, quo directæ est, quæ lecta inuenimus diem esse, quo ille obiit. Intra Tusciam verò, in Ciuitate Florentiâ, vbi nunc vir sanctus Zenobius Episcopus est, quia promiserat se illos sæpius visitaturum frequenter ad altare, quod est in Basilica Ambrosiana, quæ ibidem ab ipso constituta est, visus est orare, sicut ipso sancto viro Sacerdote Zenobio referente didicimus. In eadem etiam domo, in qua declinans Eugenius mansit; tempore quo Radagaisus superscriptam Ciuitatem obsidebat, cum iam penitus desperassent viri Ciuitatis, per visum cuidam apparuit, & promisit alio die salutem illis affuturam, quo referente Ciuium animi sunt erecti, nam altero die adueniente Stilicone Comite cum exercitu, facta est de hoste victoria. Hæc Pansofia Religiosa fœmina; matre pueri Pansofij referente cognouimus. Mazcezel etiam desperanti de salute sua, vel exercitus, quem ducebat contra Gildonem, baculum tenens manu in visu noctis apparuit, atque cum pronouleretur ad pedes viri sancti Mazcezel, percussus terram senex baculo, quo regebatur (tertio hac enim specie illi apparuerat) ait, hic, hic, hic signans locum deditque intellectum viro, quem visitare dignum fuerat arbitratus, vt agnosceret se in ipso loco, in quo sanctum Domini viderat Sacerdotem, die tertio victoriam adepturum, atque ita securus bellum inchoauit, & consummauit. Nos tamen ea Mediolani positi ipso Mazcezeleæ referente cognouimus, nam & in hac provincia, in qua nunc positi hæc describimus, plurimis hoc ipsum reulit Sacerdotibus, quibus etiam referentibus securius ante nobis cognita huic libro adiungere arbitrati sumus.

Sifinij etiam, atque Alexandrini Martyrum, qui nostris temporibus post obitum Sancti Ambrosij in Agauniæ partibus persequentibus gentilibus, martyrij coronam adepti sunt, cum Reliquias Mediolani summa cum deuotione susciperemus, adueniente quodam Cæco, & referente cognouimus, qui eodem die

tacto loculo, in quo Sanctorum Reliquiæ portabantur, lumen recepit, quod per visum noctis vidisset nauim appropinquare littori, in qua multitudo erat albatorum virorum, quibus descenditibus ad terram, cum vnum de turba precaretur, vt sciret qui essent viri illi audierit, Ambrosium, eiusque consortes; quo audito nomine, cum deprecaretur, vt lumen reciperet, audiuit ab eo, perge Mediolanum, & occurre fratribus meis, qui illò venturi sunt (designans diē) & recipies lumen; Erat enim vir, (vt aiebat ipse) de littore Dalmatico, nec se ante venisse in ciuitatem assererat, priusquā recto itinere reliquijs sanctorum occurrisset, nondū videns, sed tacto loculo videre cepisse.

Cap. 17.

Constantinus Presbiter in vita Sancti Germani Antisiodorensis scribit. Cum vir Sanctus in loco quodam spectris infesto moraretur intrepidus, subito ante os legentis astitit vmbra terribilis, & paulatim sub oculis intuentis erigitur; parietes etiam saxorum inbribus colliduntur; tunc verò deterritus lector, præsidium sacerdotis implo ruit, qui statim profiliens effigiem terribilis imaginis intuetur, & præmissa obsecratione nominis Christi, imperat, vt quis esset, quidq; illic ageret fateretur; qui protinus terrifica vanitate deposita, voce humili, more supplicantis eloquitur; se, comparemque suum authores fuisse multorum criminum, insepultos iacere, & ob hoc inquietare homines, quia ipsi quieti esse non possent, rogat, vt pro eis Dominum precetur, quatenus recepti requiem mererentur. Ad hæc vir sanctus indoluit, imperatque vt locum ostēderet, quo iacerent, tum verò cereo præcedente dux vmbra pregregitur, & inter difficultates maximas ruinarum intempesta nocte locum, in quo proiecti fuerunt, indicauit. Vt verò mundo redditus est dies circumiectos incolas inuitat, hortatur ipse operis maturator insistens: rudera tumultuariē superiecta ad tempus rastris auulsa purgantur; inueniuntur corpora fusa sine ordine, ossa ferreis adhuc nexibus illigata, ad legem sepulturæ fossa dirigitur, membra exuta vinculis, linteis induuntur, humus superiecta componitur, oratio intercessionis impenditur, requies defunctis obtinetur; ita vt post eandem diem, sine vllò terroris indicio, domicilium frequentato habitatore floruerit.

Apud Suerium mens
se Iulio.

Pratt. spiri-
tual. ca.
195.

Omni fide digna est historia, quam de Sinesio Cirenes Episcopo, & Euagrio philosopho Sophronius memoriæ mandauit ex Leontio. Cum assidue Sinesius Euagrium conaretur ad Religionem traducere, isque obijceret doctrinam Christianorum de resurrectione corporum, deque mercede bonorum operum, maximè centuplo pro elemosina post hanc vitam recipiendo, sibi non posse non fabulosum videri, tandem tamen Episcopus nihil diligentia prætermittens ei persuasit Christianum fieri, & cum liberis baptizari. Cæterum non multo postquam baptizatus, dedit Episcopo auri tria centenaria in usum pauperum, dicens, accipe aurum istud, & distribue illud pauperibus, & fac

& fac mihi cautionem manu tua, quod Christus mihi ipsum reddet in futuro seculo: qui suscepto auro promptè illi cautionem fecit, ut petebat, Vixit itaque post baptismum annos aliquot philosophus ac tandem infirmatus est ad mortem; cum verò morti proximus esset dixit filiis suis; quando curabitis funus meum cartam istam in manibus meis ponite, & me cum illa sepelite. Mortuo autem illo, fecerunt filij sicut eis ipse præceperat, sepelieruntque eum cum chirographo. Tertia post sepulturam die, apparuit Episcopo Sinesio nocte quiescenti, dicens, veni ad Sepulcrum ubi iaceo, & accipe chirographum tuum, accepi enim debitum; & satisfactum mihi est, atque ut certior rei fias propria mea subscripsi manu, ignorabat enim Episcopus quòd chirographum illud consepelissent: Mane factò, accersitis filiis eius dixit, num aliquid cum patre vestro in monumento posuistis? illi putantes quòd eos de pecunijs interrogaret, dixerunt ei, nihil domine præter pannos consuetos, quid igitur nunquid vel cartam consepelivistis ei aliquam? tunc recordati filij dixerunt ei, ita sanè Domine, cartam enim quandam moriens dedit nobis, & ait, quando sepelietis me, cartam istam in manibus meis date, nullo penitus sciente. Tunc dixit illis Episcopus somnium, quod nocte illa viderat, sumensque illos cum Clericis, ac primarijs Civitatis accessit ad Philosophi tumulum, quo aperto inuenerunt iacentem Philosophum, cartamque manu Episcopi scriptam suis manibus tenentem: accipientes autem cartam ex eius manibus aperuerunt, inueneruntque in ea noviter manu Philosophi subscriptum ita. Ego Euagrius Philosophus tibi Sanctiss. D. Sinesio Episcopo Salutem. accepi debitum in his litteris manu tua conscriptum, satisfactumque mihi est & nullum contra te habeo ius propter aurum, quod dedi tibi, & per te Christo Deo, & Salvatori nostro. Idem narrat Hugo Eterianus.

Lib. de regressu animarum ab inferis. ca. 16.

Abbas Menas narrabat, audisse se Elogium Alexandrinum Patriarcham dicentem. Cum profectus essem Constantinopolim, fui in contubernio apud Dominum Gregorium Romanum Archidiaconum singularem virum, qui narrauit mihi de Sanctissimo, ac Beatissimo Leone Romano Pontifice, dicens, haberi scriptum in Ecclesia Romana, quod cum scripsisset Epistolam ad Sanctum Flavianum Constantinopolitanum Episcopum contra impios Eurichem, & Nestorium posuerit eam super tumulum Principis Apostolorum Petri, & orationibus, ac vigilijs, & ieiunijs vacans oravit ipsum summum Apostolum, dicens, si quid, ut homo, vel minus cautè posui, tu cui à Domino Saluatote Nostro Iesu Christo, & Ecclesia, & hæc sedes commissæ est, emenda. Post quatuor verò dies apparuit ei Apostolus, & dixit, legi, & emendavi, sumensque Epistolam de Sepulcro B. Petri, aperuit eam, & inuenit Apostolica manu emendatam. Idem cap. 148.

Theodorus Sanctissimus Episcopus Dornæ, quæ est in Lybia narrauit

uit nobis dicens. Cum essem cubicularius Sancti Papæ Eulogij vidi in somnis virum Religiosi habitus, statura procerum dicentem mihi: nuntia Eulogio aduentum meum, ad quem ego, quises tu, qui iubes, vt nuntiem? Resp. ille, Ego sum Leo Romanus Pontifex: ingressus ergo, ego nuntiaui, dicens, Sanctissimus, & Beatissimus Papa Leo Romanæ sedis Antistes conuenire vos vult, cum retulisset hoc, Papa Eulogius exurgens concitus occurrit illi, salutantesq; se inuicem, oratione facta confederunt; tunc verò Dominus, & Eximius Leo dixit Sancto Eulogio: Scitis quare huc venerim ad vos? Resp. ille, non; ait ipse: veni, vt vobis gratias agerem, quia ritè, & magnificè pro mea Epistola Respondistis, quam scriptam missi ad fratrem meum Flavianum Constantinopolitanum Patriarcham, sensum quidem, & sententiam meam aperientem, hereticorum autem ora obstruentem: Scito autem frater, quia non mihi tantum vestrum diuinum laborem, studiumq; contulistis, sed etiam supremo culmini Apostolorum Petro, & ipsi præ omnibus, quæ à nobis prædicatur veritati, qui est Christus Deus noster, ista non semel tantum, sed bis terq; cōspiciens trina apparitione firmatus enarraui Sancto Papæ Eulogio.

Circa Annum 587. Guntrammo Regi de Chilperico pessimo Francorum Tyranno visio huiusmodi fuit ostensa, quā ipsemet Rex apud Gregorium Turonensem sic narrat. Vidi, & ego aliam visionem, quæ huius interitum nuntiauit: Adducebatur enim in cōspectu meo à tribus Episcopis vincus catenis, quorū vnus Tetricus, alius Agricola, tertius vero Nicetius Lugdunensis erat, ex quibus dicebant duo soluete quæso eum, & castigatum ab ire permitte, quibus è contrario cum amaritudine tertius Episcopus respondebat: non fiet ita, sed igne cremabitur pro sceleribus suis, & cum diu, multumq; quasi altercantes hæc inter se verba facerent, conspicio eminus Æneum super ignem positum feruere vehementer. Tunc me flente, apprehensum infelicem Chilpericum fractis membris proijciunt in Æneum, nec mora inter vndarum vapores ita dissolutus, ac liquefactus est, vt nullum ex eo penitus indicium remaneret.

lib. 8. hist.
Fræc. c. 5.

lib. 4. dia-
logorum.
cap. 17.

Anno 600. Beatissimus Gregor. I. Romanus Pontifex, & Ecclesiæ doctor refert sequentia de B. Musa, quòd quadam nocte ei per visionem Beata Dei Genitrix Virgo Maria apparuit, atque coquas ei in albis vestibus puellas ostendit, quibus illa cum admisceri appeteret, sed se illis iungere non auderet, Beatæ Mariæ Virginis est voce requisita, an velit cum eis esse, atque in eius obsequio viuere, cui cum puella eadem diceret, volo, ab ea protinus mandatum accepit, vt nihil vltra leue, & puellare ageret, & à risu, & iocis se abstineret, sciens per omnia, quòd inter easdem Virgines, quas viderat, ad eius obsequium die trigesimo veniret, quibus visis in cunctis suis moribus puella mutata est, omnemq; à se leuitatem puellaris vitæ magna grauitatis deterfit

terfit manu: cumque eam parentes eius mutatam esse mirarentur, requisita, rem retulit, quid sibi Beata Dei Genitrix iusserit, vel qua die itura esset ad obsequium eius indicauit. Tunc post vigesimum quintum diem febre correpta est, die autem trigesimo, cum hora eius exitus appropinquasset, eandem B. Dei Genitricem cum puellis, quas per visionem viderat ad se venire conspexit, cui etiam se vocanti respondere coepit, & depressis reuerenter oculis aperta voce clamare. Ecce Domina venio, in qua etiam voce spiritum reddidit.

Hugo Aeterianus narrat de anima Domini vnus balnei, qui pro suis culpis post mortem Thermarum caloribus deputatus, eodem in loco iussus lauaturis sedulo ministrare, quam operam cum Centumcellensi Presbytero non semel praestitisset, Presbyter ei charitatis causa duas oblationum coronas detulit, sed ille merens, afflictusque respondit, mihi ista quare das pater? iste panis sanctus est, ego hunc madducare non possum, ego etenim, quem vides huius loci Dominus aliquando fui, sed pro culpis meis hic post mortem deputatus sum, si autem mihi praestare uis opem, omnipotenti Deo pro me offer hunc panem, ut pro peccatis meis interuenias, & tunc te exauditum esse cognosce, cum huc ad lauandum veneris, & me minime repereris; quibus dictis disparuit, & is qui homo esse videbatur, euanescente innotuit, quia spiritus fuit.

Anno 1139. Alphonfus Lusitaniae Rex, commissurus praelium contra quinque Saracenorum Reges, iussus est in somnis à Christo, bono esse animo, & signo uti in praelio, cui quinque vulnerum imago inscripta est. obtinuit victoriam memorabilem, & hinc fluxit Lusitaniae Regnum insigne. Decimoquarto post anno Alphonfus Rex Castellae Baezam obsidebat, ei apparens B. Isidorus author fuit praelij committendi, nec ferè alia victoria contigit illustrior.

Admiratione dignissimum est quod narrat Constantinus Episcopus oculatus testis de translatione Reliquiarum sanctae Euphemiae Martyris, praestitum splendorem miraculorum Leonem Isauricum clam sustulisse Martyris Reliquias, & earum loco ossa arida imposuisse, veras autem Reliquias cum loculo in mare proiecisse, Incidere Nautae quidam in loculum rei ignari, ac putantes Thesaurum aliquem in eo repositum, susceperunt, & aperuere, & mirifice, qui inde exhalabat odore perfusi, cognouere sacras esse Reliquias; Cumque haerent ignari cuiusnam forent, eadem nocte uiderunt lumina, & cereos, virosque mirè candicantes, Deumque laudantes. Cumque appulissent Leuinum, & Somno se dedissent, viderunt in quiete Glyceriam Martyrem occurrere Euphemiae Virgini, amplecti illam, & osculari, & aduentum gratulari, ex eo cognouerunt cuius essent Reliquiae ille. Ter inde soluentes. Ter ventis resstantibus eodem reiecti sunt. Denique Euphemia astitit illis in somnis, & quae foret edocuit, ac se ibi velle subsi-

*lib. de re-
gressu ani-
marum, ca.
14.*

*Marian.
lib. 10. ca.
17.
apud li-
pom. tom.
6.*

subsistere dixit, ex quo fuerat ab impio Leone in mare proiecta.

Anno 800. eò Raymirus Rex Hispaniæ fortissimè totum diem cū Saracenorum maxima multitudine pugnavit. Sub nocte cum exigua suorum manu in collem quendam se recepit. Regi vigilanti, & Deum precanti B. Iacobus additit, iussitque omnes confessione lustrari, & sumpta Eucharistia prælum conferere. Mane, cum omnes obtemperassent ad vnum monitis Diui, signa contulere, hostium sexaginta millia trucidauere. Visus in eo prælîo Apostolus albo vectus equo vexillum gestans niveum, quod rubra crux transversa distinguebatur. Authores sunt Rodericus a Episcopus, & Mariana. b

a Cronich
generale
Alphonse
Regis.
b lib. 7. c.
13.

Anno 1117. Cum plurimis prodigijs inter cetera trepidaret Italia. Cremonæ quidam infantulus in cunis iacens, pannis oblitus, in primam loquendi vocem contra naturam os aperuit, matremque suam fratri suo maiorem parantem, qui plorando panem petierat, à corporis curis compescuit, asserens sibi uisam Dei Genitricem Mariam ante Tribunal Christi stantem, instantissimisque precibus pro iudicio, quod mundo propter peccata sua intenderat, ipsi supplicantem, ac post hæc deposuit eloquium vsque ad tempus humanæ conditionis congruum: verba sunt Dodechini in historia.

c lib. 9. b.
æplorū.
c. p. 12. c.
Ioan. Nau
eler. 2. p.
gener. 34.

Narrat hæc sequentia Fulgosius. c Cum Vdo Magdeburgensis Episcopus, ne signis quidem, ac Diuinis vocibus communitus ab impudicitia se temperaret, viri Religiosi Deum, vt Episcopum aut corripueret, aut tolleretur rogauerunt. Inter eos, cum nocte in Cathedrali Ecclesia Sancti Mauritij Fridericus Canonicus huiusmodi precibus operam daret, vehementioris venti afflatu, omnia, quæ in Templo erant lumina extingui perspexit, nec multo post duos Iuvenes venire, duo candelabra accensis cereis ferentes, & Christum cum Matre eius. & Apostolis subsequi, à quibus cum essent vocari Sancti homines, quorum corpora in Templo quiescebant, visus est inter eos Mauritius venire, qui longa, atque graui oratione Vdonem Episcopum accusauit, quem haud multo post Christus nudum adferri à duobus iussit, atque damnavit. Is, cum pugno ab ipso altero, qui eum portauerunt grauius in medijs renibus percussus, Christianam hostiam, quam in communione eius diei pridie sumpserat, reuoluit in calicem, qui altari impositus fuit, atque securi percussio Vdone, rerum illarum omnium visio euauit: quare vehementer territus Fridericus, cum ad altare accessisset, calicemque in eo esse cum Christiana hostia inspexisset, & simul Episcopum mortuum humi iacentem, alios Religiosos viros excitauit, qui ablatum inde Episcopi corpus in agro sepelierunt.

Cum duo locupletiores Mercatores non ignobiles, per Taurinos salatus in Galliam proficiscerentur, ampliorem humanam speciem virum obuium habuerunt, & ab illo mandatum in hæc verba susceperunt.

Lu-

Ludovicum Sfortiam fratrem meum alloquimini, & has litteras illi nomine meo dare; obstupentibus illis, & percunctantibus quisnam esset: se Galeatium Sfortiam esse respondit, & mox ab oculis eorum euauit. Illi Mediolanum propere redierunt, inde Vigleuanum ubi Maurus degebat. Litteras Ducis offerunt, quarum hoc argumentum erat:

O, ô, ô Ludouice caue tibi, quoniam Veneti, Galli que tuam in perniciem coituri sunt, tuamque; à stirpe rem euersuri, uerum si mihi tria millia aureorum dederis, dabo operam, ut conciliatis spiritibus, sinistra fata auertantur, idque consequuturum spero; si mihi aduersatus non fueris. Vale. Subscriptio hæc erat. Galeatij fratris tui spiritus.

Illud ipsum licet alij, ut commentum irriderent, non tamen, multo post Princeps à Ludouico XII. Gallorum Rege Principatu deiectus, & captius abductus est. Hoc testatur oculatus testis Bernardus Arlunus.

Ludouici Alodisij pater Imolæ Dominus haud diu postquam decesserat, homini à secretis, quem filius Ludouicus Ferrariam mittebat, in itinere venanti similis equo insidens cum accipitre apparuit, huicque, ut filium in hunc locum ipsum postera die venire iuberet, præcepit, quoniam magni momenti res ei prædicturus erat. Ea re audita Ludouicus, tum quia non credebat, tum quod insidias uerebatur, alium pro se misit, ei illa ipsa umbra, quæ ante apparuerat obuiam facta, vehementer indoluit, quod filius non uenisset, longe enim plura ei dicturum se fuisse affirmabat, sed tunc illud tantum referri iussit, quod transacto 22. anno, ac præterea vno mense, die quoque specificè addito, urbis imperium, quod obtinebat, esset amissurus, cum tempus, quod umbra prædixit aduenit, adhibita magna cura, ea ipsa nocte, quam patris manes suspectam fecerant, Ducis Philippi Mediolanensis confederati milites ad muros penetrarunt, adhibitisque scalis, glacie magna constrictis fossis, urbem cum ipso Principe ceperunt. Hæc Sabellicus.

Hist. Mediol. lib. 1.

Franciscus Guicciardinus narrat fama vulgatum spiritum Ferdinandi Regis Neapolitani Iacobo Chirurgo filij Alphonsi Regis ter diuersis noctibus apparuisse, & prima vice mansuetis, ac mitibus uerbis, posteris verò minabundè, & increpanter imperasse; suis Alphonso verbis denuntiaret, non esse, cur vana spe seipsum lactaret, vires Francorum sustinendi. Statutum enim, ac definitum fatali lege, stirpem Aragoniam infinitis casibus iactari, & tandem regno priuari.

Exemplum ibi.

cap. 4.

Hist. lib. 1.

Cæsar Baronius, de Michaelē Mercato seniore testatur, eicum Matilio Ficino summam intercessisse amicitiam studiorum consuetudine, & Platonica Sectæ vinculis strictius colligatam: accidisse autem

ali-

aliquando, ut ex more, quidnam post obitū superfit homini ex eiusdem Platonis sententia, sed non sine tamen trepidatione deducere, quæ labantia, fidei Christianæ Sacramentis fulcienda essent, eo enim argumento extat eiusdem Marsilij ad ipsum Michaelē Mercatum erudita quidam epistola, de animi, & Dei immortalitate; cum verò inter differendum eorum progressa longius fuisset disputatio, eam ad calcem perductam, eo clausurunt corollario, ut iuncta simul dextra pacti fuerint, uter eorum ex hac vita prior decederet (si liceret) alterum de alterius vitæ statu redderet certiore, quibus inter se conuentis, ambo iurati abinuicem discessere. Interlapso autem haud breui temporis spatio, euenit, ut cum summo mane idem Michael senior in philosophicis speculationibus vigilaret, ex inopinato strepitum ve lociter currentis equi, eiusdemque ad ostium domus cursum sistentis audiret, vocemque; simul Marsilij clamantis, O' Michael, ò Michael vera, vera sunt illa. ad vocem animi Michael admiratus, surgens, fenestramque; aperiens, quem audierat uidit post terga ad cursum iterum acto equo candido, candidatum prosequutus est eum voce, Marsiliū, Marsilium inuocans, prosequutus est oculis, sed ab eis euauit, sic ipse noui actus stupore affectus, quid de Marsilio esset sollicitus perquirendum curauit (degebat ille Florentiæ, ubi obiit) inuenitque; eundem illa ipsa hora defunctum, qua eo modo auditus, & visus est sibi. sic scribit Bartholomæus.

Annal.
Tom 5. an
no 412.

Cum annis ab hinc paucis, admirando illo opere Alexander Farnesius Antuerpiam obsideret, Baraui, Anglique; ut obsessis opem ferrent, & obsessi eodem tempore, ut hostem arcerent à se, facta eruptione acerrimè pugnabant, aggeremque; iam Regio militi ereptum possidebant securi, ut sibi uidebantur, tum à Regijs militibus primo paucioribus conspectus est prope aggerem Petrus de Paz hispanus Tribunus uir, & militaribus, & pietatis ornamentis laudatissimus, qui iam mensibus aliquot ante erat defunctus: visus hic armatus, ut solebat legionem præcedere, & suis quondam militibus manu aduocatis, imperabat, ut se sequerentur. Inclinant primi secundis, hi tertijs, hi sequentibus, vident omnes idem, mirantur, animisque resumptis, notum sequuntur ducem: præit ille, & recta in hostem ducit, fit pugna, sed Bataui in naues compulsi, aggerem regijs reliquere. Hoc momento oppidum munitissimum spe victoriæ, & sese tuendi decidit. Hoc testimonio confirmatum est multorum militum oculatorum illius temporis.

Horrendum planè, quod legitur accidisse non longè Papiæ mense Aprili anno 1601. in Diocesis Ticinensis oppidulo, quòd Corretum uocatur. Cum iusta in templo cuidam Notario perfolueretur funeralia repente è sandapila se cadauer erexit, & conuersum ad quendam cognatum suum, qui funeri intererat, ait illi, propera domum meam,
& tibi

& ibi scripta quædam instrumenta cape, eaque loco tali pio restitue, propter quæ suppressa ego defunctus, iuxta Dei sententia incendijs inferni sum adiudicatus, quo dicto caput vti prius reclinavit. Hoc à Deo permissum est, vt discant mortales, quam graues pœnæ scribas huiusmodi perfidos, piorum legatorum interceptores, maneant.

Anno 1590. ex litteris Peruanis, siue Francisci Bencij, siue secundū alios Gasparis Spitilli verbis commemoratur sequens historia, præ ceteris scitu digna. Agebat in domo præcipuè cuiusdam Dominae Adolescentula sexdecim annorum circiter, quæ bello capta, ac baptismo tincta, Catharina vocabatur. In ea cum ætate crescebat libertas, & mores dissoluti, etiam si non raro ab hera reprehensa castigaretur, quæ eò peruenit malitiæ, vt cum perditis quibusdam clam confuesceret, nec tamen propterea à confessione abstineret, sed hoc peccatum labris premeret, ne meretricula perditis moribus haberetur. Hæc igitur Cal. Augusti 1590. morbo depressa sacerdotem vocauit, cui animi noxas aperiret, sed id fecit non integrè, vt in eadem ægritudine nouem alijs vicibus recedente sacerdote præsentibus alijs famulabus contempnim ridebat, hac fermè oratione, aliud quod agerem nō erat, quàm vt peccata faterer, adiectis etiam turpibus, & inhonestis verbis, quibus offensæ ceteræ singula ad heram referebant, quæ merito Catharinam increpans, tandem vultu, & voce mutatis amicè rogauit, quæ nam illa essent, quæ patri aperire non vellet. Narrauit illa non difficulter, adiunxitque quoties patrem in morbo vocasset, vt se purgaret confessione, stetit ad læuam quandam Æthiopi similem, qui monebat, ne fateretur, quòd ea peccata leuissima essent, & nullus momenti, & ex illorum confessione à patre dissolutior haberi posset, à dextra verò manu apparuisse Sanctam Mariam Magdalenam exhortantem, vt quidquid esset liberè euomeret: accersitum itaque rursum Patrem, Domina de omni eo, quod acciderat instruxit, qui modis omnibus tentauit, vt ad integram animæ expiationem induceret, sed frustra, quo enim exhortabatur magis, eò reddebatur obstinator, ita vt, nec nomen Iesu enuntiare vellet. Alio èr tempore, cū illi sacram Crucifixi imaginē offerret, vt in eum intueretur, & aīo reuolueret Christum pro nobis crucifixū, & in cruce mortuū, summa cū indignatione, & animi commotione respondit. Iam scio, sed quid vultis faciam? ad q̃ Domina, vt ad Christum te conuertas, qui cōmissa peccata remitteret, si fatēdo recognoscas, cui Catharina; obsecro, ut designatis iam mihi esse molestæ, cumq; hera discessisset, cœpit amores suos, & turpitudinem cantare, durauitq; ad plures dies hæc agendi, & dicendi ratio, donec quadā nocte accersita cum ancillis hera, hæc in verba prorupit, torqueor, & aīo angor plurimū ob violatam confessionē, & ab ea hora vsq; ad mediā noctē toto corpore obriguit, vt crederetur mortua, & de humatione, & sepultura esset cogitatio, sed ad

se reuerſa, vocatoque Sacerdote, nihil de antiqua fatendi conſuetudine remiſit, tres poſt horas paulò antequam expiraret exhortata à ſeruis, vt apprehenſa manu cruce, & cereo ſacro nomen Ieſu inuocaret, reſpondit, qui eſt ille Ieſus? eum non noui, ac in vltimam partem leſti reflexa, ſedensq; audiebat cum alio quodam, qui tamen non videbatur, colloqui: ac alia ſerua, quæ eodem in loco ægra decubebat vehementer Dominam rogauit, vt in diſtinctum cubiculum transferretur, quod vt aiebat. Iaruas quaſdam atras videbat, quibus admodum terrebatur. Nocte ea, qua Catharina mortua eſt, domus tota tam fœtido, ac putri odore perfuſa eſt, vt neceſſarium fuerit cadauer loco patente exponere. Dominae etiam frater è cubili brachio extractus eſt. Ancilla quæ ſam in humeris veluti calce percuſſa eſt, pertulitque aliquot dies eius leſionis ſigna: equas manſueſtiſſimus alioquin actis in murum calcibus, huc, & illuc diſcurrrens tota nocte inſanijt. idem fecerunt & canes multa diſcurſione, & latratu. Humato iam corpore, cum ex Ancillis quædam locum intraſſet, in quo Catharina decubuerat, nemine conſpecto ſenſit in ſe vas quoddam, quod tabularis impoſitum erat, iaci, maior præterea pars illius vrbis vidit multo ſtrepitu, & ſonitu huc, & illuc plurimos lateres, & tegulas, etiam ad duo millia paſſuum proijci, non quòd in Palatio vllus ſit later vel tegula, cum vt pleraque huius vrbis ædificia omnia palma tegantur. Ancilla alia ſpectantibus multis pede protracta fuit longiſſimè, etiam ſi quæ traheret, non videretur.

Septimò Octobris, cum quædam ſerua veſtiarium eſſet ingreſſa vt inde veſtem aliquam ſibi ſumeret, vidit Catharinam erigentem ſe ſe in pedes, vt vas quoddam arriperet, fugiente illa tanto impetu vas in murum impulit, vt in mille partes frangeretur. Die ſequenti, veſtuario annexa fuit crucis imago cartacea, quæ vno impetu à muro euulſa, in conſpectu omnium tres in partes diſciſa eſt. Eodem die cum in horto Domina cænaret, medius later lanci iniectus totam cœnam euerſit, cuius filius annorum quatuor eo ipſo tempore clamare cœpit Matercula Matercula Catharina me præfocat, appenſiſque ad colulum SS. Reliquijs, ab ea pœna liberatus fuit. Hæc Dominam coegerunt, vt ædes mutaret, & in conſobrinæ domum ſe reciperet, relictis ancillis quibuſdam ædium cuſtodibus. Decimo dicti menſis, cum ex ancillis aliqua in officinam diſpenſatoris iuiſſet, ſenſit ſe ter à Catharina vocari, quam timore nimio dilapſam cohortatæ ſunt cæteræ, vt inuocato Domini noſtri auxilio, cereo que ſacro accenſo regrederetur aſſumptis duabus, quæ cæteris animoſiores videbantur ſecurè redijt, quam deſuncta monuit, vt dimiſſis alijs. & cereo abiecto, quod pœnam inferret, ſola perſiſteret. Emittebat Catharina ex omnibus corporis iuncturis flammas, incredibili cum fœtore, caput cum pedibus ardebat, cincta erat veluti ignita fascia octo, aut decem digitos lata,

Iata, quæ in terram vsque protendebatur, videbaturque libidinis, & admixtæ turpitudinis pœna, & castigatio quædam. Viso hoc spectro tremere, ac albescere cœpit serua, ad quam infœlix defuncta, accede huc, quoties ego te vocavi? respondit serua penè exanimis, Bone Iesu, quis non horreat te visa? quæ cum diceret, in eundem locum descendit formosissimus puer albis vestibus, qui seruam hortatus est, vt deposito timore forti esset animo, notareque diligenter, quæ à Catharina acciperet, & in alios disseminaret, ac simul atque ab hoc loco abscississet, confessione maculas omnes expiaret. Tum in hæc verba Catharina. Scias inferno me mancipatam, & grauissimis me subiectam pœnis, quodd cum Sacerdoti aduoluerer, vt peccata faterer, leuissima tantum referrem, cuiusmodi sunt, quodd garrula essem, & loquax, in iram procliuis, & id generis alia, silentio vero inuoluerem libidines, & consuetos cum adolescentibus congressus. Tu igitur disc bene confiteri, & nullum crimen tacere, horumque vos commoneo, quod ita mihi imperatum est, cogorque in aliorum exemplum hæc verbis aperire. Iam pulsus ad salutandam Virginem Mariam, audiebatur, defuncta mox in angulum quædam secedit, & euanescit. Angelus verò (is enim erat Iuuenis ille pulcherrimus) abire ad suos famulam iubet, quod & fecit. Placuit hanc omni fide dignam historiam contestatam hic ponere, quia in ea omnes apparitionum species concurrunt. Angeli; Beatæ Mariæ Magdalænæ: Dæmonis in specie æthiopis; animæ damnatæ in assumpto corpore, vt arbitror non suo, sed aereo ad sui corporis speciem formato.

Neapoli Circa annum 1370. in conuentu Sancti Dominici, accidit, *In Chron. fratrum*
vt post Completorium (sic refert Fr. Antonius Senensis) refectionis *predicato*
locum ingrederetur, cui erat illius commissa cura, qui mox in ingres- *vi in com*
su videt illum fratribus circumquaque refertum, & illi erant indichi *mu fol.*
Cappis, & tamquam hora foret collationis faciendæ, & illum expe- *109.*
ctarent, sedebant. Accurrit ille sine mora ad Priorem, & illud aperit
ei. Prior fratrem delirum putat, vel somnia narrantem, attamen dum
virgetur, vadit, videt, & credit: & ille quoque turbatur; rem mox con-
fert cum Monasterij grauioribus patribus, & prudentioribus, de
quorum consilio sacras vestes sumit, & sacrum Christi corpus defe-
rendo, toto conuentu commitante, se illuc confert, & ad illum ser-
mone directo, qui honoratiore loco sedebat, eos adiurat, vt aperiant,
qui nam sint, & ad quid venerint, & quid velint, & vt ad hæc respon-
deant illis præcipit in nomine illius Domini, quem gestat in manibus.
Vt autem, Prior coram eis comparuit cum Venerabili Sacramen-
to, illi omnes assurrexerunt quidem, & capita inclinarunt, capucia
tamen taliter demittentes, vt eum minimè viderent, & hoc facto ite-
rum sederunt, ita iussi à Priore, vt responderent ad proposita inclina-
runt. Tandem, qui inter eos videbatur præcipuus respondens dixit.

Nos fuimus eiusdem ordinis Religiosi, & pro maiori parte Magistri, Priores superiores, Bacalarei, Lectores, & alij officijs donati; & quod omnes damnationis sententiam acceperant, quoniam ambitio multa, superbia, inuidia, & alia huius generis vitia eos fecerant damnatione dignos, sed quod Diuina permittente Clementia iussi fuerant illuc venire, vt eos, & vniuersos ordinis cultores commonefacerent, vt suæ vocationi facerent satis. Nam illi, quia id minime præstiterant, omnes damnati erant, & flammis cremabantur æternis, & in signum huius veritatis, cuncti in eos aspicerent, & hoc dicto omnes illi Cappas aperuerunt, & singuli eorum flammis circumcincti, & incensi visi fuere; & tunc idem præcipuus manu in mensa signum dedit, & sic illa visio euauit, & totus Conuentus mansit timore consternatus.

Huic rei prebandæ aliud testimonium, non minoris fidei obiter adscribam. Anno 1599. Neapoli Frater Tiberius homo Sanctimonie laude præstantissimus, qui sapius hoc sanctitatis titulo fuit superior, sibi coram rem ita narravit accidisse. Cum quadam die sub noctem Frater Tiberius inuideret Fratres, an in lecto de more accubuissent, transiit per Refectorium, vbi vidit pleraque lumina, & vocem audiuit hominis de superiore loco legentis: Vidit plerosque ministrantes tandem, qui superioris locum tenebat, facto super mensam signo, sic loquutus est. Ambitio, & crapula duxerunt nos ad Tartara; & nunc etiam superest velut cicatrix in mensa, perinde ac si igne tacta esset.

Lib. I. mi-
racul. cap.
28.

Petrus Cluniacensis hæc refert. Tempore, quo Rex Aragonensis Alphonsus Regnum maioris Alphonsi Hispaniarum Regis iam mortui obtinebat, contigit, vt contra quosdam, qui in regione, quæ Castella dicitur ei repugnabant, exercitum commoueret, & vt de singulis Regni sui domibus, singuli illuc pedites, vel equites dirigerentur, edicto sanciret. Ego edicto coactus vnum ex mercenarijs mercede mihi seruientibus, Sancium nomine, ad exercitum destinaui; paucis post diebus decursis, omnibusq; qui expeditioni illi interfuerunt ad propria redeuntibus, ipse quoque domum reuersus est; non longo deinde tempore elapso more humano, morbo correptus nec diu cum morbo luctatus, defunctus est, inde post quatuor ferè menses, ex quo è vita decessit, dum apud Stellam in domo mea hyemali tempore iuxta ignem in lecto iacerè, subito iam dictus Sancius circa mediam noctem mihi adhuc vigilanti apparuit, qui igni assidens, & carbones quasi ad calefaciendum, vel ad clarificandum huc illucque reuersans, multo magis se mihi demonstrabat cognoscibilem, erat autem nudus, & absque omni vestitu, excepto paruo, viliq; tegumento, quo velut inhonestiora corporis obuelabat, quem cum vidissem; quis inquam, es tu? at ille humili voce, Ego sum, ait, Sancius famulus

famulus tuus. Quid, inquam, hic agis? vado, ait, Castellam, iterque meum multus exercitus comitatur, ut ubi deliquimus, ibi, & delicti debitas pœnas exoluamus: & cur, inquam, huc diuertisti? est, ait, mihi spes veniæ, & si misereri volueris, celeritorem mihi requiem comparare poteris. Quomodo? quando, ait, nuper expeditioni, quam nosti, interfui, hostili inuitatus licentia, Ecclesiam quandam cum quibusdam socijs inuasi, quæ intus sunt inuenta diripui, vestimenta insuper Sacerdotalia mecum rediens asportauì, pro quo specialiter diris pœnis subactus affligor, & remedium à te, sicut à Domino meo quantis possum precibus, exoptulo, nam poteris mihi subuenire, si beneficijs spiritualibus me studueris adiuuare, rogo insuper, ut Dominam meam uxorem tuam ex parte mea, vice functus mea depreceris, ne octo solidos, quos pro seruitio meo mercenario iure mihi debebat, reddere iam moretur, & quod necessitatibus carnis, si adhuc uiuerem reddidisset, animæ meæ longè amplius his egenti, erogando eos pauperibus, largiatur. Iam ego tali colloquutione magis animatus, quid, inquam, de Concine nostro Petro Deioca nuper defuncto actum est? rogo, si quid de illo nosti, aperias. Illum, ait, opera misericordiæ frequenter quidem, sed maxime præteritæ famistem pore impensa pauperibus beatorum requiei adiunxerunt, & vitæ æternæ participem effecerunt. Cumque eum tam promptè, & facilè mihi respondere audissem, subiunxi. Et de Bernecio alio Cinc nostro ante paruum tempus similiter, ut nosti, defuncto, aliquid ne tibi notum est? Illum, respon. Infernus possidet, quia ad terminandas huius villæ lites, & iudicio dirimendas prælatus, multa sæpe muneribus, aut gratia illectus iniuste iudicauit: & quia cuidam pauperi Viduæ quodam tempore baconem vnum quaecunque vitæ eius subsidium crudeliter auferre, non timuit. Tunc longè amplius ad maiora quærenda animi feruore succensus adiunxi. De Rege nostro Alphonso ante paucos annos defuncto, tibi ne aliquid notum esse potuit? ad hæc quidam alius in fenestra capiti meo proximè supposita residens; noli ait, hoc ab isto quærere, quod ignorat, quoniam recens eius ad partes nostras aduentus hoc ei notum fieri nondum permisit: mihi verò, cui à die obitus mei quinquennalis cum huiusmodi spiritibus mora, plura quam isti nouiter nota fecit. Quod de Rege quæris ignotum esse non potuit; ac ego rursus nouæ vocis auditu attonitus, ac videre cupiens authorem, conuertere oculos ad fenestram, adiutusque lunæ splendore, quæ lumine suo omne tunc domus spatium clarè illustrabat, cōspicio hominem in inferiori fenestre marginere residentē, quem in eodem habitu, quo aliū videram, cernens; & tu inquam, quis es? Ego, ait, eius, quem aspicias socius sum, & Castellam cum isto, & multis alijs proficiscor; Et tu, inquam de Rege Al-

phonso vti dicebas aliquid nosti? noui, ait, vbi fuerit, sed verò vbi modo sit nescio. Nam aliquandiu tormentis acerbis inter reos cruciatus, postmodum à Cluniacensibus Monachis inde sublatus est, exinde verò de eo quid factum sit prorsus ignoro. His dictis, ad Socium, qui igni assidebat verba conuertens, ait, Surge, & iam iter inceptum peragere incipiamus, ecce enim iam omnes vias, quæ intra, vel extra Castellam sunt subsequens nos exercitus sociorum impleuit, & iam multis velocissimè prætergressis, vt festinanter eos sequi debeamus vrgemur. Ad hanc vocem Sancius surrexit, & flebili voce quod priùs rogauerat ingeminans; rogo ait Domine, ne mei obliuiscaris, & vt Dominam meam coniugem tuam, quatenus quod corpori debebat miseræ animæ meæ restituat, oro sollicitè exhorteris. His dictis statim vterque disparuit. At ego mox Coniugem iuxta me in lecto dormientem citata voce exsuscitans, priusquam ei, quod videram, vel audieram narrarem, interrogavi vtrum aliquid Sancio communi nostro mercenario pro mercede deberet, qua respondente, quod ego nondum ab aliquo nisi à mortuo audieram, se videlicet, eidem Sancio adhuc octo solidos debere, nequaquam vltra dubitare potui, cui fidem, & mortui relatio, & mulieris confirmatio conferebant. Facto mane, octo illos solidos à Coniuge accipiens, & de meo quod congruum visum est addens, pro eius, qui apparuerat salute pauperibus distribui, & sacrarum misarum adiutoria ei à Sacerdotibus mea prece, ac studio impensa ad pleniorrem peccatorum eius remissionem adiunxi.

In hac tam clara, tam certa, & commendabili visione, docemur, quod mortuos opera sua sequantur.

De Demonum apparitionibus, siue spectris.

Cap. XV III.

Doctrina.

SCIENDUM est multa esse Dæmonum genera inter se certis gradibus distantia. Primum Dæmonum genus appellatur igneum, quod circa superiorem superuagatur aerem, nec vnquam ante Iudicii diem ad inferiora demergitur, nec vllum habet cum hominibus in terra commercium.

Secundum genus dicitur aereum, quod in aere errans nobis propinquo commoratur. Hi possunt ad Inferiora descendere, & assumptis

ptis corporibus de crassiore aere quandoque hominibus apparere. Deo permittente sapius aera turbant: tonitrua, & tempestates concitant, & omnes simul in perniciem humani generis conspirant.

Tertium genus dicitur terrestre, & hos de cœlo in terram prolapsos, pro suis demeritis minimè dubitamus; ex his autem demonibus alij versantur in syluis, arque nemoribus, qui venatoribus ponunt insidias; alij verò degunt in campis, qui nocte aberrare faciunt itinerrantes, nonnulli morantur in locis abditis, & cauernis, reliqui cum hominibus in obscuro demorari delectantur.

Quartum genus dicitur aquaticum, quoniam se humoribus immergens circa fluuios, & lacus inhabitat, ira plenum, turbatum, inquietū, & fraudulentum, quod in mari tempestates concitat, nauigia demergit in profundum, & vitam auferit in aquis. Isti dæmones quando videntur, in sexu fœmineo frequentius apparent, quam masculino; eò quòd in locis versentur humidis, & molliorem vitæ ductum sequantur, qui verò habitant in locis siccioribus, & subaridis, vt plurimum in viros se transformant.

Quintum genus subterraneum dicitur, quod in speluncis, & cauernis montium remotis concauitatibus demoratur. Isti dæmones affectione sunt pessimi, eosque inuadunt maximè, qui puteos, & metalla fodiunt, & qui thesauros in terra latentes quarunt, in perniciem humani generis paratissimi. Hiatus efficiunt terræ, ventosque flammiuomus suscitant, & fundamenta ædificiorum concutunt.

Sextum genus appellatur lucifugum, propterea quod lucem maximè horrent, & detestantur, quia nec diebus vnquam apparēt, nec alio modo corpus, quam de nocte possunt assumere. Hoc genus demoniorum imperscrutabile est, ac penitus tenebrosum, passionibus frigidis agitatū, maliciosum, inquietum, & perturbatum, quod occurrentes homines violenter comprimit, nocturnis horis, sapiusque Deo permittente aut flatu quosdam interficit, aut cōtactu; de hoc genere fuit fortasse Asmodeus, de quo legitur in historia Tobiae. Maleficis non conuenit hoc genus dæmonum, neque carminibus arctari potest, quia lucem fugit, & vocem hominum, simulque omnem tumultum.

Notandum præterea Demonem consueuisse in apparitionibus suis varia assumere Spectrorum genera, Canis, videlicet, Catti, Hirci, Bouis, Hominis, Mulieris, Bubonis, & huiusmodi, sed Dominus omnipotens, vt fallacia sua à nobis detegatur, non permittit, nec vult in quibusdam formis illum apparere, vt puta, in specie Columbæ, & Agni, vel Ouiculæ, eò quòd Agnus verus sit Christus, pastor bonus, verusque in colūbæ specie Spiritus sanctus sit solitus apparere, & quia huiusmodi animalia dolo carent, & nullum inferre solent damnum, propterea non permittit Deus, vt in hac forma appareat: quoniam verò humana forma, præ ceteris ex omni parte perfecta, & pulcher-

rima est, ideo, vt plurimum, hanc oculis nostris exhibet; quia ad omnia ferè idonea est humana, vt scribit Marulus.

l. lib. 5. c. 7.

Exempla.

Remig. li.

2. cap. 28.

A Vriga quidam Nanceianus, cum forte in Heneo saltu esset, qui locus parum distat ab oppido Nancei, inter lignandum seuior inopinata tempestas oppressit, vt autem se ab eius casu protegeret, recto alicui festinanter succedendum fuit, quod dum facit sub ea quæ se in proximo densam, latamq; magis ostendit, arbore, atq; ibi consistit, expectans dum sedatur tempestas: ecce sibi astantem ex improviso lignatorem alium videt, quem dum attentius considerat (vt sit dum in ignotum incidimus) aduertit illi nasum, nunc se enormiter in litui morem producentem, nunc in iustam pristinamq; formam momento contrahentem, tum pedes corneos, bifidosq; ac totam corporis mole extrahendum. Primum igitur ingenti pauore deiecti, ac pene emori visus est, ac mox, (q; Christiano more in difficultatibus fieri solet) se symbolo, fiduciaq; munivit, tandem se solum, vt antea cœpit videre, atq; adeo obstupefactus exitit, vt quæ illi ante in urbem Nancei, etiam velatis, vt dici solet, oculis, errari non potuisset via, tunc ab attentissimo etiam, ac diligentissimo ignoraretur, in quam quoq; urbem, sic lingua herens, oculis stupens, totoq; corpore trepidans appulit, vt quæ acciderant narranti facile fuerit credere, cuius rei fidem non parum auxerunt, quæ lignatores alij eminens à se visa prædicauerunt. Eo enim loci infuscatus aer, ac densiore fumo obuolutus illis apparuerat.

Huic simile est quod idem author refert loco citato, anno 1588. Desiderij maioris Scutellani dolaria vasa Nicolaus Stephanus ex cōducto emerat, pactamq; mercedem per Iacobetam vxorem (hæc insignis erat Venefica) sæpius atq; incassum sibi reddi poposcerat. Hanc Iacobeta interpellandi prouinciam tandem pertesa, ac præterea frustrari tandiu laboris indignitate nō parum commota, hoc sedulo agebat; quomodo eam tergiuersationem in desiderium noxa aliqua animaduerteteret, querebat quàm tantum ad id latens aliqua occasio. Commodum inter hæc iussus est desiderius in solas terras excedere, quod eius domum pestilentia forte inuasisset, habebatq; is sub mapalibus seorsum familiam, ibi eum sera iam nocte, cum solo filio degentem, demon (sic postulante Iacobeta) adoritur strepitu, fremituque adeo horribili, vt cœlum ipsum solutis compaginibus in eius domum ruisse videretur: neque falsum fuisse hunc terrorem, aut à Desiderio malignosē exegitatum, dum sibi placet vanos in vulgus rumores disseminare, indicio postea fuit quod ipse cum filio ex eo in talem morbum inciderunt, qui omnium, qui viderunt opinione pro desperato haberetur.

Colom-

Colomberij qui pagas sex miliaribus à Leucis abest, nostra memoria accidit; in eius extremo vico, qua iter est Salsuriam, Rusticus casam habebat humilem quidem illam, sed satis pro fortuna lautam, ac nunquam quoddam esset auditum spectris ullis infamem: occupauit tamen illam dæmon, solis primum contentus lapillis domesticos citra noxam de nocte imperere, sed ut id ex assuetudine ab illis negligi, ac etiam ludibrio haberi vidit, hunc contemptum non ferens, ignem Casæ profunda iam nocte immisit, quo sic momento exarsit, ut ferè solo tota æquaretur, quæ cum illac aliquot post dies iter faciès ab accolis audiuissem, locum adhuc ruinis deformem ipse præsens videre volui, quo rem omnem clariorem, testatioremque apud alios relinquerem.

Torquemadius vir hispanus vernaculum vernacula lingua refert. Salamancæ inquit, Matrona fuit, cuius ædes importunis eiusmodi lapidationibus infestæ vulgo habebantur, eo rumore excitatus vrbis Præfectus periclitari ipse voluit, vera ne essent, quæ de ea re adeo constanter prædicabantur, an potius à domesticis tegendæ alicui nequitie effingerentur, nam in ijs erant duæ, non illiberalis formæ adolescentulæ, cum quibus amatores liberius per eam occasionem congregi velle, atque in hoc omnem istam fabulam adornare erat suspicio. Ad illas igitur ædes ea se hora Præfectus confert, qua ferebatur frequentissima esse lapidatio; accurrunt vnà populares, non minus viginti, è quibus aliquot dimittit, qui adhibito lumine inuestigarent, quis nam in superiore domo esset, qui sic domesticos saxis appeteret. Redeunt, peragratis diligenter omnibus latebris, renunciantque omnino reperisse se nihil, vnde ea timeri deberent. Placuit tamen ad imos ædium, quo tum è Cenaculo deuenerant gradus consistere, atque aliqua mora hoc quidquid esset amplius probare, & experiri. Ecce autem, vix dum eò loci constiterant, cum ingenti tumultu lapides cæpere in agmem deuolui, qui tamen singulorum crura innocui præterlaberentur. Denuo igitur mittuntur, qui viderent vnde hic lapidum imber sese tam creber effunderet, sed & vbique solitudo, ut antea reperta est, iam à multis conceptam ea de re opinionem non parum confirmauit, videlicet, hæc dæmonum arte, ac prastigijs omnia fieri, auxitque adeo, quæ non cessauit grando eorum capitibus allabi, qui se etiam ex illis ædibus præ metu foras eiecerant, ex quibus tandem vnus loci securitate factus iam ferocior, sublatum, ac diligenter oculis notatum lapidem in aduersum tectum hoc præfatus proiecit: si is à te est ò dæmon, eundem mox in me reijce, quod cum illico esset factum, licet casu irritum desitum est amplius dubitari quomodo resita sese haberet, ut illam prius in vulgus Matrona ediderat.

In Hexæmer. Diab. 3.

Memini anno circiter. 1563. me cum grassante Tolosæ Pestilentia

lencia in Aufcorum Augusta essem, ac forte apud D. Abellium in eius vrbis Metropolitana Ecclesia sodalem ludo noctem ducereim, vti tūc ætas erat, atque otium, ab eiusmodi petulanti Dæmone, omnibus qui tum vnà in eodem atrio inclusi eramus, exhibitam sæpius inter ludendum non leuem molestiam fuisse hinc, illinc temerè iactis lapidibus, qui tamen sine cuiusquam noxa, atque iniuria, in terram decidebant. Eius atrij foribus pessus intus obductus erat, nulla in eo præter abacum mensam, atque sedilia suppellex, vnde techina vlla oriri, atque instrui posse crederetur, & hæc quidem sic sunt bonorum, maiorumque dæmonum in aggrediendis hominibus rationes, odij, terroris, noxæ, & iniuriæ. hæcenus Remigius loco superiùs citato.

Io. Nider. Cum propter hæreses Regnum Bohemię tumultu, ac cędibus *con-*
lib. vltim. *Formicar.* cuteretur, circa metas Regni præfati, nocturno tempore versus vallem quandam auditos clamores, & congressiones equestrium virorum, qui & coloribus varijs induti sæpius sunt visi. Fuerunt tunc duo armigeri audaces satis in castro non multum distanti à loco Spectrorum, qui omnino scire volentes, quid veritatis sibi visa portenderent; nocte quadam versus vallem, vbi solita videri cōspexerant, iter arripiunt, antequam autem ijs appropinquare auderent, cōpunctus vnus dixit alteri, sufficiat nobis ista vidisse, ego ijs non approximabo, dictū est veterum, cum talibus nullum debere iocari, quem alter velut pauidum increpans, equum pupugit, & cum eo congressu omnibus antedictis exercitibus appropinquauit, de quibus vnus egrediens, caput illi amputauit, & ad suos redijt, quo viso ille, qui timidus substiterat, fugam iniijt, & funesta noua nunciauit. In crastino autem truncatus reperitur, & caput quidem in valle vbi acies visæ fuerant, nullius autem hominis, vel equi vestigium repertum est, sed tantummodo in lutosis locis signa quædam, & vestigia auium visa sunt.

Addit aliud fide dignum sibi narratum ab Episcopo Maguntino. Nominauit nobis quendam Rheni sibi notum militem, cuius pro tūc filius viuebat, qui miles super omnes penè inferioris Alemanix Nobiles semper extiterat nimis in rebus bellicis imperterritus; gerebat autem, & patiebatur nonnunquam propter suam animositatem, vel fortitudinem ab alijs graues pugnas, propter quas, non semper dedijt, sed nocturno tempore ad loca sibi comoda equitare solebat. Hic igitur quadam nocte, sumptis secum famulis per syluam circa Rhenū equitare voluit, & principium eiusdem intrauit, antequam verò ad finem syluæ peruenirent, ultra quam Campus latus erat, pro vt moris est eorum, qui verentur insidias, præmissit famulum, vt in termino syluæ videret, num in campo insidiæ aliquæ essent. Luna splendente, vel astris relucens hęc videri poterant: famulus igitur cum per arborum ramos exploraret commissum, vidit per campi longitudinē exercitum satis mirabilem appropinquare inequis, quo viso considerata

derata nunciavit militi, qui ait, stemus ad modicum, quia uerisimile est pro huius exercitus custodia subsequuturos alios, ad hos properabimus, & an inimici sint, qui præcesserunt, an amici percunctabimur, nec paucos timebimus. Morula transacta, de sylua miles cum suis recedit, in campum venit, & neminem nisi quendam equestrem, in equo sedentem, & ad manum alium ducentem eminus sequentem suos inruitus est. Ad hunc cum miles venisset, quis esset quæsiuit his verbis; nūquid tu Coquus meus es? ita enim sibi à longinquo videbatur; paulo etiā ante Coquus eiusdem militis obierat, qui resp. Sum Domine, cui Miles, quid hic facis? & qui sunt hi, qui præcesserunt, cui defunctus. Domine, hi qui præcesserunt sunt nobiles, & armigeri tales, & tales (multos enim expressit nomine) quos oportet, & me cum eis nocte ista esse Hierosolymis, quia hæc pœna nostra est, & miles iterum, quid sibi vult equus iste, quem ducis nullo insidente? ad vestrum, ait, obsequium erit, si mecum ad Terram sanctam venire velitis: securus esto per fidem Christianam, recedendo, & reuertendo viuum reducam si meis obtemperabitis monitis. Tunc miles ait, diebus meis mira attentaui, his hoc addam etiam mirabile; dissuadentibus igitur illud famulis, de equo proprio miles desiliit, defuncti equum ascendit, & ab oculis famulorum vterque equester subtractus est. Sequenti autem die, famulis iuxta conditum locum expectantibus, miles, & defunctus redierunt ad locum, vbi primum conuenerant. tunc defunctus militi ait, Ne phantasma omnino fictum istud fuisse credatis, duo vobis do rara, referuate in mei memoriam, inde protulit mappā paruam de Salemandra, & cultellum in vagina. Primum, ait, cum immundum fuerit igne purgate; alterum cautè tractetis, quia ab eo vulneratus intoxicatus erit.

Cromerus diligens scriptor refert sequentia. Naclum Arcem Pomarenorum munitissimam Vladislaus primus Polonorum Rex obsidebat, ibi nocte lucente Luna aspiciebantur crebro ab excubatoribus quasi armatorum hostium acies, & apertis campis ad Polonorum statiuā equitantes, & incurfantes, cū id sæpius accideret, indignati Poloni inquietabātur, seu nec vsquā in apertum certamen prodibant hostes, nocte quadā, cum ibidem hostes adesse nunciaretur, fremebundi agminatiū e castris sese proripuerunt, diffugientesq; casso labore longius prosequuti sunt. Obsessi tumultu Polonorum audito, & excursionē e castris animaduersa, erumpunt subito, & ignem in opera, atq; ruguria militum, stramine, arundineq; contexta, conijciunt, quo celeriter pluribus in locis se diffundente, paucis, qui in castris remanserant se defendentibus, facile opera cum magna castrorum parte incēderunt. Nocturnas umbras illas fuisse autumant, quæ hostilis exercitus speciem ostentantes, Polonos ita Diuino permisso exagitarunt, propterea quod solemne omnibus Christianis quadraginta dierum ieiū-

ieiunium priore expeditione promiscuo, ac temerario vsu carnis, ac lattariorum, moribus ac institutis Ecclesiæ Catholicæ contemptis temerauerant. Huiusmodi apparitiones permittit quandoq; Deus propter peccata, vel ad exercitium bonorum, vel ad denunciandam Pestilentiam, bella, mutationes Regnorum, & similia, sicuti docent sequentia.

Nocte, quæ seditionem Antiochenorum præcessit, visa est mulier ingens, & aspectu formidabili, aerem scutica tam fortiter verberans, vt tota sonus vrbe audiretur.

Gennadio Patriarche Constantinopolitano nocturno tempore accedenti ad altare templi, vt Deum pro salute publica deprecaretur, horrendum spectrum se obtulit, quod cum ille sacro ritu coniurasset. Respon. quandiu Gennadius viueret sibi non licere damna, quæ imminabant Ecclesiæ illius inferre, sed eo mortuo, sæuissimè se in illam grassaturum.

Cabades Rex Persarum, cum intellexisset in Collimitio Persiæ, & Indiæ in munitissima Arcæ Zudaderensi pretiosissimorum lapidum, auri, & argenti thesaurū maximum à Dæmonibus asseruati, qui mortales omnes aditu arcerent, eò cum exercitu profectus Castrum vi conatus occupare, fortiter propugnantibus Dæmonibus, repulsus fuit, confugit ergo ad Iudæorū, & Magorum artes, quæ & ipsæ irritæ fuerunt. Ergo cum ei persuasum fuisset, Christianorum ad Deum precibus hoc potiri posse, auxilium à quodam Christianorum in Perside degentium Episcopo, petijt. Is indicto Christianis ieiunio, precibus, & Synaxi Diuina peregit mysteria, & ad locum accedens coniuratos Dæmones ibi degentes exegit, Castrumque Cambadæ nullo labore potiendum tradidit. Talis erat Dæmon illæ Basiliensis, de quo supra actum est.

2 Cedren^o
in Anasta
sio.

Glicas pa.
gin. 4. an.
nal. & Ce-
dren. vbi
supra.
Phlegon
lib demi-
rabilibus,
& longe-
vis.

Filinium, Demonstrati hospitis, & Charitus matris, filia, Machatem hospitem amare cœpit: indignè id ferentibus parentibus, mœrore mortua, & publicè fuit tumultata. Sextò post obitum mense, cum eò reuersus fuisset Machates, ingressa ad illum Filiniū, hospiti se post longa colloquia commiscuit, non semel illo vesperi, quo, & cum eo cœnam sumpsit, & annulum ferreum, & poculum inauratum à Machate dono accepit, ipsi vicissim, annulum aureum, & fasciam pectoralem dedit. Nutrix, dum pergit sedula, ne quid hospiti desit, satagere, videt cum eo in lecto iacentem alumnam, læta parentibus id annunciat, illi stupentes accurrunt, & altero die vtrumque deprehendunt, & cum eiulatu, dormientem cum hospite filiam amplectuntur. Sed toruis in eos intuens Filinium oculis; O vos crudeles, ait, in filiam parentes, ergo ne vos inuidisse mihi meo Machata paterna in domo, vel triduum solidum fui? magno vobis dolore hæc, siue curiositas, siue duritia stabit, renouabitis dolores præteritos, & filiam ite-

rato

rato sepelietis, his dictis expalluit, & concidit cadauer mortuo iterum simile, seu potius, vt erat, mortuum. concidere simul oppressi mœrore parens vterque. Re populus, & Magistratus intellecta, iubent sepulcrum aperiri, vacuum id corpore reperiunt, erant in eo duntaxat annulus ferreus, & schiphus auratus, dona Machatæ, sed in cubiculo & lectulo inuentum cadauer Filinij, & Hili cuiusdam auguris cōsilio, vt prodigium eiectum extra vi bis limites, ausibus, ac feris deuorandum. Ipse Machates à Spectro videns se delusum, sibi paulo post manus, ignominiam non ferens, consciuit.

Hinc cernuntur multæ falsæ resurrectiones gentilium, & constat, cum Sagis, vt plurimum induto cadauere Diabolum, siue incubum, siue succulum rem habere, vnde & in hoc genere hominum cadauerosus quidam fœtor graueolentiæ cernitur.

Germanorum scriptis vulgata non ita pridem de Aulico quodam extat historia. Hic accepto de Vxoris obitu nuncio, ac quemadmodum eius cadauer esset sepulturæ traditum; prope domum reuersus domesticis rationibus, vt prospiceret, ac multa iam nocte eam cum animo suo voluens, vt fit, vbi rei alicuius desiderium penitus infidet, inter hæc aduertit, illam suo more vestes deponentem, ac notum cubile inire volentem, sed cum ne hoc faceret aliquantisper restitisset, qui tam constanti rumore mortuam intellexisset, victus natia loquentis voce, & conspicua sese ostendentis corporis imagine passus est vnâ secum concumbere, ac tantisper in quotidiana vitæ consuetudine habuit, dum Exorcistæ cuiusdam efficacibus verbis Dæmoni, qui reossum illud cadauer illudendo, ac si posset perden- do marito obsederat, abeundi necessitas imposita fuit: quæ certè nulli imponi eo pacto poterat, si suo ipsa corpore inclusa fuisset anima. Sed sicuti cum, qui iniuste quid occupat, leges facile deijci patiuntur, ita & Dæmonem ex insidiosa huiusmodi cadaueris obsessio- ne exturbari nemo adeo mirabitur, qui sciet quantæ sunt adiuratio- num, atque exorcismorum in ea re vires.

Simile quiddam Philostratus refert, Menippo Demetrii Cinici discipulo olim accidisse. Is inquit, cum Corintho Cenchreas proficisceretur, obuiam habuit quandam imaginem puellæ peregrinæ lepidæ, ac vt videbatur prædiuitis, quæ diceret se illius amore correptam, inuitaretque familiariter, vt vellet in domum suam diuertere. Ille igitur vicissim eius amore captus sæpe cum ea concubuit, ac iam de ineundo matrimonio cogitabat; habebat enim ipsa domum regio ornata apparatus. Sed Apollonius cum in ea domo singula considerasset, exclamauit lamiam esse, quæ propediem esset adolescentem ad extremum vel deuoratura, vel insigni aliquo damno, atque iniuria affectura.

Thomas Brabantinus refert sequentia. Gunerchena Brabatiæ Villa

Remigius
lib 1. c. 2.

In Apol-
lo
ny Tiane-
si
vita.

libr. 2. de
bono vni-
uersali c.

57 pag 21

est

 est solemnis, & nota: in hanc quidem Iuuenis, Puellam virginem admauit, cumque pro eius nuptijs parentibus suis inquireretur, & illi renuerent, puella medio tempore incidit in febriem acutam, qua in grauescente omnibus mori visa est. Luctu ergo facto, campanæ quasi pro mortua pulsate sunt, nec mora. Iuuenis amator puellæ, de Villa eadem in crepusculo noctis transibat ad aliam, & cum per dumeta pergeret, audiuit vocem quasi fœminæ lamentantis. Sollicitè ergo discurrens, & quærens auditam, inuenit puellam, quam mortuam existimabat, cui & dixit, mortuam te plangunt tui, & huc vnde venisti? Ecce ait, vir ante me vadit, qui deduxit me: obstupescens ad hoc Iuuenis, cum neminem alium, nisi puellam videret, audacter rapit eam, & in domum protinus extra Villā occultauit. Hinc regressus in Villam amicis suis loquitur: ingreditur ad patrem puellæ, cum amicis suis sedentem ad funus, petit, si filiam suam sibi daret, quam quasi mortuam plangebat, cui pater admiratus, respondit. Nunquid pro Deo mihi es, vt mortuam resuscites, & accipias in vxorem? cui Iuuenis, tātum ait, libens spondeas, vt filiam tuam habeam in vxorem, si viuam reddidero, & sanata, cui pater consentiens, dictum coram omnibus confirmauit, mox Iuuenis reuelato linteo, quo cooperta putabatur, figmentum mirabile, quale à nullo hominum fieri potuit inuenerunt. dicitur autem ab his, qui figmenta huiusmodi Diabolica inspexerunt, esse interius putrido ligno similia, leuique exterius pellicula circumducta. Hinc reducta puella est, redditaque patri sana etiam, post dies aliquot dictum Iuuenem Maritum accepit, & vsque ad Tempora nostra incolumis perdurauit.

*In vita
S. Roberti
Abbatis.*

Narrat verus scriptor, quòd nocte quadam vir sanctus vidit Malignum Diabolum ad chori aditum consistere, & conari quidem sepius ingredi, sed frustra tamen, habebat formam Rustici præincti, nudis, longisque tibijs ferentis à tergo sportulam, & ad pectus lignum funibus innexum, cœpit porro producto collo circuire chorum, oculos in fratres attente conijcere, si quid posset forsitan sibi gratum in aliquo cernere. At viro Dei instantius orante, & fratres à torpore excitante, improbus explorator diu frustra expectans, cum nihil se proficere videret, somnolentos cachinans preuit; si noxijs cogitationibus occupatos, mirum in modum tripudians applausit, tandem inter nouitios reperit Iuuenem quendam animo ad illicita euagantem, nec nisi solo corpore illic præsentem, imò etiam clandestinam fugam meditantē, animaduertens igitur illū suę sortis esse, fuscinula apprehensum in fœcellā suam projicit, & celeriter inde se protripuit, cernens id vir sanctus, multū pro salute illius anxius, & sollicitus, mane diligenter illū inquit, sed ille ante Aurorā vag⁹, & profugus, excusso suauī iugo Christi, sequit⁹ erat inimicū; addidit autē se hominib⁹ sceleratis, deditusque latrocinij, nō diu post captus est, & capite plexus, miserrimè interijt.

Poli.

Policronici author Ranulphus, narrat Comitem Ricardum quadā Lib. 6.
 nocte solum orationis gratia ingressum in templū, inuenisse ibi inor- cap. 7.
 tui capulum, in quo cadauer erat repositum; dum autem Comes ora-
 ret, subito mortuus ille magno cum strepitu ē feretro exilijs, ac exten-
 sis brachijs quasi in amplexus eius ruiturus, ad Comitem accessit, quē
 cum Comes signum crucis fronti suæ imprimens, frustra intensius, vt
 recederet adiuraret, stricto gladio illum dissecuit, & exinde statuit
 per totam terram circa funera vigilias celebrari.

Vtreq; admirabilis est, quod ex Guaguini descriptione Moscouiæ
 nunc adiciam. Scribit Populos quosdam in Lucomoria Regione
 Russiā habitantes, quotannis vigesima septima mēsis Nouembris
 die, vt solent hirundines, & ranæ, sic & ipsos præ frigoris brumalis ma-
 gnitudine mori, postea redeunte vere Vigesima quarta Aprilis die,
 denuo reuiuiscere. Addit hos, cum sibi mortem imminere sentiunt,
 merces suas certis in locis deponere, quas Grutensij, & Serpouentzij
 vicini populi, suis mercibus interim æquivalentibus eodem loco re-
 lictis, auferunt. illi reuiuiscētes, eas merces, si iustæ videantur, pro
 suis accipiunt, sin minus easdem repetunt, vnde lites, & bella sæpissi-
 mē inter eos oriri dicuntur. Verū idem narrans Sigismundus lib.
 Baro, habet pro fabula. fol. 86. moscouiæ.

Quid possint inter se Cacodæmones per Magiam.

Cap. XIX.

Doctrina.

DE hoc solidè disputat Tostatus sub his verbis. Non est
 asserendum hominem posse constringere, & ligare in
 loco aliquo particulari Dæmonem, nisi virtute Diui-
 na, videlicet per exorcismos, & præcepta, sed cum Ma-
 gi non intendant sibi subijcere dæmonem, nisi vi suo-
 rum carminum, & signorum, vel factis à Christianis

Religione alienissimis, idcirco impossibile est, ait, quòd minor pote-
 stas, quæ est homo, subiiciat sibi maiorem, quæ est Dæmon, cum non
 sit potestas super terram, quæ comparetur potestati dæmonum. Qua-
 re non erit aliquid naturale, vel ceremoniale, per quod Dæmones
 possint ab homine cogi, vt veniant, aut respondeant, aut aliquid ope-
 rentur, nisi, vt dixi per exorcismos Ecclesiasticos; & tunc dicendum
 est, quòd coguntur ad aliquid. s. ad recedendum à corporibus obsef-
 forum, vel ad non nocendum, & hoc fit per Deum in quantum insti-
 tuit id, quod ab Ecclesia fit, ibique operatur virtus Diuina latens: at-

Iob c. 40.

tamen

tamen in operibus maleficiorum, quibus Dæmones cogere volunt, non operatur Deus, cum sint contraria Diuino honori. Sed Dæmones ipsi mentiuntur, & simulant se cogi, quia in hoc stat maximè virtus suasionis eorum. Verè tamen non possunt dæmones cogi ab hominibus per maleficia, imò si cogi possent, non docerent ipsi homines modum, quo eos cogerent, quia per hoc dæmones inferiores efficerentur, si verè hominibus subijcerentur. Fingunt ergo se subditos, vt fallant, cum tamen non subdantur, imò simulant se captos, vt te capiant: se victos, vt te vinciant: se tuo imperio subditos, vt te sibi subdant; à te inclusos, vt contra te finaliter concludant: fingunt se tua arte, vel imagini, vel lapidi alligatum, vt funibus peccatorum religatū ad Infernum te perducant. Quare, vt vno verbo concludam; fingunt cogi, cum tamen sponte, & voluntariè ad tempus cum placuerit, seruiant.

*Euseb. lib.
5. de præ-
parat. c. 6.
Aug. lib.
21. de ci-
uit. Dei. c.*

6.

*Fran. Pi-
cus. lib. 2.
de prænot.
cap. 4.*

Exempla.

CONcurrerant in Aulam Anglicanæ Reginæ duo Magi iucū dum exhibitori spectaculum: paciscuntur vna in re sibi inuicem parandi, necessitatem singularem. Prior iubet alterum per fenestram de spicere, quod cum facit, natis subito ceruinis ex capite cornibus, cunctorum sanijs, & ludibrijs diu fuit appetitus, quare quā impotens iniuriæ, tam cupiens vindictæ atrocioris: pingit carbone humanam in pariete effigiem, tum priori Mago imperat, subire effigiem illam, & parietem celsurum ingredi, mortem sibi cernens præsentem, horre re hic, & deprecari cepit; vrgebat alter conuenta: subit ergo coactus, & visus corpori paries locum dare ingredienti, sed ingressus nusquā postea comparuit, quia videlicet superior dæmon illum occiderat, & corpus in desertum, vel speluncam alicubi abdiderat.

Aliud scribam, notatum à quodam Iurifconsulto Germano. Præstigiator quidam nobilis in diuersorio publico hospitis famulum, ita petentibus reliquis conuiujs decollauit. cum autem ei rursus caput imponere vellet, animaduertit eise alium Magum, qui eum in hoc proposito impediret: Rogat hic eum, ne hoc faceret, verum cum admonitioni repetitæ alter non pareret; præstigiator in mensa li-

*N. lib. 1.
de lamijs.
c. 3. nu. 19.*

lium crescere fecit, cui cum caput, & flores amputasset, cōcidit statim absque capite de Mensa Magus ille, qui alterum impediuerat, & præstigiator absq; vilo impedimento famulo caput imposuit è vestigio, & ex hospitio, vtrèq; aufugit, ne à Magistratu propter commissum homicidium deprehenderetur.

Præstigium fuit hic in simulata capitis abscissione, & etiam repositione: item in lilij productione, & truncatione. Certamen fuit inter Dæmones Magorum, quorū inferior satis fortis erat ad impediendā

vim

vim præstigiij, potentiori tamen coactus (non vt reor inuitus) cedere in Clientuli sui nece, qui verè interemptus est.

Ioannes Dubranus Episcopus Olmuciēsis hæc narrat. Venceslaus *Rerū Boemicarum lib. 23.* Imperator, & Bohemorum Rex, affinitatem cum Principe Bauariae Ioanne inijt, ducta in Vxorem filia eius Sophia. Socer, vbi Generum ludicris Spectaculis, & Magicis præstigijs delectari cognouit, plenum ludionum, & præstigatorum plaustrum secum Pragam vehit, ibi dum præstantissimus artificum ludibria artis ad perimulcendos oculos explicat, adest inter spectatores Zito Venceslai Magus, ore vsque ad aures dehiscente, accedensque propius, artificem illum Bauarium cum omni apparatu protinus deuorat, solos duntaxat calceos, quia luto obfiti videbantur, expuens: secessumque inde petens ventrem insolita esca grauem, in folium aqua plenum exonerat, præstigatorumq; adhuc madidum, spectatoribus restituit passim deridendum, adeo vt cæteri quoque eius socij à ludo desisterent.

Illud de deuoratione merum fuit præstigium, sed verè abreptus miser, in folium aquæ fuit iniectus à Dæmone, non per alui vias emissus.

Olaus refert, quòd Magus quidam Gilbertus cum Catilla præceptore de artis præstantia contendens, cum exiguum *lib. 3. cap. 20.* bacillum, characteribus gotticis, vel Ruthenicis inscriptum à præceptore proiectum, manibus apprehendisset, statim obriguit, & in insula lacus, dicti, Veter, apud Ostrogothor in cauerna subterranea fertur ligatus.

Finis Libri Primi.

COMPENDII MALEFICARVM LIBER SECVNDVS.

In quo agitur de diuersis generibus Maleficiorum,
& de quibusdam alijs scitu dignis.

De Maleficio Somnifico. Cap. I.

Doctrina.

*Binsfeld.
de cōfess.
malef. o.
I. cōcl. 5.
Vita D.
Bern lib.
2. c. 6.*

Consuere Sagar, & Malefici, alics potione, malo car-
mine, & certis ritibus soporare, vt interea illis venerū
infundant, vel infantulos rapiant, aut recant, vel furto
quid subtrahant, vel supro, adulterique contaminent,
& hoc fieri potest naturalibus venenis soporiferis, vt
erit videre per exempla. Et hæ non sunt fabulæ, quia si multa sunt,
quæ

quæ naturaliter, vel infusa, vel ad mota, non somnium, aut soporem tantum, sed etiam stuporem, torporemque aduersus vehementissimos quosque cruciatus indecant, quæ chirurgi optimè norunt, si quando ab humano corpore membrum aliquod absque doloris vilo sensu resecturi sunt: cuius artis facetum quidem, sed tamen inspectione dignum exemplum memorant de Narbonensi adolescente à Thracio Pirata in seruitutem adducto, cui interea, dum ex medicata portione altior somnus obrepat, tam bellè testes secti sunt, vt expectus seipsum miraretur sic dempta virilitate nouum hominem. Rursum aliud à Machiolo recitatum de Hetruriæ Asinis, quos cicute passus adeo grau somno consopire solet, vt pro mortuis sæpe efferantur, detracta etiam, ac direpta iam pellis bona parte, vix tandem excitati se in pedes erigant, misereque redeunt ad præsepia sua proripiant: multa igitur sunt nota, ac commodata vsu apud pharmacopolas, vt lolium, solanum, iuncus, vulgo Euripice dictus, mandragora, castoreum, papauer. &c. quæ omnia, si somnum arctum, ac diuturnum conciliandi facultatem habent sola vi ac potentia à natura illis ad id administrata; quid quæso suis artibus, ac machinis efficient Dæmones, qui non modo rerum omnium, quas edidit natura latentes, atque arcanas vires perfectissimè nouerunt, sed & sic Deo permitte, multa possunt etiam sine vilius rei aduentitiae, atque externæ adiumento?

Vt autem possint Sagæ commodius sua venena effundere, spargere, & disseminare; fatentur ipsæmet, vt est videre apud Remigium, eam sibi à Dæmonibus (modo ijs per aliquot annos fuerint operati)

G 2 | pene-

lib 2. c 4.
Verganil-
le, mense
Septemb.
1587.

penetrandarum ædium facultatem esse tributam, vt .f. per quasuis angustias, nullo negotio viam sibi faciant in mures, feles, locustas, ac alia huiusmodi pusilla animantia, prout vsus postulat, contracti, atque imminuti; intromissosq; denuo priori formæ restitui, si velint, actum commodè inceptum peragere. .f. illinire primum maleficiandum per artus omnes, cui moliuntur interitum ne uigilet, tùm venenum in fauces ingerendo, illiniunt autem vnguento quodam à Dæmone accepto; siue ab ipsis fabricato, arte diabolica. Quare, hæc præcipuè obseruatu digna videntur, quòd videlicet, Dæmon, sicuti Imperatores, nisi veteranos milites certis militiæ præmijs, non donat, ita eam se in alienas formas immutandi potestatem, quæ sortilegorum, persuasio est, ijs tantum faciat, qui emerito multorum annorum spacio fidem suam quam plurimis maleficijs probauerunt, idque illis esse velut quandam mercedem diurnæ seruitutis, & fidelitatis: quòd & Enricus Catmutius anno 1583. disertè testatum sua confessione reliquit, post alios eius farina multos. Consueuerunt præterea Malefici vti, ad concitandum somnum, certis luminibus, quorum fumum ab Apuleio (nebulam fumi) arbitror vocari, interdum accendunt pedes, vel manus mortuorum inunctas prius oleo quodam à Dæmone accepto, vel ad singulos digitos candellulis affixis, interdum facibus excantatis, de certi generis lychno, & nota illis pinguedine, & vtantur vel accensis sibi prælucentes, vel eas domi certo loco defigentes accensas, & sopor durat, quandiu lumen illud ferale: nonnunquâ parres aliquas cadaueris certis locis suspendunt: nonnunquam alia adhibent, quæ omnia scelestâ, quæ tamen ex pacto tantum efficacitatem fortiuntur. Vtuntur quoq; characteribus magicis, ad effugienda, & superanda tormenta à Iudicibus illis illata, vt patebit per exempla.

Muniant igitur se Sacramentalibus, qui se somno dant, recitando. Qui habitat in adiutorio altissimi. vel, In te Domine speraui. vel quid simile. Signando se signo Crucis, recitando. Salue Regina Mater misericordiæ. Pater noster. Ave Maria &c. si volunt esse salui ab huiusmodi insidijs; habendo etiam apud se ceram benedictam agni Papalis, vel reliquias. Deuotiones enim sunt tutissimum præsidium, ac propugnaculum contra omnes tenebrarum Principis insidias.

Exempla.

MArgarita Ienina, cum filium suum Iaquelinum malè odisset, & de consequendis in proximas Alsatia nūdinas pecunias sæpius obauderet, ac illius tandè se quauis ratione flag: rationibus expedire decreuisset, id ut faceret, nocte intempesta, vnâ cum ijs, quas patrandi sceleri socias sibi adiunxerat, à Dæmone in illius ædes, quæ erant in Saxbringen, est inuenta, vbi dormientem ex cõposito adoriuntur,

ex

ex lecto derubatum ante focum constituunt, viuum assaturæ, si in se fuisset, sed lecto aliquo impeditæ, ænuum satum ad aliam injuriam conuertisse: ac fortè huini repertam testam erus lateri facto prius vulnere, quod tamen momento coalesceret, inseruisse, vnde etiam post multorum mensium vexationem videntibus multis erupit.

Huic non est dissimile, quod sequitur, Berrandæ Tonsticis, quæ se earum ope quibusdam sortilegijs etas sodalium cuiusdam nomine Elifæ, collo, ob denegatum lactis viceolum os infixisse agnouit.

Item illud Senecæ Armentariæ recensentis se in summum pedem cuiusdam Philippi Pastoris nomine os è veruecina coxa inseruisse, cū prius adnota piscis spina vulnus fecisset, quod deinde callo obdutum, in gentes, ac dururns dolores illi pareret, vt ab eo pistore etiam reserum est.

Quidam Benignus nomine conscius cædis Consiliarij Serenissimæ Christianæ Reginæ Danorum pœnam capitis facillè effugere poterat, quoddam cum in eum inquireretur, peregrè esset, ac saluti fuga posset consulere, sed fretus caractericis magicis, quibus à circumforaneis quodam donatus fuerat, fiducia ipse, se iudicio volens obtulit. Nec in eo sua spe quidquam frustratus est, siquidem priusquam ipse, tormenta omnia sunt defurigata, atque ita & incolumis, & inconfessus illis solutus est. Verum iam è reis eximendus cum tanti sceleris conscientiam amplius ferre non posset, eius se sponte fecit manifestum, ac tandem capite luit.

In Leodientis ditioris oppidulo, Hugo, secundum alios, vel Dinanto, iuxta ceteros, nocte ad diuersorium venere duo, qui se à via admodum fessos simulabant, cœna sumpta, negant se cubitum alio ituros, sed inopportune admodum, & instanter tandem à Caupone impetrât, vt liceat ad ignem in culina somnum capere: interea Ancilla domus, cui non satis peregrini isti placebant, clanculum per foramen quodâ peruigil conspicit quid sint acturi. Nocte intempesta vider è marsupio manum abscissam mortui depromere, & digitos inungere, tum ad motos igni incendere, omnes lumen recepere vno exepro, id verò Magi mirabantur insolitum, sc̃pius ergo tentant, & flammæ admovent, frustra semper. tum eorum vnus, quid tum, ait, si vnus dumtaxat in domo sit vigil? & affixa ad caminum manu, quatuor digitis velut candelis obscura flamma collucentibus, domo egressi, noto sibi loco socios ad prædam, Ancilla subsequitur egredientes domo, & reuoluta ianua excludit eos inde irrumpt in herile talamum, inuenit omnes altum adeo stertere, vt nulla vi (nam in medium cubiculi extra lectum illos traxerat) potuerint euigilari. Interea fures per fenestram quandâ se dirigeant in domû, occurrit ista, & scalis deturbar, instant in, & aliò moliantur ingressum. Hæc luminis memor, & suspicio hæc esse soporis causam domesticorû, oēs digitos exinguit, & luce

Forpechij.
7. calen.
Septemb.
1587.
Dusæ
prid cal.
11 Febr.
1586.

Paris do
putco in
sindic. de
rotura.

Cesariæ
stercken. li.
6. miracul
cap. 10.

e mortua, dormientes experfecti ad clamorem accurrunt, & domo protellant manifestarios: post dies aliquot capri, facinus cōfessi sunt. Quid mirum igitur si Sagæ nocte irrepant ad cunas infantulorum, & aliorum quos eunt perditum?

Commen. Petrus Binsfeldius sic scribit. Cum Anna mater Ioannis Cuno de Rouer, & aliæ duæ Sagæ conuenissent, vt de nocte virum quendam Zelosum persecutorem maleficorum in maleficio conficerent, Magisterulus præcedens fenestras, & ianuas aperuit; ipse autem Ioannes Cuno pro concite à matre, & alijs adductus fuit, vt candelam ardentem, quæ non naturalis, sed arte diabolica confecta erat, teneret. Venientibus autem eis in cameram maleficiandi in Ciuitatem Treuiren sem; cum Maleficiendus pro more bonorum Christianorum se signo crucis, & pijs exercitijs, antequam se quieti traderet, muniuisset, nihil efficere potuerunt, sed re infecta, reclusis ianuis reuolare debuerunt. Vir autem bonus, cui nocere voluerunt adhuc viuuit Dei gratia, & tandiu viuere quamdiu Deo placuerit. Hæc narrauit ipse Ioannes Cuno, & mater eius, cum examinaretur super articulis propositis, eodem modo confessa est. Necromantici, qui sunt superioris ordinis maleficiarij, non habent necesse hanc candelam sibi prælucere, sed accensam defigunt in aliquo remotiori loco, vt est videre in sequenti.

Lib. 3. p. 1. A uiris fide dignis accepta sunt, quæ, & nunc scribam, & Martinus Delrio refert, ideo exaranda censeo, vt etiam videamus in Sortilegis, & Necromanticis Diuinam vltionem: prætermittam personam, locū, & ordinem, quia sic expedire iudico. In Hispania, in vrbe quadam, magni nominis vir quidam familiaris erat cuidam Nobili, cui formosa vxor, sed casta matrona erat: Hanc cepit adamare, nec diu ignem fouet occultum, aperit animum, & mulieri flagitium nititur persuadere. Illa certa tuendæ castitatis, sedulo conatur ad sanio rem mentē reuocare à dementia, sed erat oleum camino addere, vt naphtham accensam vehementius aqua iniecta exasperat, vt gliscat incendium, sic monitiones hunc vltro inflābant nec desijt vrgerē, donec pertesa molestiæ, statuit vlcisci nebulonem: rem totam marito aperit, quæ non minus, quam Attridas dolor vrgebat; eius iussu vxor tempus addicit; venit nox optata malè amanti: Maritus cum aliquot famulis egregiè armatus erat in propinquo conclaui, familiarem hunc haud familiariter, excepturus. Tandem, en tibi accinctum gladio, & pugio amato rem: deducen tem illam audacter subsequitur, & postquam cōsedisset, veterem cantilenam iterat; mulier refutat, & negat, vt solita; fecerant audatiorem nocturnæ tenebræ Mæchum, & vim parat: vis vi repellitur, tandem verita mulier exclamat, & condictum marito signum cōtenta tali voce, surdo (quod aiunt) fabulam, nec Maritus, nec quisquā accurrit, quid ageret? fugeret? tenebatur brachijs fortioribus: consentiret? mors probro, & peccato potior honestari:

ungues ergo & dentes arma stringit muliebria, & faciem deformat, sed præ furore hæc ille vix sentiebat. Gladium deposuerat, dorso pugiunculus hærebat, vt aduertit Matrona inter luctandum, manu eum eripit à tergo, & stricto mucrone perforat aduersarium, & vita priuat: collabitur cadauer, Victrix vix toti compes. currit in conclau, vbi Maritum abdiderat, inuenit illū, & famul. somnes mortuis magis, q̃ viuus similiores: clamat, vellicat, trahit, nihil non agit, vt experge faciat, at illi consopiti manebant. Suspicata (quod erat) maleficio id fieri, & videns sibi in se ipsam spem omnem locatam, cadauer domo effert, & in plateam abijcit, cum gladio, & cruento pugione. Interea dum ibi iacet, circuitores nocturni in cadauer incidunt: ferunt in carcerem, facie lota, etsi non facile, tamen agnoscitur vir. Hic prudentia Prætor pollebat, silentio imperato præsentibus, summo mane adit domum viri, ait se de re maxima cum domino coram tota familia agere optare, iubeat omnes ad vnum simul conuenire. facit dominus conuenere viuos omnes, nam mortuus ille solus deerat. Prætor ait, videri sibi aliquem deesse, re animaduersa dominus, verè, ait, oēs adsunt excepto tali, qui fortasse nunc se ad quoddam negotium parat, ipse quoque subdit ille, vocetur. Mora haud longa futura, currunt nonnulli, vt vocent: cubiculo clauso, pulsant ostium, nemo respondet. It ergo cum domino ipse Prætor, et ianuam vi referant, nemo erat in cubiculo, duntaxat fax ardens, & obscurum lucens defixa erat in camino, mirari omnes, & stupere cœperunt. Tum Prætor Domino domus narrat, vbi, & quale inuentum cadauer, & dum illud auferunt è carcere, vt prophana sepultura merito tradatur, ecce tibi Nobilis ille cum vxore, & rem omnem narrant: conferuntur momenta temporis, reperiuntur vigilasse, quo fax extincta, sic & perfidia hypocrite omnium detestatione, & mulieris castitas, atque fortitudo totius vici nra celebrata.

Cæsarius Cisterciensis refert, quod homo quidam simplex Engilbertus nomine de Prouincia Tulpeti natus, ante paucos annos mortuus est. Ille cum esset Cæcus natus, propter varia dona, quibus hominem interiore eum illuminauerat Diuina gratia, in diuersis Prouincijs noscebatur, & à multis magnisq; personis vtriusque sexus venerabatur. In cappa simplici, & tunica lanea, nudisq; pedibus tam ætate, quam hyeme incedebat, & puero se regente sic limina sanctorum satis remota sæpius visitauit, carnibus nunquam vesceretur, non lectisternijs, sed modico tantum straminis, vel fœni noctibus utebatur, & multos tam verbo, quam exemplo edificauit. Hic tempore adolescentiæ, cum nocte quadam in domo Matertera suæ Matronæ diuitis, inter alios eius seruos se cubitum collocasset, in ipso conticinio duo fures parietem effodientes ingressi sunt, qui igne discooperito, accenso lumine, cistis apertis, intrepidè colloquebantur, quos vt

Lib. 6. m.
racul. c. 100

prædictus Engilbertus audivit, fures eos esse non dubitavit, cum ser-
uos ex utroque latere dormientes excitare non posset, sub scilicet cultel-
lo suo perforato collo iniecit, & clava manum armavit, & quia illos,
ut Cæcus videre non potuit, duce auditu, ad illos tendens, & clavam
utraq; manu vibrans, ex omni parte quidquid tangere potuit, quasi
furiosus feriens, de domo illos eiecit, quos usque ad foramen sequutus;
dum aditum scala obstrueret, & illi stantes extra domum, ne inveni-
rent præter ipsum solum vigilare sensissent, de tali expulsionem confusi, ha-
bito consilio denuo nixi sunt intrare; quod ut ille ex motu scalæ sen-
sit, unam partem scalæ arcæ magnæ, in qua continebantur grana, ut erat
foramini continua supposuit, alteramque utraque manu servavit,
illos intrantes usque ad umbilicum Engilbertus dorso eorum, quia
proni iacebant per scalam fortiter pressit, ut non solum eis progres-
sum, imò etiam regressum prorsus adimeret, qui quasi sub turculari
positi, dum mane capi timerent, veniam postulaverunt, datis ve-
rò terribilibus iuramentis, quod nunquam personam eius læderent,
vel domum illam intrarent, dimissi sunt: Mane, cum prodente En-
gilberto à vicinis nulla arte dormientes possent excitari, & qua-
rerentur circa domum maleficia, quorum virtute hæc noverat fie-
ri, supra foramen de tecto pendentem, quasi spinam humani cada-
veris reppererunt, qua amota mox omnes excitati sunt. Post multis
annis elapsis iidem fures, fama, & virtutibus iam dicti Engilberti
excitati, eiusque ut opinor precibus compuncti, eum adierunt,
& quia ipsi essent confessi deinceps duxerunt vitam religiosam.

*Lib. 2. c. 3.
& 4. Ver-
gavilla x.
sal. Febr.
3589.*

Scribit Remigius, quod Margarita Loudman in Iudicio agnovit
inter scelera hoc quoque: se nocte quadam ædes quasdam fuisse
ingressam, eo animo ut somno sopiti, faucibus venenum infunde-
ret, idque inceptum quin perficeretur parum abfuisse, ita in proclivi
videbantur esse omnia, sed contra quem putabant, excitatum il-
lum à somno fuisse compererunt, adeo ut re infecta cum facinoris
socijs ipsa se in fugam dare coacta est. consectante interim illo ma-
nu armata ac tandem cum assequi non posset, minas ferocius in-
tentabat, ea igitur de re ad ampliorem cognitionem interrogatus
ipse testis, omnem ut illa saga prænarrauerat, certis, disertisque ver-
bis recensuit, videlicet appetitum esse, sicuti dictum est veneno, hoc
que unum illis ne præberent fuisse impedimento, quod forte exper-
rectus (nundum enim illarum vngvine delibatus fuerat) se crucis si-
gno, atque oratione dominica contra tantum discrimen, atque pe-
riculum munivisset, verumque illud omnino esse, quod illas cum
hasta multum viæ esset prosequutus, nec tamen assequutus; postea
ferè omnes criminis rei deprehensi, in Germania, quæ est ditionis
Lotharingicæ, asseuerant concorditer, eam sibi à Dæmonibus pene-
trandarum ædium facultatem esset tributam, ut supra dixi, illini-
do

do primum per artus omnes, cui moliantur interitum, ne euigilet, tum firmiter ac validè os ei deducendo, ne potionem agitatione excludat, tandem venenum faucibus ingerendo, ad mota lucerna, quæ sulfuream flammam euomat.

Sage utuntur Cadaveribus Humanis ad necem Hominum. Cap. II.

Doctrina.

NOSTRÆ ætatis maleficis hominibus moris est exhumer humana cadavera, ad humanam perniciem, & ea maximè quæ sunt supplicio affecta, & in malam crucem sublata: nam non solùm inde sortilegijs suis materiam mutuuntur, sed & ab ipsis carnificinæ instrumentis, reſte, vinctulis, palo, ferramentis. Siquidem ijs vulgi etiam opinione ineſt ad incantationes magicas viſ quædam, ac poteſtas.

Alij totum corpus decoquant integrum, dum in cinerem etiam ar-
ditate abeat, vel in massam, adhibitis, ac commixtis quibusdam alijs
coalescat, quod & Baptista Porta a Neapolitanus obseruauit sua æta-
te factum, & de hoc agit etiam Plinius. *b* His temporibus frequentes
habet, quæ sub lotharingica ditione est Alemaniam, vt refert Remig.
c se sæpeprehendisse, ex eorum quæstionibus capitalibus.

cap 7.

c Libr. 2.

cap 3.

Lusæ cal.

Oct. br.

1586.

Exempla.

A Noa Ruffi fatetur operam suam commodasse se Lollæ cuidam
Veneticæ in eruendo eiusmodi cadauere, quod recenti funere
obutum fuerat, atque ex eius exusti cineribus medicasse potionem,
qua deinde ad certam eorum, quos vellent peremptos viderentur per-
nitentem.

Briceij Mag conueniens est huic testimonium de refosso scilicet in-
fantis cadauere, quod pater eius nomine Vuolf Faber pridie extru-
erat, in hocq, tantum diuersus est à superiore, quod non assatum in-
cineres sed elixum in massam confecerit, quo commodius inde vn-
ctionem pararet; ossa autem in cinerem redeigisse aspergendis nemo-
rum arboribus, vt glande sua deficerent.

Guermin Antonius Vuelch idem quoq; sibi narratū retulit ab Nichel Gros,
& Beschefs vxoribus, vtraq; ex sortilegij societate notissima sibi fœ-
mina non adeo pridem refodisse se è cimiterio Gueringensi duo
eiusmodi cadauera, quæ parentes Bernardus, & Antonius Lerchen re-
cens humo condiderant, eaque igne consumpta in magicos suos vsus

con-

Forpachij
sexto cal
Septemb.
1587.

Guermin
ge 14 cal.
Ianuar.
1589.

conuertisse, reſecto prius vnà cum humero coſtiſque continentibus dextro brachio in vſum luminis diabolici antediſti, ſi cui de nocte venenatam potionem forte vellent infundere; extremi enim eius mē bri digiti flamma ſulfurea, ac violacea tantisper ardebant, dum perfectum, abſolutumq; eſſet, quod aggrediebantur negotium, eaq; demum extinſta, tam integri illibatiq; reſtabant, quam ſi luminis fomitem vllum ante præbuiſſent, idq; quoties opus fuerat cum eadem digitorum incolumitate repetitum fuiſſe.

Ioanni Molitori à Vuelferdingen anniculus erat infans, præcipuè eius delicia. Hunc Agatina à Pittelingen, & Maietta à Hochit cunis clam detractum in ardentem rogam imponunt, quem ipſe ea cauſa in perarduo monte nominato (la Grife) extruxerant, eiufq; exuſti cineres ſtudioſè colligunt, tum rore ex ſegetum ariſtis graminumque ſummis herbis excuſſo perfundunt, atque maſſam vtrique friabilem concinnant, aſpergendis ſcilicet vitibus, ſatis, atque arboribus, quo ſtatim leſo flore perirent, fructibusque ſuis deficerentur.

*Heſt. Piſa
telangij
12. calen.
Oſob.*

De maleſicio venenario. Cap. III.

Doctrina.

Venena maleſicialia ſunt per compositiones, & mixturas multiformium venenorum, vt puta ex herbarum folijs, feſtucis, radicibus, animalibus, piſcibus, reptilibus venenofis, lapidibus, & metallis, aliquando in pulueres, aliquando in vnguenta reducuntur.

*Grilland.
queſt. 3.
& 5. nu.
29. et 26.*

tur. Sciendum insuper, quod Sagæ insciunt, vel introspectione, vel applicatione exteriori per contactum. Primo modo per cibum, aut potum, quando ut plurimum venena in puluerem trita ijs immiscunt. Secundo fit per inunctionem, maleficiando, siue masculus sit, siue foemina, dormiente suis liquoribus, aquis, oleis, aut pinguedine, sicut alijs similibus vnctionibus, plura, & diuersa venena continentibus, inungunt; aliquando femora, aut ventrem, aut caput, guttur, pectus, costas, seu aliam partem corporis per foram maleficiandæ, quæ sic dormiens nil sentit, sed est tanta vis, & potentia illius vnctionis, quod paulatim durante calore ipsius dormientis, ingreditur carnes, & perueniens ad penetralia viscerum cordis maleficiati, causantur ingentes dolores in corpore eius, pro ut refert Spineus. Inficiunt tertio modo etiam per inhalationem, & hoc omnium pessimū est veneficium, quia ipsiū tenuitate sua, ore attractū, cito ad cor penetrat.

De frigiditate
lib. 4. 8.

Exempla.

lib. 1. Tri-
nerarij. c.
33.

Refert Villamontius scelerum omnium scelestissimum quendam Venetijs Maleficum fuisse, qui damnatorum in Triremibus animas emebat, promittens liberationem à terrena illa seruitute penæ, & numerans decem aureos pro illorum anima, quam chirographo proprio sanguine notato vendebant, addicebantq; dæmoni, & Malefico, mox ne retractare possent, certo contactos veneno subito necabat, addit se interfuisse supplicio, quod de isto fumebatur. Quis vnquam talia vel fando audiuit?

In malleo
p. 2.

Narrat Sprengerus duas in Episcopatibus Basiliensi, videlicet, & Argentineni, conctematas obstetrices, quia vna earum quadraginta, altera innumerabiles pueros recens in lucem editos necauisset, inditis clam in eorum capita grandibus aciculis.

Narratus
ex Dione
Xiphilin.

Domitiani tempore ceperunt multos, qui acubus veneno oblitis, quos collibitum esset pungebant, & læsorum multi sine doloris sensu moriebantur, quod & Commodi Imperatori factum.

Formica-
rio lib. 5.

In Territorio Bernensi Refert Ioannes Niderius quosdam Maleficos vtriusque sexus suos proprios Infantes occisos deuorasse: idemq; factum ab alijs in ditione Lausanensi.

Golelm.
lib. 1. dela
mij. c. 7.

Iuris Consultus quidam Francofurtensis annis superioribus ait, quod Comes quidam superioris Germaniæ, octo Veneticas, quæ centum quadraginta Infantes interfecerant Vulcano tradidit. Anno 1553. capræ sunt Berlinæ foemine duæ Veneficæ, quæ glaciem ad perdendas fruges perficere conatæ sunt, eæq; mulieres rapuerunt furto alterius viciæ mulieris infantulum, & ipsiū dissectum coxerunt: factum est Diuinitus, ut mater querens infantem interueniret, ibiq; ollam, & imposita a missi infantis membra videret, captis itaq; mulieribus, & in
tortura

tortura examinatis, dixerunt, si processisset coctio, tunc futura fuisset ingens glacies, ita vt omnes fuges perderentur.

Circa Annum Dñi 1536. Salassia circiter quadraginta viri coniurunt, totidem foeminae, inter quos carnifex erat, vt, cum pestis antea seuisset, tunc verò iam mitesceret, vnguentum conficerent, quo tangentes portarum coronidas inficerentur, puluerem quoq; confecisse, quem super vestes clam spargerent. Latuit aliquandiu hæc res, sublatique multi; sed cum Ciuis cuiusdam nomine, Neri, fratrem, atque vnicum filium sustulissent, vixque alij, quam domini domuum, aut filij perirent, simulque animaduertissent Androginam se in domos insinuantem, atque eos maximè perire, quorum domos ingrederetur, deprehensaque coniuratione, omnes exquisitissimis tormentis necati sunt. Confessi sunt etiam, decreuisse in pompa celebri Diui cuiusdã, subsellijs perunctis vniuersos Ciues occidere, paratasq; ad huc vsum supra viginti ollas tentarunt & idem alij Geneuæ, & luerunt pœnas.

Cardanus
lib. 15. de
variet. re
rum. c. 80

De maleficio ligaminis. Cap. IIII.

Doctrina.

A Viris doctioribus septem traditas inuenio causas proximas huius impotentiae, quibus causis daemon abutitur. Prima est, quando Coniugè alterum alteri reddit odiosum, vel inuicem odiosos facit
per

per calumniam, suspicionem vè, aut morbi alicuius immiſſionem, ſicut, vt aiunt, Medea iniecto pharimaco, fecit, vt omnes ſœminæ lemmi grauitè ore olerent, & ſic illas mariti ſunt aſpernati.

Secunda cauſa eſt, quando corpora impedit, ne queant ad ſe mutuo appropinquare; & ſic ea diuidit, vel detinens ea in locis diuerſis, vel cum conantur iungi phantaſma, aut quid aliud iniicit inter medium, vt probabit exemplum.

in 4. diſ.
34. ar. 3.

Tertia eſt, ſi ſpiritus vitales prohibeantur tranſire ad membra genitalia, & ſic ſeminis decifio impediatur, vt rectè diſſeruit Ioannes maior.

Quarta eſt, ſi ſemen prolificum exſiccetur, & ſubtrahatur.

Quinta, ſi virga viri ſtatica fiat, & ſaltem, quando quis vult actum Matrimonij exercere.

Sexta, ſi quæ naturalia alia pharmaca applicentur, quibus vis patriâ di quouis modo tollatur, hæ cauſæ ſunt apud Doctores vulgatioreſ.

2 part. 2.
mal. q. 1.
cap. 7.
b lib. 2.
cap. 5.

Septima eſt rarior, nempe muli brium locorum obſerratio, vel nimia coarctatio, aut viri genitalium retractio, obſcôſio, vel vera ademptio, de virili hujuſmodi calamitate narrationes varias proponunt Sprengerius, a & Remigius. b Hæc genera maleficiorum ſunt in duplici differentia, vnum temporaneum, alterum perpetuum. Perpetuum vocat, quod vſque ad mortem duraturum eſt, nullo naturali remedio, nec alia ſcitè auferri poteſt. Temporaneam verò, quod eſt ad certum tempus duraturum.

Exempla.

c lib. 26.
Hiſt.
Anton. p.
2. ſum. hi
ſtor. tom.
16 cap. 7.
§. 4.

Vincenſius Beluacenſis c narrat ſequentia. Romæ temporibus Henrici Tertij Imperatoris fuiſſe luuenem quendam locupletè & nobilem, qui recens vxorem duxerat, & ſociales ſuos opiparo Conuiuium nuptiali exceperat, exiure in campum à prandio luſuri pila. Sponſus ludi dux pilam poſcit, & ne excideret annulus ſponſalitius inſerit eum digito Statuæ Veneris æreæ, quæ in proximo erat, omnes vnum tenebant, ſic cito deſaſtigatus ipſe à ludo ſeceſſit, & ad ſtatuam redeoſ annulum recepturus, ecce videt digitum ſtatuæ vſque ad volâ manus recuruaum, & quantumuis conatus fuiſſet annulum recuperare, nec digitum in flectere, nec annulum valuit extrahere: Redit ad ſociales, nec illis ea de re quidquam indicauit. Nocte inreſteſta cum famulo ad ſtatuam reuertitur, & extenſum, vt initio digitum reperit, ſed ſine annulo: Etura diſſimulata domum ſe confert ad nouâ nuptiam, cunq; Theſſum geniale ingreſſus ſponſa ſe iungere vellet, ſecurè impeditur ſe, & quidquam obſtuloſum, ac deſum inter ſuû, conſiſq; ne corpus volutari ſennebat id tactu, videre tamen non poterat, hoc obſtaculo ab amplexu prohibebatur, audiebat etiam vocè dicentem,

dicentem, mecum concumbe, quia hodie me desponsasti, Ego sum Venus, cui digito annulum inferuisti, nec reddam. Territus ille tanto prodigio (inquit Antoninus scribens hanc historiam ex Vincērio) nihil referre ausus est, vel potuit, insomnem duxit noctem illam, multum secum deliberans, sic factum est per multum tempus, ut quacunque hora cum sponsa coire veller, illud idem sentiret, & audiret. Erat sanè aliàs valens, & domi aptus, & militiæ, tandem vxoris quereliscō monitus, rem parentibus detulit: illi habito concilio Palumbo cuidā Presbytero suburbano rem pandunt, is autem erat Necromanticus, & in maleficijs potens. Illectus ergo promissis multis, compositam Epistolam dedit Iuueni dicens, vade in tali hora noct. ad compitum ubi quatuor viæ conueniunt, & stans ecitē considera; Transibunt ibi figuræ hominum vtriusq; sexus, omnisq; ætatis, & conditionis equites, & pedites, quidam leui, & quidam tristes, quidquid audieris non loquaris, sequetur illam turbam quidam statura procerior, forma corpulentior curru sedens, huic tacitus epistolam trades legendam, statimq; fiet, quod postulas. Ille iuuenis totum impleuit, prout edictus fuerat, viditq; inter ceteros ibi mulierem in habitu meretricio mulam inequantem crine soluto, per humeros iactato, vitta aurea superius constricta, auream virgam gerentem in manibus, qua mulam regebat, præ tenuitate vestium penè nuda apparebat, gestus faciens impudicus. Vltimus Dominus turbe terribilis in iuuenem oculis exacuens, ab axe superbo sinatagdis, & vnionibus composito, causas vix ab eo exquirebat, nihil ille contra, sed protenta manu epistolā ei porrigit, Dæmon notum sigillum non audens contemnere, legit scriptū, moxq; brachijs in cælum eleuatis, Deus, ait, omnipotens quandiu patieris nequitias Palumbi presbyteri? nec mora satellites suos à latere mittit, qui annulum extorquebant à Venere. illi multū tergiuersata vix tandem reddidit, ira superbis vortocompos sine obſtaculo potitus est diu suspiratis amoribus. Palumbus autem, ubi Dæmonis clamorem ad Deum audiuit de se, intellexit sibi præsignari finem dierū, quocirca omnibus membris vltro truncatis, miserabili pœna defunctus est, confectus coram populo Romano inaudita flagitia.

Godeſcalcus H. l. l. i. u. s. Augustinianus sic scribit. Non mulierem, quæ voluit facere diuortium inter duos se mutuo amantes, propter quod deberet saluari. Scripsit in cartulis duos characteres ignotus, cum alijs tamen deuotis verbis, & dedit cartulis ut portarent, & tamen nulla sequebatur diuſio. Secundo scripsit hæc eadem in caseo, & dedit illis ad comedendum, & accepit postea pullum nigrum, & diuſit per medium, obtulit vnā partem diabolo, certo sacrificij ritu, & aliam dedit ad comedendum illis duobus, & tunc sequebatur maximum odium inter eos, ita ut vnus alium videre non posset, & vnde hoc? nisi quod dæmon habuit tunc offertorium suum? scilicet.

Ioannes

*Præcepto
rj fil 20.
lit. A.*

Lib. 13. de
morb. ma-
lef. cap. 8.

Ioannes Baptista Codroncus refert, quòd in Oppido Sepino ditio-
nis Neapolitanæ, erat quidam Iacobus nomine, cuius vxor tantum
odium cum eo exercebat, vt à primo die, quo inter ipsos matrimo-
nium contractum fuit, tantum abfuerit, vt se se inuicem copularent,
vt etiam simul habitare non possent, & si quando Iacobus ad vxo-
rem accedere voluiffet, tanto furore, ac rabie percita vxor efferet, vt se
per fenestram potius præcipitem daret, quàm illum perpeti posset.
Quod cum cuidam Religioso viro ab ipsis hospitio recepto narratū
efferet, de hac re dubius, & ad fidem præstandam difficulter se habens,
experiundi gratia illico mulierem accersiri iubet, eiusque maritus in
interiorem ædium partem sese abdidit, ne eius præsentia vxor ingre-
di renueret. Venit mulier, quæ de odij sui causa contra Coniugem in-
terrogata, suam vicem prius miserumq; fatum cum deplorasset, se
nullam inquit eius rei rationem reddere posse, quæ absents mariti
tanto desiderio, & amore se flagrare dicebat, vt id verbis exprimere
nequireret, cum autem ad illum alloquendum, & videndum accedere
velleret, illico imaginationi suæ, tot deformitatibus & turpitudinibus,
totque horribilibus monstris maritum depictum apparere, vt mortē
prius subire velleret, quàm illum ferre, asserens quòd eius anima tota,
omnesq; vires, & spirituum partes in maritum, tamquàm in oblatum
malum, & sui perniciem ferebantur. Rursus eo absente eiusdem desi-
derio æstare se aiebat, de cuius mulieris verbis, cum bonus ille Sa-
cerdos periculum facere velleret, dixit mulieribus eam Comitantibus,
vt illam circum pedes, & brachia circa lectum valido fune in crucis
modum vincirent, quo maritus omni repugnantia remota, expedi-
tum accessum ad illam haberet; verebatur enim ille Sacerdos, ne ob
deformitatem aliquam celandam mulier se ita affectam esse dissimu-
laret. Vxor denique se ob mariti desiderium ligandam tradidit, ro-
gans, vt ad se maritum admitterent, quo ingrediente, nullæ vnquam
furæ tam immanes visæ sunt, nulla fera tam efferata, nulla belua tā
rabie, & furore concitata ei similis inuenta fuit, spumam ex ore emit-
tebat, dentibus fremebat, oculos contorquebat, totumque corpus ve-
lut fatijs agitatū, ac dæmonibus plenum videbatur, mulieresq; ibi
assidentes retulerunt, eius ventrem, ac stomachum funibus cōortum
ipsis tangentibus referrum visum esse, totamque cutim, vt flagris cæ-
sis redactam, nec furendi finis factus est donec maritus concertatio-
nis labore defessus, & illius misericordia motus illinc exijt.

Lib. 3. c. 6.
Cesalpin.
cap. 10 de
dæmonol.
in uestig.

Idem author. In Oppido Hetruriæ Sancti Geminiani, Iuuenis qui-
dam adeo perdidit veneficam mulierem adamauit, vt formosam, &
honestam vxorem suam vnā cum filiis reliquerit, & cum pellice, suo-
rum immemor, vitam eo vsque raduxerit, donec vxor de maleficio
monita eò concessit, & clam maleficiij instrumento perquisito, inue-
nisset sub lecto buffonem ollæ inclusum confutis oculis, eo igitur ab-
repto,

repto, & solutis oculis, postea cremato, confectum vir suorum recordatus, tamquam è somno surgens, ad vxorem, & filios est reuersus.

De maleficio incendiario.

Cap. V.

Doctrina.

GENIMINA infernalium Viperarum Sagæ, non solum operibus diabolicis animos inflammant, sed & corpora, & domos, & integra Oppida, vt faciliè appareat æterni ignis esse alimenta.

Exempla.

Refert Remigius, quoddam Leherij, quædam Saga, cui nomen Iana *lib. 2. c. 13* Nigra Armacuriana, obnixè quidam à Francisca Huyna contenderat, quod cum impetrare nequireret, in desiderium vindictæ exarsit, nam accepto à Dæmone linteolo, quo erant inuolutæ minutæ quædam instar fœni dissecti, admonita est clam illud deponere in Huynæ ædes, ac propere facessere, fore enim, vt non multo post flammam corripere subito, vnde ille cū omni suppellectili consumerent. linteolum igitur glomo obuoluit, ac Huynæ, tum fortè aliquid in fur-

H naria

nararia agenti, venale offert, in tele. ¶ Ille adornare audierat licium, sed cum negaret eò sibi opus esse, quod ex domesticis operis speraret plus satis sibi futurum, nihilominus bona illa in pistorium locum, qui prope erat abiicit, addens se, si tum id vsui esse non contingeret, cum vellet restitutum, ac vix pedem extulerat, cum deflagrare cœpit cella illa farinaria, quæ depositum glomum cõtinebat, deinde vniuersa domus adeo præcipiti ardore, arque incendio, vt nullum ei remedium satis maturè adferri posset, res vtriusque differta, atque separata assertionem, simul & ipso euentu fidem sibi apud omnes indubitata vindicauit.

In prodigijs.

4 Idus
April an-
no 1533.

Minus latens incendium, sed perniciosus fuit, quod Lycosthenes testatur. Ille sic in Epistolis, Oppidum est in Heluetia nomine Schiltach, quod totum subito conflagrauit, eiusque incendij causam, quantum illius loci municipes apud Friburgi Magistratum renunciant talem fuisse rumor est. Dæmon sibilus signum dedit è quadam ædium parte, Caupo suspicans esse furem, ascendit, neminem reperit, sed idè signum rursus ex alto cœnaculo redditum est, & huc conscendit Caupo, furem persequens, cum nec illic quidquam appareret, sibilus auditus est è fastigio fumarij: illico tetigit Cauponis animus esse Dæmoniacum quiddam, iubet suos esse præsentem animo, accersiti sunt Sacerdotes duo: adhibitus Exorcismus. Respondit se esse Dæmonem. Rogatus quid illic ageret, ait se velle eruere oppidum: minitantibus sacrificijs; resp. se pro nihilo ducere illorum minas, Aliquanto post, mulierculam, cum qua habuerat cõsuetudinem annis quatuordecim, cum interim illa quotannis confiteretur, & acciperet Eucharistiam, fustulit in aerem, imposuitque fumarij fastigio, tradidit ollam, iussit, vt inuerteret, inuertit, & intra horam totum oppidum combustum est.

Paucis ab hinc annis, cum per Rhenanum tractum Incēdiarij quidam grassabantur, qui in aliorum domibus gladium, hastam, scipionem, vel quid aliud caloris, aut ignis expers deponebant, atq; mox, post aliquot horas, inde prorumpens flamma quasi ex maleolis ædes consumebat.

Dæmon vult hereditariam profapiam in Sagis.

Capit. V I.

Doctrina.

Sortilegij lues, sæpe in liberos ipsa parentum labefactione, ac veluti contagione demanat; dum scilicet Cacodæmonum suorum gratiam eo facto inire illi studet. Infinita enim, atque inexplebilis semper fuit Sathanæ auiditas: sic, ut in quâ familiam semel pedem intulerit, inde nunquam, nisi ægrè retulisse auditus sit. Et hoc quoque inter alia indubitatum, certumque inditium semper habitum est contra eos, qui sortilegij postulati, ac delati sunt: quod reperirentur ijs editi parentibus, qui illius criminis antefuissent damnati. Et hereditarij criminis exempla quotidiana apparent in liberis, si quidem Dæmon præcipuè satagit suos indies numero cumulatiores, ut habeat: quæ res illi in procliui magis esse nequit, quàm si eos, quos iam in potestate habet, ad liberorum talem corruptelam adigat, & impellat.

H 2 *Exempla.*

Exempla.

*Serra 14.
Cal. Febr.
1587.* **N**icolea Morelia, nondum puberem se ad nocturnos demonum conuentus à patre fuisse deductam fassa est. Alia fuit, quæ, quâuis nondum eius ætatis esset, quæ muliebris patientiæ legem posset accipere, dicit tamen se procul à matre ductam fuisse in densam syluam, vbi lepidum adolescentem nandisceretur, quem illico faciliè reperiret, quod & ita vti prædixerat, euenit, sed vt illum in amplexus admisit, sensit illico se illusam: visa est enim sibi è marmore statuam aliquam complecti, adeo rigidus, & grauis incumbebat.

*Vergani
le mense
Iul. 1568* **E**nricus, & Catharina parentes, Hennezelio filio succubam dederunt in vxorem. Ei quantum illi primo accessu aduertere licuit, & vestes erant attri coloris, pedes equinis ungulis deformes: nec eam tamen ob id minus deperiit, sed statim concubitus voluptatem sacrorum omnium abiuratione auidissimè depactus est; verum quasi in frigida oppletam specum immisisset re impedita, atque imperfecta, pudens, ac dolens abiit.

*Giruncu-
ria mense
Octobr.
1586.* **D**ominicus Petronius, cum nondum annum duodecimum ætatis suæ attigisset, itidem ad nefarios illos cœtus à matre, vt vxorem duceret est perductus: nam & illi matrimonia frequentari aiunt. Coleta piscatrix, ac aliarum multarum: imò Bertranda tonstrix, & Synchen May retulerunt se interfuisse eiusmodi nuptijs, cum forrè de nocte ibi fierent, ac pro solito munusculo satis fuisse vocatis nuptijs in anum pro no ore fufflare.

*Ruppa se
cundū mo-
nerium
prid. 1d.
Iul. 1587* **D**ominica Falluæa, cum iuncos religandæ viti vnâ cum matre diuelleret, ac humi iacentes se, vt sit à labore recrearent, cœpit post aliquos sermones illam mater monere, ne ad vllius rei aspectum formidaret, si quæ se forrè insolentior ostendisset, nihil enim ab ea futurum periculi, ac cum hæc dixisset, momento astitisse humana forma aliquid, quod aspiciētibus appareret calceario homini simile, erat enim accinctus ventrali sparsim pice contaminato, à quo tandem cum esset in eius verba iureiurando adacta, ac in nouæ militiæ signum iniecto in frontem vngue notata tandem est compressa, ipsa vidente matre, quæ & vicissim se illi stuprandam præbuit præsentem se filia, inde iuncti manibus in orbem aliquandiu tripudiauerunt, tandem accepta, vt videbatur pecunia (nam paulò post retracta puluis esse cœpit) dilapso in auras incubo ad sua discessere.

*Ville ad
Ionam an
no 1581.* **F**rancisca Hacquart, vix annorum septem filiam Ioannam nomine, vt se a Dæmonis molestia liberaret, dæmoni addixerat, idque inter alia admissa quæsitior forrè indicauerat.

Cum & ei rei consentiens esset filia testimonium, fidemque præterea

terea maximam facerent ea, quæ ipsa de nocturnis, quibus se interfuisse dicebat Sagarum conuentibus certa, ac propria afferebat, cepit & omnium opinione eiusdem criminis cum matre manifesta teneri. Sed quia indigna ætas videbatur, in quam lege ageretur (nam nec vltimum malum adhuc venenum fecisse inueniebatur) loci domina recepit creaturam apud se, vt ab infanda illa consuetudine, quàm sanctissimis fieri posset institutis abduceretur. Ergo supplicio affecta matre, sic apud Matronam quandam seruata, ac monita per aliquod tempus habuit, vt respicere, ac pristinam libertatem, excuso Dæmonis iugo recuperasse omnibus videretur. Sed malum, cum nocte quadam inter ancillas media suo more decumberet, sublime illam dæmon rapuit, quasi secum ablaturus, fecissetque, vt creditum est, nisi ab ancillis allatum esset impedimentum, inuocato sæpius nomine Iesu. Sic disturbatus prædam inter tabulati tigna prædictam, ac pendentem reliquit, & abiit, nec id commentum fuit Ancillarum vanum in vulgus rumorem spargere gestientium, sed ipsa totius viciniæ, quæ ad illarum clamorem accurrit, oculis res cognita, ac perspecta. Tum in filia stupor, ac conseruatio miserabilis, inedia, silentium, vigiliæque octo dierum, ac noctium perpetuæ satis indicio fuere, nihil horum per fraudem, & malitiam afflictum, excogitatumque fuisse, nam vltra septimum diem incolumi vita non posse perferri famem auctor est Plinius, quod si ad vndecimum trahi aliquando contigit, quemadmodum & is annotauit, id, vti quomodo narratum est, præter naturam euenisse fatendum est.

Hist. nat. ral. lib. II. cap. VII.

Meminit Remigijs legisse se in istiusmodi reorum quæstionibus, qui faterentur se in extremis vnguibus venenum habuisse absconditum, quod à parentibus acceperant, eiusque affricatione inter colludendum æquales sæpe infecisse, ac necasse.

Vnum nunc suppetit, quod ille loco citato describit, de nondum septenni infante Laurentio Arselaiensi, quem non modo constitit, ex ipsius etiam disertis verbis, ad nefarios dæmonum conuentus à parentibus fuisse deductum, vbi vertendo, veru, affandisque

Serre. 5. cal. Iun. anno. 1591

carnibus minister adhibitus fuerat, sed & ab in-

gerente Magistello se, qui sibi Verdoli nomen fecerat, venenum

non semel acce-

pisse,

quo eorum, qui vel leuissimam exhibuissent mo-

lestiam, iumenta deinde necasset, vti

euentus ipse comprobauerat.

Sagarum diuersi in genus humanum modi vindictæ.

Capit. V I I.

Doctrina.

Tob. c. 8.

Be re non est, quodd passim formidabiles sunt, qui sortile-
 gij suspecti habentur: quamuis enim non est illis infini-
 ta, quibus volunt, nocendi potestas, vti in Sarraë mari-
 torum percussore Asmodeo innotuit: quoniam tamen
 nostra nos, sic volente Deo, peccata illorum iniurijs se-
 pe obnoxios reddunt; & nemo est aded integer vitæ, scelerisque pu-
 rus, quæ admissi alicuius conscientia non stimulet ac terreat; nemo in
 colenda religione tam attentus, & diligens est, cui præcipitantibus for-
 tē negotijs non accidat, eas preces, vota; omittere, quibus se in Dei
 præsidium, ac tutelam quotidie commendare solet, nō iniuria metus
 ille securissimum quemq; tentat, atque afficit. Tum quotidiana eius
 rei experientia satis est documento, quam non leue ab ea re periculū
 plerunque nobis impendat. Siquidem, non solum inopinantes, ac
 sæpe dormientes de nocte venenis suis aggrediuntur; sed etiam vigi-
 lantibus sic struunt insidias, vt humano Consilio, ac prouidentia vix
 vitari posse videantur. Extant quidem variæ de his in alijs huius li-
 bri partibus narrationes, quæ lectori in hoc abundē satisfacere queāt,
 verum quoniam se denuo hic ingerunt, & non omnino iniuncta
 ingra-

ingrataque futura est eorum commemoratio, non pigebit, & sequentia paulo copiosius illis ascribere.

Exempla.

VXorem admodum adolescentem duxerat vir senex, ianuæ Castri Bassumpetrani tum fortè custos, & alterius, cum qua antenuptias stupri consuetudinem habuerat, etiamnum vxorem attrectabat: dolens igitur illam Mecam sibi præferri, nec ætatis flore, nec formæ liberalitate vlla ex parte conferendam: vicinæ mulieri (vt sit) ægritudinem suam aperit, consiliumque, si quod habet, sibi super ea re dari postulat. Iubet vicina, Laire vocata, eam bono esse animo, habere enim se in promptu, quod illi malo adhibeat remedium, herbulamque ex horto lectam illi porrigit, ex qua si ius marito condat, illico misum facturus sit peregrinum illum amorem. Condit in proximam cenam, atque apponit, eum ex illo primum capitis grauedo, deinde somnus arctior complectitur, quo postridie tandem solutus, ad ep̃tam sibi virilitatem omnem, non sine pudore reperit, narrat tamen vxori infortunium, quod alioqui illā diutius celare non poterat, quæ se sua imprudentia, ac leuitate deceptam videns, quòd cum partem alteri inuider, toto ipsa excidisset: rem omnem marito, vt incepta, perfectaque fuerat, aperit, erratique veniam petit, huius in eum amorem, quo illum summo prosequabatur causam reijciens, ignoscit facile maritus, qui sciret se ad id malum, per lasciuiam, ac libidinem, occasionem primum obtulisse, locique Dinastæ (huic Francisco à Bassumpetra nomen fuit) eius patri ordine omnia exponit: Is igitur officij sui esse ducens, & homini, quem habebat in famulatu Sartam, rectamque valerudinem curare, & scelus adedò indignum, dignis in muliere venefica pœnis animaduertere: accersitam, ac minis territam adedò adegit, vt quibus sic per fortilegium fraudasse videbatur hominem, ea illico illi restituturam se reciperet, quod & fecit alia quadam herba, quam degustaret, illi data. Sicque ipsa suo indicio comperita, ac deprehensa, flammis non multo post meritum dedit suppliciū. Ex quo constat liquidò nihil quidquam veri inesse ibi, sed vbique falli, ac decipi insipientium oculos, sic refert Remig. lib. 2. cap. 5.

Idem. Barbellina Rayel, Ioannem Ludouicum maximo prosequabatur odio, & ideo huic primum traijcienti riuum quendam, ac ad molendinum properanti, adnitente Dæmone, tritici faccum vehiculo excussit grandem, tum eius equis superiniecit nonnihil pulueris, à magistello suo medicati, quo factum est, vt ex illis duo è vestigio morerentur, reliqui morbo confictati, languorem in multos dies traherent. deinde non multo post selem mentita, atque hoc habitu eius domum noctu ingressa, eodem puluere bimum adhuc puerum lethali-

ter infecit, tandem & medicatum pyrum in via, quam is Gerbeuil-
leum contendens initurus erat, deposuit, quasi id è viatoris pera fortè
excidisset, quo is imprudenter sublato, & gustato, statim graui mor-
bo correptus, vix præ dolore domum pedes se referre potuit; hæc q;
singula Dæmonem vti euenerunt, non solum prædixisse, sed etiam il-
lud deponendo in viam pyro consilium eius proprium fuisse.

Duse
prid. non. Catharinæ Metensis inimicitias, & odium in se concitauerat Lolla
Septemb. Gelea; hanc ob id illa impendio vlscisci capiebat, sed qua ratione id
1587. ret ab ea diligenter obseruari, reperit igitur viam Dæmon, qua id tu-
to exequeretur, ac monuit, vt postridie cum è fornacibus Salinæ, quæ
Dusæ omnium quas habet lotharingia celeberrima est vnâ candentes
carbones sitellis suis promere domū referrent, præsto adesset, cū Lol-
læ sua ceu turbine deijceretur, ac in eius os properè halitum suum
efflaret, sic enim futurum, vt partum suum ante tempus, atque in ma-
ximis doloribus eiiceret; quod vti verbis præceperat, ita re ipsa est
consequutum, namq; ad signum deturbatæ sitellæ à Dæmone perfla-
ta Lolla impuro Catharinæ spiritu, è vestigio in vehementissimos par-
tus dolores incidit, vixq; domum satis maturè peruenire potuit.

Mense
Iul. 1582. Condei; Iana Gran sanctua sera iam nocte nens ad lucernam sola,
animo voluebat, quomodo de Barbara gratiosa, à qua passa erat iniu-
riam, pœnas exigeret: præsto fuit dæmon felis specie conspicuus, au-
thorq; fuit, vt limacis testam in puluerem cōminueret, eoq; illius ve-
stem conspergeret: amplexata hoc consilium obseruauit sicuti cōmo-
dè id explicare posset, nec longius illam remorata est occasio, nam re-
pertam Barbaram obscuro stabulo in pecudum præsepia paleas com-
portantem, vna cum pecudibus, quæ ibi erant illo puluere suffudit,
fuitq; is protinus omnibus ad vnum lethalis.

Eo postea minus noxiè vsa est in plectenda filia Antonij Gibossi; nā
cum iudem illo eam abundè aspersisset membra eius, leui tantū mor-
bo debilitauit, ac cum aliquot post dies sanandi animo illam eodem
resperisisset, à morbo recreauit.

Doctri
na. { In quo, hoc aduertendū est, pharmacis, quibus sic vtūtur, nō esse in-
fitam aliquā vim certā, vel necādi, vel sanandi, neq; eadem res ad tā
repugnantia simul efficax esse potest, sed ea oīa Dæmonē p sua pote-
state latenter moliri, atq; efficere, satisq; illi esse, si Sagæ operi manus
tū admoueant, quo se noxæ, maleficij q; conscias reddāt ac participes.

Blainvil-
la ad a. Alexiæ Belhorix frequentes erant rixæ cum marito, vt fieri solet,
quas. 17. vbi quotidiana est Domi inopia, atq; egestas, resq; in tantum odium
Cal. Febr. peruenerat, vt iā non voluntate, sed difficultate vlsciscendi tantū tene-
1587. retur. Hoc ad se demon recipit facere, si se dignū indicaret, quē de ea
re obsecraret: adhibentur preces, q̃ dimissis verbis voluit: prouinciā
suscipit: forte eo die, qui dies erat pridie Natalis Christi Domini no-
stri,

Atri, miser maritus in vicinā urbē erat profectus, ut ibi emeret, q̄ vsui esse solent familiæ illis diebus solemnibus, ac sera iā nocte domū redibat. Hunc in itinere violenter correptū, ac verberibus acceptū deinō semivivū deiecit in criptā Donalibariæ (sic enim appellabatur) ac ad bonā eius vxorē aduolās, ei, q̄ à se gesta erant nunciauit: quibus auditis, in viam se dat confestim, tū vt officiosam, se de hoc eius reditu studio, ac curæ demonstraret, tū maximè, vt ipsa oculis suis videret, quam adeo pridē aīo suo concupiuerat illius miseriā, ac calamitatē: ac tan dē iacentē, & lamētabiliter in fortunū suum conquerentē nacta; Heu mi vir, ait, conabar tibi obuiā, quæ te scirē ruri adeo multa nocte redire, sed quid hoc sibi vult? q̄ te sic humi prostratū, ac dolentē video? edocta igitur, q̄ iam ipsa sciebat, illū subleuauit, ac q̄ potuit humero adminiculata domū reduxit, vbi ex plagarū intolerabili dolore illa ipsa nocte interiit. Postridie in clamata vicinia eius cadauer, vt erat cæcis, ac liuentibus ictibus fauciu, nudū exponit, narratq̄; vti pridē sicariorum manibus elapsus, eo habitu domum se inuehens anhelans retulisset, quod apud omnes faciliē fidem obtinuit, nam neque ea ætate, ac forma erat, vt mæchos introduxisse putaretur.

Odilla Boncuriana dixit, moris esse Sortilegis, qui in facinore deprehendi timent, venenatum puluerē ibi disseminare, qua viā facturos putant, quibus calamitatis aliquid struunt, ac moliantur, cui conuenit illud Rosæ Gerardinæ. 1588. quæ Stephanum Obertum popularem suum in morbum lethalem coniecisse passa est, cum eius limen tali puluere antelucanis horis conspersisset.

Iacobus quoque Agathius eam tollendæ vxoris Hilarij à Banno longè commodissimam viam se à Dæmone edoctum fuisse memorauit.

Isabella Pardea: Martha Mergelatia nunquā se frustra eam contra quemquā tentasse, præsertim si hoc à Dæmone suo iussæ essent facere.

Francisca Perina, pyra aliquot, quæ ex arbore vicini (Riberiano ei nomen erat) deciderant, transiens sustulerat, propter quod ea durius vapulauit, id ergo ipsa dolens, ac aliqua ratione vlcisci cupiens, non longè abiit, quin dæmon explendi desiderij occasionem aliquam aperiret, ea verò fuit iter, quo Riberianus summo mane ad operas suas contendere solebat, herbula, quam tum illi tradidit, vt inferneret, quod cum fecisset, ac ille insidiarum ignarus locum eum esset supergressus, illico in eum morbum incidit, qui vitam illi non multo post cruciabiliter abrumperet.

Barbelina Rayel se contra Franciscum Tibicinem (cuius vicinæ non pridem commigrauerat) id adhibuisse, ac cum posticū per quod pecus ad aquabat puluere virulento contaminasset, postridie ex eius equabus tres esse ad præsepe repertas exanimas, atque supinas.

Claudius

*Havacur.
vix. 18. cal.
Iannar.
1586.*

*Laherij. 9.
cal. April.
1588.*

*Spinali
prid. no-
nas May.
1588.*

*Baj's 4. mo
nas Iunij.
1588.*

1586. Claudius Morelius, cum pro foribus Vuolfangi Hadouuillei affinis sui id fecisset, ac eo loci forte iter haberet eius filia, confestim contracto morbo ex eo non multo post miserrimè interijt: illac etiam iter habens crux fregit.

1586. Catharina Metensis, acerbè ferens Pistoris cuiusdam repulsam, à quo mutuum panem rogauerat, & vt hanc rependeret gratiam, dæmonis sui implorat auxiliū: astat is momento pro suo more diligens, atq; officiosus ad quamcunq; vindictæ occasionem, atq; ea gratia illi herbas suggerit conuolutas papiro, monens vt eo loco illas dispergeret, vbi frequentior is, eiusq; familia esset, nec mora acceptas effudit in porticum, per quam necessarius in vicum erat regressus, cui; dum insistit Pistor, postq; eum vxor, & liberi, omnes eodem morbo correpti, non prius conualescūt, quam Saga misericordia ducta à dæmone impetrasset, ex ea valetudine vt emergerent, atq; in id herbas denuo accepit, quas clam eorum submisit cubili, sicuti facere edocta fuerat, sicq; confirmata à morbo valetudine, ad pristinam sanitatem omnes rediere.

Sexei
quint. id.
Octobr. 1587. Drigeus, & Odilla, cum in eius pagi, vbi domicilium habebant, colatione, indictioneq; ab exactoribus præter modum (vt ipsi reputabant) essent censiti, atq; eam iniuriam insigni aliquo damno coercere, ac vindicare cuperent, non defuit, qui pro ea offensione gratū, conueniensq; consilium afferret, dæmon: Tale autem id fuit, vt ibi quā latissimè venenum spargerent, vbi eius pagi pecus frequentius pabulari solebat, quod vt magis esset illi in promptu, indicauit posse confici ex primis quibusque, qui se offerrent vermiculis, vbi essent satis ad dispergendum attriti, & comminuti, hoc igitur cum fecissent, intra dies paucos periere in eo pago pecudes centum quinquaginta (vt Drigeus dixit) vel centum & sexaginta (vt Odilla) diuersi enim interrogati, in cæteris præterquàm in numero conuenerunt.

Costune
al castrū
salinū mē
se Aprilis 1582. Ioanna Foirelia, cum à se medicatam offam vniuersa vicini familia degustasset, ei tamen soli interitum attulit quem ipsa animo ad eandem destinauerat.

Buxerij
ad quercū
3. Calend.
Martij. 1589. Hubertula Buxeriana, huic iniquè iniurius fuerat è municipibus quidam, eumq; abundè vltura iam sibi videbatur, si vaccas quinq; quarum prouentu se, familiamq; suam sustentabat, veneno tolleret: periculum tamen erat, ne in facinore deprehenderetur, si sua manu illud ipsa patraret singulas medicata virga contingens, quem morem in alijs suis beneficijs tenere solebat. Isto igitur metu, vt eam liberaret eius Magistellus, monet, vt antelucanis horis pascua, ad quæ frequentior pecoris erat appulsus, venenato, quem à se ante acceperat puluere, conspergeret, restare quidem primum illam, ac vereti, ne ea lues ad vniuersum pecus perueniret, cui tamen volebat parcere, præterquam illius vaccis, quem vnum tali infortunio mulctatum cupiebat;

bat; recepit Dæmon intra eum quinque vaccarum numerum futuram omnem noxam, idque euentus tandem comprobauit, nam solæ ille ex omnibus perierunt, aut in morbum inciderunt.

Iana Armacuriana, ea spicarum fasciculos tres, ex agro vicini subtraxerat, atque in Alexiæ Cabusiæ proximum hortum, quod is occultando furto maximè esset opportunus, deposuerat, sed non ita clam, quin & Cabusia fortè tum in semota aliqua horti parte opus faciente aduerteret, quæ cum, ut est mulierum ingenium, vicinis, quod viderat palam fecisset, atque ex eo Iana non modo malè audiret, sed etiam in discrimen aliquod veniret (nam furti pœna, etiam oleris ex horto alieno subducti est fustium in Lotharingia) dici nequit quantæ ira, atque indignatione in illam exarserit, ut quæ post hæc non cessauerit omnes vias, rationesque exquirere, quod tam insignem iniuriam pro libidine tandem exqueretur. Ergo ardentius hoc in solutione meditâtem, dæmon ille, cui sese addixerat eam aggreditur, increpatque ignauiam, quæ hanc in animo suo ægritudine passa esset tã diu residere, eum paratum se, atque obsequentem ad quamcunque vindictæ occasionem, toties esset experta, assentiretur modo, aut prouinciã demandaret, sic enim, non longius inultum iri eam linguæ petulantiam; nec mora, ut se id dixit Iana cupere, aduolat sedulus ille minister ad Alexiam (iumenta tum fortè ea custodiebat in pascuis, atque ex eis vnum, quod in proximas segetes euaserat, ad armentum tentabat reducere) turbine correptam impingit in humum tanta vi, ut illi crus frangeret, de cetero que; relinqueret adeo ex eo casu attonitam, ut domum seminiuam referre oporteret.

Sequitur aliud exemplum de Bernardo quodam Bloquatio, quem cum Iana à Banno opus in quodam rure faciens cum bigis prætereuntem, ac fortè argentoratum, ubi merces aliquot compararet, propter animaduertisset, memor pridem acceptarum, & adhuc ramen inultarum iniuriarum, deuotione, ac execratione sua infortuniũ illi peperit. Nam vix adhuc imprecari cœperat, cum ille è curru in quo sedebat præceps tanta vi deiectus est, ut illico exanimatus sit, integro nihilominus toto corpore, nec vel vulnere vlllo saucio, vel linore decolorato, vel tumore inæquali, vel denique laxato, intorto, aut vlla sui parte læso, ut illi interclusam animã, interceptosque omnes vno momento spiritus fuisse à Demone credibile sit, cui rei fidem, ne quis putet à sola Sagæ illius confessione, esse medicatam, sciat, & ei in omnibus consentientem fuisse Ioannis Aurigæ, qui in illa profectioe Bloquatio operam suam locauerat, affirmatione, vel multis ante diebus, quam à Saga cognosceretur, in vulgus sparsam, atque indicatam, præterquam quod necis illius noua, atque in audita ratio argumentum dedit allatæ ab insolentiore aliqua vi, ac potestate infortunii.

Nanceij, quædam Malefica, cui Asinaræ nomen vulgus fecerat, ostiatim

Laherij 5.
Cal. Apr.
1588.

Manerij
3. nonas.
Iul. 1585.

ostiatim stipem ex postulare solebat, eiusq; ætas, ac incommoda valetudo, sic iam misericordiam potentiorum erga illam concitauerat, ut ab ijs ceu in demensum aliquid quotidie acciperet, qd satis vitæ haud ægræ tolerandæ esse posset. Cum igitur suo more stans ad propædis fores eam sibi dari importunius peteret, ac tū inauspicato egrediens maior natu eius filius iussisset in aliam horam, ut facefferet, quod tunc fortè domesticis non esset erogandi otium, hoc illa indignè ferens, quod promptum habent in ore Sagæ omnes, illi est imprecata: nec mora, quasi pedem in silicem is impegisset, casu adeò violèto procubuit, ut præ dolore domum se statim referre cogeretur, ubi omnem rem domesticis, quo pacto accidisset ordine enarrans, hoc adiecit, ab imprudentia sua, aut inconsulto gressu non esse partum sibi illud infortunium, sed à maiore vi aliqua, quæ se à tergo perculisset, nihilque iam dubitare quin ex eo membrum fracturus fuerit, nisi cadeti Deus opem tulisset, nam & ei aiebat, in signo crucis muniens primo mane suppliciter commendaueram; nihilo magis tamen post hæc quieuit Malefica; nam cum indignabundus Dæmon quod sic frustra tentauerat ei renunciasset, multo vehementius illum rogare, ac obtestari cœpit Adolescentem, ut pergeret quouis modo perdere, quod quidem illi facile erat facere, si imparatum ab eo matutinarum precationum, crucisq; munimine aliquando adoriretur: hoc si quidem impedimentum superioribus conatibus ipse dæmon causatus fuerat. Euenit igitur non multis post diebus, ut is adolescens è Cœnaculi fenestra brachium proferens, pendentes è proximo muro passerculos nido detraheturus sublimis à tergo tolleretur, perque eam fenestram præceps tanto impetu deijceretur, ut pro mortuo demū referetur, ubi tamen post aliquot horas factus utcunque sui compos, patrem etiam lachrymis, lamentisq; deditum iuxta se intuens: noli, inquit, Pater mi quidquā mihi ob istud succensere infortunium, nam certè procul hic culpa à me est omnis, sed extrusit me foras etiam renitētem nescio quid à tergo imminens, super inducta etiam re grauiori aliqua, quo vehementius deprimerer, ac deijcerer; & certè iuxta illum iacentē, ac prostratum repertum fuerat lignum ex strue, quæ in superiore horreo ad vsum familiæ congesta fuerat, atque hæc constantissimè perstans dicere aliquot post dies vita functus est: Accidit etiam intra paucos alios, ut Agnaria illa tum ex Aliarum Maleficarum indicijs, tum ex diuturna, qua laborauerat fortilegij suspicione, ac diligētī super ea reinquisitione in vincula conijceretur quam ex elogijs testium interrogauit

Lib. 2. cap.

31.

Remigius, qui refert hanc historiam, tandemq; rationibus, ac sine vlla tormentorum vi eo adigit, ut sua secus admissa omnia ingenuè fateeretur, inter quæ, & hoc fuit, quod totidem, quibus puer ille verbis magna confidentia recitauit. Nam statim, ac patratum fuerat à demone facinus, is ad eam in macelli vicinia tum commorantem aduolauerat,

fat, ac rem omnē, vti gesta erat, enarrauerat, perrexitq; hæc illa esse uerare, dum mors, subiiciente flammæ carnifice, ipsam occupauit.

Rustici quidam, quorum viuis luxuriantes ex arbore ramos amputans, alius tundendas fruges ex horreo in aream deiiciens; in summo alius curru scenum concinnans, ac adaptans, nihil etiam temere periclitantes, detrusi tamen, ac compacti sunt in terram adeò violentè, vt semineces inde efferri oporteret, nullo qui impulsisset, ac deturbasset vllibi apparente.

Pyrus erat in deuio nemore, è quo Ioannes Rotarius sibi fructus pridem destinauerat legere, nec putabat tam abdito loco atq; obscuro à quoquā animaduerti posse, qui bolum hunc illi è faucibus eriperet; notata nihilominus est & ea arbor à Desiderio Salero eius tribuli, qui prior occupans pyra decerpere, atq; in ipso facto deprehensus, nō longè abiit quin Rotario præreptæ prædæ pœnas daret, siquidem facile sit, quòd istiusmodi hominū monstis doleat, quodq; ad vindictā accendat. Ergo, vt illi consueto in alijs more diras est imprecatus, turbine subito inuolutus, ac in terram deiectus, crure altero sic est debilitatus, vt se loco prius mouere non posset, quam accurrentes ad eius clamorem, qui in nemore porcorū greges custodiebant, subnixi, atq; adminiculati, domum eum reducerent, nec adhuc vulnus coaluerat, cum Rotarius ista primum spontanea sua confessione patefecit.

Huius generis est & hoc de Apra Hofelotia: ea filium habebat in famulatu Ioannis Halecuriani, in hunc herus sæuitiam adhibuerat ob furtum, cuius illum præ cæteris, qui erant in familia assimilabat: id dolens mater accipiens vicisci, occasionem sedulo captabat, quo id faceret, accum aliquando is iumenta è pascuis domum reduceret, atque horum vni otiosus insideret, accedens illa vnà cum suo Dæmone, subducta tamen omnium oculis, collum equo tum commodè depressit, vt per id dilapsus sessor, atq; in humum depulsus, crus perfringeret, quod & adhuc ex eo lapsu claudum, distortumque apparebat, cum is Veneficæ testis committebatur.

Claudix Felleæ Maielaiensi cum vicina muliere rixæ frequentes fuerant, vti sæpe vicinitas inter æquales parere solet iurgandi occasionem, ac procliuatam, pridemque secum illa cogitauerat, quemadmodum vicinam latenti aliquo vlcisceretur infortunio, id enim clam erat faciendum quod populares omnes, si quid sibi deterius accidisset, id factum in Felleam illico rejicerent. Inuitur de hoc cum Dæmone consilium, placet eam suo more opus ruri facere, interea, dum is in vrbe partes suas exequitur, ne qua eius quod accipiebatur facti, si domi fuisset suspicio eam attingeret. Ecce verò vicinarū ædiū oclusis, obseratisq; foribus auditur intus miserabiliter eiulās puer, quæ mater abiens solum domi reliquerat. Accurrere, qui audiebant omnes, ac fores propere effringere, visuri quidnā illi cōtigisset, quo

*In suburbis D.
Apri. ad
Tullum.
10. Calen.
Mart.
1587.*

*Lanfranco
rie 7.
idus May.
1588.*

quo clamores tantos ederet: reperiēre illum prunis candentibus unde quaque coopertum, atque obrutum: excussere citissimè, tum cunis detraxere, ut quantum possent seruarent incolumem, sed iam animam agebat, ac inter ipsas illorum manus moriebatur. Peruagatur igitur rumor Felleæ haud dubiè hoc esse inceptum, quæ simili damno plures alios ante multasset, dicebatur. In illam idcirco de hoc, alijsq; facinoribus, quorum pridem insimulabatur disquisitiones fieri cœperunt, ac tandem eò res redire visa est, ut ingenuè id crimen uti suum agnosceret, & amplecteretur, singula quemadmodum essent à Dæmone suo rogatu patrata, enarrans; maximèq; illud de candentibus carbonibus, quos is in proximo foco sub cinere repertos bacillo extraxerat, ac miselli infantis cunis super iniecerat.

Pangei.
1584. 13. Rustico cuidam nomen fuit Mauleiteo; huic castrum ad Mosel-
sal. Lann. lam summa luce properanti, ut è lactis prouentu pecuniæ aliquid exhauriret, in sumptus rei familiaris: violenter turbo, reliquo aere alioqui placidissimo, omnem spiritum sic intercept, ut diu vitæ dubius, ac incertus iaceret. Hanc illi perniciem per Dæmonem suum parauerat Franciscus Felleus, quo animum suum multis iniurijs exulceratum expleret, uti ipse sponte, ac sola admissi penitentia ductus post agnouit.

Gerbenil
lei. nonis
Maj.
1585. Coleta Piscatrix absens Claudium Iaquiminum Municipem suum alterius oculi clade multauit, cum de ea re mandatū dæmoni suo dedisset, uti ipsa apud quæstorem de sortilegio respondens sincerè est confessa. Cuius rei fidem etiam adauxit quod idem Iaquiminus post retulit, vulnus illud oculi sibi inflictum, quasi ab impingente, ac demisso per vim ramo, cum tamen hinc indeq; arbores nullæ vel multis passibus starent, obidque iam tum fuisse suspicionem arte aliqua mala id damni illi datum fuisse.

Iacobeta Vueher, cum, ait, multis de causis perosus mihi esset Rusticus quidam vnà in ijsdem ædibus mecum habitans, nec viderem qua ratione citra deprehensionis periculum vlcisci possem (erat enim is acer, ac diligens mei obseruator) tandem viam reperi, qua id facerem; nam efflagitante me, Dæmon in eius genu, dum inter dumeta opus aliquod faciens versaretur, spinam vehementius incussit, unde integrum trimestre saucius, non prius conualuit, quam ego miserta tam diuturnum dolorem, rursus illià Dæmone curationem impetro, qui eam obiter, dum aliquot post dies in interiorē filua lignatur infuso in vulnus vnguine statim conualuit.

De morbis varijs à Dæmone illatis. Cap. VIII.

Doctrina.

A VICENNA, & Galenus, cum Hippocrate negāt vllos morbos per Dæmones mortalibus inferri posse, & hos sequuti sunt Pomponacius, Leuinus, & Lemnius, non quod Dæmones id velle non credant, quos malos esse nō negarunt, sed quia morbi omnes naturalibus ex causis nasci queunt. Verum ininus recta hæc ratiocinatio est: poterunt morbi ex naturalibus causis oriri, & non poterunt Dæmones morborum interrogatores seu immissores esse? Codroncus, Cæsalpinus, Fernellius, Valescius, & alij optimi Medici cum D. Hieronimo, a D. Crisost. b D. Thoma, c & alijs Theologis contra sentiunt. Iuristæ quoque, ex quibus Burchardus d optimè probant. Grillandus e sæpe citatus, sed pluris adhuc facio sacræ Scripturæ firmiora testimonia. Nonne Diabolus percussit Iob vlcere pessimo à planta pedis vsque ad verticem? Non ne Diabolus linguæ, g & aurium vsus alteri vsurpauit, quem Mattheus lunaticum vocat? Nonne Saulem, Dæmon h per atram bilem diuexabat? apertè hoc docet historia, ait enim, exagitabat eum spiritus nequam, qui pulsante Dauid Citharam recedebat, nunc videamus, quo nam pacto Dæmon morbos inferat. Hoc Franciscus Valesius i acuratè docuit, nempe illū esse causam externam eò quod extrin-

2 in 4. c
 Matth.
 b Hom.
 54. in cap.
 17. matthei.
 c 1. p. q.
 115. ar. 5.
 d lib. 19.
 decret. ca.
 de re ma-
 gica.
 e q. 6. usq.
 ad nu. 13.
 f Iob 2.
 g Mar. 9.
 q. 17. Luc.
 9. versic.
 39. Matthei.
 17. versic.
 14.
 h 1. Reg.
 16. versic.
 14. 15. &
 23.
 i lib. 2. de
 ocul. nat.
 miracul. c.
 1. & sa-
 cræ Phi-
 losop. c. 28.

extrinsecus aduenit corpus inhabitaturus, & morbos illi illaturus; si morbi ex materia pendeant, mouet internas causas, sic melancolicos morbos excitat, quia principio mouet atram bilem, quæ corpori inerat, & fuligines in cerebrum, & interiorum sensuum cellulas propellit: adauget atram bilem, ad motis causis exurentibus, vel detento humore ne expurgatur. Epilepsiam, Paralysem, & similes noxas affert, per succi crassioris delationem, obturato vetriculo cerebri, vel obstructis radicibus neruorum. Cæcitatis causa est vel surditatis, noxa excrementa ad aures, vel oculos coaceruando. Sæpe etiam ad odium, amorem, ad alias animi perturbationes inducendas mouet imagines, vt in imaginatione firmitus inhereant. Ad corporeas verò affectiones excitandas, spirituofam ex ipso sanguine substantiam deligit, eam separans, & expurgans à crassitiæ materiæ, deinde spiritibus istis utitur quasi proximo animæ instrumento, ad efficacissimè, & velocissimè agendum, dico ex rebus venenosissimis eum educere quandam quasi quintam essentiam, & ea inficere ipsos spiritus vitales, & sic eum malefico morbo imbuere, quod aduertit prudenter Cæsalpinus, quòd cum facit, ægrè ars humana satis celebria, & efficacia remedia potest, vel solet adhibere, quo enim hæc materia subtilior, & tenuior, hoc quoque ad lethum acrior, & efficacior, solet omnem præuenire medellam. Qui verò morbi dependent ab externis tantum impedimentis nocumento, vel noxiò afflatu, vt plurimum per se operatur, vt quando instrumenta maleficij, vñctiones, signa, defossa, vel similia apud ipsum veneficium nullam vim naturalem habent, sed sunt pro signis tantum, ad quæ ex pacto Dæmon operetur, quòd docuit idem Andreas Cæsalpinus dicti operis cap. 17.

Lib. de
demoniis
inuesti-
gat. c. 16.

Exempla.

Sprenger.
p. 1. mall.
q. 1. c. 12.

HOnesta quædam persona, & vni ex familiaribus Archiducis matrimonio copulata in præsentia Notarij secundum formam iuris deposuit. Cum tempore virginittatis suæ, cuidam ex Ciuibus famularetur, accidit, vt vxor illius graui dolore capitis langueret, pro cuius cura, cum quædam mulier accessisset, vt suis carminibus, & certis praxis mitigare dolorem haberet, ego, inquit, eius practicam diligenter obseruabam, perspexiq; quòd contra naturam aquæ fusæ in scutellam quandam, ipsa aqua in ollam aliam descendisset, cum alijs ceremonijs, consideransq; quòd ex illis dolor capitis in Domina non mitigaretur, aliquantulum iudignata, hæc verba in Maleficam protuli, vos non facitis nisi superstitiosa, & hoc propter commodum vestrum. Tunc Malefica statim subiunxit, an sim superstitiosa, vel ne, tertia die tu scies, quod rei probauit euentus. Nam tertia die manè, me sedente ad fufum apprehendit subito rātus dolor corpus meū, ac inuafit

inuasit primo interiora, vt non esset pars corporis, in qua non pun-
ctiones horribiles sentirem, Secundo non aliter mihi videbatur,
nisi quoddam continuè igniti carbones capiti meo superfunderentur.

Tertio in cute corporis à vertice, vsque ad plantam pedis, non
fuisset spatium acus, vbi non fuisset pustula sanie repleta, sicque in
his doloribus eiulando, ac tantummodo mortem optando vsque
ad diem quartum restiti. Tandem maritus dominæ meæ, vt stabu-
lum quoddam intrarem iniunxit, at ego paulatim incedendo, eo
præcedente, dum ante ostium stabuli eramus, ecce, inquit, pec-
cia panni albi super ostium stabuli, & ego, video, tunc ille, quan-
tum potes remoue, quia fortè melius habebis, tunc ego quantum
potui vno brachio me ad ostium tenente, cum altero pecciam ap-
prehendi, aperias inquit Dominus, & considera diligenter ibi re-
posita, tunc vbi pecciam solui plura ibi inclusa reperi, præcipuè au-
tem grana quædam alba ad modum quo pustulæ inerant corpori
meo, semina quoque, & legumina, quorum similia, nec edere pote-
ram, aut intueri, cum ossibus serpentum, & aliorum animalium
sum intuita, & sic stupefacta, dum inquirerem à Domino, quid
nam agendum foret, iniunxit, vt in ignem cuncta proijcerem; pro-
ieci, & ecce subito non post horæ spatium, aut quartale, sed in mo-
mento, vt res illæ in ignem fuerunt proiectæ, omnem sanitatem pri-
stinam reparauit.

Subdit idem. Mulier quædam nupta & honesta accessit, & iux-
ta iuris formam, vt supra deposuit. Retro domum, inquit, habeo
viridarium, est & illi contiguus hortus vicinæ meæ, vnde cum qua-
dam die transitum fieri ex horto vicinæ ad viridarium meum, non
absque damno perspexissem, stans in ostio viridarij, & apud me ip-
sam conquerendo tam de transitu, quàm de damno, vicina subito
superuenit, & an suspectam haberem inquisiuit, & ego territa pro-
pter malam eius famam, nihil aliud, nisi hæc verba protuli; gressus
in graminibus damna demonstrant, tunc illa indignata, quia ad eius
fortè beneplacitum, me litigiosis verbis cum ea implicare nolebam,
discessit cum murmure, & verba, quæ protulit, licet audirem, intel-
ligere non potui, post paucos verò dies ingens infirmitas mihi super-
uenit, cum doloribus ventris, & acutissimis torsionibus à latere sini-
stro versus dextrum, & vice versa, quasi duo gladij essent pectori in-
fixi, & sic diu, noctuque clamoribus vicinos omnes alios inquietavi;
& confluentibus hinc inde pro consolatione, accidit, vt Lurifigulus,
præfatam vicinam, & Maleficam a dultertino flagitio habens in Ama-
siam, simili modo visitationis gratia accedens, & infirmitati meæ
compatiens, post verba consolatoria abscessit, sequenti tamen die
festinè redijt, & inter alia consolatoria subiunxit, experimentum

capiam, an ex maleficio uobis hæc infirmitas contigerit; quodd si sic repertum fuerit, sanitatem vobis recuperabo: accepto ergo plumbo liquefacto, & me in luto recumbente, plumbum in scutellam aqua plenam super corpus meum appodiando infudit, & ubi quædam imago, & figuræ diuersarum rerum ex plumbo congelato apparuissent, ecce ait, ex maleficio vobis hæc contigit infirmitas, & super limen ostij domus, una pars maleficij continetur, accedamus ergo, & illis amotis melius sentietis, sicque maritus meus cum eo pariter ad tollendum maleficium accedunt, & Cementarius limen ostij eleuans marito dixit, vt manum in foueam, quæ apparuerat, mitteret, & quæcunque inueniret, extraheret, quod & fecit, nam primo imaginem quandam ceream in longitudine vnus palmi vndique perforatam, habentemque duas acus ex aduerso per latera admodum quo ipsa punctiones à sinistro latere, vsque ad dextrum, & è conuerso persenserat: extraxit demum peccias panniculorum diuersas, & plurima tam grana, quam semina, & ossa continentes, sicque illis in ignem coniectis ego conualui, sed non ex toto, nam licet torturæ, & punctiones cessassent, appetitusque comedendi rediisset ex integro, pristinæ tamen sanitati usque in præsens minimè sum restituta, vnde hoc quærebam, quod pristina sanitas non redibat, Respon. sunt, & alia instrumenta alibi abscondita, quæ inuenire non valeo: & qualiter prima instrumenta reposita cognouisset, dum inquirerem, Resp. ex amore, quo amicus amico reuelare solet, hæc cognoui.

Post cal-
cē libr. 2.
Cesmogr.

Omne superat admirationem, quod narrat Cornelius Gemma, de quadam puella Louaniensi, quæ vocabatur Catharina Gualteri, annorum quindecim, cuius curæ ipse præfuit anno 1571. quæ cum obtrusum à gentili, & coæthane libamenti frustulum comedisset in morbi symptomata incidit prorsus prodigiosa, quorum ipse spectator quotidianus vidit illam eiciens, tot, talia, & tanta, vt ipse crediturus non fuerit oculis alienis. Octauo morbi mense, magnitudine pollicis digiti, longitudine sesquipedali, cui & squammæ, & oculi, & cauda vniuersa, vt anguillis solet, triduo antequam foras erupit, auditum narrat bis terve in vtero sonum, non ipsi puellæ modo, sed & astantibus quoque velut argutum, & tenuem ab angue productum, & cum egeret, manifestè puella retulit se sensisse, quod primum exerto capite retraheret per posticum, inde cum impetu exiliret. Post anguilla, quam mortuam exenteratamque suspenderant loco sublimi ab animilibus tuto, repente euaniuit. Puella interim, cepit euomere ingentem humoris aquosi copiam humano lotio non absimilem, saporis absurdi, durauit ea uomitio plusquam quatuordecim

decim dies, singulis profecto diebus exonerans supra libras viginti-quatuor. Præterea urinam interea reddebat quotidie bis, teruè copiosam. Nullus in ventre tumor nulla in toto corpore inflatio exterius apparebat, & ipsa puella potus, & cibi parcissimi erat, vix unum vini, aut ceruissæ, vel alterius materiæ sciphum potitabat, eò venit hæc aquæ excretæ abundantia, vt spatio duarum hebdomadarum facile amas duas implere potuerit. Post hanc aquæ copiam, cœperunt & pili confectum exire per vomitum alui, copiosissimi numero, digiti longitudine, sed longiores alij, alij breuiiores, eiusmodi sanè quales annosicantibus euelluntur, auctaque est indies ea pilorum quantitas, vt facile pilas quamplures iustæ magnitudinis implere potuerit: eiecit hos omnes magno fastidio, & vomitus difficultate. Interiectis deinde nonnullis diebus, succedere aliqui vomitus, qui floccos ingentes pilorum eijcerent cum materia purulenta instar saniei, interdum simili stercore columbino, aut anserino, in qua colluue, & frustula lignorum, & membranarum tenuia rudimenta, sed lignorum partes ad eò viuæ, vt ex caudicibus absoletis fractis inæqualiter comminutæ portiones viderentur, vnguis amplitudine alię, aliæ crassitiæ, intus fungosæ, foris obductæ, vetustiore cortice nigra. Paulò post cœpit alius vomitus niger, vt carbo, dixisses attramentum verum, vel sepiæ succum, immò carbones minutissime tritos, atque permixtos, singulis diebus prodentes ad quantitatem librarum duarum, aut trium, sæpissimè cum pilis tam copiosis, vt nuci iuglandi includi non possent, omnibus albis, prolaxis, & durioribus, quæ cum per triduum ita durassent, eiecit semel, & puri sanguinis tamquam è vena dissecta libras duas, nullius rei alterius generis permixtas. A vomitu sanguinis rursus sequutus est ater, ac si antimonio trito tinctus fuisset humor, omnino liquidus indies ferè ad libras quinque, aut sex, atque hoc portentum septimanam integram constanti horarum lege, ac spacio perdurauit. Cessauit aliquandiu diuinis, humanisque remedijs adhibitis, interea pilos adhuc, sed pauciores, gradatimque attriores cernebat, imò & breuiiores indies, vt cum prius ex flauo rubescerent paulatim liquidi, nigri, tandem aterrimi, ac velut dissecti in frusta minutissima per vomitum redderentur, quandocunque his, & virulentus humor, & crassus, quandoque simillimus limo. Circa Septembris medium, membranæ frusta maiora, tamquam ventriculi partes euomit, habebant hæc speciem tunicæ crassioris, carnosæ, lentæ, fractuque contumacis, quibus profecto, vt fœtus Charoeidi, etiam venarum ductus inarati ramosa propagine spectabantur, interdum medij palmi longitudine, has aliæ sunt è vestigio subsequutæ tenuiores multo, sed penitus nigrae, venarum dumtaxat vestigia referentes mem-

branzæ alantoeidi non dissimiles. Postremo venerunt & tertij generis tunicæ, vasorum prorsus expertes aliarum omnium tenuissimæ, ut locum anni retinerent, sed erat his alia multæ substantiæ, atque figuræ ratio, quam in agnitis sætuum inuolucris, nam huic tenuitati aderat mira soliditas, figurarum ratio quouis miraculo maior; fragmenta illius varia, sed tria præ cæteris rara duorum palmorum amplitudinem superabant, intertexta Striis profundis sine epigraphis, quæ sese à vertice ad basim sectantes, mutuoq; cancellos in rhombi speciem efformabant. Non habeo, cui melius conferam, quàm cum senecta viperæ, quàmquam nihil hæcenus à me conspectum fuit, cui posset merito comparari, sed hoc in eo præcipuè admirandum, quòd secundum longitudinis ductum, velut canalis quidam profundior appareret inculptus fibris transversis, & raris prorsus, ut in aspera pulmonis arteria. Erat hæc regio penitus caua, & circularis in vnus membranæ fastigio paulatim angustior anguini capitis vestigium representans cum apophisi mastoeidi, seu processu mammillari, in alterius sine sensum latefcens, nescio quid ventricosum, & inæquale etiam bifurcato vertici non dissimile præferret. Vniuersæ partes inuicem coaptatæ totius anguillæ longitudinem, atque crassitiem satis luculenter exprefferant, illud autem tabernaculum papillare viam fuisse respirationis existimo, per quam fortè & solidis, & humidis ad sui nutritionem necessarijs vesceretur.

Postquam hæc membranas eiecit, sequuti sunt lapides ferè innumeri, quos vesperi semper, ac stata horarum periodo magnis cum tempestatibus, animique deliquijs eructabat: forma fuit eiusmodi, quæ passim in vetustis ædificiorum ruinis solet occurrere, lapides solidi, angulosi, inæquales, tum specie, tum magnitudine quæ subinde ad nucis iuglandis quantitatem accessit, non absque suffocationis manifesto discrimine; videbantur quandoque obiecti calce, & coagmentari variè, ut ab illis, qui parietibus detrahuntur distinguì non possent.

Semel me præfente quandam eiecit lapidem angulosum vix cum duplicis castaneæ mole librandum, saxum illud magna spiritus contentione proiecit, ut & vomentem viderim manifestè, & in lebetem sonitum cadētis audierim, magno horrore, cum animi mei, tum turbæ vndique circumfusæ. E vestigio magnam quoque ligni portionem pollicis longitudine pariter, & crassitudine, sed minori difficultate secreuit; erat hoc satis porrosum staminibus rectis insignis, cui & commissura quædam insignior velut per medium totius longitudinis excurrerat, interea tamen, & pili per vires, sed minores ordine pauciores, ac nigriores, accessit aliud, quod omnem excederet fidem, os enim triangulare solidum foris,
intus

Intus cauum, ac spongiosum reddidit, tale, vt planè constaret esse fragmentum cruris bubuli, & puellæ parens diceret se tale vidisse pridie in suis carnibus iusculentis, nec mora, sequenti die articuli ossi, tali, digitorum acies, rotulæ variæ speciei, & magnitudinis prodierunt, interdum tamen, & pili, & lapides intermixti, atq; omnium postremo vitri, atque æris portiuncula. Gemma merito censet horum mirabilium Dei permissione demonem fuisse ministrum, qui causis tam naturalibus, ordine etiam seruato, quoad potuit, vsus est.

Narrat Sprengerus de muliere Zabernenfi, quòd Obstetrix quædā eo quòd non fuisset vocata ad puerperium à puerpera, grauitè irrita noctu cum duabus alijs maleficis ad puerperam accessit, & dixit ad vindictam se aliqua in eius intestina velle immittere, quorum dolorem post semestrem dumtaxat sentire inciperet, dixit, & ventrem eius manu tetigit, ad quem cò tactum puerperæ videbatur sibi extrahi intestina, & ijs immitti quædam, quæ tum oculis dignoscere nequibat, postea sexto vix mense finito, internorum viscerum tortura ipsam subito tam dira inuasit, vt nec (verba sunt Sprengerij) diebus, nec noctibus à clamoribus omnes inquietando abstinere posset, & quia deuotissima Virginis, & Reginae misericordiæ extitit, in pane, & aqua singulis sabbatinis diebus ieiunando, ideo & per ipsius suffragia credidit se liberari, vnde, & quadam die vbi opus naturæ perficere volebat, tunc omnis illa immunditia à corpore prorupit, & aduocàs maritum cum filio dixit, sunt ne res istæ fantasticae? nonne dixi, post dimidium anni spatium res ista cognosceretur? aut quis vidit vnquam Spinæ, ossa, simul etiam ligna me comedisse? erant enim Spinæ rosarum longitudine vnius palmi cum alijs varijs rebus innumeris immixtæ.

Castellum est Sancti Symphoriani Lugdunensis Ecclesiæ paucis ab vrbe millibus distans, vbi vir fidelis, & Religiosorum sedulus susceptor magnæ conuersationis pariter, & opinionis, Abbatem ad hospitium suum aliquando, quasi vim faciendo pertraxit: huic Iuencula erat filia miserabili incommoditate laborans; egerat enim quædam mulier Venefica per nequitiam inuidiæ Socrus inducta, vt langore tabesceret desperato, nec viri sui præsentiam, nec aspectum vllatenus toleraret: Affectione muliebri genitrix persuasa, vt Sathanas Sathanam eijceret, famosum quendam maleficum accersiuit: adfuit, explorauit, agnouit, & mulierculam asserens inferratam terit arborum cortices, pocula verbis, & herbis infecta propinat, mordet etiam dentibus proprijs brachium miseræ mulieris, res mira, res noua, res hæcenus inaudita, ab illo quidem languore conualuit, sed interdum ex corde procedere sentiens velut acus, cruciabatur atrociter donec per morsuram brachij, quam nulla cicatrix obduxerat acus educeret vis occulta: crudele remedium, sed huiusmodi congruebat

In Mall.
p. 2. q. 1. 6.
13.

Remig. li.
3. c. 1. &
habetur
in vita S.
Perri Tarentarij a
Gaufrido
scripta.
Et apud
Surius
Tom. 3.
Maij 8.
cap. 23.

authori, plures in hunc modum, quam triginta per temporum intervalla prodierant, quædam ut vulgo dicitur ex capseta quædam admittendis filis idonea foramina præmittentes Præterea prædictus Abbas, ad domum ubi hæc fiebant aduenit, celebris est persona, cuius hoc opus, & alia non indigna admiratione narrantur, sed parcendum adhuc superstiti, & nomen credidi reticendum, huic pater anxius miserabilem exhibet filiam, nec sine lachrymis lugubrem explicat tragediam, eadem hora fit fides dictis, & sentiens acum mulier gemebunda deplorat, iam peruenerat ad foramen, solitus iam præcesserat cruor, iam cœperat apparere, iam particule eius exierant, & accedens vnus ex fratribus laicis eidem Abbati deseruiens cruentam extraxit annis pluribus ad Testimonium conseruandam. Erat Abbas, & locū vulneris tangens in virtute fidei pollicetur, nec ferrum ultra, nec chilibem inde processurum: factum est, sed mutata materia est, malitia nec dum profus extincta. Cœperunt lignei sudes paruuli, quales vulgo brochas appellant, ex quercino robore, vel fraxinei pro ferreis acubus egredi crassiores spinis, & modicè longiores, nec vnus tamen omnes, sicuti nec acus fuerant longitudinis, vel crassitudinis erant. Sexdecim in hunc modum intra annum, & paucos menses ex muliere ligna prodierunt. Adfuit demum Reuer. Petrus Antistes, cui diuinitas seruabatur tanti miraculi plenitudo, offertur mulier missarū solemnia celebranti, sicut præceperat vespere præcedenti, eadem hora septimum decimum lignum ex muliebri corpore egreditur, quod sub oculis omnium Sacellanus extraxit, consentitem itaq; mulierem Præsul absoluit, & sacram ei tradens Eucharistiam ab omni deinceps cuiuscumque materie progressu iubet esse securam, sic ab omnibus iam præstigijs liberata adhæsit viro, filioq; procreauit, & ut dicitur, hodieq; superstes prædicat virtutem, quam in se ipsa fœliciter metuit experiri. Petrus de Fraxineto dicitur Pater, notus, & honoratus inter vicinos suos, ut si quem dubium nouitas tanta reddiderit probare forsitan liceat, quod credere detrectant.

*De inuesti-
gat. Dæ-
monum.
cap. 17.*

His verbis sequentia scribit Cæsalpinus. Contigit hoc anno Pisis hæc vidisse multis spectantibus; quædam à Dæmonibus obsessa, sæpius modo inter adiurandum, modo postea eiecit corpora, & magnitudine, & forma per se ineptissima, ut deuorarentur: clauos ferreos præ longos, ossa, lapides, globos laneos, carbones, aliaque multa, in culcitæ autem ea regione, qua thorax incumbibat, præcipuè qua cor globuli multi reperti sunt ex plamis affabrè efformati diuersis figuris, sed plurimi instar rosarum perpetuis plumarum tenuissimarum ordinibus, nunc filo implicati, nunc solo glutine compacti, alia genera reperta sunt, in cervicali, qua caput residebat.

Quare Deus permittat Dæmonem sic grassari per
maleficia. Cap. IX.

Doctrina.

NOLLI dubiū esse potest, quin hoc fiat multis de causis. *Vide Tri-*

Primo, hoc fit, quia gloria hinc augetur in nobis, *semium.*
cum quædam gloriosa Dei attributa manifestantur in *q 5 lib. 8.*
nobis. *questio.*

Secundò, quia ostenditur constantia in decretis, quia *num.*
vt hominem liberum creauit, ita liberè finit peccare. *Et Saque-*

Tertio cernitur suauitas in gubernando, quia cum etiam Dæmoni *rium fla-*
liberum arbitrium dederit, ideo finit aliquando illum id perficere. *gell fasci-*

Quartò elucet hinc clementia in genus humanum, quia si quan- *nar. c. 18.*
tum vult, & potest Diabolus nocere permitteretur, nemo illæsus es- *cum se-*
set, quinimo omnes occideret homines; ideo Deus frequenter illi fa- *quenti.*
cultatem nocendi denegat.

Quinto sapientia elucet, quia cum Deus finat Diabolum vti suis
naturalibus viribus, efficit tamen, vt pater iste superborum ab imbe-
cillibus hominibus superetur.

Sexto potentia elucet, quia quando permittit Dæmoni maiora, vt
puta, aquam in sanguinem vertere, non finit tamen eum perficere
minora, vt est Culices gignere.

Septimo, Iustitia deniq; probatur, quia delicta hominum, etiam
in hac vita sic punit Deus.

Exempla.

Dæmon ex ore Energumene Laodunensis Calvinianos irridens,
nihil sibi ab illis timendum clamabat cunctis audientibus anno
1566. quoniam amici essent, & federati; res est toti Piccardiæ notior,
quam vt negari possit, hæc scribit Lindanus. *a*

Sanè fuit animaduersum, quo tempore Martinus Lutherus obiit *a Lib. 1. de*
in Geila Brabantia, ab obsessis dæmones ad lutheri funus aduolasse, *fugiend.*
vt scribit Bredembachius. *Idolas.*

Ioannes Archipresbyter scribit in vita B. Zenobij Florētini, e quod *14.*
cum mulier quædam pagana, & Illustris, & diues valde in hac Ci- *b Lib. 7. c.*
uitate mortuo viro, duos superstites haberet filios, quos delica- *37. & 39.*
tissimè nutriebat, cum ad perfectam iam peruenissent ætatem, quo- *c Apud*
dam die in iram versi. Matrem propriam multis verberibus, & enor- *Surium*
miter flagellauerunt, quod scelus ipsa impatiēter abhorrens, corpora *tom. 3. 25.*
Maj.

eorum horrendis imprecationibus deiecitata fuit, genibusque procubens, & terram manibus pulsans, Erynnem, ceterasque infernales pestes in rabiem filiorum magno cum gemitu inuocat. Exaudiunt Dæmones ab imis tenebris: Iuuenes aggrediuntur, illos in furias agitant, qui statim, vt rabidi canes mordaciter ad inuicem sua membra corroduunt, concurrunt famuli, sit clamor ingens, alij funes, alij catenas ferunt, ligantur Iuuenes, nec rabie contineri valent.

Lib. 22.
de Ciuit
Dei, ca. 8.

D. Augustinus, ex quodam Pauli libello, hæc sequentia Pauli verba refert. Cum adhuc in patria nostra Capadociæ Cæsarea moraremur frater noster natus maior grauib, atque intolerandis communem Matrem affecit iniurijs, in tantum, vt ei etiam manus non dubitaret inferre, quod nos omnes filij pariter congregati patienter tulimus, vt ne verbum quidem fratri nostro, pro matre nostra, cur hoc faceret, dixerimus: illa autem sceminei doloris stimulis incitata iniuriosum filium maledicendo punire constituit, cumque ad sacri baptismatis fontem post gallorum cantus memorato filio suo iram Dei imprecatura properaret, tunc ei nescio quis in patrum nostri similitudine, vt intelligitur, Dæmon occurrit, & ab ea prior quo pergeret requiisuit, cui illa, ad maledicendum filio meo, ob intolerabilem contumeliam se ire respondit. Tunc ille inimicus, quoniam in mulieris infanientis corde locum facile inuenire potuit, vt omnibus malediceret persuasit: illa autem vipereis inflammata consilijs, sacrum fontem prouoluta corripuit, & sparsis crinibus, nudatisque vberibus, hoc à Deo potissimum postulauit, vt extorres patria, & circumeuntes alienas terras, omne hominum genus nostro terreremus exemplo, mox maternas preces efficax vindicta prosequitur eundemque continuo fratrem nostrum ætate, & culpa maiorem, tremor membrorum tantus inuasit, quantum in me usque ante hoc triduum vestra sanctitas vidit, seruato autem ordine, quo nati eramus, ante vnum annum, eadem nos pœna omnes corripuit; videns autem Mater maledictiones suas ad tantam efficaciam peruenisse, impietatis suæ conscientiam, & opprobrium hominum diutius ferre non potuit, sed laqueo guttur astringens, luctuosam vitam termino funestiore conclusit, egressi ergo nos omnes opprobrium nostrum non ferentes, & communem patriam relinquentes, passim sumus per diuersa dispersi. Sequitur postea liberatio post diuturnam diuagationem.

In Flandriæ Comitatu (audite & pertimescite) Prioratus est (cuius & loci, & Monasterij & ordinis nomen subticere æquum est) tres ibi nomine tenus Monachi degebant, re Ganeones, & Concubinarij sua cuique erat, nec pudor ullus aderat, simul heluari, & libidinari; quadam die in seram noctem comotatione protracta, vnus, qui minus scelerosus, fat ait Bacco, ventrique datum est, Deo gratias saltem agamus. Ego verò subinfert alius procacior Cacodæmoni gratias ago,

ago, & agendas cenſeo, cui operamur, & cum riſu relicta menſa, ruit in cubilia, ſinguli cum ſcoito: Vix decubuerant, ecce tibi in Triclinium, vi ianua reſerata Dæmon, magni, attri, & crucis viri ſpecie, habitu venatorio, & cum eo Coci duo paruuli, obambulat, & lectos circumſpicit toruo vultu, deinde horrenda voce, ait, vbi, qui mihi gratias egit? adſum, referam? lecto abſtrahit pauitantem, & quaſi præ metu animam efflantem, traditum Cocis, iubet inſiggi veru, & luculento igne probè aſſari, parent promptè; aſſatur inſœlix, emoritur planiſſimè, ceteri ferè erant præ formidine mortui; aſſi corporis nidore cubiculum impletur. Demum Venator ad ſuperſtites ſub ſtragulis trepidantes, vix viuos, ait, digni vos etiam pari ſupplicio eſtis, nec deeſt voluntas, vetor tamen vi maiore, inuitus abeo, & moneo, reſcipiſcite, ſin minus manent terribiliora vobis.

Diſparent larvæ, nec tamen his alijs animus redijt vel vox, niſi clara iam luce. Vbi ſurrexere, collegam inueniunt mortuum, (& ne viſum inane putes) plenè aſſum. Haud ſcio, an ab aliquot ſeculis quidquam ad exemplum vilius acciderit.

Geila Vxor Ducis Franconiæ Sanctos Chilianum, Colimanum, & Tornanum iuſſerat occidi: res latebat, ſed Deus authorem hoc pacto prodidit.

Vnus eorum, qui Sanctum Chilianum gladio peremerant ſubito à Dæmone correptus, ingenti voce clamare cœpit. Chiliane acriter me perſequeris, igne enim conſumor, quod feci, celare non poſſum, video imminere mihi gladium tuo ſanguine reſperſum, talia diu vociferans, & proprijs dentibus ſe dilanians, à præſenti migravit ad pœnas æternas: de talibus quippè ſcriptum eſt. (Duplici cōtritione contere eos Domine.) Alter verò cœdis conſocius in rabiem verſus ſeipſum interemit gladio effuſis viſceribus, per tormenta præſentis temporis ad æterna peruenit.

Quis nam Geila talia cernenti tibi ſenſus tunc erat? inſœlix cruciatibus aucta furebat, non multo poſt & ipſa belua de qua loquimur, cruciatibus arrepta quantis poterat vocibus clamabat. Juſtè torqueor, quæ Sanctis Viris tortores adhibui, rectè crucior, quæ cruciatu ſilliparaui. Acriter inſtas Chiliane, ignem accendis Chiliane, fomenta miniſtras Tornane, ſufficiat vobis viciffe, nimis veſtras vlcisimini iniurias. A calice dictus es Chiliane, ſed nimis amaram mihi potionem infundis; his dictis miſerabiliter torquebatur, ita vt à multis teneri vix poſſet; tandem cum magno cruciatu, ad cruciatus Diabolo paratos migravit.

Anno 1384. oculatus teſtis refert hæc præciſa verba. Hiſtoriam refero, quam ego præſens vidi oculis carnis meæ in Eccleſia Cathedrali Sancti Pauli Londini, vbi Venerandus Cantuarienſis Antistes

ſœlicis

Apud Sarrum in eius vita Tom 7. Moij 8. Thomas Valdenſis lib. ſacr. contra Io. Papiſtroph.

foelicis recordationis Thomas Arundelius filius, & frater Comitum pro loco iudicij (assistentibus sibi Noruicensis Ecclesie tunc Præfule Alexandro, & alijs) residens Episcopali Sede, verba quædam, & interrogationes proponebat de fide Eucharistie ad quendam Sartorem, de partibus Vuigornie deprehensum in hæresi, cumque flecti animo non posset, nec aliud quam benedictum panem sacratissimam hostiam vellet appellare, vel credere, tandem iussus facere reuerentiam hostie Resp. blasphemus. Verè inquit, dignior est Aranea reuerentia: at illico de alto culmine tecti descendens ingens, & horrida visu Aranea, ad os Blasphemi directo filo peruenit, & dum Sartor loqueretur, sollicitè laborabat Aranea, vt per labia polluta intraret. Astitit illustris Princeps Thomas Oxenienfis Dux, tunc Regni Cancellarius, & vidit prodigium, at prædictus Archiepiscopus statim surgens cum alijs exponit illic omni collecto populo quid vltix manus Domini faceret in blasphemum. Dæmon in aranea forma blasphemum possedit, & vltus est Dei calumniam.

In Prato
spirituali
cap. 47.

Sofronius his sequentibus verbis recenset vltionem B. Virgin. Mariæ. In Heliopoli Phœnicie Mimis quidam erat, Gaianus nomine, qui in Teatro sanctam Dei Matrem blasphemans, populo spectaculum blasphemie præbebat, apparuit ei Sancta Dei parens, dicens, noli quæso, noli ita lædere animam tuam, ille verò rursus deterius illam blasphemabat, vnde ipsa tertio ei apparens eadem repetebat, cū autem ille non se corrigeret, sed plus quoque blasphemijs adijceret, meridie dormienti sibi apparuit, nihilque dicens, digito signauit eius manum, & pedes, euigilans inuenit se truncatum manibus, & pedibus, atque ita infelix, vt truncus inutilis iacens, confitebatur omnibus, cuius rei gratia, & quomodo hoc passus esset, atque propter blasphemias clementer cruciatus fuit, sic beati per se dulciter puniunt ipsi.

Ioan. Nider.
der. lib. 5.
Formicar.

Tempore, quo in Vniuersitate Colonienfi Sacra Theologiae studio adscriptus fui, quædam virgo quindecim, vel sexdecim annorum moribus secundum seculum satis composita, in domo cuiusdam suæ Consanguineæ nutriebatur extra domum parentum: cumque Cognatae suæ scipsum satis vilem terreum casu fregisset, Cognata ira replebatur in lapsus negligentiam, & in ream virginem, quæ Virgo tanto hoc molestius tulit, quanto vasculum vilius extitit; in iram ergo commota Virgo, hora sumendi cibum, nec comedere, nec ad mensam præ ira se præsentare voluit, cuius Cognata ait, oportet, vt comedas, at virgo apud se sub murmurando huiusmodi verba dicebat, si me oportet edere, in nomine Diaboli fiat, sic ad mensam accessit, benedictionem mensæ, quam sciebat neglexit, & in prima buccella panis, vt putabat, muscam ori illatam sensit, quam cum nulla arte eiicere valeret, deglutiuit, & immediatè obfessa fuit, semper tamen vsum rationis

tionis bonum habuit, licet sæpe satis vexaretur à Dæmone; cum autem in domum parentum cum magna mēstitia reduceretur, & diutissimè nullus reperiretur, qui eam liberare posset, tandem quidam frater calamitati parentum puellæ compatiens, se in eius exorcizatione intromisit, pacto tali præuio, vt si liberaretur, nihil terreni Exorcistæ daretur, sed puella in castitate solita, si vellet liberè, & non in matrimonio, de cætero militaret. Legit igitur præfatus frater missam, obtulit obfessa oblationem consuetam, in eadem adfuit per totam, & in nullo vexari videbatur, finitoque officio, post satis diutinum Exorcismi actum, membris omnibus Virginei corporis cōtusus penè, exijt Dæmon, & ita virgo deinceps Domino in castitate seruiuit.

Idem author sequitur, dicens. Postquam Petrus Maleficarum insignis Iudex, officium resignauit, & Ciuitatem Bernensem reintrauit, *Vindicta Sagarum.* ibique domicilium tenebat, die quadam rediens ad castrum Blancheburgh, vbi cognatus eius in ipsius officium substitutus fuerat, in eodem Castro Petrus quædam negotia apud sibi notos expedire volebat. Tunc vna Malefica, & quatuor consortes eiusdem malitiæ viri de sero in loco vno machinamenta suæ artis euolentes, pro viribus vt Petrum grauitè Veneficijs læderent, vel occiderent, cogitabant, quem hæc latebant fraudis commercia. Adueniente igitur nocte Petrus se benedicendo crucis signo cubitum iuit, sed nocte omnino surgere proposuerat, ad scribendas quasdam necessarias Epistolas, vt mane recedere à loco posset. Euigilans igitur intempesta nocte sibi videbatur ex inopinato, quòd dies adesset, luce deceptus ficitia, de quo in se iratus, quia vt putabat noctem neglexerat non se, vt debuit muniendo, more solito vestimentis induit, per gradus altos versus locum vbi pugillarem habuit, descendit, & locum clausum reperit, de quo maiore ira exardescens, cum murmure per gradus, quos descenderat, versus lectum iterato scandebat emittendo vnicam ex indignatione maledictionem, per verbum satis breue, ac si diceret in nomine Diaboli, & ecce statim in tenebris densissimis Petrus proiectus est in præceps per graduum prædictorum passus adeò grauitè, vt famulus, qui desuper scalam in comodo dormiebat, excitaretur, & exiens, quid hoc esset conspiciere volens, Dominum suum Petrum accenso lumine solum in terra priuatum rationis vsu, iacentem, & collisum per omnia membra, sanguinem plurimum è corpore emittentem reperit. Subdit post aliquod tempus cōfessione Rei vnus compertum, quatuor Maleficos cum vna Malefica sic Petrum gradibus deieciisse. Nota hic lector quàm noxa Crucis consignatio neglecta fuerit Petro.

Mirabile est, quod refert Remigius. Ianæ Blasæ Termopolitanae *lib. 2. cap. 4.* Gener erat nomine Raynerius vnaque ambo in ijsdem ædibus ipsi *Valfracti- rie anno 1589.* habitabant. Huic Raynerio Claudius Gerardus eius popularis familiaria concinnanda pridem locauerat, nec instando tamen adhuc *efficere*

*Alia vin-
dicta.*

efficere potuerat, vt ea sibi aliquando vtēda redderet. Pertæsus igitur tantam cessationem, ad Raynerium tandem ire pergit, vt sciret quando finem tergiuersandi esset facturus, is tum fortē domo aberat, solaque Socrus Blasīa ad focum cum familia sedebat: ab ea igitur pannū suum sibi reddi postulat, quando se tam sæpe bonus ille eius gener esset ludificatus, reperturum esse se, qui industriē æquē, atque ille eam operam nauaret: quā rem illa indignissimē ferens, verbis tamen tunc sibi abstinendum rata, dum re hominem post modum vlciscitur, rogat vti velit in pauculos dies, intra quos sine frustratione id, quod postcebat esse allaturus, eam moram ferre: Interim etiam vnā secum ad focum pauxillulum sedere non dedignaretur, atq; ex pomis, quæ recensibi cocta videbat, sibi quæ vellet haberet, iamque Gerardus id facere non semel recusauerat, causans sibi non esse diutius illic morandi otium, & omnino nullum quem eius cibi offerebat, esse desiderium: ex pomis illis vnum eius volæ manus cum tanto ardore adhæsit, vt alteram ei excutiendo statim ad mouere cogeretur, verum dum id facit vtręque sic conglutinantur, vt in vnum coaluisse viderentur, medij pomi ardore interim increscente, vt res illi parum abesset ab insania. Inclamat igitur quosque obuios, obrestans, vt sui miserescerent; attulerant quisque remedium pro se, quod poterant, hic aquam ad restringendum ardorem, ille instrumenta dirimendis separandisque manibus, sed cum nihil horum quidquam prodesset, & iam palā esset illi id mala aliqua arte confectum esse negotium, ex vicinis accurrens consideratior vnus monuit, vt eo reduceretur, vbi illū id malum primum inuassisset, quod cum factum esset, cepit bona illa Blasīa, ceu ridiculum quid contigisset hominem ludibrio habere, nihilominusque à superiore brachio ad manum vsq; quod intererat tantisper demulcere, dum id pomum illa excideret, quo facto, confectum sedatus est dolor, ceperuntq; ei manus liberē, vt ante facere officium.

*Lib. I. de
Lamijs. ca.
de mali-
cia Dia-
boli.*

Iurisconsultus quidam Germanus hæc sequentia verba scribit. Ioachimino primo Electori Brandeburgico nupta fuit Ioannis Daniæ, Suetiæ, & Noruegiæ Regis filia Elisabeth, cui, vt alimenta se mortuo Regina habere oppidum Spandero ad Sueui, & Haveli flumen confluentem maritus attribuit, in quo oppido ipsa adhuc viuente, Miles quidam per Marchiana iter faciens, cum morbo impeditus detineretur decumbens, tradidit crumenam pecunia refertam hospitæ afferuandam. Post aliquot dies cum conualuisset, repetit crumenam: Mulier auara, cum ægrē tantam pecuniam amitteret, deliberat cum viro, vtrum reddere debeat, ineunt consilium, vt mulier neget depositum: quare cum miles repeteret, illa confidenter negat se quidquam accepisse, simul se mirari impudentiam militis, qui ausit flagitare, quod non dedit seruandum. Miles indignitate rei motus, obijcit vicissim hospitę perfidiam, quare maritus tamquam defensusus suam coniungem

gem extrudit militem domo, is ante fores irritatus scelere hospita, stringit ensem, veluti impetum facturus in virum, & ferit ianuā. Hospes implorat auxilium vicinorum, & queritur suas oppugnari aedes; accurrunt lictores, & militem, q̄ vim publicam fecisset deducunt in carcerem. Post aliquot dies Senatus oppidi aliò mittit narrationem facti, & sententiam præscribi petit, constabat aedes publicè oppugnatas esse, quare fertur sententia, vt miles vltimo supplicio afficiatur, cumq̄ue iam instaret dies iudicij, venit Diabolus in carcerem ad captiuum indicans ei quam sententiam Iudices sint laturi, & pollicetur se hoc periculo eum liberaturum esse, hac conditione, vt se se Diabolo dedat. Miles constanter respondet, se potius moriturum esse, quāuis sit innocens. Cum verò Diabolus verbis multis exaggerasset periculum, nec tamen inflexisset militis animum, tandem pollicetur ei liberationem sine vlla conditione. Cum veneris, inquit, in Iudicium dic te imperitum esse forensium negotiorum, & patrone indigere, ibi astabo cæruleo pileo tectus; & ornato pennis, pete igitur, vt me iubeant causam dicere. Miles, qui hoc sine impietate facturus videbatur, ait, se hoc consilio vsurum: postridiè in Iudicium ducitur, adest etiam orator tectus cæruleo pileo, ibi cum actor peteret, militem propter vim publicam capitali supplicio affici: miles Resp. se imperitum esse forensium negotiorum, petere, vt liceat isti suo aduocato pro se dicere, concedunt Iudices; ibi Diabolus de Iure eruditè disputat, non esse capitali supplicio eum afficiendum, à quo non sit ortum rixæ, & tumultus initium, ait ab hospite militè vi extrusum, & spoliatum esse, iubet quæri saccum, & locum monstrat, ibi cum hospes vehementer negaret, addens etiam diras imprecationes, iniunxit Diabolus; si hoc non fecisti, iura vt te Diabolus abreptum perdat, hanc imprecationē cum inuocatione Diaboli cum aliquoties repetiuisset, ibi Causidicus omissa iam disputatione forensi adoritur hospitem, & comprehensum per fenestras, & per medium forum omnibus perhorrescentibus cum fragore abducit, nec postea vnquam corpus hospitis inuentum est.

Cum tres Combibones in Taberna mero incaluisissent, orto de animæ immortalitate, & pœnis inferni sermone, vnus procacior, id totū pro nugis habere, & commentis sacrificorum, ceteri iocanti applaudebant: Interea aduenit vnus magna statura vir, & vesco corpore, is assidens, qui sunt, ait, hi sermones? quæ risus causa? refert procax ille, & addit; se quidem licitanti haud magno pretio animam venditurū, quin & pecuniam in symbolum collaturum. Tu verò infert aduētor, quanti illam mihi indicas? nec mora conueniunt de pretio: hic animā addicit emptori, emptor soluit; potatur strenuè de præsentē pecunia, deniq; sub noctem: Tempus, ait, Emptor vt ad propria quisq; redeat: sed vos ius dicite, si quis equū capistro ligatū emerit, non ne ius ei est cū capistro equum abducēdi? & cum dicto venditorē trementē

*Cansipra-
tensis lib.
2 cap. 55.
par 3.*

in omnium oculis abripit, & sursum in aerē leuat, secumq; ad Infernum trahit, visurum, quod credere noluerat: Animarum quippe mercator erat iste, cuius figura fuit Rex ille sodomorum dicens; da mihi animas, cetera tolle tibi.

Idem Iuriconsultus. In Silesia, inquit, quidam Nobilis cum inuitasset conuiuas, & hora conuiuij iam instante, & apparatu facto spe frustratus esset, excusantibus se conuiuis, cum non comparerent, prorupit in hæc verba iratus. Veniant igitur omnes Dæmones, si nullus hominum mecum esse potest, his dictis domo egreditur, & in templum, vbi Pastor Ecclesiæ Concionem habebat, ingreditur, & vt irā concoquat, auscultat aliquandiu, dum autem in templo moratur, veniunt equites in aream domus, magni, & nigri, & iubent domus seruum, vt dominum suum aduocet, eiq; significet adesse hospites, seruus consternatus abiit in templum, & indicat hæc Domino suo, qui nescius consilij Pastorem consulit, Pastor abrupens cōcionem, hoc consilium dat, vt tota familia domo exeat, quod cum fieret, & famuli, & ancillæ properarent, fortē oblitī sunt infantem in cunis iacentem, & dormientem secum non auferunt. Dæmones incipiunt commessari, & vociferari, prospicereq; per fenestras, formis Virorum, luporum, felium, & hominum, & monstrare pocula vino repleta, assaturas, & pisces. Hæc vicini, nobilis Pastor, & alij cum viderent. Ah, inquit pater, vbi infans meus? vix cum hoc dixisset, vnus ex Dæmonibus vnīs suis infantem ad fenestram portat, quasi monstraturus parentibus; Nobilis prorsus consternatus, & sollicitus de incolumitate infantis, fidum habens seruum, illum interrogat, quæso dic quid agā? Seruus, Domine, ait, commendabo & committam vitam meam Deo meo, & in nomine Domini ingrediar, & vt infantem auferam auxilio, & beneficio Dei, videbo; bene, ait, Nobilis, Deus tecum sit, & iuuet te, animumq; tibi confirmet. Seruus accepta benedictione à Pastore, & reliquis ingreditur, & ante conclaue, in quo erant Dæmones congregati, procidit in genua, & se Deo commendat, & hoc animo aperit ianuam, & videt Dæmones horribili specie sedentes, stantes, ambulantes, serpentes, & vno impetu currentes ad se, & vociferantes, hui, hui tu, quid tibi hic? Ille sudans, & tamen Diuinitus confirmatus alloquitur Dæmonem, qui infantem gestabat: tu inquit mihi infantem redde: nequaquam resp. iste, iam meus est hic infans, dic Domino tuo, vt veniat, & accipiat infantem: cui seruus, ego fungor iam officio meæ vocationis, in quā me Deus collocauit, & scio quidquid in hoc officio facio, id Deo gratū esse, quare ratione officij mei, & auxilio, nomine, & virtute Iesu Christi aufero abs te infantem, & patri eius restituo, atque ita ipse apprehendit infantem, & brachijs suis amplexus est, Dæmones nihil aliud responderunt, nisi vociferantes hui nebulo, hui nebulo, relinque infantem, relinque, alioqui te discer-

discerpemus, ille nihil curans minas diabolicas abiit incolumis, & incolumem infantem patri Nobili reddidit. Dæmones postea aliquot diebus elapsis, euauerunt, vt in ædes denuo migrare cum tota familia Nobilis potuerit.

Idem sequitur. In Saxonia Virgo opulenta formoso Iuueni, ætenuioris fortunæ matrimonium promissit, hic preuidens quid futurum esset, illam prædiuitem, & sexus ratione mutabilem, fidem vix seruaturam esse puellæ respondit; Illa contra diris se execrari his verbis cœpit; si alteri quam tibi nupsero, tunc me Diabolus in nuptijs illis abripiat. quid sit? Post interuallum aliquod mutat animum, alteri nubit, priore Sponso spreto, qui eam semel, atque iterum promissi, diræque imprecationis admonuit, sed illa posthabitis his omnibus nuptias cum altero sponso, relicto priore, celebrat. Ipso die nuptiali, Cognatis, Amicis, & conuiuiis hilaribus, Sponsa, vigilante conscientia redditur tristior solito. Tandem Diaboli duo sub specie duorum equitum in ædes nuptiales adueniunt, excipiuntur, adducuntur mensæ, hisq; remotis choreæ subsequuntur, vniq; ex his, sponsa honoris causa tamquam peregrino adiungitur, cum qua bis saltauit, & tandē eam è conspectu parentum, & amicorum summo cum gemitu, & lamentatione per ostium in altum sustulit: Altero die parentes, & amici mæsti sponsam quærunt, vt delapsam forte sepelirent, sed ecce iidem socij occurrunt, vestes, & aurum referentes, ad dictis his verbis: non in has res, sed in sponsam à Deo nobis fuit potestas concessa: Sic illa corpore, & anima tradita Diabolo, quæ promissionem nuptiarum violauit, & impræcationem addictam contempsit.

Petrus Bizarus hæc sequentia refert. In Sueuia Bauaris, & Francobus finitima, fuit quidam Nobilis valde diues, & opulentus nomine Richbergerus, cuius annui redditus supra triginta millia aureorum extendebantur: hic tametsi in reliquis vitæ actionibus non vulgari laude dignus censeretur, ineffabili tamen cupiditate laborabat, eaq; factum est, vt quotidie opes, per fas, & nefas accumulare, omniaq; ad se rapere studeret. Cum itaque prospiceret annonæ caritatem, quæ proximo anno in ea Regione subsequuta est, sua horrea tritico, & frugibus impleuit, magnoq; pretio ea diuendere cœpit, adeo vt indigenæ compulsi ab eo victum emere, ob inexhaustam eius auaritiam, vel fame prorsus perirent, vel si ali, & sustentari vellent, ad magnam egestatem, atque inopiam redigerentur, tam carè illis granum, & reliqua eius generis diuendebat. Ad hunc præter alios innumeros, venit quidam pauper, liberis onustus cum sex taleris, eumque rogauit, vt pecuniam acciperet, & quandam tritici mensuram sibi daret, seq; reliquam partem pecuniæ, quam illi deberet, breui bona fide persoluturum: at ipse hunc superbo vultu, & iracundis oculis intuitus à se protinus abire iussit, & quod reliquum erat pecuniæ se-

cui

cum adferret, si frumentum veller, atque ita miser, ac mestus diras, imprecantis illinc recessit. Paucis post diebus, cum is quendam ex famulis in horreum misisset, ut illud de more inspiceret, ab ipso in redditu accepit, tres nigros boues intus esse, qui granum deuorarent, qui autem hoc retulit proximo die, lecto decumbens, haud multo post è vita migravit. Idem quoque accidit cuidam generoso, quem illic herus miserat, ut videret an ita res se haberet, sicut prior narrauerat: is enim, & boues, & equos inspexerat, cum igitur de hac re certior fieri veller, ipsemet in eum locum proficisci statuit, iuitque ad portam horrei, & ibi per quasdam rimulas vidit totum horreum plenum varijs, atque innumeris armentis, quæ omnes fruges consumebant, hoc spectaculo ita perterritus est, ut statim furiosus, atque insanus euaserit, multa que dementer fecerit, donec tandem catenis astringeretur. Hic horribilis casus, magnam sanè admirationem attulit, cum in ea provincia, tum præcipuè in Aula Cæsariana, quæ illum antea prudentissimum cognouerat.

*Gregor.
Turonen.
libr. I. de
glo. mart.
cap. 87.*

Epachius Presbyter, dum temerè, quæ indignus erat agere præsumpisset, Diuino iudicio solo proiectus occubuit. Hic enim dum Dominici Natalis vigilias celebrare Ecclesiam petisset, per singula horarum momenta, egrediebatur templo Dei, & in domo sua pocula lasciua, spumantibus pateris hauriebat, ita ut affirmarent multi, eum post galli cantum in ipsa nocte vidisse bibentem. Sed cum esset ex genere Senatorio, & nullus in Vico illo Ricomagensi iuxta seculi dignitatem haberetur nobilior, celebrare missarum solemnia expetitur, nec dubitabat miser vino inadefactus appetere, quod ieiunus quisque non sine metu potest terrente conscientia explicare. Verum ubi explicatis verbis sacris, confractione Dominici corporis sacramento, & ipse sumpsit, & alijs distribuit ad edendum, mox equini hionitus ad modum uocem emittens, ad terram ruit, ac spumas cum ipsa misterij sacri particula, quam dentibus comminuerè non valuit, ab ore proiciens, inter manus suorum ab Ecclesia deportatur, nec caruit ultra hac Epilepsiæ infirmitate, sed per singulos lunares cursus incrementis, decrementisque hæc semper pertulit, quia ab haustu nimio vini minimè infelix abstinuit.

*Surius 8.
Novemb.
in uita S.
Gothfredi
lib. 3. c.
12.
Redembat
chini de
bello lino-
nico, pag.
27.*

Paucis ab hinc annis, postquam Torpatenses in Lutheranam doctrinam concesserant, feria sexta solemne Paschæ festum proximè præcæte, finita Lutherani Ecclesiæ Concione, Ciuibus è templo B. Mariæ Virgini sacro reuertentibus, quidam alium Concium, & familiarem inuitat ad prandium, rogat unam domum comitetur, habere se egregium paratum Petasoneum Væstphalicum, alter parum abhorrens respondit, sibi esse gallum opipare elixum, quem cupit in Symbolum afferre. Dum ad mentiam accumbitur, alter os quoddam galli edere uolens, imprudens penè ipsum deglutit, quod cum neque

transmit-

transmittere, neque eximere valeret, eo ipso die suffocatur. Alter post-
 tridie Paschæ malo spiritu corripitur, & non multo post rabie, ac fu-
 rore exagitatus, animam vnâ cum dæmone exhalat.

Petrus Cluniacensis hoc commemorat exemplum ad correctionē *Lib. 2. mi-
 raculorū
 cap. 1.*
 hereticorum. Quidam Comes Matiscenensis, cum solemnī die Ma-
 tiscene in palatio proprio resedisset, eumq; multitudo tam militum,
 quàm diuersi ordinis circumstaret, repente ignotus homo equo insi-
 dens, per palatij ostium ingressus, omnibus conspicientibus, & admi-
 rantibus vsque ad ipsum equitando peruenit, cumq; ei astitit, se eū
 alloqui velle dixit, & ideo vt surgeret, ac se sequeretur, non tam mo-
 nuīt, quàm imperauit; Ille inuincibili potentia constrictus, nec iam re-
 sistere valens surrexit, atque vsque ad ostium domus processit, vbi
 equum paratum inueniens, eumq; ab eo conscendere iussus, con-
 scendit, cuius stantis habenas ille arripiens, statim cum velocissimo
 cursu per aera ferri cunctis conspicientibus cœpit. Cumq; immen-
 so eius clamore, ac miserabili eiulatu tota Ciuitas commota ad tam
 inuisum spectaculum concurrisset, tandiu eum per aera currentem at
 toniti conspexerunt, quandiu naturali oculorum acie eum subsequi
 potuerunt: qui cum eum diu, succurrite Ciues, succurrite, vociferan-
 tem audirent, nec iuuare valerent, subtractus tandem visibus homi-
 num, æternus quemadmodum meruerat est factus Dæmoniorum so-
 cius. Sic iste Ecclesiarum direptiones, & sacrilegia sua luit in hac, &
 in sequenti vita.

Scribitur in antiquissima Santi Carilephi vita; quòd mulier quædā *Surius 10.
 3. mensis
 Iulij.*
 Gunda nomine, quam clandestinus supplantator illexerat spiritui
 sancto volens illudere, virili sumpta veste B. Carilephi Monasterium
 ingredi conata est, vt probaret, verum nē esset illius vaticiniū, quod
 prædixerat sexui femineo, nunquam datum iri copiam in illud intrā-
 di, sed iusto Dei iudicio, priusquam vel aspiceret Cœnobij clausos adi-
 tus, arrepta à Diabolo retrorsum ruit, ideoq; scdē ab illo vexata,

est, vt dicere me pudeat: caput enim illi adegit inter femo-
 ra, sicq; factum est, vt quæ sacratis luminibus

falsa oscula imprimere tentauerat, im-

mundas sui corporis partes,

osculari cogere-

tur,

sexumq; ipsa suum, quem virili habitu tegere voluerat,

cunctis cernere volentibus palam proderet, ea-

res effecit, vt deinceps eò se conferre

mulieres ausæ non

sint.

Quas nam leges habeant Malefici in inferendis, curandisque morbis. Cap. X.

Doctrina.

Icuti ad malum quodcunque semper patet uia inter Maleficos, sic ad beneficium, ac salutem plurimas habet difficultates, & impedimenta: Idcirco Sagis ad inferendum morbum, & mortem omnia sunt prona ad id, omnia opportuna, venenum multiplex, imprecatio, incantamenta, fascinationes, his omnibus præsto est Diabolus, qui consentientibus maleficis semper prouinciam sumit nocendi, & hoc facit, vt apud eos gratiam aliquam promereatur, dum eius, quam tantopere concupiuerunt ultionis, compotes facit, & ipse ea præstat, quæ omnes omnium hominum vires vincere, ac superare videntur, à fortilegis denique omnem noxæ suspicionem auertat, atq; amoueat, dum ea infert illis absentibus, ac ne digito quidem adiuuantibus: vbi autem agitur, vt aut restituatur valetudo, aut vita conseruetur, tunc nunquam defunt, quæ contra capiantur causæ.

Exempla.

*In agro si
mensi non.
Nouemb.
1565.*

Rosa Girardina pro comperto recensuit, non posse morbum tolli ab alio, quàm ab eo, qui illius causam dedisset, nec cuiquam licere, vt in messem alterius falcem suam immitteret, vt vtantur regula illa, quæ docet, quòd eius est soluere, cuius est ligare, & ita ab eadē manu & metuenda iniuria est, & expectandum beneficium.

*Charme-
sij. 6. Cal.
Decembr.
1584.*

Dominica Eurea, dicebat, non posse restitui sanitatem ei, cui semel est adempta, quin idem morbus sæpe etiam grauior in alium transferatur, atque ab ipsa veluti permutatione semper maius nascatur compendium. Item medendi vires à Dæmone acceptas statim euanescere, vbi Sacerdos, aut medicus agro sanitatis causa manus admouerūt.

*Haracur-
riæ 4. Id.
Nouemb.
1586.*

Alexia Drigea dicebat, nunquam esse integrum atque absolutum sanationis beneficium, sed morbi semper aliquid herere, ac superesse.

*Ardemō-
sij 3. non.
Decembr.
1584.*

Catharina Balandrea consuevit dicere, frustra aut sedationem, aut leuationem ægritudinis expectari ab ijs, qui sunt in fortilegij reatu, desisse enim esse in Dæmonis manu, per quem hæc possunt omnia.

*Serræ.
1587.*

Huic cōsentiens est, quòd dixit Nicolaus Morelius, is cum iam vinctus rogaretur, vt medicinam faceret puero Ioannis Chematij, quem non negabat à se in eum, quo tunc laborabat, morbum esse injectum;

respon-

respondit, eius rei nullam amplius ei esse sibi relictam facultatem, quando ea, quæ se ipse induerat criminis confessione Dæmonem penitus à se ablegauerat, & omnino carceris locum, quominus id fiat sua sanctitate aduersari; neque enim cum ipse scelus sit vindex, fortilegijs, quæ ad eam sanationem adhiberi oportebat, conuenire posse.

Cattina Gilotia, rogata quid causæ esset, quòd Canassia Godefreda non cõualuisset ex eo morbo, quo illam ipsa per veneficium ante debilitauerat, cum tamen ei poma, pruna, aliaque id generis esculenta, quæ recuperandæ valetudini alijs administrare solebat, nõ semel sua manu præbuisset. Resp. id factum, quòd nullæ ante à Godefreda illa ad id adhibita essent pieces.

Balial Basolus, & Coleta piscatrix nouum aliud impedimenti generis commemorant, scilicet, quòd se inscijs atq; inconsultis, qui eiusmodi valetudine tentabatur, vota Diuorum alicui nuncupasset, ac persoluisset, hoc enim cõtemptu præuentos nihil amplius afferre posse, quod conferat ad laborantium salutem, verum id absque suspitione, non est affectati quæstus, aut gratiæ, quarum maximè rerum sunt cupidi, & amantes, cum sint vt plurimum mendici, vitamque elemosinis tollerent.

Nicoleæ Moreliæ, pater, fortilegijs reus causam in vinculis dicebat, ex illius fortè verbis in eius criminis suspicionem adducta est, & filia, quam ob id apparitor, qui tum præsens erat, iudici suadebat, vt cõprehendi iuberet. De hoc dæmon Moreliam tum adhuc liberam monet, atque vt id damno aliquo in apparitorem vindicaret, hortatur, se eius rei prouinciam suscepturum libenter esse, si mandaret. Nec mora, vt assensa est, aduolat is ad apparitoris ædes, ac ibi nactus eius vxorem, infanti ante focum mammas præbentem, eas puluere aded virulento ceu transiens suffudit, vt inde exucca, exersque lactis prorsus fieret: cuius rei causam faciliè suspicatus apparitor, Moreliam iam tum custodiæ traditam adit, ac placatam libo, rogat, vt si quid ad hanc rem opis afferre posset, id non grauati faceret, vicissim curaturum se, ne quid illi ad tolerandam vitam deesset tantisper dum maneret in vinculis, ac deinde foras se eiecit, expectans, quid nam illa super ea re consilij caperet. Succedit confestim Dæmon, multaq; cum illa iurgatus propter colatos cum apparitore sermones, tandem exorati se finit, eiusque vxori denuo vbera lacte, vel si vellet etiam ad tedium distraherentur, quod & non multo post clam illato in ea, puluere albo præstitit.

Catharina Ocrearia aliquando sua fide ampliata, ac denuo tum ex nouis suspicionibus, tum ex Serenissimi Principis Lotharingiæ, qui de toto negotio cominonitus fuerat, disertissimoque mandato ad vincula reuocata, cum uni ex testibus, quibus committebatur brachium, quod illi, antequam in carcerem reuocaretur, mala sua arte

*Nuecuria
6. nonas
Maij 1591*

*Dombasoli ad Sani
colaum
prid. non.
Martij.
1587.*

*Serre. 14.
Cal. Febr.
1587.*

*Nancei.
1584.*

perculisse, ac debilitasse ferebatur, manu violentius cœu irata comprehendisset, euenit, magna omnium, qui tum aderant, admiratione, vt id momento sanitati restitueretur, quodque captum, ac sine vllō officio plures ante menses fuerat, id statim vegerum, ac ad pristinas, solitasque omnes functiones promptum, atque habile efficeretur.

Malefici in curandis infirmitatibus admiscunt aliquid Religionis. Cap. XI.

Doctrina.

Callidissime peruerforum dogmatum Magister Sathanas vires Religionis ad fortilegium in specie adhibet, & hoc facit, tum vt homines, quorum mentes scit ad eius cultum esse procliuiore in superstitionis errorem facilius inducat, tum vt prodigiosarum sanationum, quæ eius opera fiunt, suspensionem aliò à suis transferat, ne si eorum beneficio morbus leuatus videretur, idem & veneficio ante illatus existimaretur, vt patebit inferius. Silentia igitur, dimensiones, vigilias, murmura, figuras, ignes in expiandis scilicet religionibus interponunt, & quod peius est, in sanctos aliquos eam noxam reijciunt, qui fortè, aiunt, violatum suum numen ira vendicandum censent. Quòd verò intolerabilius est, admixtas sæpe precibus habent sordes, illuuias, excrementa, aliaque multa, quibus nihil fingi potest ab ea puritate alienius, quàm in Diuino cultu, ac cæremonijs adhiberi par est, cuius generis erunt sequentia.

Exempla.

FVit Nanceij intra annos quindecim, vel circa Venefica mulier, Thenota nomine; Ea cum aliquando rogaretur laboranti morbo vicina cuidam medicinam facere (nam ea causa vulgo adiri solebat) à Diuo Fiacro morbum illum esse dixit, cui ob id vouenda esset cum donatijs profectio, quam ipsa, si ita iuberent, libenter susciperet. Conducta est mercede, vt hanc nauaret operam. Agram transuerso decussatim lino cerato primum dimensa est, tum lino in certum numerum complicauit, atque in sinum quasi fouendum impulsit. Deinde, & noctem, quæ proximè est insequuta, totam ad ædium, in quibus decumbebat agra, fores

fore excubavit, ac primo diluculo se in viam dedit cum perpetuo silentio: cumque ad Diui Eiacri fanum peruenisset, id ingressa, linum succendit, eiusque scintillantibus ceris figuras ad aræ maioris gradus in crucem duxit, ac tandem se foras eiciens, ipsum fanum ter circumdedit, lino illo interim flammæ edente crepitantes, & ceruleas. Ijs omnibus sic peractis se in urbem recepit.

Rusticus quidam Vogesius, cui fuit nomen Desiderius Financius. *Sædeodati prid. id. Iu. li. 1581.* Is Valentinum Valerium municipem suum, cum quo inimicitias pridem gerebat, impensius vlcisci cupiebat, nec adhuc tamen explendi animi vlla tuta fatis, ac opportuna sese obtulerat occasio. Commodū igitur illi viam per sola loca habenti occurrit obscuro loco vmbre instat, ac apprehensum de equo tanta vi deturbat, vt altero crure profusus debilitaretur. Sed aliquanto post miserum hominem, vt quem fatis diuturno mulctatum infortunio videret, ad eum ceu aliud agens accedit. Rogat vnde id illi accidisset mali, causam prolixè edocetur, quam ipse multo melius sciebat, tandem remedium pollicetur, & certum, & præsens, si dicto audiens esse vellet. Nihil in ea causa se facturum recipit rusticus, auidèq; expectat quid se illi præstare velit: præcipit igitur, vt è nouem stabulis diuersis finum equinum precario conquiretur, quantum fatis esset ad implendum saccum, quo tum crus cum labefactaretur erat indutum, eumq; sic confertum pro donario appenderet D. Benedicto, cuius celebre esset fanum in Berquel oppido Germaniæ, sic enim futurum, vt eius anathematis arcana vi, ac potestate illi membrum recrearetur, ac conualesceret. Ecce quomodo Sortilegis mos est curationibus suis istiusmodi Religionum expiationes prætexere, cum nulla tamen religione tangantur, ac potius eam omnem despectui, ludibrioq; habeant.

Metus incussus Maleficis, imò & verbera, sunt optimum remedium ad auferendas infirmitates, quas intulerunt. Cap. XII.

Doctrina.

N confessio ferè est omnibus, quæ de hoc interrogantur Sagis: quo plus metuuntur, eò audentius nocere, ac minis, & injecto de carcere metu apud se multū profici, vt suas fascinationes repercutiant. Quare multa scitu digna notanda sunt. Primum, tēpora ipsa, sua sanctitate, ac religione nocendi, vel voluntatē, vel facultatē Sortilegis nō adimere;

nisi Deus hoc sua singulari bonitate prohibeat, & auertat, vt exemplo illius, quæ aspergillo lustrali eam inter sacra lethaliter conspergit, quam iniuriæ noxiam alibi opportunius reperite non potuerat, & sæpius videntur disiecta, ac prostrata in delubris Diuorum signa fulmine, q̃ Dæmon aliquis vibrasse, ac contorsisse crederetur. Nam nulli amanti magis Dæmones sua flagitia facere, q̃ vbi fuco aliquo beneuola ominatione solent prætexere. Nec minus nouum est, vt aiunt Gelius *a* & Plinius, *b* reperiri, qui bene ominando, atque impensius laudando, arbores, sata, ipsosq; adeo homines effascinent, ac perdāt.

a lib. 9. c.

4.

b lib. 7. c.

1.

Secundum, nunquā esse solidam gratiam, aut plenum, integrumq; beneficium, quod conferunt Dæmones, (si beneficiū rectè dici potest) sed statim, vel æquata, vel etiam grauiore aliqua iniuria, atq; incōmodo luendum est ei, qui imperauit. Vix enim morbum vllum à quoquā depellunt, quem in alium non illico transferant, & vnus salutem alterius interitu ferè semper paciscuntur, prout refert Greg. Turon. *c* factum aliquando à quibusdam Veneficis parisiensibus, quæ Mummo- lum Præfectum, quem in morbum lethalem mala sua arte coniecerant, ad valetudinem reducere aliter non potuerunt, quam prius eius consensu interfecto vix bimō infante, quem Chilperius pater vnus cum in spem Regni alebat: quam versuram sæpe etiam iniquo fenore fecisse priscos illos mortales Dæmonū erroribus imbutos passim eius temporis loquuntur annales: Nam cum terra medio foro ingenti hiatu Romæ descidisset, responsum est non aliter eius labein coituram, quàm si primæ spei adolescens aliquis sese in eum hiatum deiecisset. In quo est facilè videre, quantum inter paternam Dei benignitatem, & tyrannicam Diaboli crudelitatem, & sæuitiam intersit; quia Deus per aduersa hominem ad Cælum vocat; Diabolus verò per prospera (si verè vnquam quemquam prosperare potest) ad æternum interitum conuertit, & trahit.

d Reg. 4.

c. 4. vers.

34.

e Act. 20

c. vers. 10

f Reg. 3.

c. 17. vers.

21.

Tertium, quòd per summam indignitatem, ac contumeliam, modum, quem Elisæus, *d* & D. Paulus, *e* & Elias, *f* sanctiq; patres multi in reuocandis ad vitam hominibus tenuerunt, ipsæ Sagæ in sanandis assimulant, & imitantur, dum sic deductis, passisque artubus in nouissima valetudine conflictatos toto corpore incumbunt.

Quartum, nihil ad curationem conferre, quæ Sortilegi exterius adhibent morbis à se incussis remedia, vt cum herbas, vnguenta, balnea, & huiusmodi adhibent, sed ea prætexi quasi in tegumenta sortilegijs, quæ veriti legum seueritatem palam esse metuunt.

Quintum, sic esse dæmoni tenaces manus, vt non facilè sibi sinat, quod semel comprehenderit; ergo si quando suorum rogatu morbum immisit, is vel cum alio etiam grauiore commutandus venit, vt dictum est, vel in illud tempus curationem, sedationemve eius reiici oportet, quod frustra quisquam ante capere suis apud eum,

precibus studeat, sic semper reliqui esse oportet aliquid, quod is lucro deputare possit.

Exempla.

Claudius Morelius aiebat, se nulla re magis adactum, ut leuaret quas semel intulerat iniurias, quam cum de comprehensione, verberibus, ac vi aliqua terror offerrebat, & ad hoc refert Remigius sequentia his verbis. Vir quidam Serenissimi Ducis Lotharingæ Consiliarius, cum de ea re forte vnà sermonem haberemus, narrauit mihi, & serio quidem, cum aliquando renunciatum illi esset filioli suū in subitum incidisse morbum, atq; ut is ab Anu quadam per beneficium allatus existimaretur, de tota re primum nutricem esse percunctatum, nam tum forte ab ea gestabatur filiulus, cum illum morbus inuaserat, tum accuratè perpendisse, atq; æstimasse qualis is morbus esset, ex eorumne genere, nec ne, quibus via peruulgata naturæ consuevit ea ætas esse obnoxia; ac cum haud dubiè comperisset, non nisi mala arte, ac per fascinum illi confici potuisse, secum tandem singula reputans eò coniectura peruenit, ut nihil iam putaret sibi esse reliqui, quominus hanc filiolo ortam à bona illa Anu iniuriam crederet. Iubet igitur illam accersiri, atque admissam solam in ædes interiores primum blandè appellauit, ut si quid opishuic malo conferre posset, libenter faceret, neque ingrato locaturam beneficium. Accum illam multa causari vidisset, quo suspicionem beneficii à se remoueret, tum de facienda medicina preces obstinatiùs reijcere, arrepto fuisse, quem ad id parauerat, sic illi humeros, latusque perfricuit, ut paratam sediceret, quæ imperaret facere. Postulat modo paululum temporis apponi sibi dum curat, quæ ad eam rem essent necessaria. Nec mora, dato illi quod postulabat spatio, & facta copia quæ veilet, ægro impartendi, non multo post admotis quibusdam, in speciem scilicet, ac ad tegendam artem potius, quam quòd ijs ita opus esset, illum priusina valetudini restituit.

Serræ. 5.
non. Decē
br. 1586.
Lib. 3. c. 3.

Simile est sequens, eiusdem authoris his verbis. Necessarius meus Antonius Blyestem in Dommartinensi ditione quæstor ararius idem filiolo cuidam suo euenisse olim mihi narrauit. Cum is, ait, ut pueris mos est, in æde sacra à matre ludens longius euagaretur, præteriens vetula quædam illi manu quasi blâdiens caput demulsit, ac benè prezata, ceu aliò properans, foras exiuit.

Tum puer illico caput demittens, ac iam ægrè se sustinens, voce lamentabili morbum faciliè indicauit. Eo igitur domum relato, ac morbo in horas ingrauescente, haud dubiè eius causam reicere omnes, qui rem uti gesta erat, audiebant, in vetulam illam multorum vene-

ficiorum iam suspectam, ergo per vim à vicinis quibusdam ea deducta, ut illatum morbum tolleretur, statim, ut fuit coram cœpit iisdem modis, quibus ille confectari, ac primum toto ore esse liuida, tum spiritus agere, cum tanto aspicientium horrore, ut in rabiem iam itura videretur, successit nox, quam in eodem lecto cum puero ducere voluit, nonnunquam illi passis incumbens brachijs, ac os ori componens quasi quæ fouendo, atque aspirando labentem eius vitam recreare conaretur. Matronarum etiam quæ aduigilabant, sermonibus diuulgatum est bombum qualis Oestri feruente ætate esse solet, tantisper circa puerum auditum, dum desijt videri euangelici textus fragmentum, quod amuleti instar eius fortè pileo insutum hærebat, dubium reuellerit Saga, an eius Dæmon; certè, qui pridie conceptam præcordijs mortem continere putabatur puer, primo diluculo valens, saluusque euasit; sed nec id bonæ illi nihil fuit, nam ipsa sibi beneficium, ut aliquatenus fœneraret, non longè abiit, quin maximam pecoris partem, quod in illis ædibus stabulabat malè perderet.

Domarti-
ni mense
Decēbri
1587.

Nicolaea Stephana Sanpauliana mercede accersita, ut Domartinense castrum pestilentia, qua tum affectum credebatur repurgaret (nam ei rei operas suas locare consueuerat) id quidem officium non indiligenter exequuta est, sed cum iusti dies excessissent, post quos contagionis metus cessare solet, ac ei numerata mercede facta esset abeundi copia, dolens quòd opinione citius murandam sibi videret, non alioqui tenuis, ac illiberalis victus consuetudinem, putauit aliqua ratione eius abitionis tempus sibi esse trahendum, simul & Castellani vxorem malo aliquo impertiendam, quòd in se ablegada præceps esset, ac diligens. Ergo abiecta omni cunctatione placuit illam morbo aliquo distinere, in quo subleuando denuo rogaretur operam, studiumque suum impendere. Nec mora ei astas ad fores cubiculi; en inquit, hera Strophij tui plicaturæ disturbatæ sunt; sine illas, ut paululum reconcinnem, adductaque per speciem officij ad collum manu solertissime excussit in eius dorsum pulueris venenati, quem digitis tegebatur, micæ aliquot, quo facto, tanto fuit illico membrorum omnium horrore correpta, quanto solent maximo, quos febris primum occupauit: Nec adeò multo post tantis præterea pedum doloribus differri cœpit, ut ijs fœde auersis, ad talos digiti statim distorquerentur; quare omni à domesticis perspecta, & intellecta, comprehensam, assertuatam, ac denique verberum iniecto metu exterritam, non prius dimissuros se sunt minati, quam fascinatione sublata heram in pristinum valetudinis statum restituisset, nã & hoc veneficii suspicionem augebat, quòd ab ea aliquando audierant, se quidquid huius sciret, quo sic ad prohibendam, auertendamque pestem vteretur, acceptum referre cuidam Matthæo Amantio, non pridem ob sortilegiij crimen capitis

capitis damnato, à quo etiam in tirocinij pretium stuprum passa, atque ex eo grauida facta fuerat.

Primum igitur magnis clamoribus testari insignem sibi fieri iniuriam, cui pro beneficio tanta calunnia reponeretur, ac de suspendio minas etiam iactare: sed cum nihilominus illos in sententia obstinate manere videret, ac nihil iam à se ea via profici, consilium orationemque mutans, cœpit rogare, vt quando ea sibi medendi necessitas imponebatur sustinerent dum ad memoriam reuocaret, si quod olim simili morbo remedium audisset prædicari.

Ac non multo post reuersa dixit, reperisse se, in quo iam exploratæ salutis spem ponere, ac desigere possent: nosce enim se herbas quæ in balneis affusæ eis dolori medicamentum præstantissimum essent allaturæ, orare modo, ne ægrè illis esset, si quæ mora valetudini intercederet, neque enim eiusmodi morbum esse, qui ita sit ad sanandum facilis.

Inter hæcis, quem tum secum habebat filius, cum videret matrem ita accipi, sibi idem timens, qui sciret se conscium, nocte intempesta è murorum pinnis per funem se demissit, sed postridiè è fuga retractus, victus, ac cur sic clam se foras eiecisset iussus fateri, rem omnem, vti hic narratur, explicuit. Hoc addens se toti ei fuisse caput, qui matrem ad illam impulisset, dum causam quærit, qua paratæ abitioni moram aliquam produceret, præterea nihil ad salutem conferre illa omnia fomenta, quæ ea sic accuratè agræ adhibebat, sed ijs ita fucum fieri oportere, vt videatur per conuenientia naturæ remedia processisse curatio.

Nam iam tum ab intentatis illi verberibus latenter antidotum eam admouisse, sed illo vinci, ac contrahi non posse, qui ab initio fuerat morbo impositus temporis modus: expectarent igitur dum is, hebdomadæ dies, eaque hora bis recurrisset, quæ præbitum esset venenum, certo enim tum agram conualituram, saltè ab omni doloris sensu iri liberatum, sola membrorum reliqua lassitudine, in quo datam expectationem neutiquam fefellit, nam in illo ipso, quem præstituerat temporis articulo morbus est sedatus.

Verum sequenti nocte recruduit etiam acerbior, nam Veneficam, vt postea est compertum, adhibiti remedij prænituerat, quòd videret paratam inde rationem ad se maleficij coarguendam, ac etiam indubitato testimonio obruendam, nam nisi ab ea venefica, quæ morbum fecit, tolli, aut sedari vix posse certum est, vt supra docui in eorum legibus, ob idque ab illa repetitum iteratumque fuerat venenum.

Cū igitur postridiè filio prædictionis mendaciū obiectaretur, multa malitiosè iussitans, hoc tantum dicere voluit, matrem, vt verberibus, quàm possent indignissimè acciperent, hoc enim vti aduertebat

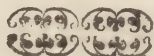
unicum

unicum superesse contra eius tragiuerfationem remedium. Arreptâ igitur, denuo duo Validissimi Rustici, non prius cessarunt vitium maleolis contundere, pedibus obterere, pulsare, agitare, ac denique in obiectum ignem detrudere, quàm fidem suam astrixisset, se agrâ eo ipso die imò hora perfanaturam, quod & præstitit, postquam pomum illi comedendum præbuisset, quod ante candidulo puluere videntibus nonnullis medicauerat sic tandem facta abeundi copia, vti de hoc illi ante data fides fuerat, in hictores, eam ad castrî portam præstolantes incidit; à quibus ex Iudicis, qui in eius vitam, moresq; inquisuerat, decreto comprehensa, ac in uincula coniecta, de tota re, sicuti hic habetur haud cunctanter confessa est, ac tandem igni vnâ cum filio est donata.

*Cassini
mense Iu
lio. 1586.*

Stephanum Noachum Madrensem perpetui triennij morbus vsq; adeo exercuerat, vt res illi parum abesset ab infania. Ergo desperatus ab omnibus periclitatisq; in cassum, quæ solers medicorum cura suggerere solet, remedijs tandem ad ariolos animum conuertit. Erat tunc temporis Cranuillei quidam præ cæteris eius artis fama clarus, ad illum præsentem præsens rem omnem defert, edocetur hoc ipsi malum ab ea muliere confectum fuisse, quam domum reuersus vnâ cum vxore colloquentem esset reperturus. Compararet igitur è lento aliquo sarmento vinculum, quod eius collo statim, ac coram esset, iniiceret, minareturq; ferocius, se illi animam mox esse interclusurum, ni labefactatam valetudinem iamiam restitueret. Ingressus domum, vetulam offendit vxori ad focum assidentem, huic nomen erat Parisete Nouauillanæ, eam vti monitus erat, re, verbisq; quantum potest perterre facit. Illico eius genibus illa aduoluitur, veniam petit, ac factam tectam ab omni morbo valetudinem certo promittit, modo in ijs, quæ præscriberet obsequi vellet, ea verò esse, quam primum ne grauaretur pirum, quod erat illi datura comedere, quod enim silicis instar durum primo contactu videri possit, id non ita esse, manu enim attrectatum, proinde emoliturum iri, ac si bene coctum conditumq; esset, tum, vt se statim lecto componeret, futurum enim, vt illico morbus ingrauesceret penè ad Interitum, accerferet ob id è vicinia lectas Matronas duas, quæ illi ea nocte vigiliam suam traderent, harum pessima præsentia se defendere parabat, si quid obijceretur mala arte factum, quo adeo grauis, diuturnusq; morbus tam facile, ac cibo abscessisset, neque enim huius, quod ad id ornabat quidquam palam facere decreuerat. conditionem nullam reiecturû se declarat Noachus, modo ex tam incommoda valetudine euaderet. Acceptum tamen pirum, primum negat morsu diuidi posse, vt quod planè esset ferreum, sed dum hæc loquitur, ac paululum interim illud contrectat, sensit, non sine admiratione in lanæ molitiem propè abijsse. Eo igitur deuorato (nam erat gustu insuauissimum) statim illi stomachus tanto ardore

dore conflagrare cœpit, quanto vix maiorem candentes carbones excitare potuissent; ergo in lecto properè collocatur, agenti animam haud ita dissimilis, adhibet trepida vxor, quæ secum ea nocte illum obseruarent, Matronas duas, quibus se terriam bona illa ultro adjicit, vultu adeò ad mœstitiâ composito, vt præ illa fictè videri potuissent vxoris illius lachrymæ. Iam non indiligens vigilia ad mediam usq; noctem processerat, cum Venefica clam espertas comites letheo suo puluere, ceu Mercurius aliquis, arctissimo somno complectitur, ac interea sublatum ægrum humeris transfert in proximam aream, ibique oblato immani vrso imponit. Tum repetitis spatijs sæpius vehit, ac reuehit ipsa quasi onere iniquiore opprimeretur non cessante ingemiscere belua, ea verò vox erat dolentis Dæmonis, quòd præter ingenium tali valetudinis beneficio operam suam accommodare cogeretur, sed eius tarditatem illa increpans magis, magisque, vt viam pergeret istis vrgebat verbis. Agedum ignaua, atque odiosa belua, nunc factis digna recipistis, quæ me primum ad hunc mulcendû, vel inuitam impulisti; hæc à se audita trepidus sessor post magna fiducia testatus est. Inter hæc, experrectæ, quæ ad cubile pernoctabant mulieres, id vacuum noctæ, totam festinanter inuestigant, ac perscrutantur domum sicubi desideratum hominem reperiant, ac tandem solum cum sola Venefica in area offendunt, rogant ecque se inscijs, ita nudo, ac incomitato secedendi causa fuerit. an non aduertitis huc ea gratia à me pertractum, vt oleram faceret? sed nullis cum ea commutatis verbis hoc solum satagerûnt, vt hominem tollerent, ac quàm citissimè in lectum reponerent. Verum dum id molliuntur vix omnes simul magno nixu reportando præstant, quod illa sola nulla difficultate asportando perfecerat. Porro cum ea lex pacti præcipua fuisset, vt Noachus supradictis omnibus defunctus morbo penitus subleuaretur, & adhuc tamen doloris nonnihil superesset, causata est Venefica importunum mulierum aduentum, quo impedita fuerat, vt benè incepta ad exitum perduceret, sed ad summum ferendâ esse octodierum moram, post quos sine vlla frustratione integra futura esset illi valetudo, quod & euenit. In his atque alijs multis manifeste deprehensa, tandem est in carcerem inclusa, cuius tamen ruptis vinculis custodia in curia euasit, & abiit.

Post

Post multas impietates à Maleficis patratas, Dæmon tandem conatur eos ad interitum per ipsorummet manus inducere. Cap. XIII.

Doctrina.

Omnes quotquot fuerunt Dæmoni addicti, & in eius potestate illaqueati, fatentur adeo sibi esse apud eum inclementem, atque iniustam seruitutem, ut sepe in animum inducat, eos sibi manibus proprijs vitam exhaurire, siue per vulnus, siue per suspendium, siue per precipitium, siue per submersionem, ut tam insuave Dæmonis iugum excutiant, Et tam subita, ac repentina mors eius facinoris molitionem consequitur, ut nullum satis promptum ab occurrentibus impedimentum contra afferri possit, adeo Dæmon rem urget, & properat omnem, quem in hoc adniti certum est, ut postquam ætatem ferè omnem per tot impietates, ac scelera traduxerunt Sortilegi, quantulum illius superest, id per vim sibi sua manu præcitant, ac sceleratissimam vitam tandem interitu sempiterno abrumpan, sic, ut quos viuos flagitijs, eos defunctos supplicijs Dæmon indefinenter exerceat. Verum misericordis illis non est tamen idem perpetuo, qui modo dictus est vitæ exitus, calamitatumq; finis. Sed ut est Diuini Pastoris ineffabilis benignitas, & cle-

& clementia abductas à lupo oues, sæpe ad ouile reuocat, denucque celesti gramine pascit, ac recreat: Et ideo vt plurimum, cum sunt in vincula coniecti admissorum confessiones, non eo vsque differunt, dū tormentis ab eis exprimantur, sed sponte, & cum magna animi alacritate exponunt læti, vt aiunt, sibi oblatam esse occasionem, qua possint leui miserrimæ vitæ dispendio tantam à se calamitatem æternum depellere. Neque enim ferit semper quodcumq; minatur arcus, nec semper est in manu Sathanæ, vt homines violentia sua, quo vult impellat. Vt tentet, hoc permittitur, vt præcipitet non ita. Hinc est qd non ipse desperabundos, vel in flumina coniecit inuitos, vel laqueis trabi annectit, vel cultris trucidat; sed tantum hortatur, vt id malè tanti exequantur. His autem omnibus sæpe intercedit, qui imbecillitatem hominum miseretur Deus, modo hoc, modo illud præsidium pro sua sapientia opponens, vt exemplis patebit.

Exempla.

Refert Remigius vidisse se Sontis cuiusdam Sedenarij nomine *ca. Lib. 3. c. 9.* dauer, cui collum tantum religatum esset ad os in parietem, non adeò tenaciter defixum tenui ex indusio fasciola putrido stamine intertexta, genibus in terram penè inflexis, ac deuolutis, ad id positum, tam commodè sua anima fuerat defunctum, quàm si è trabe sublimi canabea, valideq; teste innixum pepèdisset, ac carnifex aliquis haud in segniter operi manus admouisset, & plerique omnes, qui sic vitam deserunt simili celeritate, ac facilitate pereunt.

Hambachi in Germania inferiori in confinibus Flandriæ, in Ducatu Serenissimi Ioannis Gulielmi Ducis Cliuensis, & Iuliacensis: cum ibidem ego essem ratione curæ eiusdem Ducis, qui est maleficiatus; vocatus fuit Presbyter quidam Magus, Ioannes nomine, nonagenarius, qui præerat curæ animarum in oppido Archiepiscopatus Coloniensis Diocæsis, nomine Lanch: hic reddiderat dictum Principem per maleficia furiosum, pauidum, & formidolosum, pro vt ipse confessus est. Huic, triduo, antequàm fuisset vocatus à Principe, apparuit Dæmon in eius ædibus Lanchi, & monuit, vt nullo pacto iret ad Principem, qui breui erat missurus ad illum, quia timebat sibi. Cui Magus, quid ad te? volo ire quocumque mihi libuerit: Dæmon nihil subdidit his auditis, sed demissis femoralibus, vt reuertit ipse Magus (induerat enim formam Nobilis viri cum seruo sibi adhærente) ostendit illi anum, & emisit crepitum fœtoris adeò intolerabilis, vt per triduum non potuerit Magus, adhibito thure, ac alijs odoriferis suffumigijs, fœtorem tam grandem sedare. Venit ad Principem nonagenarius iste Magus, & examinatus de maleficio, fatetur se, illum male-

maleficio infecisse, iauocasseque tunc temporis Luciferum Dæmoniorum Principem in ijs characteribus, in quibus erat maleficcium, describendis. Apparuit illi Dæmon in Turri secundò, in qua ipse dormiebat, ac in desperationem illum, eò quòd esset igni tradendus, propter delictum confessum, inducens; proprijs manibus, gladioloque suo, die Dominico mane, qui fuit 25. Septembris anni 1605. proxime præteriti ipse se iugulauit: Et quamuis vulnus gutturi inhærens, tantæ virtutis non esset, quo statim moreretur, nihilominus tamen Dæmon in ipso actu desperationis animam eius statim per vim arripuit, ad infernaq; deduxit, cum maxima omnium admiratione. Ego illum sic mortuum, & adhuc calidum vidi super fœnum iacentem; vt qui instar bestię vitam duxerat, etiam in bestiarum pabulo occideret; sic disponente Diuina Iustitia, quæ tribuit vniciq; iuxta opera sua; voluitq; Deus, vt qui nonagenarius vixerat Sathanicus, Sathanicis quoque manibus vitam clauderet.

*Sandomi-
nici 5. id.
Nouemb.
1586.*

Ioannetta Galea amplum de hoc testimonium reliquit, cum supplex à quæstore efflagitauit, ne meritas à se pœnas longius traheret, se enim eas æquissimo animo paratam luere, vt eam impietatem, quam summam in Deum admitterat citius posset expiare.

*Serræ. 14.
Cal. Febr.
1587.*

Nicolea Morelia, ab eo tempore, quo crimen suum iudici aperuit, non cessauit se beatam prædicare, quæ sic se vt antea posset Deo asserere ab omni Dæmonis seruitute liberam; Iamq; triennium perpetuum hoc sibi in animo fuisse facere, sed non potuisse, nè attentate quidem, adeò tenax est suæ prædæ hostis ille.

*Haracur-
rie 3. non.
Februar.
1587.*

Catharina Latomia Marchensis non negabat, quin esset pro tantis suis flagitijs extremas pœnas merita, tum iudicis etiam summam indignationem; si quis tamen gratiæ locus superesset, hoc solum sibi adiici postulabat, ne mors vltterius differretur, quo se quàm citissime sistere posset pro eius iudicis tribunali, in quo spem suam omnem positam habebat, sibi enim vel grauissimo operi iam esse animam.

*Præncij
prid. Cal.
Augusti
1586.*

Idatia Miremontana obnixè iudicem rogabat, vt se quàm citissime morti addiceret, neque enim etiam si vinculis absolueretur, liberum vnquam futurum, vt rescipisceret, ac ad meliorem frugem se reciperet, quòd Dæmoni fidem suam obstrinxisset, quam vt i importunissimo creditori, quin exolueret, defugere non posset, quandiu in vita maneret.

*Erfesenij
3. idus
Augusti
1586.*

Apolonia à Ereisen, morte sibi gratius nihil contingere aiebat posse, quo tandem sceleratissimæ suæ vitæ finem aliquem inueniret: neque enim ab iniuria, & maleficio, quoad viueret temperare posse, qd ad ea Dæmonem assiduum hortatorem haberet, cuius etiam mandatis, atque imperio nisi morte se exoluere non posset: craftius igitur illi dies priusquam alius eas omnes misérias clauderet, viamque ad cœlestem patrem aperiret, ac patefaceret.

Antonia Mercatrix, nihil se iam æquè cupere, quam vt citissimè viua in ignem ponatur, quòd id sciat se etiam iudice pridem meritâ.

Desiderium Financium Mandrensem ob cumulatum patricidij scelerum legum forficibus candentibus puniendum, ac deinde etiam viuum igni tradendum, Duumvirum Nanceianorum collegium grauiore sententia dampnauerat. Id igitur, siue per Dæmonem suum sciuerat, quod alijs multis euenisse, & monstratum est, & demonstrabitur, siue ipse tam horribilis sceleris conscientia prælagiebat; statuit spontanea, ac voluntaria morte effugere. Ergo arreptum cultellum, quem fortè custodia incautus in cista cum pane condiderat, in fauces quantum potuit adegit, atque ita interijt, & eodem anno in Lotharingia, vltra quindecim fuerunt, qui sic vitæ suæ consuluerunt, vt se exemplo publico subducerent, verum ne horrore legentium animi perfunderetur, de huiusmodi satis. vertam igitur sermonem ad ea quæ exitus meliores habuerunt.

Ioanna à Banno spontanea confessione testatum reliquit nulla in re adeò importunum suasorem habuisse Dæmonem, quàm vt se, aut in puteum deijceret, aut in profluentem mergeret, aut recte implicaret, aut omnino quauis alia ratione perderet, diciq; non posse, quàm in eo frequens esse cœperit, vbi præsensit illam iam iam comprehensione esse deuinciendam, vt qui videret bolum sibi è faucibus eripi, ac ne post quidem ab incepto destitisse, sed acrius, & maiori etiam studio, ac importunitate post iam comprehensionem vrsisse, vt id persiceret quoque factum minus defenderet difficultatis excusatione, ostēdisse in carceris angulo obscuro neglectam catenam, quam si vellet posset collo aptare, atque illa fauces sibi frangere; eoq; iam res processerat, vt placeret consilium, sed hoc ad consummationem defuisse, quod nihil sese offerret vnde catena religaretur.

Annæ Drigeæ idem etiam persuadere conatus erat, nam cum flammarum, quarum erat cruciatibus interficienda, horrorem simul & exempli, quod editura erat, dedecus, atque infamiam coram oculis posuisset, tum faciliè obtinebat, vt hæc morte voluntaria peruerteret, sed contra præsentis mali fuga, atque auersio quæ omnibus naturaliter inest, tum fortè salutis animæ certissima amissio, quæ à perditissimis quibuscunq; etiam metuitur, animum in contrariam sententiam distrahebant; ergo illud consilium constanter reiecit, tale id erat, vt in superiorem carceris fenestram sese extolleret, vnde paratū ostendebat præcipitum.

Desiderium Guerardum cum nullis ad huiusmodi facinus rationibus adducere posset, hoc etiam ad suasionis cumulum adiecit futurum, si sic vim sibi inferret, vt euaderet in sibi similem Dæmonem, in cuius potestate futurum esset, quæ vellet agere, sed ne hoc quidem labefactare, ac à sententia dimouere potuit, si quidem tot eius antea

*Emelij 3.
Cal. Iunij
1591.
Sandeoda
ti prid. id.
Iul. 1588.*

*Haracur
rie 4. idus
Novemb.
1585.*

*Veneratij
13. Calen.
Novemb.
1581.*

elu.

Matt. c. 4. elusus dolis, cōsilia eius omnia suspecta habebat, in nullaq; amplius morem ei gerere certum erat, Cum dæmonis sit tantum persuadere, sed non impellere, iuxta illud Matthæi, si filius Dei es, mitte te deorsum.

Quos semel corripuit Dæmon, hos obnixè retinet etiam in tormentis constitutos ante Iudices, in interioribus sacrarijs, ac ubilibet. Cap. XIV.

Doctrina.

Vam semel potestatem acquisiuit in homines dæmon, rã obſtinatè tuetur, ac retinet, vt ne constitutos quidem in vinculis manu sua mittat, opeq; destituat; sic veluti strenuus pugil non conqueſcit, neque defatigatur, dum superest certandi copia, atque occasio: nec prius vnquã destituit, quos semel habuit obſequentes, quam illi ipsi ceu agni luppo, fuerint erepti: quod etiam cum præſentit, ac coniectat futurum; sæpe vel prauis consilijs, vt cum ad suspendium, spontaneamq; mortem impellit; vel re, ac facto, vt cum collum ipse obtorquet, verberibusq; necat, vel aliqua alia via, quæ exitium offerat (si Deus nõ auertit) anteuertit, quod exemplis alibi est demonstratum; aut si ne hoc quidem licet, ingratum, iniucundumq; aliquid, si potest, facit, ne omnino innocuus abeat, quod etsi ita palam sit omnibus, vt otiosus videri possit, si quis de hoc fiat sermo, non pigebit tamen ad cognoscendas magis hostis nostri artes, nonnulla quædam describere. Nullus præterea est adeò sanctus locus, nullus adeò religiosus, quem hostis antiquus audax, & temerarius, violare, tentare, & perumpere non tentet, dum prædam suam sectatur. Tempia, Conciones, Anachoritarum cellas perlustrat, in ijs frequens est, & assidue, nec mirum hoc cuiquam esse debet, quando ausus est se etiam inferre conuentui, quem *Iob cap. 1.* olim suorum Deus celebrabat, vt patet Iob; & ubicunque sit, quibus vult se offert conspiciendum, ceteris autem ibidem stantibus, nihil cernentibus prorsus, vt patebit per exempla.

Exempla.

Blainville
le 5. Cal.
Marsij
1587.

Q Virinam Xallèã statim, ac in carcerem condita fuit Dæmon immisit, monuitq; non euasuram illinc, nisi quæſtionum tormentis

tis durissimè exagitata, atq; examinata, feret modo tacita exigui temporis dolores, certam post adesse libertatem, se interim ubi res postularet, non defuturum, atq; ut is prædixerat, ita illi non multo post euenit, nam dū in tormentis erat, ac valde ijs premebatur, ille se eius reticulo crinali submissit, non cessans, addere animū, ac spōdere iam iam adesse cruciatuum finem; ac si fortè eos paululum, ut intermitteret tortori quæstior innuebat, id ille præuertens ceu à se factum, miseræ illi prænunciabat; sed cum iam nullus esset dolorum modus, & amplius tolerari ne à fortissimo quidem possent, erūpens illa. Amouete me hinc, ait, satis verborum hic mihi meus dedit perfidus, en parata sum verum fateri, & sic à dæmone, quem disertis verbis prius abiurare iussa est, libera, ordine rem omnem ab eo, quo se illi addixerat die recensuit.

Eodem loco, & Anno; Anna Xellea non absimile huic factum totidemq; ferè verbis recitauit, nisi quòd non crinibus, sed imis faucibus Dæmone suum cum torqueretur, oclusum habuisse se dixit, nimirum quo facilius loquuturæ uocem inhiheret, si fortè per doloris impatientiam admissum fateri vrgeretur; nec ea res suo iudicio illos fefellerat, qui tum præsentibus affuerant: aduerterant enim fortè fauces in eum tumorem excedere, ut mentum ipsum sua elatione prope modum adæquare viderentur, tum adeò liuore decolorari, ut facile intus angorem inesse maximum coniicerent.

Claudia Simoneta, quæ obiit per ignem sortilegij damnata, præter plerasq; alias quarum nomina, nunc non memini, vna cum Antonio filio obseruauit, in quæntes sibi circa tempora obseruatum fuisse muscæ specie dæmonem cum in carcerem ducerentur, ac diligenter monuisse, ne se ipsi intentati criminis manifestos sua confessione facerēt, quamuis exquisitis tormentis ad id vrgerentur; confessos enim, certissima, ac sæuissima supplicia manere, contra si linguam continerent, futurum ut propediem salui, incolumesque euaderent.

Eandem silentij necessitatē Francisca Fellæa sibi à Dæmone allatā memorauit, ac præerea ita oclusas ad uocē iudicis aures habuisse, cū is primum illā interrogaret, ut nihilo plus audiret, q̃ si is nihil oīno loqueretur, sed tandē superata incantatione, ac veritate à se tormentis expressa, non cessasse ab eo tpe dæmonē de nece illi minas intendere: ob id rogabat illa, ne se incommitatam relinquerent, præsertim de nocte, cuius solitudo maximè esset opportuna illius iniurijs.

Eodem loco, Anno 1587. Franciscus Felleus, cum è capitis iudicio, bis celata veritate, ac superatis tormentis emerfisset: tertio delatus, ac in noxa deprehensus, seras quidem, sed graues sceleris pœnas confessus tandem exoluit. Imò non defuerunt alij, qui vim quæstionis perferrent inconfessi, ac cum iam è reis essent eximendi, celatum eo usq; crimen suum detegerent.

Cassellera
3. Calen.
Octobr.
1588.

Pangei
5. Id. No-
uembr.
1584.

Huius rei fidem fecit Margarita Valtrina, quæ cum horæ spatium integrum in carnificum acerrimis tormentis mansisset, nec ob id durius in se quidquam esset loquuta, tandem iam dimittenda accersiri voluit Iudicem, apud quem primum obstinationis suæ precata veniam, à capite vti eam dæmon inescasset, ac deinde per omnia flagitiorum genera exercuisset, enarrauit.

Blainvil-
le 17 Ca-
len. Febr.
1587.

Non est memoratu indignum, quod eodem anno Alexiæ Belhorix idem facere cupienti contigit, stupentibus præ admiratione, qui tum aderant omnibus, cum enim ad eiusmodi spontaneam confessionem se accingeret, ac à dominica oratione, vti mos est Christianis auspicaretur, in murum, quem post se habebat, auersa ruit tanto impetu, vt pro mortua iam multis tollenda videretur. Sed paulatim ad se rediens, ac deliqui causam rogata. Non videris, inquit, sub lecto prostratum carnificem, qui me modo faucibus comprehensam penè præfocauit? En etiam, vt terrorem vultu minaciter objicit, atque quantum potest, inhibet, ne de se verbum vllum dicam. Nec me nunc quidem primum à verò dehortari tentat, nam iam cum torquerer, in aurè sinistram se pollicis instar intulit, monens sedulo, vt linguam temperare, nec vinci me sinerem exigui temporis non admodum vehementi dolore.

Lib. 3. ca.
21.

Sequentia refert Remigius his verbis, quæ ipse præsens vidit. Veneficam quandam (cui vulgus Asinariæ nomen ab asinario marito fecerat) sic premebam dictis testium, vt iam tergiuersationi locus nullus ei relinqueretur. Itaque ob id se comparauerat, vt admissa omnia sua velle patefacere videretur, cum illi in vultu color subito immutari, oculi in aduersum carceris angulum cum stupore desigi, oratio, mens deniq; ipsa cœpit excidere. Peto, quisnam ipsam morbus adeò repente inuaserit, respondit, ex illius anguli superiore parte videre se Magistellum suum manus sibi ferociter ostentantem quales habent cancri bifurcas, ac dentatas, iamq; in volaturo similem apparere; eò oculos conuerto; pergit illa obnixè, intento etiam digito demonstrare: nihil aduerto: iubeo tamen præsentem esse animo, multa, & securè, & confidenter in Magistelli illius contemptum præfatus; ex eo igitur timore iam se collegerat, ac pergebat de se narrare, quæ ante inceperat, cum denuo ex alio angulo prominentem illum enormiter aduertit, mutata iam persona, vti qui scænæ alicui seruiunt, ac certis cornibus instructa fronte, quasi eam illico esset impetiturus, sed rursus derisus, ac etiam conuictus proscissus abiit, nec ab ea deinceps visus est, vti ipsa iam iam ad rogum profectura declarauit: alia exempla sacrarum ædium, & claustrorum alibi sunt demonstrata, & demonstrabuntur adhuc.

Summarium omnium scelerum Maleficorum paucis
contentum. Cap. XV.

Sebastianus Michael in pneumalogia refert hoc exemplar sententia latæ Auinionī anno 1582. vī paucis concludat enormissima Sagarum, & Maleficorum, ac horrendissima eorū flagitia. Sententia.

Vīsis processibus coram N.N. contra nobis constitutos reos accusatos, & delatos, quibus tam per vestram, & quorumlibet vestrū relationem, ac propriā confessionē, iudicialiter coram nobis factam, atq; sæpius repetitā, iuramento vestro medio, quā per testium depositiones, eorumq; accusationes, & alias legitimas probationes, ex dictis, actis, & processu resultantibus nobis legitimē constituit, & constat, quod vos, & vestrum quilibet, Deum nostrum omnium creatorem, & optīcem, vnum, & trinum abnegastis, & immitem Diabolum, hostemque antiquum humani generis coluistis, vosq; illi perpetuo deuouistis, & Sacratissimo Baptismati, & his, qui in eo fuerant susceptores leuātes, & proparentes: vestraq; parti paradisi, & æternę hereditatis, quā pro vobis, & toto genere humano Dñs noster Iesus Christus sua morte acquisiuit, corā præfato Cacodæmone in humana specie existente ab renunciaistis; infundente ipso rugiente Diabolo denuo aquā, quā accepistis vestro vero mutato nomine in sacro Baptismatis fonte vobis imposito; sicq; aliud commenticiū nomen vobis imponi fictitio baptismate passi estis, & accepistis; atq; in pignus fidei Dæmoni datæ vestimentorum vestrorū fragmentum, & particulam illi dedistis, & vt à libro vitæ vos deleri, & obliterari pater mendaci curaret: signa vestra propria manu, ipso mandante, & iubente, in reproborum, damnatorum, mortisq; perpetuæ libro nigerrimo ad hoc parato apposuiistis, & vt ad tantā perfidiam, & impietatem vos maiori vinculo deuinciret, notam, vel stigma cuilibet vestrum, veluti rei suę proprię, inussit, & illius mandatis, & iussis iureiurando super circulo (quod Diuinitatis Symbolum est) in terram sculpto (quæ scabellū pedū Dei est) per vos; & quēlibet vestrum præstito, vos obstrinxistis, signo Dominico, & cruce cōculcato; & illi parendo, adminiculo baculi, quodam nefandissimo vnguento ab ipso Diabolo vobis præscripto illiti, & cruribus positi, per aera ad locum cōstitutū intēpesta nocte, hora malefactoribus cōmoda, statutisq; diebus ab ipso tentatore portati, & trāslati fuistis, ibiq; in cōmuni Sinagoga plurimorū Maleficorū, Sortilegorū, Hæreticorū, Fascinatorū, cultorumq; Dæmonum, accenso igne tetra, post multas iubilaciones, saltaciones, comessationes, compotationes, & ludos in honorē ipsius præidentis Beelzebub Principis dæmoniorū, in formam, & speciem fœdissimi, & nigerrimi hirci immutati, vt Deū re, &

*Apostata
cōsumma-
ta.*

*Transfo-
gium.*

*Sacrile-
gium.*

*Lignū sub
cruribus
positum.*

*Idolatria
perfecta.*

*Vindicta
in homines
& alia a-
nimantia.*

*Sepulcro-
rum viola-
tio.*

*Fornica-
tio.
Sodomia
vera.
Sacrile-
gium.*

verbis adorastis, & ad illum complicatis genibus supplices accessistis, & candelas piceas accensas obtulistis: & illius fedissimum, ac turpissimum anum (proh pudor) summa cum reuerentia ore sacrilego deosculati estis: illumq; sub veri Dei nomine inuocastis, ac illius auxiliū: Et pro vindicta in omnes vobis, vel in senos, vel petita denegantes exercendo effagitastis: atq; ab ipso edocti, vindictas, Maleficia, fascinationes, tum in humanas creaturas, tum etiam in animalia exercuistis: atq; homicidia infantium quamplurima commisistis, imprecationes, ablactationes, tabes, & alios grauissimos morbos ope iā dicti Sathanae immisistis: infantesq; per uos, nonnullis etiam sciētibus tantum, & annuentibus arte iam dicta malefica oppressos, confossos, & interfectos fuisse, ac demum in cimiterio sepultos noctu, & clā exhumastis, & in sinagogam prædictā, fascinariorū collegium portastis. Deniq; dæmoniorum Principi in solio sedenti obtulistis, detracta, & vobis cōseruata pinguedine, capite, manibus, & pedibus abscissis, trūcumq; decoqui, & elixari, & interdum assari curastis, iubenteq; ac mandante præfato patre vestro comedistis, & damnablem deuorastis. Mala deniq; malis addendo, vos viri cū succubis; vos mulieres cū incubis fornicati estis: sodomiam veram, & nefandissimum crimē miserē cum illis tactu frigidissimo exercuistis, & quod etiā detestabilissimum est, augustissimum Eucharistiæ sacramentum per uos in Ecclesia sancta Dei, aliquando sumptum, iam dicti Serpētis à Paradiso eiecti præcepto in ore retinuistis; illudq; in terram nefariē expuistis, vt cum maiori omnis contumeliæ, impietatis, & contemptus spē, Deum nostrum verum, & sanctum dehonestaretis, ipsum verò Diabolum, eiusq; gloriam, honorem, triumphum, & regnum promoueretis, atq; omni honore, laudibus, dignitate, authoritate, & adoratione honoraretis, decoraretis, & honestaretis. Quæ oīa grauissima, horrendissima, & nefandissima, sunt directē in omnipotentis Dei omnium creatoris contumeliam, & iniuriam: quam ob causam: Nos Frater Florus.

*Dæmon decipit, & seducit per falsas reuelationes,
sue apparitiones. Cap. XVI.*

Doctrina.

IN REA reuelationes, seu visiones plurima sunt consideranda quo ad personam videntis, vt detegatur error à veritate. Primò consideranda est fides illius, an sit sincerè catholica; quia non est credendum reuelationibus Dæmoniacarum, vel hæreticorum, sicuti fuit Anno 1601. in Oppido Gretij, duo, Maritus, & vxor, qui penes se solos ecclesiam remansisse incolu-

incolumem pertinacissimè iactabant, ideo communes liberos pater baptizabat, mater patrini more spondebat. Hi mundum illo anno periturum prædicebant; sed eorum morte suspensi interitum mundi præuenere.

Secundò, videndum est, an sint personæ arreptitiæ, quia harum reuelationibus, vel prophetijs nihil credendum; delusos à quadam multos tradidit Firmilianus, ad B. Cyprianum.

Tertiò, num fidei sinceritatem, vitæ, ac morum integritas, virtutesq; cõmentent, an verò vitia, & imperfectiones notabiles eam dehonestent: ideo non credendum superbis, ambiciosiis, impatientibus, carnalibus, ebriosiis, iram fouentibus, odia exercentibus, dissidia seminantibus, vel alios diffamantibus: nec etiam hypocritis, qui singularia quædam affectatè deuotionis, & penitentiae signa, per superiores ecclesiasticos non approbata, ostentant.

Extat in
ter Cyprianum
Epist. nro.
75.

Quartò, considerata corporis constitutio, nam si valetudo parû firma; si præferat redundantiâ bilis atræ; si habitus corporis inedia, vel insomnia plus æquo deformatus: si sit cerebro læso, vel nimis apprehensiuus, aut imaginationis turbidæ, & æquo vehementioris; quia tales, vt dici solet, etiam vigilantes putant se videre, audire gustare, quæ nec gustu, nec auditu, nec oculis percipiunt, talibus Dæmon facile imponit, quia falsarum rerum imaginibus obuersantibus tenaciter adherent, & assentiuntur.

Quintò, nec ætatis, nec sexus differetia negligenda est, nã si caduca sit ætas, delirij periculum est, si puerilis, leuitatis, & morbi imaginosi, quia humidior, q̃ par est sunt pueri cerebro, & pleni vaporibus, qui paruo negotio cõmouentur: quare per eos, vt aptiores suis conatibus, olim dæmones amabât oracula fundere. De femineo sexu cõstat hunc esse suspectiorè, vt notat Io. Niderius. in 1. præcep. c. 11. q. de diuinat.

Sextò, considerare oportet, utrû sit in spiritali exercitatione persona veterana, an verò nouitia tantû; an aliàs Diabolus eam sic decipere conatus fuerit, aut deceperit; an quæ illi aliàs reuelata vera fuerint: item quæ vera; quæ falsa fuerint. Si fuerit tyro, dubitandum de fraude, quia iuxta Gersonem nouitius feruor citò fallitur, si caruerit regente, præsertim in adolescentibus, & feminis, quarum est ardor nimius audis, varius, effrenis, ideoq; suspectus. Hoc indicio Franciscus Picus detexit falsitatem cuiusdam reuelationis, visionisq; post & alia indicia acceperunt, vt quòd vana quædam bonis mixta, Diabolus in forma Christi Domini cœpit suadere.

Lib. 9. de
prenot. c.

Dixi superius, q̃ sexus ratio est habèda, quia si cetera sint paria, plus fidei virotrû reuelationes meretur, quia cû sexus femineus sit imbecillior, naturales vel dæmoniâcas suggestiones plurimû habet pro Diuinis. Sûnt etiâ fœminæ naturæ humidioris, & viscosioris, humidum verò facile commouetur, & varias figuras percipit, egrius autè, ac serius,

à motu cessat, ideo mulieres citius imaginantur, sed viri minus pertinaciter imaginationes fouent, & cum illæ minus ratione polleant, minus etiam prudentiæ habeant, procliuus est dæmoni eas similitudine falsa, & apparente decipere.

Insuper, considerandæ feminae in earum moribus præcipuè præter lasciuiam, luxum, auaritiam (vt notat Apolonius) vtrum garrulæ sint, vagæ, criminatrices, laudis cupidæ, aut cerebrosæ, & quæ se in docendi, vel prædicandi in Ecclesias, aut sacramentorum administrationes contra doctrinam Apostoli, ingerant. Nam quæ sunt huiusmodi, non se ipsas duntaxat fallunt, sed & viros eruditos tandem, si nimis illis credant, in præceps trahere consueuerunt, vt patebit per exempla.

Exempla.

*Iosephus
à Casta de
nomissim.
tēporibus
lib. 2. c. 11*

Fuit in Peruenfi Regno vir magni pro illo tempore ingenij æstus, doctus Theologus, ac Theologiæ professor, idemq; catholicus, ac pius diu habitus, & penè tunc huius orbis miraculum. Is familiaritate mulierculæ cuiusdam, quæ se edoceri ab Angelo magnæ quædam mysteria iactabat, quæq; extra se interdum rapiebatur, aut rapi simulabat, velut altera olim Philumene, aut Maximilla montani, ita deuinctus est, vt illam de summis Theologiæ quæstionibus sæpe consuleret, in omnibus pro oraculo haberet, magnis reuelationibus plenam, & Deo valde charam prædicaret, satis alioqui sordidam, & per exiguo sensu præditam, nisi ad instruenda mendacia. Igitur, siue à Diabolo corripere (quod est facilius credere) cum eiusmodi estasm pateretur, siue callidè eam fabulam simularet (quod nonnulli viri prudentes existimarunt) ille Theologus, quod à muliercula magna, & mira de se audiret, ac multo grandiora futura conciperet, libenter ei se discipulum addixit, cuius patrem spiritualemente agebat. Quid plura? eò abductus est homo, vt miracula facere tentaret, & fieri sibi persuaderet, cum miraculi vestigium, ne tenuè quidè extaret, ob hæc, & quòd propositiones aliquot ab illa prophetissa accepisset, à sensu catholicæ Ecclesiæ alienas, à Sanctissimæ Inquisitionis Iudiciis toto Regno stupente comprehensus est, ibi per quinquennium ferè auditus, toleratus, examinatus, ac tandem patefactus est homo omnium superbissimus, ac insanissimus; Cum enim Angelum sibi Diuinitus datum, à quo omnia quæ vellet disceret, ac deinde summa Dei ipsius familiaritate, ac immediato colloquio se possum pertinacissimè differeret, in eas nugas delatus est, quas nisi ab homine prorsus mentis emotæ dici nullo modo sibi quisquam persuadeat. Erat verò ille tam integro sensu, quoad cerebrum attinet, vt mihi integrior non sit. Itaque, & serio affirmabat, se, & Regem futurum, &

Pon-

Pontificem summum Sede Apostolica ad hæc regna translata: concessam quoque sibi sanctitatem super omnes Angelos, & cælestes choros, atque omnes Apostolos, quin etiam oblatam sibi à Deo vnionem hypostaticam, sed ab ipso non esse admittam; datum quoque se Redemptorem orbis quoad efficaciam, vt ipse loquebatur, quòd Christus solus quoad sufficientiam fuisset. Omnem statum Ecclesiasticum abrogandum, leges verò alias, se editurum faciles, & apertas, secundum quas cælibatus clericorum tolleretur, multitudo vxorum concederetur, confessionis necessitas excluderetur: hæc atque alia tanta contentione affirmabat, vt nos teneret attonitos, quòd homo talia sentiens, non insaniret. Denique diu euolutis illius gestis, & plusquam centum & decem propositionibus hæreticis, aut à sana doctrina Ecclesiæ alienis, condemnatis, iussi sumus, vt habet de more sacrum illud Tribunal, cum homine disputare, si forte ad veritatem, & fidem hominem reuocare possemus; conuenimus cum ipsis Iudicibus, & Episcopo Quirensi tres alij. Eò introductus homo, ea libertate, & facundia perditissimam suam causam defendit, vt ego in hodiernum diem etiam admirer, eò adigi posse mentis humanæ superbiam. Professus est doctrinam suam non posse monstrari, nisi Diuina Scriptura, & miraculis, quòd esset superior omni humana ratione. Scripturæ autem testimonijs longe se apertius, & efficacius explicasse, & probasse, quam probauerit Paulus Iesum Christum fuisse verum Messiam. Miracula autem se perpetrasse plurima, eaq; tanta, vt Christi Resurrectio non fuerit maior, nam & se verissimè esse mortuum, & resurrexisse, atque id euidentissimè (aiebat ille) esse ostensum. Scripturas verò proferebat memoriter, cum nullum librum haberet (atque ipso etiam Breuiario esset spoliatus) ex Prophetis, ex Apocalypsi, ex Psalmis, & alijs locis, tot, & tam longas, vt vel memoria esset admirationi; eas verò ita ad sua commenta adaptabat, ita allegorizabat, vt quisquis vel rideret, vel fleret. Postremò si miraculis rem agere nobis placeret, se libenter ea statim exhibiturum. Hæc ita dicebat homo, vt vel nos insanos putare videretur, vel ipse insanire, nam & per reuelationem sibi innotuisse iactabat Serenissimum Ioannem Austriæ bello nauali à Turcis esse superatum, & Regnum Hispaniæ à Philippo inuictissimo iam penè amissum, & Concilium Romæ habitum, vt de Gregorio XIII. deponendo, & alio subrogando ageretur, quæ idè nobis significaret, vt quoniam erant nobis certis nuncijs nota, sciremus ei, non nisi Diuinitus innotuisse, & cum essent omnia adeò falsa, vt amplius esse non possent, ab illo tamen asseriebantur vt notissima nobis. Denique, cum nihil profecissemus per duos dies differendo, & ad publicum spectaculum esset cum cæteris, vt in hispania fieri solet delatus, intuebatur semper in cælum, ignem in Inquisitores, & omnes grassaturū cœlitus expectans, vt illi erat pollicitus dia-

bolus, atque ignis quidem nos nullus ex alto corripuit, illum verò, & Regem, & Pontificem, & Redemptorem, & Legislatorem, ex imò flamma rapuit, atque redegit in cineres. Hactenus Iosephus.

Surius 1. Legitur quòd B. Simeon Monachus Treuirensis in verticem montis Synai iussu superiorum missus fuit ibi habiturus: nocturnis horis illi Dæmon in Angelica specie apparuit, & vt missam celebret hortatur. Ipse nec planè dormiens, nec perfectè vigilans contradicit, non debere sine presbyterij ordine aliquem hoc ministerium implere; contra inimicus instat, se Dei legatum esse, Christum hoc velle, nec decere sanctum locum ministerio tali diutius priuari. Renitentè ergo, & contradicentem, adiuncto sibi consortio alterius Dæmonis, de lectulo educunt, ante altare iam vigilantem statuunt, alba induūt, de stola vtrinque altercantur: hostis more presbyteri, Simeon more diaconi contendebat sibi imponi debere. Tandem Dei famulus ad se reuersus, virtute orationis, & signo crucis inimicum repellit, seque delusum ingemiscit.

Surius 6. Inter Religiosos Præmonstratenses fallax ille spiritus considerans quosdam idiotas, & sua illos quondam recognoscens fuisse vascula, in quibus suæ quieti, & voluptati indulgere consueuisset, ita illos falsa suæ illusionis sapientia repleuit, vt qui prius in libris vix legere nouerāt, iam ex libris magna quædā dicerent, & de futuris prophetando maiora, & stupenda prædicerent. Danielis deniq; vnus ex eis prophetiam se scire asserbat, & de ea quædam duce mendacio loquebatur, vbi de quatuor, & septem, & decem cornibus, & Regibus propheta scribendo inducit, & de Antichristo, in quibus iā simplices quosque attentos reddiderat, & si fieri posset etiam ipsum Dei hominem, & Venerabilem Abbatem Simonem Sancti Nicolai in errorem induxisset, iam enim eo vsque progressa erat eius arrogantia, vt ipsi assidentibus, etiam in capitulo sermonem facere auderet, & qui vidit, & audiuit præbet huius rei testimonium: & hoc signum eius, quia de sermone profert initium. Erat enim hic sermo. Estote fortes in bello, & pugnate cum antiquo serpente. Hæc spiritus ille mendax per organum illud suum proferebat, sed ad veritatem, quæ sequitur, videlicet, & accipietis regnum æternum, haud quaquam procedere nequam valebat; Porro cum ab auditoribus veritatis, & dulcedinis fallax ille spiritus se ex parte deprehēdi cerneret, vt est mirè artifex, maiori arte ad alia fallendi genera se conuertit, vt quia manifestè operationi intentos non poterat subuertere, saltem contemplatores quoslibet auerteret à contemplatione: nam idem ille Clericus laboris huius minister, subita quadam, & grauissima infirmitate corripitur, & qui prius de visibilibus responsa dabat, iam in cælum os suum ad inuisibilia, & ineffabilia promenda ponere non verebatur, concurrunt fratres, vt consuetum est ad inungendum eum, cōcurrunt ad ea, quæ dicebat

dicebat audienda, de se quidem magna, sed de pluribus circumstantibus asserere maiora: de se, quod eodem vespere, aut futurus esset cum Angelis in cælo, aut staret sanus cum cæteris fratribus in choro: de alijs verò, singulorum considerans habilitatem, quasi prophetando, & augurando dicebat; Hunc cum nuper in Ecclesia ad superiora raperet, vidi ad æternitatem vocatum, & sic de alijs varia.

Attende hic lector gradus superbix, quando Idiotas sibi eligit Dæmon, & facit videri doctos; deinde facit illos scripturam interpretari, & etiam coram maioribus differere in locis, vbi tacendum.

In Belgio paucis iam annis elapsis, cum in vna Urbium Hannonix Religiosa quædam credita Energumena, & adducta ad Superiorem eiusdem ordinis, vt exorcizaretur, dum res in longum abit, & illa vocibus diuersis successiuè loqui incipit, quarum vna tenuior se Deum Christumque Dominum nostrum fingeat, alia Dæmonem, crassior imitabatur: hac multa palam impia effutiebatur illa, quædam ad pietatem (vt videbantur) pertinentia, ita creditum à quibus minimè decuit, in illa modo Iesum, modo diabolum loqui. Sic periculi plena, & fallaciæ res eò progressa est, vt muliercula solemniter, quasi per eam Christo loquente, hostiam incruentam, prolatis verbis canonicis consecrare auderet (& pro dolor) pij, sed vel indocti, vel incauti consecratas (execratas potius dicendas) ab hac sacerdotissa (non tamen secundum ordinem Melchisedech) azimas panis eulogias acciperent, & tanquam verum Domini corpus, allatis, & prælatis cereis in altari collocarent, & venerarentur. Duo tamen his erant imposturæ indicia; tum quod erat Energumena, tum quod auderet Sacerdotale, ac virile officium vsurpare: Sed Domine libera nos à similibus.

Ex superioribus exemplis duobus conuersationis muliercularum fictè sanctarum, en quales fructus sunt pullulati: addam hoc loco tertium succinctè, de quo testis ipsemet Tertull. Sui tēporis doctissimus, qui dum visionibus muliercularum (vt ille qui de animæ quantitate, ac colore) confidit, immemor eorum, quæ doctissimè, & verissimè contra hac ipsas scripserat, in absurdissimos errores dilapsus est.

Exemplum subdit Franciscus Bencius sic. In Oppido quodam suburbano prope Aronam, ad triginta mulieres Dæmone agitantur, omnes ferè virgines, infimæque conditionis, ex præsertim, quæ sunt voto virginitatis astrictæ, mirum has quibus dolis circumueniat, quibus artibus oppugnet, varias inducit formas, vt alliciat ad nefanda, vt deterreat ab honestis; assumulat modo personam, & pietatē Monachi, & quod audire aures horrent, ipse finet Christi crucifixi hortantis ad Impia; quin & Vrsum, Leonem, Serpentem imperiū facturus in virginem hianti ore, & deuoraturus vno haustu: minacè etiam militem cū sclopo parato, & instructo iam iamq; extruso pernicipalem glandem cum

Ribadenei
ra lib. 5. c.
10. in tra
ctat. de B.
Ignatio.

Lib. de ani
ma, c. 6.

Ex annuis
litter. pro
vinc. Me-
diol. anni
1590.

cum flamma, tonitruque, nisi extorqueat ascensum, sed simplicitas virginum vincit omnem astutiam Deo nixa. Magna omnino earum fides, eoq; clipeo ignea nequissimi tela extinxere; è plurimis narrationes duæ reponentur. Ex earum numero, quædam nobilibus orta parentibus, & molliter educata, cum haberet aliquando noctem infestam à Diabolo insidiante, stratum deserit, & hyeme licet media, ac tempestate perfrigida in nudo pauimento nuda dormit, cum cresceret nihilominus flamma (vt magnum incendium aqua ingesta) clam cubiculo egressa in hortum secedit, ibiq; magni emulatione Francisci, quem eadem fecitasse acceperat, corpus proiecit in aggerem niuium, tandiuq; peruolutauit, obstrepente licet Dæmone (qui ab ea videbatur) & dentibus frendente, vt internum ignem externo frigore restrinxerit. Alteri item Dæmon noctu se ostendit imagine B. Ursulæ crucis vexillum præferens cum multarum virginum comitatu, atque ita loquutus est. Vider Deum amatq; tuum istud studium tuendæ pudicitie, sed quoniam difficile admodum est, in paterna domo in tanto strepitu occurrantium, & periculorum obiectu, non contaminari mentem aliqua ex parte, nos allegauit, vt te duceremus in Cænobium sacrarum virginum, omiſſis curis omnibus ipsius numini studiosè famulantium. Hæc Virgo Deo aspirante, cum verens diaboli insidias, dexteram duxisset manum à capite in pectus, moxq; à sinistra produxisset in dexteram, vt efformaret crucem, se talibus visis, tantoq; honore indignissimam esse profitetur: neque verò vobis habeo magnam fidem, timeo, & in speciosis consilijs fictos dolos, quòd si Dei legatione fungimini, has Sanctorum Reliquias (habebat enim illas ad collum alligatas) humiliter veneramini. Mirum dictu, procubuerunt in genua Laruæ venerabundæ, & tanto magis vrgent, vt maturaret profectiorem: At illa, mihi non licet quidquam grauius statuere patris mei spiritualis iniussu, neque ad eum ire decet nocte intempesta, conuenite vos illum, & exponite mandatum Dei, vbi diluxerit ego accedam, & vtar consilio illius: hoc responso Dæmones abiecta omni simulatione, in suas se tenebras abdiderunt, cum fremitu in iridentem puellam, quòd lingua solum bellarent, gratiasq; Deo suppliciter agentem, contumelias & probra certatim ingerentes. Quid hac Virgine sapientius? sed decebat illam nimirum vera sapientia, cui se pudicitie zona colligarat.

Addam singularis cautelæ exemplum, quo docemur, nihil tutius esse, quam timere suum sequi iudiciu, aut ab obedientia maiorum vilius reuelationis etiam certæ fiducia recedere. Genebaldus Laudunensis Episcopus per incautam cum vxore, quam deseruerat familiaritatem ex bono principio ortam, tandem quæ humana fragilitas est, cum ea corpus miscuerat, sed postea ad cor reuersus, & B. Remigio Remensi confessus, in angustissimum locum instar sepulchri reclusus

sus fuerat, vbi cum septem annis pœnitentiam asperrimam egisset, septimo anno in vigilia Cœnæ Domini, cum idem Genebaldus in oratione Domini pernoctaret, & seipsum desleret, circa mediam noctem Angelus Domini cum magna venit ad eum luce, in oratoriū vbi pronus iacebat, & ait ad eum. Genebalde exaudita sunt pro te orationes patris tui Remigij: suscepit quoque Dominus pœnitentiam tuam, & dimissum est peccatum tuum. Surge, & hinc egredere, facq; Episcopale officium, & reconcilia Domino penitentes criminibus suis. Genebaldus autem nimio terrore perculsus respondere nihil potuit; tūc Angelus Domini confortans eū ne timeret, hortatus est, sed vt gauderet in misericordia Domini sibi collata, qui animatus dixit ad Angelum, non possum hinc egredi, quia Dominus, & pater meus Remigius clauem huius ostij secum habet, quod & sigillo suo signauit: & Angelus ad eum, ne dubites inquit, ego sum à Domino missus, sicuti patet tibi Cœlum, sic & ostium istud patebit, & statim saluo sigillo, accera, ostium illud apertum est. Ecce veræ visionis indicia, prius perturbatur, postea consolatur, verum, ac apertum miraculum sigilli, & ceræ integritas.

Vah, quam contraria fuit illa Gādensis Virgo nostris temporibus: misella diu vacauerat orationi, & sacramenta frequentarat, sed vel non satis exercitata, naſta fuerat confessarium, vel si naſta, ei sua secreta spiritualia non pandebat, vel bene monenti nō credebat, quidquid horum fuerit, paulatim varijs reuelationibus eam Diabolus superbiæ spiritu inflauit, tandem persuasit, meritis reliquis parem esse Virgini Mariæ, deesse secunditatem iunctam virginitati illibatae, si pergat id quoque consequuturam. O Vastrum commentum, & muliebri ingenio accommodatum, iam illa se confessionis indignam nō esse rebatur, itaque per annos aliquot eam intermittens, non abstinabat tamen à sacra communione. Quid plura? semel dum in templo versatur, & communionem expectat, ardentiusq; beneficium illud reliquum postulat, audit, bono sis animo dilecta, exorasse te scito, concessa tibi fœcunditatis cum castimonia prærogatiua, quam petis, de cœlo confide te gravidatam (commiscuerat enim se cum Dæmone, qui Angelum mentiebatur) domum reuerſa, sentit vterum tumescere, iusto post partus tempore adueniente, pium quendam, & prudentem adit Ciuem, bene notum, narrat rem totam, peritq; vt in domus penetralibus sibi liceat parere, & stipulatur arcanum fore: ille nec credulus dictis de reuelatione, nec tamen sustinens Virginem domo excludere, veritus ne grassari iam incipientibus sectarijs materiam res vulgata præberet blasphemis hæreticorum dictarijs, atq; lædorijs, eam suscipit, & adhibita fida obstetrice partum expectat. Misera doloribus vehementer torquebatur, tandem magnā pro prole humana, horridorum, & villosorum, fœdissimorumq; vermium copiam

Simeon
Metaphr.
ex ephre-
mo. apud
Suriū 16.
Marij.

piam effudit vtero, quorum tam dirus erat aspectus, vt omnes exhorrescerent, tam teter odor, vt fœtore penè exanimarentur. Sic demum misella se delusam intellexit, & superbiam suam fructum à superbiorum Principe retulisse, quem oportebat, sic fuit mulier decepta.

*Greg. Tu
yonen. de
vita pa-
etum cap.
10. & Su-
rius pri-
mo Angu-
sti.*

Sanctus Friardus, cum Secundello Diacono eius socio in insula stetit immobilis, habebat tamen vterque eorum propriam cellulam, sed procul inter se positam, cumque strenuè in oratione persisterent, nocte Secundello Diacono apparuit Tentator in specie Domini dicens; Ego sum Christus, quem continuo deprecaris, iam enim Sanctus es, & nomen tuum in libro vitæ cum reliquis sanctis meis adscripsi, egredere nunc ab hac insula, & vadens fac sanitates in populis; his & ille illectus deceptionibus discessit ab insula, nec socio nuntiauit, tamen cum infirmis in Christi nomine manus imponeret sanabantur, reuersus autem post multum tempus ad Insulam, venit ad Socium cum magna gloria dicens; abij extra insulam, & virtutes multas in populis feci: cumque; contrerritus ille interrogaret quid hoc sibi vellent, cuncta, quæ fecerat simpliciter manifestauit, at senex obstupescens, suspiransque, ac lachrymans ait; Veli nobis in quantum audio à tentatore delusus es, vade age pœnitentiam, ne vltra tibi praualeant eius doli. Secundellus intelligens se perisse, timens cum fletu ad pedes eius prosternitur, rogans, vt pro se Dominum deprecetur, cui, veni inquit, & pariter eius omnipotentiam pro salute animæ tuæ poscamus, non est enim difficilis Dominus se confitentibus misereri, cum ipse per prophetam dicat: nolo mortem peccatoris, sed vt conuertatur, & viuatur. Orantibus autem illis, aduenit iterum tentator in simili specie ad Secundellum Diaconum, dicens; Nonne præceperam tibi eò quòd oues meæ morbidæ essent, & pastore indigerent, vt egredereris, & visitares, atque opem sanitatis eistribueres? & ille, in veritate compერი, quòd seductor sis, neque te Deum credo, cuius te speciem mentiris habere, tamen si Christus es, crucem tuam, quam reliquisti ipsam ostende, & credam tibi, cumque; non ostenderet, Diacono crucem in os eius faciente confusus euauit.

*In vita B.
Iordanis
cap. 21. &
22.*

Narrat Albertus Leander, quòd cum B. Iordanes prædicatorum ordinis Magister Generalis febribus acutissimis laboraret, fortè cū Vener. Patre erat quidam Cœnobij cuiusdam præsidens, quem Priorem appellant eiusdem ordinis, vir discretus, solers, prouidus, litteris calens, & moribus compositus, qui aliquando medicinæ operam dederat. Is igitur Iordanis Patris animum non ignorans, & sciens eum in agrotatione sibi ipsi rigidissimum dixit. Pater, oportet agrotum in omnibus medico se subijcere, si pristinam cupit nancisci sanitatem. Quapropter licet sis nostræ Religionis præfectus, & caput, agrotus præfecturæ autoritatem dimittas, mihique; te subdas, & obedias necesse est, quod si feceris, haud vereor quin breui incolumis hinc ex-
cas.

eas. Annuit Vener. Pater humiliter, præter ergo ordinis consuetudinem super plumas ægroto quiescenti (sic enim prudēs Prior iusserat) nocte Diabolus formam præferens Angelicam apparuit, dicens; veluti admirabundus. Est ne hic Iordanes fama, & opinione apud omnes tam præclarus? Præfectus, & pater tam insignis Prædicatorum ordinis; essem anceps, nisi te ante hac diu nouissem. O quàm vilis, & imprudens factus es, qui veluti unus de Dominis terræ in strato plumis, & sericis ornato quiescis. O infelix quale ordini tuo, & fratribus ex plurimum præbes? sed non est tui Deus in finem oblitus, qui ad te corrigendum me misit. Surge igitur è grabato, terræque protinus supplex inhæreas: statimque Diabolo euanescente perterritus Iordanes in terram corruit, & sic iacens postquam illuxit, à Priore, & fratribus inuenitur, quem Prior seuerè corripuens, coegit ex merito obedientiæ in strato præparato decumbere. Sequenti nocte iterum Diabolus pristina forma assumpta astitit, & durius, quàm antea redarguit velut sibi inobedientem, moxque in solum ipsum desilire præcepit, quem cū mane eius diei Prior iterato super solum iacere uidisset, apprimè indignatus dixit. Miror tuam simplicitatem, ne dicam inscitiam, qui non solum in corporis, sed & animæ præiudicium contra obediētiam hoc facere præsumpseris. Ego enim Deum Cæli terræque testor Dominum, quod noluissem pro toto terrarum orbe, sic grauiter contra Deum, & ordinem deliquisse, & hæc dicens in fletum maximum prorupit, quod cernens Ven. Pater, & ipse lachrimans procidit ad pedes eius narrans visiones, sed magis illusiones, & qualiter, vt conijcere poterat, Diabolum illum fuisse, qui in Angelum lucis fuerat transfiguratus. Prior verò admiratione captus, ac quadam cōmiseratione illius aliquantulum lenitus, iussit ipsum stratum ascēdere, ex hoc enim tantam membrorum debilitatem contraxerat, sicque humores indurati fuerant, vt vix spiritum ad quiescendum haberet. Tertia nocte Diabolus, vt prioribus adfuit, quem vt conspexit vir sanctus, ait, ò impudice canis, ò nequissime humani generis hostis, ò immunda belua, quomodo meam ausus es simplicitatem deludere, ceu zelum qualēcunque erga ordinem præterferrens? Et ego quidem nisi hoc omnipotentis Dei dispensatio permisisset, sapientius aduertissem, quod multo melior est obedientia, quàm stultorum victimæ, & in faciem eius expuens fugauit.

B. Meinulfus Diaconus, & Confessor, non longè ab obitu suo cuiusdam cubiculario suo per visum in somnis apparuit hortans eum, vt mundo, & pompis eius ociùs renunciaret, & in Regis æterni se conferret militiam; at ille visionem illam, non alio, quàm illusionis loco habēs, nihil de uitæ emendatione curauit. Sanctus autē vir eius infirmitati cōpatiens, iterū eū, vt prius admonuit, sed cum neque sic quidquid de uitæ rectius instituenda cogitaret, Terio ei apparuit, aitque ad eū nescis miser, nescis

Apud S. rium 5. Octobr in vita Sano Eli Meinulfi.

nescis quam immanis prædo mentem sibi vendicet tuam, qui tibi author, & suator est, vt neque mittenti Domino, neque mihi ab eo misso obtemperes; certè cum tu malè viuendo planè desipias, neque ab hac stultitia sponte recedere velis, diuina te admonuit reuelatio, vt vel sic ad frugem meliorem te reciperes. Tu autem stultè tibi pateris miserè, & perniciosè illudi, qui veram reuelationem pro phantastica habes illusionem, neque enim quisquam fidelium ambigit illam visionem esse illusionis expertem, quæ ad Christianam pietatem, & Religionem inuitet, quod si quilibet faceret tibi vigilanti, nequaquam negligere deberes, sed quando te verba non corrigunt, ad facta veniendum est, itaque planè efficiam, vt visionem, quam tu intelligere diffimulas, re ipsa verissimam esse certo experiaris; His dictis ille expergiscitur, sentit à mento totam barbam auulsam, fugit procul ab oculis omnis somnus.

*Iacobus
Vitriacus
lib. 1. c. 9.
B. Mariæ
Oigniacen-
sis.*

Quidam ex amicis eius (B. Mariæ Oigniacenæ) præcipuis à Dæmonio meridiano perambulante in tenebris, aliquando tanto periculosius quanto subtilius infestabatur. Callidus enim hostis transfiguratus se in Angelum lucis sub specie pietatis ei familiariter in somnis apparebat, nonnunquam eius quædam vitia reprehendens, ad quædam etiâ facienda bona eum fraudulenter adhortans, vt prius tâquam antidoti cuiusdam falsa specie oblata, postea occultius venenum instillaret, & mellita lingua blandiebatur exerta, vt postmodum dētem infingeret, & ad extremum caudam suam quasi cedrum stringeret. Cum enim iam illi fides tanquam veraci haberetur, tum instar sophystæ, & impostoris veris quibusdam proditor ille falsa permiscebat bonorū intermixtione falsis quandam vmbra in insidiosè prætexens, tandē suis machinis eò perduxit fratrem illum, vt res eius pessimum exitum fuerint habituræ, si non ancilla Christi reuelante Spiritus sancto callidi veteratoris fraudes didicisset, cum autem diceret homini reuelationes illas non esse à Deo, sed maligni Dæmonis illusiones esse, & ille è diuerso, non sancto, sed suo spiritu obijceret, cum tot beneficia præstiterit mihi spiritus ille, tot vera, & futura prædixerit, nullo pacto mihi vult imponere. Illa ad solita orationis arma confugiens (en bonum remedium, & scutum) pedes Domini rigat lachrymis, cœlū precibus instanter pulsant, nec facit finem, donec impius ille impostor, cū multo gemitu, & pudore ipsi nocte in cellula sua oranti astaret, quem illa commentitio splendore prædicum intuens, quisnam es tu, inquit? aut qui vocaris? ille superbo, vt erat vultu, iam toruis oculis vicissim aspiciens: Ego sum, ait, quem tu maledicta precibus tuis compulisti venire ad te, quæ meum mihi amicum per vim auferre conaris somnium autem ego vocor: multis enim, præsertim Religiosis in somnis instar Luciferi appareo, mihiq; obediunt illi, & ex meis consolationibus animis efferuntur, dignosq; se putant, qui Diuinis, & Angelicis fruamur.

fruantur colloquijs: amicum illum meum, quem pro tua voluntate mihi abstulisti, iam eram à bono proposito retracturus, & id sanè euentus rei docuit, sed oua aspidum rupta sunt, & maligni illius fraudulentæ consilia in lucem prolata.

Hæretici inquietum, & turbulentum genus hominum ad commouendum Londinensem populum, & seditioni, & heresi valde deditum, inauditum adinuenerunt stratagema. Induxerunt quippè quamdam puellam. 18. annos natam hæresi simul, & pretio corruptam in eam improbam simulationem, vt se permetteret in abdito inter duos muros cuiusdam domus angulo ad tempus includi, & per fistulam ad id aptatam eas voces ædere, quas istius strophæ artifices sibi suggererent. Nomen puellæ Elisabetha Crosta erat; Doli author Dracus quidam: ita illa virgo instructa, & in loco ad fraudem accommodato locata; mirabiles emittit continuo ex antro suo voces, easque tam sonoras, vt per omnes vicinas audiretur. Accurrunt vndiq; Ciues, quid sit inquirunt, mirantur voces non mortalis hominis, sed Angeli esse clamabant. Vrbiac Reipublicæ spiritus iste minatur miseriam, ærumnas, mala omnia, si nuptias cum Hispano, aut communionem cū Papa Romano admittant: multa item contra sanctum sacrificium, & reliquam fidem catholicam quasi oracula fundebat, erant ex conspiratoribus, qui data opera se turbis astantibus semper ingesserāt, qui huius spiritus propheticas, & obscuriores sententias ad Religionis euersionem, & seditionem mouendam interpretabantur. Magistratus autem, ad multitudinem compescendam, & quid rei sit lustrandum accedit, fraus difficillimè apparuit. Sed tandem inito consilio de defodiendo muro, & vicinis parietibus, vnde voces reddi coniciebant, misera puella prodijt, ac examinata, quorum suasu, & consilio fecerit hoc, confessa est statim, se à quibusdam seditionis sectarijs, & ab eo in primis, quem nominauimus, Draco, ad istam nequitiam inductam fuisse.

*Nicolaus
Sanderus
lib. 2. de
scismate
Anglica-
no.*

De prouocatione ad iudicium. Cap. XVII.

Doctrina.

Rericulosum est hominibus non compertæ sanctitatis has citationes facere, imò lethaliter peccant, qui scienter iniuste alios citant, quia nocent iniuste & grauiter, & calumniantur Iudices tamquam oppressores innocentia. Si tamen hoc fiat citra odium, aut vindictæ cupiditatem, vel impatientiam, iram, desperationem, vanitatem, aut aliam vitiosam affectionem, per iniustitiam oppressus quis hoc faciat bono fine,

sine, vt videlicet innocentia eius appareat, nec infamia grauetur familia, aut vt liberetur mundus tali Tyranno, aut vt resipiscat, & terrore perculsus peniteat, desinatque ab oppressione, & concussione miserorum; licita est talis citatio, nec talem citationem auder damnare

a Extre- Feuardenus, *a* quia cum finis sit bonus, puro actum esse meritorium. *mo cap. 13* Non desunt exempla sanctorum hominum. Sic dixit Sarra; *b* Iudicet Dominus inter me, & te; Sic dixit Dauid *c* ad Saulem: Iudicet Dominus inter me, & te, & vlciscatur me Dominus ex te. Sic Zacharias filius Ioiadæ. *d* Videat Dominus, & requirat, &c.

c 1. Reg.

24.

d 1. Paralipo. 24.

vers. 23.

Exempla.

In lib. A-
pū, & Ca
strenf. &
lib. 7.

Memoratu dignissimum est, quod legitur apud Thomam Cantuariensem, vbi habet hæc verba; Monasterium B. Iacobi apud Leodium notum multis est, & acceptum istud; quidam Adolescens consobrinus maioris Præpositi, deuotionis causa, & Religionis, intrauit, quod vt audiuit Præpositus indignè tulit, mox forti manu collecta satellitum, intrat violenter Cœnobium, rapit Iuuenem, & nudatum sancto habitu, seculari induit. Abbas ergo Monasterij, collectis Primatibus Ciuitatis Episcopo conqueritur; & totum Clerum pro tantis iniurijs interpellat; hoc autem cum indignanter vix vellet audire Episcopus, & Abbatem potius duris verbis impeteret: flexis Abbas genibus, cum moderamine verborum dixit. Iudicem contra te ò Præposite in terra habere non possum, & ideo contra te Deum summum Iudicem interpello, vt intra. 40. dies vterque nostrum compareat coram illo sententiam pro meritis accepturus. Ad hoc Præsul cachinnans cum suis irrisit hominem, atque spreuit, & repulit exprobratum. Quid plura? quadragesimo die circa Nonam mortuus est dictus Abbas, & cum pro eo solemniter pulsaretur, sedens in balneo Præpositus quæsiuit à circumstantibus quid hoc esset? moxque quidam ingrediens, respondit Abbatem D. Iacobi modo esse defunctum, & pro eo pulsationem fieri tam solemnem. Ideo ergo recordatus Præpositus, quadragesimum diem esse, quo se citatum audierat ab Abbate, consternatus animo dixit suis, citò videte, quid faciam? mortuus ego sum, comparere me hodie summi Iudicis aspectibus oportebit. Nec mora, post verba hæc, cum balneum egredi festinaret, in astitium manibus, cum diro eiulatu, & vocibus expirauit, ibi proculdubio respondere compulsus, vbi causarum strepitus cessant, iuris peritorum aduocatio conticeffit, vbi nec preces, nec pretiū liberat.

Fulg. li. 1.
c. 6.

Armonicus Franciscus Dux præfuit. Is summa crudelitate fratrem ex Anglia redeuntem de medio sustulit, sed vicissim fratris citatione intra annum de medio sublatus, Principatum cum vita amisit.

De

De purgatione Monomachiae. Cap. XVIII.

Doctrina.

N VLLA purgatio ista olim fuit frequentior, quā docun-
que criminis cognitio, vel probatio erat obscura; tunc
enim temporis, vel actor reum prouocabat, vel reus ip-
se offerebat se, aut suo loco alium. Constat hanc fuisse
inventionem antiquissimam, & Palæstinis ipsis in usu
fuisse, *a* ex Goliæ prouocatione quem Dauid superauit. Post Barba-
rorum in Italiam eruptionem fuit maximè in usu apud Longobar-
dos, & apud Germanos, & Francos, & etiam Hispanos. *b* Verum hu-
iusmodi conflictus non probantur, quia repugnant omni iuri, iuxta
communem Doctorum sententiam. Repugnant iuri naturali, ut do-
cet optimè Sufius, *c* & Petrus Messias; *d* Repugnant iuri civili. & hoc
probant communiter Doct. *e* etsi ea lex non sufficienter conuincat,
nulla tamen lege apud Romanos fuit approbata hæc pugna. Quòd
iure Diuino prohibitum sit duellum, probatur ex omnibus locis, qui-
bus prohibemur Deū tentare, & quibus prohibemur occidere. Aper-
rior est probatio iuris Ecclesiastici, seu Diuini positiui, fvt in Cōcilio
Trident. cuius hæc sunt verba. Detestabilis duellorum usus, fabrican-
te Diabolo introductum, ut cruetā corporum morte, animarū etiam
perniciem lucretur, ex Christiano orbe penitus exterminetur, &c. &
deinde paulò post subdit idem Concil. Qui verò pugnam commise-
rint, & qui eorum patrini vocantur, excommunicationis, ac omnium
bonorum suorum proscriptionis, ac perpetuæ infamiae pœnam incur-
rant, & ut homicidæ, &c. perpetuò careant ecclesiastica sepultura.
Extat Bulla illa laudatissima felicitis Recordatio. Gregorij XIII. quæ
fuit producta Anno 1582. nono Decemb. quæ incipit his verbis. Cre-
scente hominum malitia, facinorosi non desunt.

a Aleiar.
de singul.
certamin.
cap. 2.
b Lege Lō
gobar. tit. 4.
qualiter
se quisq;
defc. deb.
tit. de pur
gar. rei. ti.
de homici
dio liberū
hominis.
c lib. de
iniustitia
duelli.
d p. 4. va
ri. lect. ca.
9.
e leg. 1.
C. de gla.
dia. li. II.
fPet. Mar
thæus in
Notis ad
Bullā Gre
gor. XIII.
mox lau-
dandam.

Exempla.

G Vilélmō Tertio Comite Annoniæ, Verpa quidam se finxerat sin-
cero animo Christianis sacris baptismo initiari, suscepit ex fon-
te Comes, & Guilielmi filiolum nominauit, & apparitorem curiæ Mō-
tensis esse iussit. Non diu post, homo impius ingressus ædem Mona-
sterij Cambrenensis actus furij, blasphemias in Dei paræ imaginem
multas effudit, & (horrendum) venabulo quatuor plagas inflixit, vn-
de sanguinis statim rui manarunt. Viderunt Faber lignarius qui-
dā, & Monachus laicus Matthæus Lobbius. Faber ascia caput Iudæo
findere parabat, sed à Monacho prohibitus: rem detulerunt igitur

Anno.
1326.

M ad

ad Abbatem Ioannem de Montibus;is ad Comitem; Iudæus pertinaciter tormenta elusit, sic dimissus quadriennio postea ab Angelo apparente, quidam senex nomine Ioannes Flander Estinensis, & septennio, iam ex paralysi clinici iubetur Iudæum accusare, & duello provocare. Bis monitus, parochi iussu senex adhuc rem differebat, tertio illi ipsa Virgo quinque illis plagis fauciata se videndam præbuit, & imperat Monomachiam. Plenus spe, & fide senex adit Cambronem, cernit in imagine vulnere, quo viso, accedit ad Comitē, accusat mentitū, dies pugne dicitur, arma, rudes fustes, & scuta lignea supersunt hodie: Iudæus vesco corpore, ferox viribus, tibiales fascias tinnibulis cinxerat, & sic senem ridebat, sed iuuit athleram suum Deus, tā impar commissus, æger sanum, debilis fortem, senex iuuenem prostravit; & horrendè blasphemantem conuictum, sed non pœnitentem, Comas iussit caudæ equinæ alligatam trahi ad patibulum, & capite deorsum duobus ad latera molossis eum rabidè laniantibus appensum subito ignis fumo interijt. Narrat hoc fusè Robertus Haupportius, duobus ea de re libris carmine conscriptis.

Radislaus Gurimensis Princeps Mistibogij filius, per iniuriam inuaserat Bohemiæ fines, coactus à suis tandem optimus Rex Venceslaus militem collegit. Cum iam dimicaturæ essent acies, si aliter inquit Venceslaus, nisi prælio res componi nequit, cur non potius sine infontium sanguine ipsi inter nos singularem certamine decernimus? Nulla fit mora, lorica super cilicinam vestem indurus, paruoq; ensiculo succinctus Venceslaus in campum prodit, at Radislaus Cataphractus hæctatusq; cum ingenti machera se infert. Venceslaus signo Crucis frontem pingens, subito Angelos videt, atq; hanc vocem velut ab homine promptam audit. Ne feri: & repente Radislaus humi procumbens, veniam audaciæ poposcit, seq; potestati victoris permisit. Allevans prostratum Venceslaus, monuit, data venia, & dignitate ei restituta, vt contumaciam in obsequium debitum verteret, ne post grauius ab irato Numine plecteretur. Hic Deus miraculo iustitiam causæ declarauit.

Quando miraculo Deus non fauet, fieri solet, vt res vel maneat dubia, vel iustam fouens causam iusto Dei iudicio succumbat. Prius in pugna duorum hispanorum nobilium accidit tempore Alphonsi Regis, qui Petri Regis Castellæ pater fuit; hi fuerunt Ruy Paez de Viedma, & Pay Rodriguez de Auila, ille hunc proditoris accusauit, hic illum sceleris grauioris vicissim recriminatione pulsauit. Cum ventum esset ad duellum tribus continuis diebus ab ortu solis ad occasum pugnarunt, multisq; se vulneribus affecerunt, & dubia prorsus, nec in vnum, alterumvè inclinante victoria, utrunque Rex innocentem pronunciauit, & equali virtute præditos, amicos esse voluit. Narrat fusè Petrus Messias.

De purgatione vulgari per ignem. Cap. XIX.

Doctrina.

Rit aliquando hæc purgatio tribus modis; per rogam; per prunas; & per ferrum candens, & sic innocentia probabatur, si illeſus quis abiret. De ferro candente extat nunc mos apud Iaponicos, vt docent litteræ miſſæ anno 1595. à P. Luyſio Froes Ieſuita, quæ poſtea fuerunt impreſſæ Moguntia anno 1598. In Francia vetuſtis temporibus licita tantum fuit in cauſis ſæcularibus, vt colligitur ex Epiſt. Iuonis. Inuenio ferrum iſtud ignitum vocari (iudicium) quod nomen arbitror commune fuiſſe instrumentis omnibus harum vulgarium probationum, vt notat Petrus Loyeyr. *b* Meminere huius variæ leges Septentrionalium, omnes occupatâ à Barbaris Italia, & Gallijs latæ; apud Radevicum *c* ſic mentio legis militaris, qua ſeruus non deprehenſus in furto, ſed accuſatus, iubebatur vel Domini iuramento, vel igniti ferri iudicio ſe expurgare. Leges Francicæ, & Longobardicæ iubebant per nouem vomeres ignitos, homicidij accuſatum ſe expurgare. *d*

In Concilio Triburenſi docemur e. hæc probationem in Germania non fuiſſe nobilium, quibus iuratoria duodecim ingenuorum conſtatio ſufficiebat: ſed ignobilium. Verum hiſtoriæ teſtantur etiam nobiles eam ſæpe ſubiuiſſe, aliquando per laminam, aliquando per chirotecam, aliquando aliter. Anno 1215. vel circiter *f* Conradus Marpurgius Inquiſitor Apoſtolicus, ſi accuſati de hæreſi negabaat, iudicio ferri candentis experiebatur, & ſi comburebantur, eos porro committebat rogo, quod ſi factum fuit, contra Canones ab illo perperam factum. Iam enim id Stephanus quintus prohibuerat.

Exempla.

FVerat in Ciuitate Omuræ Chriſtianus quidam degens inter ethnicos, accuſatus furti, & quia hoc crimen ſeueriſſimè caſtigatur in Iaponia; ſic vt de eo quantumuis minimo conuictus morte cū nulla ſpe veniæ mulctetur, nectamen poſſent hunc Chriſtianum verè conuincere; ecce mox gentiles eum obſident, & dum aliud non poſſunt importunè compellunt, vt ritu iſtis conſueto edat iuramentum, quod erat, vt in folio cartæ ſubſcripto ſcriberet quod erat iurandum, deinde folio in palmam manus depoſito imponeret ferrum candens, manumque conſtringendo, in ſuum caput vindictam & iram Cha-

a 91. &
251.

b libr 2.
deſpectris
cap. 7.
c lib. I. re
rum Fri-
deric. cap.
26.

d Lōbardi
lib. I. titu.
11. de pa-
ricid. Frā
cia lex li.

4. cap 56.
e cap. No
bilis. 2. q.

4.
f Tritem.
in chron.
cap. 22.

Pater Fro
es ſuperi⁹
ciuias.

mis imprecaretur, si obiecti criminis reus foret, quod si manus fortè comburatur, aiunt experientia probatum eum noxæ esse reum, si verò à læsione cum folio maneat immunis, esse innoxium. Cum igitur hic Christianus in has angustias adductus esset, quippe, vel iurandū illi erat, vel repudiatio iuramento, quò se reum faciebat, vitæ discrimen adeundum, innocentia suæ confusus dixit; fas sibi non esse tamquam Christiano, per falsum Chamis iurare, sed tantum per verum Deum: consentiunt Gentiles, ut per suum Deum iuret. Ille ergo signo crucis in folio expresso ferroq; candenti imposito, quia id facere cogebatur, magna animi confidentia ferrum manu constrinxit, singulare miraculum, nec manus, nec folium comburit, itaque non solum solutus est pœna, quam gentiles illi minabantur, verum etiam culpa, quam falso illi impingebant.

Otho Tertius Imperator uxorem habuit Mariam nomine, lubrica fide, & conscientia nulla: Hæc ut nova Phœdra Comitem Mutinensem in amplexus trahere conata, repulsam vertit in furorem, & odio eius, quem impotenter amat, inflammata, crimen suum in innocentem reflectit: nec latuit dolus Comitem: hinc amor in Imperatorem; inde urgebat honor proprius: cessit honor amanti, quia Cæsaris honorem vitæ suæ præponebat; coniugi tamen suæ mulieri prudentissimæ, & quod rarum, forti, conatus Augustæ, responsum suum: calumnias illius, periculum suum aperuit, decretumque sibi dixit, mille mortes oppetere potius acerbissimas, quam tantum Imperatoris sui, de incontinentia, & perfidia Augustæ natum, dedecus in lucem proferat, proinde illam, se, si quid de ipsa bene unquam meruerit, obtestari, virili constantia sexus, & coniugij oblita, sententiam, quæ impendebat, mortis ignominiosæ, ut perferret, se necato Coniugis animum, & memoriam resumeret, & animo imperterritito, nomen Mariti ab ignominia liberaret. Non diu post Comes culpam Augustæ suo capite luit, creduli Proeti iudicio condemnatus. Conventu deinde Imperiali apud Roncalias instituto, quo die Viduisius dicebatur, mulier prodit, & coram confessu ex lege Imperatorem ad talionis pœnam vocavit, eò quod maritum suum iniuste de medio sustulisset. Otho ad mirabundus, at tu, quo nam pacto, ait, viri tui, quam ostentas innocentiam comprobabis? Candenti lamina, respondit. Adfertur Imperatoris iussu ferrum bene ignitum, adlatam vidua sine noxa cunctis intuentibus apprehendit manu, & tenuit. Externavit miraculum Imperatorem, adeo ut, se quidem supplicij dignum profiteretur, sed moram posceret subeundi.

Triplex vadimonium differo (respond. illa) Regina supplicium solum posco, cuius nefaria calumnia, me Marito, te fidsimq; milite; Rempublicam Ciuem strenuo spoliauit. Cunctis
æquiss.

æquissimū visa petere Augustus eam collaudat, & pro dilatis sibi vadi-
monijs, quatuor in Etruria castris donat. Augustum verò, quæ Ve-
neris igne male arserat, carnificis manu in rogum coniectam, iustis
flammis absūmī iussit.

In Saxoniæ oppido Vuitemburgo, excitati incendij publici crimē,
impactum fuit cuidam; ille, & iureiurando, & iudicio incendij se in-
nocentem probavit: Cum enim longo itinere ferrum candens manu
tulisset, illudq; illæsus in terram deiecisset, ecce ferrum ex omnium ocu-
lis fugit, sed eo ferme exacto anno, cum quidam alius, qui incendij cō-
scius erat, silicibus viam publicam in oppido paviret, ferrum in are-
nam abditum prodit, manumq; validè comburit, mirantur omnes, &
ferrum illud recognoscunt, & reum ad iudicem adducunt, qui quæ-
sitione admota, verum confessus est, & cruribus fractis noxius rotæ
impositus est. Crancius lib. 8. Vandal. cap. 30.

*Gothifr.
Viterb. in
Chro. Crā-
cini lib. 4.
Saxon. ca.
26.*

Aliud æque mirandum apud Cæsarium, his verbis descriptum.
Referre solet Dominus Bernardus de Lippia quādoque Abbas, no-
uisse se piscatorem in Episcopatu Traiectensi, qui cum quādam femi-
na multo tempore fuerat fornicatus, & quia eius peccatum nimis erat
notorium, tempore quodam in synodo imminente accusari timens,
statim ad sacerdotem veniens, magis, ut post patuit, timorē poenæ,
quam amore iustitiæ, peccatum confessus est, consilium quæsiuit, &
inuenit; si habes ait Sacerdos, firmum propositum nunquam peccati-
di cum illa, cādens ferrum securè poteris portare, ipsumq; peccatum
negare, spero autem quod virtus confessionis liberabit te, quod ita fa-
ctum est cunctis stupentibus, quibus factum innotuerat, læsus tamen
ab igne non fuit, sed cum postea peccati iterandi in recidivam volun-
tatem incidisset, & gloriaretur se non magis adustum fuisse à ferro il-
lo candenti, quam ab aqua fluminis in quo tum nāvigabat aquā quā
manu hauriret, candētis ferri vicem egit aqua algida, & manum adu-
sit, pelle tota detracta.

*Lib. 10. c.
35.*

Idem narrat in hoc capite de quodam pessimo hypocrita, qui pere-
grinationis pallio scelera cōtegebat, is ab alio quodā nefario homine
numis conductus, hospitis à quo benignè habitus est, aedēs incendio
consumperat, bis exceptus, bis pro gratia incendiū immisit. Territus
Dominus multos detulit, de quibus suspicabatur, qui omnes expertes
culpæ candenti ferro illæsi se expurgarunt: Domo tertio ædificata,
ferrum in quodam domus angulo abiectum iacebat: venit post ali-
quod tempus pseudo viator, ille tertio humanè excipitur, videt fer-
rum, rogat, cui vsui? audit ab hospite, quid illo actum, quin, inquit,
illo deinceps ad alios vsus vteris, ne iaceat otiosum? simul manu ap-
prehendit, sed illud repente incaluit, & manum validè adussit: il-
le cum eiulatu abiicit; hospes admiratione perculsus, merito suspica-
tur hunc bis exustarum ædium reū, Ergo comprehensum sistit iudici.

M 3 Iudex

Iudex æquuleo iubet torqueri, ipse confessus omnia in rotam conij-
citur. Tam admitanda sunt Dei iudicia.

lib. 2. *Nor*
neg. c. 27.

Aliud adscribam ex vna sæcunda Cæsarij. Rollo Normannorum
Dux, qui Robertus postea vocatus est, nouerat suos in latrocinia, fur-
ta, rapinasq; propendere, idcirco seueras de his leges tulit, quarum
metu pollicens sibi omnium securitatē, iussit Rusticos intrepidè Ru-
sticani operis instrumenta in agris relinquere. Quidam ex agricolis
domum reuersus, ab importuna vxore rogatus, cur instrumenta non
apportaret, Ducis præceptum obiecit, at illa furtim ex agro instru-
menta subduxit, & abscondit vt maritum redderet cautiorem: reuer-
sus vir in agrum, vbi non reperit quæ reliquerat, rem ad loci præfe-
ctum defert, ille ad Ducem: vocatus à Duce rusticus pretium accipit
amissorum, iubetur Præfectus ignis purgatione adhibita furem explo-
rare, primus conatus irritus fuit, nam ignis furem non prodidit, licet
omnes Rustici subiissent scrutinium. Tum Dux versus ad Episcopū.
Deus, inquit, Christianorum, si est conscius secretorum, cur furem
non prodit? Episcopus adhuc non bene firmatum in religione non
corripuit, sed causam prætendit, quia ignis nondum furem attigisset,
iubetur diligentius inquirere, Præfectus etiam apud Vicinas illas Vil-
las, necquisquam repertus est. Vocatus à Duce Rusticus, an cui indi-
carit, rem in agro esse, rogatur, ille, nemini præterquam vxori dixisse
resp. Vxor quæstionibus admota, furtum fatetur; tum Dux marito,
clam vocato, sciebas, inquit, vxorem furacem esse, annon? ille, sciebā,
ait; cui Dux, cur ergo, aut non puniisti, aut non indicasti? Ergo iussit
ambos suspendi, & hac seueritate legem sanxit.

Greg. lib.
de gloria
Confessor.
cap. 14.

Memoria etiam occurrit factum Catholici Hispani.

Arianum Gottum tempore Leouigildi ad probationem ignis pro-
uocantis; cum enim verbis & rationibus nihil proficeret; est, ait, digi-
to meo annulus aureus, ego eum in ignem iaceo, tu candentem col-
lige: proiectumq; inter prunas annulum, ita igniri permittit, vt ei si-
milis cerneretur, conuersusque ad hæreticum, ait; si vera est profe-
quutio tua sume eum ab igne, illo autem resistente, ait. Immensa
Trinitas Deus, si quid indignum te credo, ostende, certè si recta est
fides mea, nihil mihi præualebunt hæc sæua incendia, & ablatum
ab igne annulum, diutissimè palma sustinuit, & nihil nocuit. Hæc non
fuit iudiciaria inquisitio, sed contestatio veræ, ac sinceræ fidei.

Polidor.
Virgil. li.
8. histor.
Anglicar.

Legimus de Roberto Cantuariensi Episcopo, cum Regi Eduardo
persuasisset, vt Emmam matrem adigeret, ob suspicionem stupri cum
Aduino Vintoniensi Episcopo, commissi, ad hunc se modum expur-
garet, & ea igne maneret illasa, timore correptam, incontinentem
ex Anglia fugisse, ibique breui animi merore contabuisse.

In vita B. Ioannis Elemosinarij mense Iunij legitur, Leuntium cum
ægotaret, & præsentiret mortem appropinquantem coram plurimis
iussisse

iussisse ad ferri turribulum plenum cādentibus carbonibus, & eos accipisse carbones, & infudisse in sinum, & omnibus audientibus dixisse. Benedictus Deus, qui olim Rubū conseruauit incombustum, is mihi sit testis fidelis, q̄ quemadmodū meas vestes nō attigit, hæc quæ est in igne vrendi vis, ita nec ego attigi mulierē toto tempore vitæ meæ.

Idem iudicium in Gallia subiuit B. Briccius, S. Martini in sede Turonensi successor: hunc enim populus reum agebat stupri cum muliere Religiosę professionis cōmissi, quæ linteamina Episcopi lauare solita erat, & ex aliquo improbo pepererat. Briccius iussit ipsum infantem nondum menstruū in medium adduci, & coram populo interrogauit, num ipse pater eius foret? Resp. infans, eū non esse, sed alium, quē non nominauit. Fiebant hæc virtute Diuina, sed plebs Dæmonis operæ adscribebat, prunis itaq; ardentibus biretum implet Briccius, & tota defert vrbe illæsus, se sic à libidinis carnalis flagitio alienum professus, quemadmodum flammis vestimentum intactum.

Petrus Massiliensis Presbyter suspectus de hæresi Antiochiæ ipso die parasceues, sacrosanctam Christi Domini Lanceam gestans manu, nudus corpore, per congeriem latam lignorum ardentem, mediusque ignes illæsus enasit.

Poppo Danus Presbyter in fidei Christianæ probationem vestem prius cera copiosa illeuit, eamq; indutus in medio populi circulo sic se in flammam intulit, & perstitit sine vllō doloris sensu (quod sanctè affirmabat) donec vestis tota corpori circumfusa, intacta flammis cure in fauillas redigeretur, eo permoto miraculo Dani, duelli purificatione sublata, ignis purificationem introduxerunt.

A Teodoro Lectore historia refertur huiusmodi. Tempore Martiani duos Episcopos, vnum catholicum, Arianum alterum, principio verbis disputasse de fidei dogmate controuerso, deinde catholicum conditionem concertatori proposuisse, vt vanis disceptationibus prætermisiss, rogam ignis secum ingrederetur, & fidei suæ veritatem vterque hoc iudicio Deo comprobarer teste, denique Arianum detrectasse ingredi, Orthodoxum nihil moratum, ingressumq; ex ipso rogo multis disseruisse, & nec minimum vtilatum egressum fuisse, vera narratio, sed res non sub Martiano, vt ajunt aliqui, sed sub Anastasio accidit, vt melius à Cedreno, & Nicephoro proditum est. lib. 15. cap. 23.

Petrus Archiepiscopus Florentinus, accusatus symoniæ, quoddam pecunia dignitate potitus esset, constituto publico die purificationis per ignem. In publico duæ lignorum strues, longitudinis decem pedum, latitudinis quinque, altitudinis quatuor cum dimidio factæ sunt: inter vtrasque semita erat latitudinis vnus brachij ardentibus prunis strata. Facto ipso die sacro, & inuocato Dei auxilio ad eius innocentiam demonstrandam ingreditur per medios ignium globos,

Paulus
Emil. hist.
franc. lib.

4.
Crætzius
lib. 3. me-
trop. cap.
43.

Guicciar.
lib. 3. &
Volater.
in antrop.
cū ijs que
phili. comi
neus libro
8. histor.
c. 19. qui
tempore il
lo vixit.
Lib. 3. mi-
racul. cap.
16. & 17

flamma in altum ascendente, calcatq; ardentes prunas, quæ erant in via, inter lignorum strues accensas; & cum vellet per easdem flammâs reuerti, neque corpori, neque vestimentis vllô aduſtionis signo inherente, à populo retinetur, illæſusque egreditur, & sic populus edoctus fuit rei veritatem. Vide quam mirabilis Deus in sanctis suis.

Casarius Cisterciensis hæc refert. In Cameraco Ciuitate Episcopali infra quinquennium hoc, plures heretici comprehenſi ſunt, qui omnes timore mortis ſuam perfidiam negauerunt. Miſſus eſt ab Episcopo Clericus, qui negantes per candens ferrum examinaret, aduſtos hereticos eſſe ſententiaret, examinati ſunt omnes, & omnes combuſti ſunt, qui cum traherentur ad pœnam, vnus ex eis nobilis ſanguine reſeruatur à Clerico ad vitam, ſi fortè illum quoquo modo reducere poſſet ad pœnitentiam, cui ſic dixit. Homo nobiles, miſereor tui, & compatior animæ tuæ, rogo, & moneo, vt adhuc de tanta perfidia reſcipiſcas, & de errore ad veritatem redeas, ne per mortem temporalem, æternam incurras mortem; ad hæc ille reſp. Experimento didici me erraſſe, ſi ſera pœnitentia mihi prodeſſe poſſet, non renuerem conſiteri: cui cum ille diceret, pœnitentiam veram nunquam eſſe ſeram, vocauit Sacerdotem, conſeſſus eſt homo errorem ſuum ex toto corde, Deo promittens, ſi vita concederetur ſatisfactionem. Vt autem pius Dominus vim oſtēderet conſeſſionis, mox, vt pœnitens cepit peccata ſua conſiteri, cepit & ipſa combuſtura in manu pœnitentis paulatim minui, quæ in tantum, & aſpiciente decreuit, in quantum conſeſſio profecit: Medietate conſeſſionis peracta, media pars plagæ eſt ſanata, vt autem conſeſſionem totam compleuit, & virtus ipſa conſeſſionis combuſturam, tam in colore, quàm in dolore deleuit, & manus priſtinam ſanitatē recepit. Vocatus eſt uir à iudice ad ignem, ad quem Clericus, quare eum vocatis? vt ardeat, inquit, eò quòd in examinatione combuſtus ſit, tunc clericus oſtendens manum eius ſaniſſimam liberauit eum à pœnis, cæteris igne conſumptis.

Magiſter Conradus Abbati recensuit ſequens exemplum, quod ante paucos annos apud Argentinam recordabatur accidiſſe.

Decem hæretici in eadem Ciuitate Argentinæ; quæ & Stranſburgh comprehenſi ſunt, qui cum negarent, per iudicium candentis ferri conuiſti, ſententia incendiij ſunt damnati. Die ſtatuto, cum ducerentur ad ignem, quidam ex comitantibus vni illorum dicebat, miſer damnatus es, age vel nunc pœnitentiam peccata tua conſitendo, ne poſt incendia corporis, quæ momentanea ſunt, animam tuam ignis gehennalis æternaliter comburat, cui cum ille diceret conſidero quidem me erraſſe, ſed timeo pœnitentiam tantæ neceſſitatis minus acceptam eſſe Deo, Reſpon. ex corde tantum conſiteri,

Deus

Deus est misericors, & pœnitentiam suscipiet; mira res: mox enim, vt homo confessus est perfidiam, manus eius plenam accepit sanitatem; tardante eo in confessione, cum à Iudice vocaretur ad pœnam Confessor eius Iudici respond. Non est iustum, vt homo innocens damnetur iniuste, in cuius manu dum nullum combustionis vestigium reperiretur, dimissus est. Habebat idem homo uxorem non longè à Ciuitate manentem, horum quæ dicta sunt prorsus ignaram, ad quam cum venisset gaudens, dixissetque Benedictus Deus, qui liberauit me hodie ab interitu corporis, & animæ, causam ei exponens, Respon. illa; quid fecisti ò miserrime? quid egisti? vt quid propter momentaneum dolorem recessisti à fide tua sana, & sancta? magis debueras si fieri posset centies corpus tuum incendijs subijcere, quàm à tam probata fide semel recedere: sed quem non seducat vox serpentina? Immemor ille beneficij sibi Diuinitus collati, immemor tam euidentis miraculi consilio vxoris acquieuit, & errorem pristinum resumpsit: Deus verò non immemor vindictæ pro tanta ingratitude, manum plagauit vtriusque, renouatum est incendium in manu hæretici, & quia coniux auctrix exitit resumpti erroris, consors facta est reciduiui doloris. Tam vehemens erat incendium, vt ossa manuum penetraret, & cum vti non auderent clamoribus in villa, quos vis extorsit doloris, fugerunt in nemus vicinum, illic vt lupi vlulantes, quid verbis immorer? proditi sunt, in Ciuitatem reducti sunt, simulque in ignem nondum planè extinctum missi, & incinerem redacti. Quid quæso rei? an hæresi flamma, quòd umbra corpori?

Altero quoque stupendo planè euentu Deus comprobauit, & arreptio vsus carnifice in hæretico puniendo, stet in ore duorum testium veritas, Bernardi, a videlicet Luxemburgi, & illius vetustioris Thomæ b Brabantini, cuius adscribam verba. Erat circa Camera cum quidam hæreticus astutus valde, qui metuens inquiri, & comburi à fratribus prædicatorum ordinis, qui in dicta Ciuitate eo tempore plurimos comburebant, finxit se arreptum à Dæmone, & ob hoc ad Sanctum Aicardum in Aspera, obsessos curare potentem, ligatus ab amicis deductus est, vt in eo non hæresim propalatam, sed furiam putarent. Et vt audiuit quidam Clericus à Dæmone obsessus, & ligatus, quòd Eligius Boogris (sic enim vocabatur hæreticus ille) poneretur in loco, subsequente nocte idem Clericus obsessus Dinino nutu solutus est, & aggregans mattas, & stramina, atque Ecclesiæ scamna super ligatum hæreticum Eligium, cumulauit. Ludum autem, & furias credens ille dissimulat quòd ad vsque Clericus ignem de lampade sumens, comburere hæreticum cœpit, & tunc hæreticus exclamauit, ad cuius vocem expergesfacti custodes, cum ignem ex-

a In Ca-
thal. hære-
ticorū li-
tera, c.
b Boni
vniuersa-
lis lib. 2.
cap. vlt.

tinguere

tinguere niterentur, clericus arrepto gladio, quem casu iuxta lectum inuenit, omnes violenter abegit, & hæreticum in igne consumpsit, Nec mora, Diuino exacto iudicio, clericus à Dæmone liberatus est, & planè sospes apparuit.

libr. I de
gloriamar
cyril. c. 81

Gregorius Turonensis narrat historiam de Diacono catholico, cū presbytero Ariano disputante, & ad fidei veritatem comprobandam sic prouocante factis rei veritas approbetur. Succendatur ignis æneus & in feruenti aqua annulus alicuius proijciatur, qui verò eum sustulerit ex unda feruenti, ille iustitiam consequi comprobetur. conditio nem hæreticus accipit, interea Diaconus diffidentia quadam tentatus, vnguētis quibusdam brachium, manumq; illinit, hæreticus negat periculum subire; cum Catholicus brachium liniret, hæreticus vidit vnguētis delibutum, exclāmat aduersarium magicis artibus, & præsidij confidere, non fidei, oritur altercatio. His itaque litigantibus, superuenit Diaconus alius ab Vrbe Rauenna, Hiacinthus nomine, sciscitansq; quæ nam esset illa altercatio, vt veritatem cognouit, nec moratus, extracto à vestimentis brachio in æneum dextram mergit, annulus autem, qui iniectus fuerat erat valde leuis, ac paruulus, nec minus ferebatur ab unda feruenti, quàm vento fieri posse palea, quem diu, multumq; quæsitum infra vnius horæ spatium reperit, accendebatur interea vehementer ignis sub dolio, quo validius feruens, non facilè posset assequi annulus à manu quærentis, extractusq; tandem, nihil Diaconus sensit in carne sua, sed potius protestatur in imo esse frigidum æneum, in summitate verò calorem teporis modici continentem. Quod cernens hæreticus valde confusus inijcit manum auidax in æneo dicens, præstabit mihi hæc fides mea, iniecta manu protinus vsque ad ossium internodia omnis caro liquefacta defluxit, & sic altercatio finem accepit.

Sanctus Gingulfus Martyr periculum facit de corrupta fide impudicæ eius vxoris, & ad quendam fontem veniunt, ipse, & vxor, & his vocibus vxorem compellat. Multa quidem de te coniux passim fœda, & indigna natalibus tuis audio, & adhuc mihi quidem certo non cōstat, verè ne, an falso illa dicantur. Tum illa, etiam intrepidè iurando falsos de se rumores vulgatos, ait, nec vnquam alieno concubitu pollutam. At Gingulfus, Diuina, inquit, providentia, quàm nihil fugit; vt se res habeat iam certis declarabit inditijs. En fons hic positus est, nec frigidus valde, nec immodicè calidus, in hunc igitur mitte manū, & è fundo lapillum extrahe, & si quidem à culpa es aliena nihil mali patieris, si autem polluta es, non finet Deus latere scelus tuum. Illa Sancti Viri, sicut alios omnes, ita hos quoq; sermones vecordix ascribēs, incunctanter manum iniecit in fontem. Ecce autem simul atq; lapillum secum retrahere conata est, membris ferè omnibus obrigescit, & in digitis, & brachio, quousque aqua pertigit, abstracta cute, nuda

caro

caro cernitur, nihilq; aliud misera, nisi repentinum interitum expectat. Conuictam adulterij vxorem deferuit, nec diu post vxoris hor-
tatu ab Adultero occisus fuit.

Apud Su-
rium 11.
Maij.

De superstitiosis. Cap. XX.

Doctrina.

Vi parui faciunt discere ritus superstitiosos, & eos exer-
cere, sciant omnium superstitionum, & vanarum obser-
uationum inuentorem esse Diabolum; qui principio
mundi statim in Idolatriam ferè totum genus humanū
pellexit. Qui ergo superstitiosas obseruationes colunt,
& amant, docent se, non Christi, sed Diaboli discipulos esse, & eius
magisterium amare; in eius ludo doctos esse, & alienos à doctrina Ec-
clesiæ Catholicæ. Sed mirum est aliquem posse his præstigijs se da-
re, qui norit exitum infelicem Magorum, & præstigiatorum. Inuen-
tor Magiæ, clam, seu Zoreaster, fuit tandem ab ipso Dæmone, quem
importunius sollicitabat, igne succensus, & concrematus, teste Clem.
in lib. recognit. De Simone Mago notissima res est, quòd in aerem à
Dæmonibus sublatus, præcipitatusque fractis cruribus cum ignomi-
nia, & dolore interierit; Henricus Cornelius Agrippa, iam moritu-
rus, à se canem suum Paredrium abegit, cum hoc dicto; Abi mala
bestia, tu me perdidisti. Ioannis Portantij obitus in Antuerpiensi
carcere qualis fuerit, norunt Ciues, apud Guillelmum Tirium, a duo
Magi volentes Machinas Christianorum incantare, primi illis inter-
fecti.

a libro 8.
belli sacri
cap. 15.

Zito nobilis ille præstigiator b ad extremum à diabolo viuens, cum
corpore, & anima de medio hominum fuit sublatus. Ioannes Fau-
stus famosus Magus his temporibus in Germania, tandem à Cacodæ-
mone lecto extractus noctu, & strangulatus, inuersa in tergum facie,
domoque tota concussa, & penè euersa, vt scribunt Camerarius, &
alij: Franciscus Picus, c author est ex relatione sociorum, qui adfue-
rant, Magum quendam à Dæmone viuum ablatum, nusquam vn-
quam comparuisse. Et Scotus Parmensis in Germania, nostris tem-
poribus, oborto à Dæmone collo in diuersorio, miserimè interijt.

b Apud
Dnbraniū
libro 23.
hist. Bohe.

c libro 5.
de præn-
saz.

Exempla.

R Efert Georgio Pictorius, subulcum quēdam fuisse, qui in scipio-
ne suo pastorali schedulam nomini Sancti Blasij inscriptam ha-
bebat, cuius baculi vi, & potentia porcos suos, ab omni luporum vi,
& ra-

Ex Abbe
te Späche
mensi isa-
gog. de dæ-
monibus
sublunari-
bus.

& raptu tutos credebat, ac tantum schedulæ numinis tribuebat, vt etiam porcos in agris solos pascendos abigeret. Tamen contingente quodam tempore, cum gregi pastor abesset, & quidam præteriens Dæmonem custodire vidisset, ac illi dixisset, quid ipse hic custodiret, qui hominum salutis persequutor esset pessimus? Respondit, porcos custodio: retulit alter, cuius iussu? ait Dæmon, stultæ pastoris confidentiæ, nam schedulam quandam suo bacillo inclusit, cui Diuinam ascribit virtutem, vel inde, quoddam Sancti Blasij nomine est inscripta, & eam porcos suos à luporum iniuria defendere, contra legem suam credit, mihi falsa superstitione inhærens: vbi cum per me fuisset vocatus, & denuo vocatus, & non comparuisset, me Sancti Blasij vice huc custodiendum contuli, vt enim semper libens Dei, & sanctorum vices gero, ita & nunc libentissimè pro suo Sancto Blasio illi porcos custodio, vt stultum hominem in sua vana confidentia extollam, ac roborem, & eò perducam, vt talem schedulam plurisquàm Deū faciat.

Scribit Lucianus in Philopseude, de quodam Encrate quoddam vi disseet Pancratem quendam Magum Aegyptium multa facientem, mira se paulatim in eius amicitiam insinuassee, adeò vt omnia ei prope modum arcana communicaret. Tandem autem Magum hunc persuasisse ei, vt omnibus famulis in Memphi derelictis, se solus consequeretur, neque enim defuturos ministros, atque ex eo tempore, inquit, sic vitam duximus. Cum in diuersorium quodpiam venissemus, homo accepto pistillo scopinavè, aut pessulo vestibus implicans, cum in id carmen quoddam dixisset, effecit, vt ambularet, atque alijs omnibus homo videretur. Illud ergo abiens, & aquam hauriebat, & cœnam parabat, instruebatque, atque in omnibus commodè subseruiebat ministrabatque; nobis, deinde vbi iam satis huius ministerij fuit, scobinā rursus scobinam, ac pessulum, pessulum, aliud recitans carmen reddebat. Hoc ego vehementer conatus, non inueniebam, quo pacto ex illo expiscarer, nam id mihi inuidebat, quamuis esset in alijs facilis, & quadam die in angulo quodam sub obscuro delitescens, clā ab illo subauscultauī propius incantationem illam, erat autem trifilaba, tum ille cum pistillo mandasset, quæ curanda erant, abiit in forum, at ego postridie illo apud forum occupato, acceptum pistillum, cum ornassem syllabas illas simili modo pronuncians, aquam, iussi vt hauriret, tum impletam amphoram cum tulisset, desiste inquam, nec amplius aquam haurito, sed rursus esto pistillum, at illud mihi amplius obtemperare nolebat, sed aquam hauriebat continuo, quoad hauriendo totam domum nobis impleret. At ego cum resistere huic non valerem (timebam autem ne Pācrates reuersus, quoddam euenit irasceret) correpta securi pistillum in duas partes dissero, & vtraque pars amphoram sumens hauriebat aquam, iamque vnus loco duo ministri mihi esse cœperant. Interea Pancrates superuenit, ac re intel-

intellecta, huiusmodi ministris in ligna rursus, quemadmodum ante cermen erant, mutauit, & ipse me relicto clamculum, nescio quò se subducens, abiit. Vides hic curiositatem ferè causam fuisse, vt aquis submergeretur.

Accipe alterum de ijs, quibus periculum præsens fuit, ne se ipsos denarent. Philippus Camerarius sic scribit. Cum aliquando Ioannes Faustus apud notos quosdam esset, qui de ipsius præstigiariis multis audiuerant, ij petierunt ab eo, vt aliquod specimen suæ Magiæ exhiberet. Hoc cum dia recusasset, tandem importunitate sodalitiij nequiquam sobrij victus promisit, se illis exhibiturum quodcunque expeterent. Vnanimi itaque consensu petierunt, vt exhiberet illis vitem plenam vuis maturis, putabant autem propter alienum anni tempus (erat enim circa brumam) hoc illum præstare nullo modo posse. Assensit Faustus, iam iam in mensæ conspectum iri quod expeterent: sed hac conditione, vt omnes magno silentio immoti præstolarentur, donec illos iuberet vvas decerpere, si secus facerent, instare illis periculum capitis; hoc cum se facturos promississent, mox ludibrijs suis huic ebriæ turbæ ita oculos, & sensus præstrinxit, vt illis tot vvx miræ magnitudinis, & succi plenæ in vite pulcherrima apparerent, quot ipsorum adessent. Rei itaque nouitate cupidi, & ex crapula sitibundi, sumptis suis cultellis expectabant, vt illos iuberet rescindere vvas. Tandem, cum istos leuiculos aliquandiu suspensos, in ipsorum vanissimo errore tenuisset, subito in fumum abeunte vite cum suis vuis, conspecti sunt singuli tenentes loco vvx, quam vnusquisque apprehendisse videbatur, suum nasum, appposito super-

nè cultello; ita vt si quis immemor præcepti dati vvas secare voluisset, se ipsum naso mutillasset.

*Lib. opere
successi-
ue c. 70.*

Finis Secundi Libri.

COMPENDII

MALEFICARVM.

LIBER TERTIVS.

In quo agitur de Remedijs Diuinis contra vexatos, & de nonnullis quibusdam alijs.

An liceat tollere Maleficium ratione curandi maleficium. Cap. I.

Doctrina.

*a Extra
de frigid.
& malefi-
ciat.*

Maleficium est Magiæ species, qua quis ope dæmonis alteri damnum parat. *a* Signa autem maleficij voco, ollas, ligamina, claustra, plumas, leberides, & cætera similia, quæ ex pacto cum Dæmone inito, Magus adhibuit, vt aliquis maleficio lædatur. Pactum verò esse solet, vt quandiu ligula sic nodata fuerit, vel tale quid sub limine defossum, vel sera clausa, manserint, tandiu talis persona sit maleficiata, aut moriatur, qui in tali loco erit, aut intrabit, vel exibit, & huiusmodi. Quare quæritur, vtrum liceat aperiendo claustrum, comburendo capillorum glomum, soluendo ligulae nodum, vel effodiendo ollam, & exurendo, quæ in illa habentur, aut similia remouendo, perdendoq; maleficium destruere, & liberare maleficiatum; ad quod determinandum, vt paucis rem absoluiam, dico quòd Henricus Gandensis. *b* habet hæc verba. Catholicum est destruere opus superstitiosum Diaboli, & in hoc ei contrariari, & sic dico, quòd licitum est maleficium

*b Quodli.
5. q. 33.*

Ieficium deponere simpliciter, quemadmodum est licitum Idolum in cloacam proijcere. Scotus, etiam ait si per orationes sanctorum impediatur virtus Dæmonis, bene fit: si tamen Deus illas non exaudiat, tunc si sciretur maleficium, & destrueretur, Dæmon non fatigaret eū amplius, quia ex pacto non assistit, nisi dum durat aliquod signum: ideo non solum licet tollere, sed est meritorium destruere opera Diaboli, nec in hoc est aliqua infidelitas, quia destruens non aquiescit operibus malignis, & destructio talis signi imponit finem tali vexationi.

2 In 4.
sent. d. 34.

Exempla.

Genuæ Adolescens quidam pius ex imprudenti aspectu, ita effusè in amorem mulieris exarsit, vt Diuinum excluderet. Mittebantur vltro, citroq; litteræ furtivæ, & munera, idq; trimestri spatio, post quod is graui morbo affectus decubuit. Mirum certè quàm immundas sordes, & varias ante ora astantium euomuerit, muliebres crines, ouium villos, linum, bombicem, crinales acus, & sutorias, vnguium segmina, ossium fragmina, & ferramentorum non paruo numero, vnà cum sanguine. Quidam hortatur eum, ne amplius illigari se patiatur amore pestifero. Quærit deinde, numquæ essent ab ea munera, aut litteræ? litteras acceptas aiebat, sed deinde laceratas, non credens ille, qui quærebat, admonet familiares, vt eius arcâ scrutentur, & si quid sit amatorium tollant; ea res cum ægro occulta voce quadam innotuisset, arcæ clauem horrendis clamoribus postulat, & acceptam eadem voce admonente, iniecit in os voraturus, nisi prohibitus fuisset, eam puluino supponit, oculorum vsum amittit, admonet mater, vt doctus malo reddat clauem, eam cum quærens non inueniret, furto ablatam credidit, tunc incipit magis vociferari, nec tamen reperta in toto lecto diligenter excusso, vi tandem cum arca esset refferrata, duæ litteræ amatorix sunt inuentæ, & igni traditæ sunt, quo facto restitutus est ei sensus videndi, & clauis non sine admiratione apparuit ante oculos quærentis exposita. Melius interea habere cœpit, & corpore, & animo, & paulo post sanus omnino factus est. Facile videt hic vnusquisque litteras maleficij signum fuisse, quod ne tolleretur, Dæmonem conatum fuisse, eoquæ sublato, & combusto, desisse nocere.

Anno
1589.

Comes quidam præclarus genere, Vuerstrasensis Territorij in confinibus Argentinensis Diœcesis, Iuenculam simili genere præclaram duxit vxorem, quam tamen post celebratas nuptias, vsq; ad tertium annum carnaliter cognoscere non potuit maleficali impedimento, vt rei probauit euentus. Anxius, & quid ageret ignorans, & sanctos Dei iugiter interpellans; accidit, vt ad Ciuitatem Metensem cb negotiorum

Sprenger.
p. 2. mal-
lei. q. 1. c.
1.

rum quorundam expeditionem applicaret, in qua dum per vicos; & plateas seruis, & familia vallatus incederet, quandam mulierem, quæ ante illos annos Concubina sua fuerat, obuiam habuit, qua visa dum super maleficia sibi illata minimè cogitaret, improvisè eam blâdè ex amicitia contracta antiquitus alloquitur, & qualiter se haberet, vt valeret, inuestigat; at illa cernens comitis pietatem, vice versa de valerudine sui corporis, & status diligenter inuestigauit, quo respondente, quòd benè, & prosperè cuncta sibi succederent, illa attonitè paululum siluit, & Comes cernens illam attonitam, amplius verbis blandis eam aggreditur, ad collationem inuitando, at illa de statu vxoris interrogando, simile responsum accipit, quòd bene in omnibus se haberet; tum illa an pueros generasset iam, inquisiuit. Et Comes, tres mihi ait, sunt pueri masculi, quolibet anno vnum genuit. Tum magis illa stupefacta paululum siluit: & Comes, rogo te carissima, cur tam diligenter inquiris? indica, nec enim dubito, quin meæ fœlicitati congratuleris. Tum illa, verè congratulor; sed maledicatur vetula illa, quæ promisit se velle corpus vestrum maleficiare, vt carnalem actum cum vxore vestra minimè haberetis, in cuius rei signum, puteus, qui est in medio curiæ vestræ, continet in fundo ollâ, certas res maleficiales continentem, quæ eadem de causa ibi fuit reposita, vt quandiu ibidem contineretur, tandiu coeundi impotentia vobis adesset, sed ecce omnia vana sunt, de quibus gaudeo. Comes diu non distulit, domum regressus puteum exhauriri fecit, ollam reperit, & cuncta concremando, potentiam illam perditâ subito recuperauit.

Lib. 6. dis-
quisit. ma-
gic. cap. 2.
sec. I.
quæst. 3.

Martinus Delrio Iesuita, ex Bellarminij publicis lectionibus iâ per multos annos Louanij habitis contra sententiam Heselij, refellendo illam, narrat sequentia his verbis. Concionator quidam Prædicatorum, quòd me puerum vidisse memini in Môre Polliciano in quadragesima, cum vellet concionari, loqui non potuit; accidit id secundo, & tertio: videns non esse rem naturalem in concione tantum sibi vocem præcludi, votum vouit Sanctæ Agneti, quæ erat loci patrona, inuenitq; signa in suggestu, capillos inter se ligatos, & similia, comburit ergo illa, & vox illi restituitur, & concionem postea habuit ad populum, vt prius; Hoc si peccatum fuisset, Deus à Concionatore inuocatus, eum non sanasset, neque signa ostendisset.

Narrat quidam author de presbytero quodam, qui cum pessimè maleficio esset affectus, plurimis mensibus lecto decubuit, nec innumera remedia à Medicis adhibita quidquam ei profuerunt: inuentis autem in lecto plurimis signis veneficis, & combustis quouis mense, Luna reuoluta, alia, & alia diuersa instrumenta reperiebantur, quibus semper igne consumptis Dei auxilio, & Ecclesiasticorum remedium, tandem pristinam sanitatem adeptus est, & hoc fuit paucis ab hinc annis.

Codronchus de filia sua habet hæc verba. Francisca filia mea decem menses nata apud nutricem insigni macie est affecta, sæpe, ac sæpius magna edebat suspiria, & quando defasciabatur semper plorabat, ægreque se ferebat defasciari præter puerorum morem, qui quamvis sint malè affecti, vel dolore aliquo detenti, cum fasciæ solvantur, quiescere, ac delectationem tunc capere consueverunt. Nulla inuenta causa præternaturalis effectus, nutriceque mutata, cum in deterius laberetur, subiit suspicio matri, quòd cum esset puella venusta admodum invidentiæ causa, vel odio cuiusdam vetulæ beneficio esse affectam. Quapropter culcitram inquirens nonnulla veneficii signa reperit, ciceres namque, grana coriandorum, frustum carbonis, & ossis defuncti, rem quandam compactam incognitam, quam fieri ab improbis fœminis ex quibusdam cum sanguine inenstruo mixtis, retulit quidam peritus Exorcista. Præterea quasdam plumas, ita quibusdam filis artificiosè insertas, ut pileo, ut moris est applicari facile possent, quibus omnibus igne benedicto combustis, & adhibitis per triduum exorcismis, alijsque nonnullis remedijs sacris, cœpit melius se habere & carnem assumere, ita ut curatam fore existimaremus, nihilominus transactis quibusdam diebus, cum esset valde morosa, & multum ploraret, eodem lectulo denuo explorato, inuenta sunt nonnulla alia instrumenta, quibus combustis sanitati restitui visa est, attamen in plenilunio mensis, cum plorabunda noctem totam insomnem duxisset, mane colore cinericio fuit affecta, & ita mutata facie ab ea, quæ vesperi erat, ut esset res lachrymis magis, quam admiratione digna: Explorato denuo lectulo inuenta sunt frustula duo nucis siccæ, & albi ossis, novem, vel decem ossa piscium, quæ erant fabricata instar pectinum, quibus capita pectantur, cum quibusdam corollis, mira arte, & varijs rebus paratis, quibus igni traditis, mutata domo, & pluribus alijs, & validioribus per Exorcistam peritum adhibitis auxilijs, Dei beneficio absque vlllo remedio naturali conualuit.

Libr. I. de morbis venef. cap. 8.

Nobilis quidam in suburbanum profectus, cervisariam quandam tabernam præteruectus equo insidens, vidit nonnullos suos debitores: statuit eosdem admonere debiti, atque ni persolutum, inius vocaturum minatur, excusant alij moras; alij quibus ingenium hominis mitè profus perspectum esset, rogabant, aliquantulum temporis concederet, atque inter hos prorupit quædam toruo vulcu vetula fixis in terram oculis, quæ calcitrantem, cui infidebat equum admirata, sicuti videbatur, rogat, quo nam pergat, atque interim monet, ne quid nimis equo suo confideret: subridens ille, ea quid, ait, putas mihi incognitam huius equi infidessam virtutem, qui eo ad decem, & ed amplius milliaria citra vllam defatigationem uti consueverim? respond. illa, veteri

Baldwin. rōsens me dice venationis Epist. 50.

N tamen

tamen se ne ferendo sit; Vir anilem esse fabulam suspicatus, subdit equo calcaria, qui præter consuetudinem iam primum ad motum pigrior progreditur quidem, sed labascentibus quodammodo, ac titubantibus pedibus. Admiratus igitur hanc subitam equi debilitatem, domum redit, equum manu pedetentim ducens, acciriq; iubet ex tempore Veterinarium; is cum sudore madentem videret equum, rogat, nunquid defatigatus fuerit, vtrum post diuturnam quietem subito extrinsecus ad cursum, & num à concitatione cursu confestim biberit, & alia huiusmodi, quæ iumentis morborum origo esse solent, & cum nullam euidentem causam ad morbi huius generationem facere animaduerneret, petit, vt suæ fidei committatur equus, pollicetur interim, se suo non defuturum officio, atque omnem moturum lapidem, vt cognito tandem morbo, eidem auxiliares adferat manus. Conceditur Veterinarij fidei equus, atque ab eodem instabulum deducitur, vbi equus doloris vehementia exagitatus, pedibus humum scalpens, protinus in terram deuoluitur, crebra trahens suspiria. Veterinarius consilij penè inops animo voluens, quot quantisque casibus morboris impetantur equi, venit illi in mentem eisdem, aut propter empraxim, vt vocant, aut quoties suo tempore lotium non reddiderunt, grauissimis subiacere periculis, experiendum igitur censuit, num quod vitium in ano, aut vesica esset: manum ergo ano ingerit, perscrutaturus, num quæ materia in eo contineretur, quæ huiusmodi accidentia parere posset, consueuerunt namque equi, quibus durior est aluus, & quorum anus sybalis, quibusdâ præcluditur, ex qualibet causa volutari, ac sudore perfundi, & cum nihil tale reperisset, equi membrum genitale atrectare cœpit, quem manu eductum, vidit arctissimè, atque intricatissimè colligatum esse; tentat igitur primum vnguibus nodum dissoluere, sed frustra, nexu enim capita, cum occulta essent, obliquisq; inuolucris variè inter se abdita, ferro tantum dissolui poterant, erat autem nodus hic malefica arte, vt suspicantur omnes, contextus, ex canabis radicibus; in hoc gordium superans nodum, quod hic ex corni papiro plicabili, & in omnem partem flexili connexus esset, ille etiam ex ipsa radice dura, & ad complicationem rebeli. Nodo igitur dissoluto, profilijt protinus equus, atque per lotium, maxima copia concreti sanguinis reiecta, conualuit quidem, verum ita vt ad pristinum illum vigorem suum nunquam redierit.

De fortis. Refert Grillandus, fuisse Iuriconsultum quendam in Sabinesi agro coniugatum, sed maleficio impotentem factum, cui nullius Medici ars poterat opitulari. Is magum consulit, à quo iussus, vt ea nocte cum Coniuge dormiret, sumpta quadam portione priusquam decumberet; sedulo tantum caueret, ne nocte illa, vel vxor, vel ipse signo se crucis communirent: nevé metuerent si quid auribus, oculis-

vè insoliti obseruaretur. Paruit Iurisconsultus, & ad vnguem cunctis obseruatis quinta circiter hora noctis, ecce illi pluuiæ, procella, tonitrua, fulguraque maxima, innoxque adeo paucendi terremotus, vt concussa domus ab imò nutaret, non secus, ac arbor à ventis penè euulsa; succedere hominum clamores magni, & eiulatus, cumque in eam partem maritus oculos coniecisset, vidit in camera plusquam mille, vt apparebat, ad inuicem certantes, & vnguibus, pugnis, ac calcibus crudeliter pugnantes, & lacerantes alterius facies, ac vestimenta tota, inter quos vidit mulierem quandam, quæ erat alterius oppidi vicini, & dicebatur, quod erat Malefica, de qua ipse Sponsus multum suspicabatur ne ab ea maleficiatus fuisset, quæ vltra omnes maioribus gemitibus, & vlulatibus cruciabatur, & crines faciemque suam totam vnguibus lacerauerat, propter quæ ipse Maleficiatus dixit, quod aliquantulum timuit à principio, verens ne quid sibi mali eueniret, deinde recordatus monitionum Magistri, reassumpsit vires, vxorem verò semper tenuit sub pannis absconditam, ne ista videret, postquam verò ita certauerant per mediam horam, vel circa, ingressus est Magister cameram prædictam, & erat tunc circa mediam noctem, ad cuius ingressum omnes illi pugnantes vnà cum muliere statim disparuerunt, & abierunt protinus, Magister autem accessit ad Maleficiatum, & illius humeros tetigit manu perfricando aliquantulum, dicens, quod non dubitaret amplius, quia iam liberatus erat, post cuius discessum maritus conualuit, & deinceps liberis operam dare potuit. In hac narratione Maleficus ille coegit mulierem illam tollere, quod intulerat maleficium, immissis dæmonibus, qui sic eam specie pugnantium acerbissime cruciarent. Sed hoc modo non licet tollere maleficium propter peccatum mortale, quod committitur, & præter peccatum, imminet satis periculi, quando innocantur Dæmones, vt patet persequens.

Quidam per Magum iusserat inuocari Dæmones, vt in quadam spelunca subterranea, afferrent sibi iuuenem, quandam Amasiam suam. Aduit Dæmon in figura pulcherrime illius Amasie, & cum stetisset in eius conspectu,

manibus ipsum Amatorem strangulauit, fortiter contra parietem comprimendo, & accepto postea illo caduere proiecit contra Magum tam fortiter, vt penè exanimis sit factus.

*Siffridus
presbyter
in Chron.
sua anno.
1260. in
Misnia.*

De signis cognoscendi Dæmoniacos, & simpliciter Maleficiatos. Cap. II.

PEcularia possessionis Dæmonum maleficio inducta signa sunt cognitu difficilia, quando dæmon maleficio immixtus immiscet substantiæ alicui immundæ aliunde in corpus ægri intromissæ, vel ex proprijs ægri humoribus genitæ: nam quandiu hæc substantia in aliqua corporis parte latitat, sæpe, præter illius particulæ affectum naturalem functiones lædentem, nihil aliud se manifestat. Plerisque tamen horum prauæ sunt imaginationes, præcipuè in somnis, quæ dæmonem produnt, quod tamèn indicium solum non sufficit, quia hæc eadem Melancolicis accidere consueuerunt. Spiritu autè locum mutante quem prius infedit, res clarius apprehenditur, vt.

- 1 Si tamquam animatum quid corpus res illa perambulet, ita vt obsessi sentiant sibi veluti formicas sub cute reptantes.
- 2 Si partes, quas petit quadam palpiratione commouet.
- 3 Si puncturis quibusdam molestiam grauem infert.
- 4 Si velut flatus à capite ad pedes descendit, & iterum à pedibus ad caput ascendens refilit.
- 5 Si vesicula in lingua excitetur, quæ confestim euanescat, vel plures appareant minutis granulis similes, ex quibus etiam multitudo inhabitantium spirituum arguitur.
- 6 Si ad gulam dumtaxat ascendens, eam tumefaciat, & siccantussiculam exciter.
- 7 Si linguam petens, aut contorquens, inflat, vel impellit ad loquendum, non obsessi, sed Dæmonis ipsius conceptus: vel si ingenti oris hiatus linguam exerat.
- 8 Si in dorso sensum præbeat aquæ frigidissimæ quasi confestim per dorsum defusæ, & sursum, ac deorsum percurrentis.
- 9 Certiora adhuc sunt signa quando alienis ægro incognitis linguis loquuntur, vel alios talia loquentes intelligunt, vel cum rudes sint, de arduis, & sublimibus quæstionibus disserunt, vel renunciant occulta, aut iam pridem oblita, futura, vel arcana conscientiæ, vt peccata, imaginationesvè assistentium, vel eos conuijs sine causa prouocant, aut ita furij agitantur, vt à multis validis hominibus nequeant ligari, vel coerceri.
- 10 Quidam narrant, se vocem cuiusdam intra ipsos loquentis sentire, sed sententiam verborum percipere non posse.
- 11 Alij si interrogentur quid egerint, vel dixerint, fatentur se nihil eorum postea meminisse.
- 12 Quidam censent signum esse indubitatum, & inseparabile cū ægri arcentur

arcentur à Diuino cultu , ita vt nullatenus aqua benedicta se ipsos aspergere, neque audire, neque proferre Diuina verba queant: si verò vi adigantur cæremonias Ecclesiæ peragere, vel Diuinis officijs, ac potissimum sanctissimo altaris sacrificio interesse, tunc vehemētius longè vexantur, & ijdem cum mente constāt, testantur optare se quidem hæc omnia facere, & interesse, & sacrarum rerum auxilium desiderare; sed esse quiddam in ipsis, quod magnopere impediat.

Aliqui Dæmoniacci habent oculos terribiles , & dæmones membra eorum, & corpus destruunt miserabiliter, & interficiunt, nisi eis cito subueniatur.

Aliqui fingunt se esse fatuos , & semper augentur, sed cognoscuntur si nolint recitare Psal. Misere mei Deus, &c. vel. Qui habitat in adiutorio altissimi &c. vel initium Euangelij Sancti Ioannis. In principio erat verbum &c. vel similia.

Signum obsessi est, quando loquitur quis alienum sermonem à patria sua, si non fuerit ille extra patriam.

Signum euident est, quando persona Idiota loquitur literaliter, & congruenter latinè, aut cantat musicaliter. sine scientia, aut dicit quædam, quæ ipse nunquam dicere sciisset.

Abstinentia à cibo, & potu per septem, vel plures dies, signum potens est.

Quando sentitur interna persuasio inducens possessum ad præcipientium, vel suspendium, vel iugulationem, vel quid simile.

Aliquando similes sunt stupidi, cæci, claudi, surdi, muti, lunatici, & penè immobiles, cum prius fuerint veloces, loquerentur, audirent, viderent, & alia prudenter agerent.

Signum etiam est, cum superueniunt terrores, & statim recedunt.

Cognoscitur potissimum quis Dæmoniaccus, si quando leguntur exorcismi, conturbatur.

Quando manus Sacerdotis posita super caput, sentitur valde grauis, & ponderosa.

Quando sub illa manu sentit patiens rem frigidissimam tamquam glaciem.

Quando descendit ventus per humeros, & per renes, qui est frigidissimus.

Quando caput in immensum aggrauatur.

Quando videtur sibi cerebrum constringi, & perforari, ac si gladio esset percussus.

Quandoque inflatur caput, & facies, & aliquando tota persona, ac si esset ignis vapor.

Aliquibus euenit febris immensa, cum dolore capitis, & totum corpus extenuatur, & angitur, sed omnia ista accidentia parum durant, quia coniuratio tollit Dæmonis vigorem.

- 29 Aliquibus ita constringitur guttur, vt videantur strangulari.
- 30 Aliquibus ad orificium stomachi mouetur quædam res ad modum pilæ, ac si essent vermes, formicæ, aut ranæ.
- 31 Quibusdam in stomacho mouetur magnus vomitus.
- 32 Nonnulli sentiunt maximam torturam in visceribus.
- 33 Quibusdam venter vehementer inflatur.
- 34 Quibusdam constringitur cor, ac si intolerabiliter feriretur.
- 35 Quandoque patefacit se Dæmon in aliqua corporis parte palpitando tamquam piscis, aut ad instar formicarum se mouentium.
- 36 Quandoque maleficiatus habet in facie colorem cedrinum.
- 37 Aliqui oculos constrictos, & omnia eorum membra videntur ligata, & habent humeros desiccòs.
- 38 Duo potissimum signa sunt, cordis constrictio, & oris stomachalis, & quando eis videtur, quòd habent bolum super stomachum.
- 39 Aliqui habent puncturas in corde, tamquam si acubus esset punctum.
- 40 Nonnullis videtur sibi cor corrodi.
- 41 Aliqui habent magnum dolorem in corde, & renibus, & videtur eis, quòd talia membra dilacerentur à canibus.
- 42 Nonnulli sentiunt in gutture bolum ascendentem, & descendentem.
- 43 Aliqui habent ligatam venam generationis.
- 44 Aliqui habent stomachum, ita indispositum, ut euomant quidquid comedunt, & bibunt, sed hoc signum leuissimum est, nisi accedant alia accidentia.
- 45 Quibusdam per ventrem discurrit ventus frigidissimus, aut calidissimus, sicut ignis.
- 46 In aliquibus signum est indigestio cibi, & potissimum quando medicinæ applicatæ nihil profunt infirmo.
- 47 Quibusdam est circa collum pulsatio continua, quæ videtur tremorem inferre.

Signa cognoscendi simplicem Maleficiatum.

Lib. 3. de morbis veneficis. c. 13.
De inuestigat. demonum. c. 22.
SVperius enarrata longè exactius collecta, & experientia comperita fuerunt à Codroncho. Docet signa hæc vel communia esse cunctis maleficijs, vel peculiaria quibusdam. Communia ducit à causa morbi, & à concomitantibus morbum. Signa à causa tradit, vt si morbus ceperit ex intensissimo alicuius amore, vel irrationali, seu iniquo in aliquem odio: si ex maledictis, vel iniis alicuius malefici: si instrumenta maleficijs sunt inuenta, qualia nos multa supra commemorauimus, & refert Andræas Cæsalpinus. A concomitantibus morbum

būm sunt parocissimi, & remedia iuuantia, vel lædētia: & communia signa sunt.

Primo, quod morbi maleficio illati ægerrimè cognoscuntur, ita vt Medici in ijs hæsitent, & ambigui, huc illuc animo agitentur, nec certi quidquam de illis audeant proferre.

Quod remedijs ex ante adhibitis morbus se non remittat, sed potius exasperetur, & augeatur.

Quod more naturalium morborum non crescat paulatim, sed frequenter statim ab initio, nullis peccantibus humoribus in causa existentibus, cum grauissimis symptomatibus, & doloribus se morbus prodāt.

Quod valde inconstans sit morbus, & licet periodicorum naturam referat, raro tamen periodos seruet, & licet similis videatur naturalibus morbis, in multis tamen discrepet.

Multoties licet ægrotans grauissimè doleat, in qua tamen parte doleat, nequeat referre.

Interdum ægri suspiria (quæ luctuosa vocant) absque manifesta causa emittunt.

Alij quibus appetitus reijcitur, aliqui cibos reuomunt, & ventriculū ita malè affectum habent, vt & sæpius astrictione laborent, vel etiam pondus in ipso quodam, quin & rem aliquam modo descendere, modo ascendere per stomachum, & guttur percipiant: & si in superiorem partem delatum deglutire conentur, omnem operam ludant, re ipsa mox sponte deficiente.

In regione cordis punctorium dolorem percipiunt, adeo vt ipsum aliquando lacerari asserant.

In quibusdam circa collum arteriæ manifestè pulsare, & quasi tremereprehenduntur.

Alij sæuo colli, seu renum dolore cruciantur, vel circa ventrem inferiorē torsiones acerbissimas, & sæpe flatum quendam frigidissimum per ventrem permeantem, & cito redeuntem, vel vaporem vtī flammam ignis calidissimam simili modo illos infestantem percipiunt.

Quidam ad Venerem impotentes redduntur.

Consueuere quidam leuibus sudoribus præcipuè circa noctem corpi, quamuis tempore, & aura frigidiorē.

Alij videntur habere particulas corporis veluti nexibus ligatas.

Morbi quibus laborant veneficio læsi, sunt vt plurimum totius corporis quædam extenuatio, & macies, & virium imbecillitas, cum summo langore, mentis stupiditas quædam, varia melancolica deliria, diuersa febrium genera, medicis multum negotij exhibentia: motus quidam conuulsui, vnde epileptici videantur: membrorum quædam rigiditas speciem conuulsionis præseferens: aliquando omnes capitis

- partes tumescunt, aut talem circa totum corpus lassitudinem percipiunt, ut vix vlllo pacto mouere se possint.
- 15 Plerumque tota cutis, sed ut plurimum faciei, flauo, seu cinericio colore suffunditur.
- 16 Aliqui habent oculorum palpebras, ita adstrictas, ut eas vix aperire possint, hi cognoscuntur experimentis quibusdam.
- 17 Veneficio affecti faciem Sacerdotis vix aspicere valent, nec oculis intentis vlllo modo: album oculorum varijs modis mutatur.
- 18 Aegrotantes, cum instrumenta comburuntur, solent in deterius mutari, vel noxam quandam recipere maiorem, vel minorem, pro ratione leuioris, vel sauioris veneficij, ita ut quandoque formidabiles clamores, & mugitus cogantur emittere: quod si nullam mutationem, vel lationem percipiant, erit de salute ægri bene sperandum, paruo negotio bonæ valetudini restituendum.
- 19 Si forte Veneficus ad visendum ægrotum accedat, statim infirmus ingenti molestia afficitur, aliquo terrore, seu tremore corripitur: si sit puer statim plorat: oculi ad fuscum colorem mutantur: & alia notatu digna in ægrotis mutatio obseruatur.
- 20 Denique, quando procuratio morbi quædam linimenta sacra ad oculos, aures, frontem, & quasdam alias partes sacerdos adhibet; si in partibus illis sudor, vel aliqua alia mutatio appareat, signum est veneficij.

Ad cognoscendum autem vtrum æger sit energumenus, solent facere sequentia. Schedulam aliquam sacra Dei verba continentem: reliquias Sanctorum, vel agnum cereum benedictum, vel quid aliud sacrum latenter ægro applicant. Sacerdos capiti Energumeni manum, & stolam imponit, sacra profert verba: ad ea æger tremere, & horrere incipit, & præ dolore multos motus inconditos edere, multa que inusitata & dicere, & facere; Si Dæmon caput petierit, grauantur, & punguntur acrius in capite, vel caput vnâ cum facie rubore, & calore quodam igneo perfunditur: Si oculos petijt, eos distorquet: si dorsum, conculsiones membrorum, antrorsum, & retrorsum adducit, aliquando toto corpore rigentes, & inflexibiles adeo reddit, ut nulla vi allata flecti possint.

Aliquando velut mortui corruunt, ac si laborarent tertia epilepsie specie, aura quadam in caput irruente, & ad imperium Sacerdotis eleuantur aura remeante vnde discessit. Si fauces petat, adeo constringuntur, ut strangulari videantur. Si in partes nobiliores feratur, ut prope cor, aut pulmonem, anhelationes, palpitationes, ac syncopas excitat. Ad ventriculum si tendat, mouet singultus, ac vomitus, ut aliquando cibum sumere nequeant, vel assumptum continere: motum eiusdem rei ad instar paruæ pileæ circa os ventriculi, nec non rugitus, & alias voces absonas excitat, & circa præcordia torsiones
vel

vel flatus. Cognoscuntur etiam aliquando quibusdam suffutibus ex sulphure, aut alijs rebus fortis odoris.

Divinae benignitatis, & Daemoniacae Tyrannidis argumentum recens. Cap. III.

REFERT Martinus Delrio sequentem historiam, quam manu scriptam, & ore proprio narratam ab illo, cui hæc acciderunt affirmat, seque illam cum hæc scriberet præ manibus habuisse, videlicet, quòd. Anno 1600. die Martij 22. N. Prutenus, vt aiebat nobilis, annos natus 22. ipsa hebdomadæ Sanctæ Feria Quarta, Collegium Iesuitarum ingressus est, cumq; vno ex ipsis spectante, & audiente in porticu inferiori collegij deambulans arrogatius gesticularetur, & cum crebra capitis quassatione verba in Deum blasphema, & plena desperationis audacius euomeret, monetur semel, atq; iterum, & sæpius vt se se habeat modestius, ac linguæ frenum injiciat, sed frustra, proficiebat enim in peius, & per omnia anxij affectiq; animi signa præbebat; quamobrem accedens vnus eorum, quærit benignè quid habeat? cui rei vacet? & cur aded creber in Dei nomen irreuerenter prorumpat? Refert ille, Petrij miser, Diaboli pedicis sum irriteritus, nec tamen, quas promisti, & opto frui, delicias, frui datur. quibus auditis, Iesuita, graue quidpiam subesse veritus, manu apprehensum duxit in collegium, & blandè rogauit, quid hoc rei sit, ne sibi grauetur aperire. Tum N. cum

*Lib. 6. dis-
quirit. ma-
gicarū. c.
2. sc. 3.*

cum lachrymis, ordine perturbato quidem, sed sequenti die tranquillus eo ipso quæ referam narrare cœpit. Se nobilibus ortum parentibus, & re ampla educatum lautè, ac delicatè, & certis de causis (quas prudens reticeo) parentis gratia excidisse, & lare patrio profugere coactum, & pecunia, quam discedens copiosam secum acceperat, absumpta, in extremam egestatem decidisse, tandem in via dæmonem cum vehementi vento ad se nocte quadam sub arbore iacentem accessisse, & recensitis ijs ipsis, quæ patiebatur, & quæ passurus esset incommodis, opem, & auxilium, pristinamq; parentis gratiam promississe, si modo dato chyrographo se vellet ad paucula quædam obligare: Se autem ea vice suggestioni, quam perniciosissimam sciret, non obtemperasse, & Dæmon eodem vento, & fragore cum quo venerat recessisse; prædixit tamen fore, ut eum aliquando non acceptæ conditionis pœniteret. Quæ cum non procul ab Vratislavia contulit, ubi brevis victus incommodis, die quodam sub vesperum egressus, seipsam, quod fidem Dæmoni non dedisset coarguentem, defleuisse animo conditio nem, qua exciderat, & in quam inciderat, nulla sibi reliqua consilij, auxilij vè spe affulgente. Nox erat intempesta, cum illi se Dæmon Gigantea mole se offert conspicuum, & insultans ait, nonnè ego dixerā futurum, meam ut opem supplex expeteres? iure quidem tibi illam, ut indigno possem quantumvis supplici denegare, verum ut intelligas, quàm te ex animo diligam, en promitto auxilium: parentis gratiam pristinam, veteres delitias, iucunditatis annos solidos numero 12. quibus expletis, plena mihi sit in corpus, animamque tuam potestas: tu vicissim stipulanti sponde, quæ exigo, & nunc in primis Deū, Dei que matrem, cœlites omnes, & fidem, quam docuere veteres eiu- ra. Insuper fidem, mortalium te nemini hoc pactum manifestaturum, in nullum vnquam templum ingressurum, precarium codicem non lecturum, ac demum homines omnes, & eos potissimum, qui te ad pietatem incitare, hortari que voluerint, odio implacabili persequuturum, te vxorem non ducturū, sed concubinis pecunia conductis vsurum. Cum in tam perniciosam legem consensisset iuuenis, iamq; sola superesset singrapha proprio sanguine describenda: Dæmon illi porrectam vltro sinistram tanta vi compressit, ut sanguine è trium digitorum extremitatibus expresso manum implevit, subministravit etiā scriptioni materiam (nescio quam) pergameni molliorem, sed carta durior, & calamus, sribenti que conceptis verbis præiuit, quæ sibi præstari vellet, & quæ se vicissim præstiturum pollicetur. Conscripto traditoque chyrographo, miram se dicebat omnis generis instrumentorum armoniam audiuisse, & ad sonum obdormisse, adeo pacato, & alto sopore, ut sequenti die, nullo per vias publicas prætereuntium strepitu percepto in multam lucem sterterit, tandem euigilasse, & il-

& illico patrati facinoris pœnituisse, profectumque Vratislauia Olo-
nutium, & inde Viennam; Vienna Gretium, ibi diuertisse ad docto-
rem Venediger, ab eo se ad Dominum Stransbergerum directum, &
commendatum, postremò venisse Marpurgum ad Doctorem Home-
lium ibi exilij pertesum, se rursus indoluisse, quòd pactum cum Dæ-
mone initum non custodisset. Adfuisse sibi nocte denuo in lecto ia-
centi Dæmonem, ac de pacto renouando in hunc modum actum es-
se, vt nimirum proprio sanguine, nouum Dæmoni chyrographum cō-
scriberet, ac in templo quodam nuper diruto, non procul Marpurgō
noctu deponeret. Post paucos dies iterum se facinus dānasse, manus
sibi violentas desperatione inferre voluisse, tandem suasu cuiusdam
venit Gretium, vt quæreretur remedium. Pridiē tamen, quā Mār-
purgō discederet, noctu ad fuit Dæmon, & certum hic Gretij, prope
Carlaui Tuguriolum descripsit, in quo trigesimo Martij compare-
ret, fore, vt tum fiat voti compos, & pristino statui ex pactis restitua-
tur, caueret interim etiam, atq; etiam ne Iesuitas adiret vnq̃ alioquin
grauissimas pœnas eum daturum. Hæc omnia Iuuenis nostro eo ipso
die narrabat, quem illi dæmon præfixerat, ad suum in illo Tuguriolo
congressum, & quamuis illo die à tali congressu fuerit à nostro deter-
ritus, nihilominus postridie (quæ fuit die Veneris sancto) post meri-
diem, nemine consulto, assignatū sibi à Dæmone locum infelix adiit.
Adest Dæmon, exprobrat perfidiam, quòd contra suum præceptum
nebulonibus Iesuitis adfuisse, petit tertio renouari pactum, hac ra-
tione, vt medium digitum in pignus ei offerat, deinde recensitis ab
adolescētia peccatis, ostendit animæ salutem esse desperatam, alle-
gatis è scripturis testimonijs, quamobrem ducat in bonis dies, simul
libellum offert Iuueni, quo omnium Dæmonum nomina contineban-
tur, & modus, quemlibet pro arbitrio euocandi, nihil tamen hoc Iu-
uenis acceperat.

Sabbato Sancto, vbi rescitum, quòd contigerat, maior Iuuenis cu-
ra haberi cœpit, non permittendo, ne vnquam solus esset, & ex eo tē-
pore ab vno patre, cui peculiariter eius cura commissā fuit, in rebus
catholicæ fidei est institutus. Sub finem Aprilis sese ad confitendum
generaliter præparauit, quo die confessurus erat, iussu, vt in præsen-
tia patrum aliquot Diabolo renunciaret, & malè pacta bene rescin-
deret. Dum recitantur Littaniæ, ad verba Pater de Cœlis Deus, cor-
ruit penè exanimis, hominem erigimus artubus contremiscentem,
ad gloriosum Dei Matris nomen denuo corruisset, ni titubantem
vtrinque sustinuissemus. Tandem facta ægrè renunciatione, & Dæ-
monis abiuratione, cibo refocillatus (destitutus enim erat viribus)
post meridiem ductus est ad Templum, vt confiteretur, recitatis de
nomine Iesu, & de Angelis Littanijs, cum peccata recensere cœpisset,
ei dæmon in aurem susurrat, huic nebuloni confessario ne credas, nisi
velis.

velis ab eo improbè circumueniri. Totus Maius impensus, tum, vt in fide confirmaretur, tum, vt crebra confessione vniuersos conscientie recessus expurgaret, non fuit dies, quo pater designatus cum eo non ageret, optima iam sperari posse videbantur; patiebatur tamen De nonis insultus varios, nam & nocte quadam, ter est ad spatium trium passuum de lectulo eiectus, absque vlla tamen vllius membri lésione, & alias se illi exhibuit Dæmon, & magnam præferrens beneuolentiam suasisit, vt Marpurgum rediret, quid hic se se affligeret? miror, ait, quòd cum noris te damnatum esse, non maiorem des operam, vt vitam hanc ducas hilariorem, reuertarisq; ad pristinas, quibus excidisti fortunas, pudet me tui, & miseret, quòd meus cum sis, vitam hic ducas adedò acerbam, & quoniam eo ipso tempore quidam studiosus obierat in domo pauperum (in qua etiam ipse debebat) pro quo nonnulli in valetudinario, per totam noctem ad Deum fundebant preces, subiunxit, se nec posse, nec velle manere diutius viuus canibus inferius, in valetudinario, apud canem mortuum latrâtibus; quamobrem rogat etiam, atque etiam, vt vel semel ad dictum tuguriolum reuertatur, fore, vt ibi ea audiat noua, quæ nunquam antea.

Die 28. Maij Dominico Sanctæ Trinitatis, cum nostri Deo negotium assiduè commendassent, aliaq; nonnulla pietatis exercitia, mortificationesq; in hunc finem Deo obtulissent, dispositus est ad sacram Synaxim, & primum in multorum è nostris, & Congregationis sancti Spiritus præsentia in templo Sanctæ Catharinæ, ex carta cõceptis verbis Dæmonem eiurauit, & pacta se rescindere nefariè contracta est protestatus, sed incredibili difficultate, dæmone sic sensus impediēte, vt nec legere, & ægrè, tardèq; præeuntem sequi posset. Fecit deinde professionem fidei Catholicæ iuxta formam Bullæ Pij Quarti relata, vbi ad hæc verba ventum est. Ecclesiasticas traditiones, obseruationes, & constitutiones firmissimè admitto, & amplector: & septem esse vera, & propria sacramenta nouæ legis. Et in Sanctissimo Eucharistiæ Sacramento esse verè, & realiter, & substantialiter corpus, & sanguinem, &c. & hæreses ab Ecclesia damnatas, ego pariter damno. Omnibus corporis viribus est destitutus; ereptus illi oculorum, aurium, & linguæ vsus, in tantum, vt sibi aliquantulum restitutus diceret, vereri se, ne eo loco sit moriendum; cum in illa esset sensuum estasi, frustra q;ue virgeremus, vt quod corde credebat, exprimeret ore, credere, videlicet, se Christi in Eucharistia præsentiam, placuit illi venerabile Sacramentum propius ad mouere, ad cuius præsentiam ita sibi restitutus est, vt velut è graui somno experrectus diceret, & credere se, & experiri copiosè Christi præsentis virtutem, licet etiam diuersum euenerit, vt Eucharistia in altari collocata loqui posset, & audire, accedente verò Sacerdote, tamquam Iuueni Sacramentum porrecturus esset, sensibus omnibus destitueretur, dentesq; tanta

vi comprimerentur, vt nulla ope referari posse viderentur, & recedēte rursum cum Eucharistia Sacerdote, videret, loqueretur, & audiret: dicebat verò se inscium eorum omnium, quæ illi in aurem inclammassemus, solum anima duertisse veluti forcipe sibi os claudi, atque vt nihil relinqueretur intentatum, idem sacerdos relicta in altari Eucharistia digitum consecratum ori imposuit, postmodū verò vbi Eucharistiam ori admouisset, & veluti sumendam obtulisset, tum demum inimicus eum ore patenti exagitare, & multis renitentibus eum in aerem attollere cœpit: cumq; adiuraretur, vt eum quietum esse fineret, & chyrographa restitueret, ea tertio ex ingenti fune dependentia in fastigio templi iuuenis solius representauit obtutibus, cæteris nihil omnino tale videntibus. Eo die nihil aliud actum, præterquam quòd & multa ibi ad Deum pro salute eius fusæ preces, & maxima recuperandorum singrapharum spes iuueni fuerit relicta.

Die tertia Iunij iuuenis templum ingrediebatur, cum hostis inopinato vultum eius quasi pallio diuerberauit, & simul manū sinistram miserum in modum dilacerauit, vt sanguis copiosus diffunderet, nemine tamen, qui hæc inferret viso, sensit quoque ibidem collum sibi ab aliquo torqueri, nihil tamen incommodi passus est, præterquam quòd diebus sequentibus remanserint in manu cicatrices cum minore dolore, quàm senserat, dum illi manus laceraretur. Eodem die multa fecerunt nostri, vt ad Dei gloriam, scelerem res tota haberet effectum. Excitatus ea nocte ventus ingens absque omnino pluuia, auditaque vox iuueni velut in vento miserabiliter lamentantis.

Die 4. Iunij Dominica infra octauam Corporis Christi in eodem templo sanctæ Catharinæ, post sacrum, & litanias, ad singulas sanctissimæ Trinitatis personas habitas, iussus ex carta detestari sua peccata, profiteri fidem, & coram Deo, Angelis, & hominibus protestari Catholicum se esse, nunquam se de Misericordia Dei diffisurum; fecit id aliquandiu adiutus à nemine, cum ei visus deficeret, prælegit alius, ipse tardè, ægrè, & cunctanter verba efferebat, dæmone linguam impediēte: ventum est, vt diceret. Quapropter ò bonæ Iesu &c. tunc nec legere id potuit, nec alios audire suggerentes. Adiuratur Dæmon, eiq; Dei virtute præcipitur, ne iuueni in hoc opere sit impedimento; exagitur illico iuuenis, ac si foret obsessus, & inter hæc vnicò velut momento linguam germanicam dediscit, quam beneficio Dæmonis loquebatur satis eleganter natiuo retento idioma. Hoc animaduerso, acuta omnibus fiducia in gratiarum actionem recitatur. Te Deum Laudamus. Iubetur progredi, nequit dicere; Confiteor Deo omnipotenti &c. Domine non sum dignus &c: frustra, accedit Sacerdos cum Eucharistia, dæmoni que in virtute Dei præcipit, vt hominem missum faciat. Tanta vi iuuenis tollitur in æra, vt decem, duodecimvè vix eum retinerent.

Ad

Ad verba nominis Iesu crebra, & Beatissimæ Virginis Mariæ inuocationem dæmon fractus abscessit; exclamat Iuuenis idiomate suo: aufugit à me. Quare illico flectit genua lætus, & magna alacritate, altaque voce progreditur: quapropter ò bone Iesu &c. oratione finita, his ipsius verbis subdit, laus Deo, iam sum alius homo, præparat se ad communionem, dicit, Confiteor &c. confitetur: Adiuratur Dæmon, non solum iuueni posthac negotium ne faceſſat, sed chyrographa vt restituat, iterum confitetur. Demum tantæ debilitatis fuit, vt nec sedere posset, liber tamen iam à Dæmonis incurſu, nihilominus genua flectit, recitat, Confiteor &c. Domine non sum dignus &c. & alta voce profitetur credere se totis animi viribus Christum in Eucharistia esse præſentem, & sperare se ipsum sibi propitium futurum. Sumit Eucharistiam magno animi sensu flexis genibus, aliquandiu gratias agit, & tantas illico vires recuperat, vt templo egressus, nullam sensisse debilitatem videretur. Iam demum, ait, Dæmonem non timeo, & contemno ex animo, quod hæcenus à me ipſo, vt facerem vix impetrare poteram. Iam paratus sum centies pro fide Catholica sanguinem profundere, & multa subiunxit in commendationem charitatis noſtrorum, qui de hominis nunquam viſi ſalute adedè eſſent ſolliciti; horum apud Lutheranos eſſe nihil, aliaque, quæ verecundia non ſinit referre.

Decima die Iunij, ipſo Beati Barnabæ Apoſtoli peruigilio, noſtri domi ſe rurſum contra inimicum armant ijs modis, quos nouit ſocietas: Iuuenis quoque ne ſibi deeſſet tota die cilicium portat, & ſe ſub veſperum ſponte flagello acriter diuerberat. Ingens rurſum tum eo tempore veſperi, tum noctis magna parte ventus Collegium impetit. Ante vndecimam noctis horam adest inimicus alio, alia vè comitatus, & per cubiculum, in quo cum alijs tribus iuuenis dormiebat, deambulans. Cernis, inquit ad ſociam (nam ſaga quæpiam æſtimatur) vt iacet hic nequam? & rurſum, ò ſi aliter rem meam inſtituiſſem, non eſſet hunc ſortita ſinem. Ante occiduum penè me abegiffent; interim tibi hominem commendo, eum quantum licuerit diuexa, & conuerſus ad Iuuenem fremebundus, perfide nebulo, homoque leuiſſime, & inconstantiffime nunquam fidem mihi ſeruasti, ò pectus ignobile, ac degener. Maiores tui maluiſſent centies corporis, animaque iacturam facere, quam vel ſemel datam fidem violare. En tu habe, quæ mihi dederas, ego viciffim, quod meum eſt ſeruabo, & hoc dicto bis, aut ter, iuueni audiente ſtrepitum fecit, velut cuiuſpiam aliquid è carta eradentis, & rurſum ſociæ, Pergam ad locum mihi conſtitutum, tu interim curam huius labe, rurſumque iuueni, & exiſtimas perditæ nequam fore, manus meas vt euadas? coactus nunc tibi tua reſtituo; tu interim & Ieſuitæ Nebulones, me poſt hac à ſtultis fidisque cæremonijs veſtris liberum eſſe ſinite, quod enim tuum ſit, nihil omnino habeo,

habeo, licet plura longè post hac ex te sim accepturus, fides enim, quã suscepisti iniqua est, & per Papas (quos vos velut Sanctissimos colitis, ego autem in inferno tracto pro merito) conficta: quibus dictis, & manu frigidissima iuuenis collo, sine omni læsione contrectato, euauit: Ad hæc omnia iuuenis nihil respondit, excepto hoc vnico, videlicet, vt abiret, habere se Deum propitium. Inter hæc iuuenis ceteros in cubiculo altum dormientes suscitare conabatur, eorum nomina inclamans, quorum vnus æger vocem audit, proflit in pedes, & ad alterius sani lectum accedens eum excitauit. Hic ignem excussit è silice, sulphur accendit, sed priusquam candelæ admoueret, violenter ab aliquo extinguitur, idque secundò, accendit tertio, iamque candela lumen acceperat, cum simul, & semel materia sulphurata, candelaq; extinguntur. Tandem venit homini in mentem, vt cereum benedictum accenderet, accendit, nec amplius valuit extingui. Habito lumine inimicus euauit, & quamuis semel, ac iterum dixisset se iuueni restituere omnia, quæ ipsius essent, nihil tamen ab eo iuuenis receperat. Componunt igitur se ad orationem, & qui lumen accenderat, ante imaginem B. Virginis Mariæ litanias recitat, post mediam circiter horam surgens vidit humi iacere cartam sanguinolentam, attollit, ei que porrigit, cuius erat chyrographum: hic cognito suo chyrographo, gestire lætitia cœpit, osculari illud, & pectori admouere, & illico simul omnes Deo gratias agunt, & quatuor simul (tot enim erant) recitant. Te Deum laudamus. & ne fortè Dæmon illud recuperare posset, signo crucis muniunt, aspergunt aqua benedicta, & corona B. Mariæ Virginis circumligant.

Die Dominico mane vocatur Pater, cuius curæ iuuenis erat commissus, ostendunt, & tradunt ei recuperatum chyrographum, quod Marpurgi postremo conscripserat, in eo que erasum è priori, cuius materiam dæmon suppeditarat, sanguinem: ne tamen doli mali quidpiã subesset, & fortè non omnia integrè restituta essent, quæ iuuenis erant in priori chyrographo, iterum de more à nostris ad Sanctæ Catharinę templum fusæ ad Deum preces, recitatae Litaniae, prouecta iuueni Eucharistia, adiuratus, & sollicitatus Dæmon, vt si quidpiam esset residuum, quod ad iuuenem spectaret, illud Dei omnipotentis virtute restitueret. Sed quoniam iuuenis dicebat satis sibi constare, quod omnia integrè essent restituta, suumque animum esse per omnia quietissimum, placuit nihil amplius attentare; Quare actis Diuinæ bonitati ob tam grande beneficium acceptum, gratijs. Te Deū laudamus &c. regredimur læti vniuersi. Placuit tandem Serenissimo Principi Ferdinando Arciduci, & Reuerendissimo Seconienfi Episcopo, vt series tota, & processus pro concione populo proponeretur, quod factum 18. Iuni à meridie, & ipsum chyrographum vnà cum sanguine, quo alterum descriptum erat in templo nostro per Parochum Gretiensem iussu

iussu Episcopi in magno hominum concursu, & frequentia combustum fuit. Hæc historia rei gestæ verissima, in qua vides doctor omnium ferme, & singularum catholicarum cæremoniarum efficacitatem, de quibus alia quam plura subdemus.

De remedijs diuinis, & supernaturalibus.

Cap. IV.

Doctrina.

a Lib. 2.

de addit

b In Cosmocris.

c Lib. de morbis venef.

d Disquisit. de nat. dæm.

e Ad Ephesos 6.

f I. ad Thessal 5.

g Lib. 3. de origine

et situ

Frisiæ ca. 31.

h Lib. 2. cap. 16.

i Lib. 5. in Apoc. ca. 11.

k In Epitom. Formic. cap. 4.

l Vide Solum in 4. dist. 3. artic. 9.

Viusmodi remedia plura esse solent, quibus vti homines debent, quia animæ profunt semper, & corpori nunquam nocent: sæpe numero à morbis, & alijs maleficiorum noxis liberant, aut præseruant. Hæc Sapientiores Medici, & catholicæ sentientes approbant, vt Ioannes Fernellius, a Cornelius Gemma, b Baptista Codronchus, c Andreas Cæsalpinus. d & alij.

Primum remedium est in hoc genere: Vera & vniuersa fides, hoc est, charitate Dei, & proximi vallata, hanc tamquam scutum nobis præbet D. Paulus; e hanc commendat discipulis suis magnus ille Antonius, dicens, magna dilectissimi aduersus dæmonem arma sunt, Vita sincera, & intemerata in Deum fides. Idem affirmat Cornelius Chempensis, fin illis verbis. Circa tēpora Imperatoris Lotharij erant passim in Frisia &c. mox subdit idem author. Demandatorum Dei obseruantia, & vitæ innocentia, quàm sint efficax remedium, docere possunt D. Cyprianus, g & Lactantius, h & Ambrosius Ansbertus. i Et Niderius k ex Petri cuiusdam dictis laudat quinque efficacissima remedia: quæ sunt. Habere fidem integram, & Dei præcepta seruare: Se signo crucis, & oratione munire: Ritus & cæremonias Ecclesiæ colere: Publicam iusticiam bene exequi: Christi passionem verbo, vel memoria ruminare.

Secundum, est legitimus in Ecclesia Catholica Sacramentorum, vsus; vt pro nondum initiatis, Baptismus; nam constat experientia, eos quos scitur nondum baptizatos à maleficijs liberari, per baptismum absolute collatum: eos quos probabiliter putamus non baptizatos per baptismum sub conditione, idem cōsequi. dixi probabiliter putamus non baptizatos, quia ex leuibus coniecturis id putare non sufficit, ne ad conditionale quidem lauacrum. l

Tertium remedium, est recurrere ad sanctos viros, & auxilium ab eis petere, quos constat habere donum miraculorum (quod donum, & si

& si rarius ijs etiam potest competere, qui vitæ sunt non probare, vt in Euangelio, a dum tamen fidem rectam habeant) hoc remedium, quia vix vlli tales hodie, saltem in Europæ regionibus, vix vsui hic sit, olim frequens fuit: Sunt enim plenæ vtiliter ad sanctos confugientium exemplis omnes sacræ historiæ: neque tum qui Dæmonia eiiciebant, erant omnes præditi ordine ecclesiastico Exorcistarum, vt constat. b Sanè olim Sancti viri demones fugabant, & vincebant sola interdum præsentia sua, vt legimus de B. Machario Alexandrino apud Palladium. cap. 19. & 20. de Aegypto apud Sozomenum lib. 6. cap. 20. & Sancto Guthberto apud Bedam, in vita Sancti Guthber. cap. 15. & de Rustico apud Cassianum collat. 14. cap. 7. & de alijs multis, vt passim legitur in scripturis.

Quartum, est Exorcismus Ecclesiasticus. Circa hoc notandū, hunc ordinem Exorcistarum in Ecclesia iam ante annos 1300. seruatum fuisse, patet ex B. Ignatii Epistol. ad Antioche. Et Epist. Cornelij Papæ ad Fabianum, quam Eusebius conseruauit, c & ex Firmilian. ad Cypria. d & ex alijs Patribus constat. e

Quintum remediū petitur à misericordiæ operibus satisfactorijs, Ieiunio, Eleemofina, & oratione, Eleemofinas commendat Canonum authoritas. cap. si per sortiaras. De ieiunio, inuenio id præcepisse cuidam Comitissæ S. Auxentium Abbatem. vt habet Metaphrast. in eius vita, Februar. 14. Et Sanctus Procopius Monachus per Ieiunium sapius victoriam contra dæmonem obtinuit, accedente insuper Christi testimonio Matth. 17. Marci 29. De oratione, extat versus quidam Anonymi veteris versificatoris, sic dicentis. Dæmones aduersus magna est oratio virtus.

Sextum, est inuocatio deuota nominis Saluatoris Iesu Christi, vel Beatæ Virginis Mariæ, vel petita opitulatio ab Angelo custode. De nomine Saluatoris docent vetustissimi quique Ecclesiastici scriptores, tam constanter, tam frequenter, vt superfluum sit hic eorum verba coaceruare. f De Beata Virgine plura sunt exempla, & præ ceteris illud norum Theophili, de quo præter alios egit. Honorius Augustodunensis in sigillo Mariæ. De Angeli custodis ope Testis est Origen. libro sexto contra Celsum. & Sanctus Golauduch, cuius mentio apud eius cœtaneum Euagrium libro sexto. capit. de cimonono.

Septimum, est signaculum Sanctæ Crucis, de cuius præconijs liber esset solidus contexendus ex Sanctorum Patrum scriptis, & rerū gestarum exemplis. Vide D. Cyprian. serm. de passione Christi. Origenem lib. tertio. in Iob. Lactan. libro quarto. cap. 24. D. Antonium apud Athanasium. Ipsum D. Athanasium de Incarnatione Verbi. D. Gregor. Nazianz. Oration. 1. in Iulian. & ad Nemesium. D. Chrysostom. homil. octaua in Epist. ad Coloss. & homil. 50. in Matth.

O

D. Cy-

a Mat. 7.
Marc. 9.
Luc. 10.
b Glemes
Rom. li. 8.
c const. c. 32
Iustinus
Martyr
dial. contra
Triph.
Tertul. in
Apol. c. 32
c li. 6. his.
Ecl. c. 35.
d Lib. 4.
Epist. 7.
e Clemes.
Ep. ad Ia-
cob. Ana-
cl. Epist. 3
Caius Ep.
ad Felice
Ep. Conc.
Rom. sub
Siluestro
can. 3. An-
ciach. can.
10. Carth.
4. can. 4.
cui inter-
fuit, &
subscri-
psit. Din.
August.
f D. Iust.
aduersus
Triph. O-
rig. lib. 1.
cœt. Celsi.
Terr. de co-
rona mil.
ad scapu-
lā, & in
Apol. Cy-
pr aduers.
Demetr.
D. Ath. de
inc. verbi.

D. Cyrill. Catechesi. 4. de Ascension. Nisenum in vita Taumaturgi. Hieronymum in vita S. Hilarionis. August. lib. 2. de Symbol. ad Cathemen. & serm. 81. de tempore. Theodoretum in vita Macedonij, & lib. 3. histor. cap. 3. & lib. 5. cap. 21. D. Gregorium lib. 2. dialog. capit. 10. & alios multos.

Octauum, præbent Sanctorum Reliquiæ, de quibus legitur. Nihil honorati sunt amici tui Deus, nimis confortatus est principatus eorum. Cauendum solum, ne quas in hoc cultu sanctissimo superstitionas cæremonias misceamus, vt monet Siluester, verbo Reliquiæ: Sanctis enim odiosa superstitio, grata religio. id testata fuit B. Glyceria Martyr, ex cuius corporeis exuijs vnguentum suauissimum, ac saluberrimum morbis omnibus medicamentum fluere solebat, quadam verò die, cum Episcopus Perinthi insciēter argēteum quoddam vasculum emisser, quod Magicis ministerijs impensum fuerat, continuo desijt sacri flūor vnguenti; quo circa rem diligentius inquirens Antistes, comperit vas illud nefandis rebus seruisse, quo sublato, & altero reposito, protinus vnguentum, vt prius fluere cœpit, narratur à Nicephoro lib. 18. cap. 32.

Nonum, in Ecclesia quoque vetustissimum, & miræ efficacitatis est, aqua benedictione sacra, & solemnī ritu ad id instituta; Vna est quæ dicitur baptismalis, in vigilia Paschæ, & Pentecostes consecrari solita. Altera lustralis singulis Dominicis initio primi sacri consecrata, nominatim ad Dæmonis impetum reprimendū, & alia pericula auerenda, iam in vsu ante Alexandri primi tempora, & semper à catholicis omnibus, magno cum fructu retenta, honorataque meminit, in vita Sancti Gregorij Magni, Ioannes Diaconus Monasterij, per eius asperisionem à Dæmonibus liberari, hodie miraculum istud apud Indos sæpe renouatur. *a*

a Lib. 2.
Epist. de
rebus Ia.
ponicis epī
stol. 1.

Decimum, exhibent remedium res aliæ Catholico ritu solitę benedicendi ad hunc effectum, vt cereæ formæ orbiculares, quas, Agnos Dei vocamus, propter agnum vna facie impressum, de quorum effectibus liber extat Vincētij Bonardi. Multa quoq; Petrus Matthæus in 7. Decretal. cum consecrantur à Pontifice Maximo, postulat ille à Deo, vt deuotē gestantibus Deus tribuat plurima gratiarum genera. Irē grana benedicta, cerei benedicti, sal benedictum, & panis benedictus.

Vndecimum, sunt pia scripta, seu amuleta sacra ad collum appensa, vt Symbolum Apostolicum. Initiū Euang. sancti Ioannis. In principio erat Verbum. vel Psalmi alicuius particula, quo & olim vsi sunt multi, & scribit Eman. Costa, *b* Hormutij nostris temporibus, hoc pacto Dæmonem ex Energumena pulsum. Sed vt hoc remedium sit licitum, oportet, vt habeat duas conditiones iuxta D. Thom. *c* Prima est, vt pijs verbis nihil superstitiosi admisceatur, vt si fideret quis figuē colorivē litterarum, vel modo scripturæ, vel materiæ membra-

b Cōmēt.
rerum In
dicarum.
c 22. qd.
96. ar. 4.

næ, vel attramenti. Secunda, vt recta sit gerentis intentio, veluti si pius verborum sensus obseruetur, spes verò figatur in Deum.

Duodecimum, est pulsatio campanarum Ecclesiæ Catholicæ (nam hæretici magis delectantur tonitruis bombardarum) quam docet experientia quotidiana, Dæmonibus aded infestam, & inimicam esse, vt ab ijs excitatæ tempestates, vel ingruentes impediuntur, vel iam ortæ sedentur, & aliò auertantur, vt rectè docuit Concilium Colonien- se c. 24. iam veniamus ad exempla horum omnium, quæ docuimus.

Exempla.

D E F I D E.

Refert Ioannes Niderius sequentia. Cum, ait, quidam Maleficus me inuocaret, vt quendam inimicum suū vita priuarem, aut in corpore læderem grauitè fulminis ictu, aut alio modo: Vocauit ego Magisterulum, i. dæmonem, qui mihi respondit, quòd neutrum facere posset, habet, inquit fidem bonam, & diligenter se signo crucis munit, idcirco non in corpore, sed in vndecima parte fructuū suorum in campo, si libet, ei nocere possū.

*Epitom.
formica. c.
4.*

In Patrem nostrum B. Ambrosium Iustina Augusta Maleficiū quendam nomine Innocentium immisit, hic postea palam confessus est, se delegasse Dæmones, qui Ambrosium interficerent, sed ne ad fores quidem domus, vbi manebat Episcopus accedere potuisset, eo quòd ignis insuperabilis omne illud ædificium communiret, à quo adhuc remoti vrerentur, atque ita victas artes suas; quibus contra Sanctum Dei Sacerdotem, & Episcopum, se aliquid efficere posse arbitrabatur.

*Naxian.
oratione t.
Cyprianū*

Narrat Cassianus, Duos philosophos Magicis præstigijs, & circū unctione Dæmonum conatos B. Antonium perturbare; sed cum irrito labore nihil penitus præualerent, eò profecerunt tales, tantæq; eorum insidiæ tanta Magica arte quæsitæ, vt per hæc euidentissimè comprobarent, magnam professioni Christianorum inesse virtutem, quibus ille tam sæuæ, tamq; potentes vmbre, quas existimabant, Solem, Lunamq; si ad eas directæ fuissent obducere potuisset, hunc non solum nihil lædere, sed ne ad punctum quidem de monasterio suo va-

*Vile Pau-
linum in
vita Sæ-
cti Ambr.*

luerint perturbare. Vnde Epiphanius in hæresi Ebioneorum scribit, q̃ non valet incantantis vis, vbi est nomen Christi, & signaculū crucis.

Cornelius
chempon.
lib. 3. de
origin. &
siru Fris-
ci. cap. 31.

Circa tempora Lotharij Imperatoris erant passim in Frisia multa Laruarum Infernalium spectra, quę in paruo quodam super eminentis collis supercilio subterraneū habebant Specū, absq; humana ope, artificio præstigiōso extructum, in quo residebant quas antiquo vocabant, Albas Nymphas, quę solebant nocturnos viatores gregumque, & armentorū intentos excubijs, & puerperas cū infantibus sæpissimē in abdita sua, & subterranea antra clanculū abducere, in quibus subinde subterranei murmuris sonus, atque etiam vagitus infantium auditi sunt, & præterea etiam ingens fletus, & gemitus hominum, & quandoque musarum concentus, & voces dubiæ aure colligebantur. Qua de causa magnā fiebat custodia prægnantium mulierum, & parvulorū infantium, ne ab istis Nymphis infernalibus clam abriperentur, quę omnes Dæmonum illusiones, post susceptum sincerum Dei Euangelium (erant enim tunc Frisij Sabelij, & Arii erroribus dementati) euauerunt, & ad nihilum redactę sunt.

D E B A P T I S M O .

Exempla.

DOcet historia Ecclesiastica, Tiridatē Armeniæ Regem, cū Christianos Diocletiani tēpore varijs cladibus, & damnis affecisset, & Gregoriū quidem in lacum, luto, & altitudine molestissimū fame necandum mississet. Ripsimen verò Virginem recusantem illi obsequi,

qui, & socias eius sanctimoniales plurimas crudelissimè necari iussisset, mox Dei vindictam consequutam esse. Inuasit enim eum insania, qua planè dæmoniace furebat, & mutata corporis figura in porcum, mentis emotæ, dentibus suas deuorabat carnes, cæteri quoque, qui eius facta approbant, milites, Magistratus, & alij in furorem redacti similia designabant, & ipsi in suos conuersi (vt vult Nicephorus) vel mente tantum abalienati (vt censet Metaphrastes) tandè baptismi lauacro abluti, corporis formam, & animæ mentisq; sanitatem receperunt, ipso illos baptizante, & hortante ad pœnitentiam D. Gregorio Martyre, non quidem Taumanturgo, vt putant aliqui scolias. Nicephori, sed alio, vt docet Metaphrast. neque hoc malum fuerat illatum vlla arte Magica (vt censet eruditus vir) sed Deo vindictam per Angelos malos exequente.

Rex Tartarorum Cassanus, quem vocant alio nomine Magnum Cham, cum ducentis equitum millibus Syriam cepit, & finitimas Regiones; omnibus itaque formidandus petijt sibi vxorem filiam Regis Armeniæ, quod audisset esse pulcherrimam. Rex Christianus tanti Regis viribus exterritus, dedit. Illa post aliquod tēpus è viro suo Cassano edidit in lucem partum tantæ deformitatis, vt Rex maritus nullo modo illum veluti suum voluerit agnoscere, quod Monstrum videretur. Vocat ad consilium primarios, de ipso sententia vxorem veluti adulteram, partum veluti ex adulterio susceptum vltimo supplicio adiudicat. Innocens mulier infelicitatem suam deplorans, ad preces confugit, signara consilij petijt, vt sibi liceret baptizare, quæ pepererat, data illi facultas, ita tamen, vt adesset baptismi aliqui spectatæ fidei viri vnà cum Rege, ne qua fraus fieret. Mira res, vbi baptizatus est puer, adeò venustus, ac formosus apparuit, vt Rex tanta re permotus, cum plurimis nomen Deo dederit, & maximum Christianæ rei factum fuerit incrementum. Idem narrat Fusius D. Antoninus p. 2. histor. tit. 20. c. 8. §. 9. Veniamus ad recentiores narrationes æquæ certas. Petrus de Chieza. a de Leon miraculi plenam de spectris vi-

Ioannes Villaneus lib. 8. cap. 34. apud Thom. Bossium li. de notis Ecles. c. 16.

a p. 1. histor. peruanæ c. 118.

Prope Anzerimam, loco, cui nomen Pirsa, imperabat Regulus, cui frater florenti ætate erat, quem nominabat Tamaracungam. Iuuenis hic mirè baptismum scirebat, ea causa Christianos adire cupiebat, sed mitis eum visis dæmones terrefaciebant: offerebant se soli videndos solidarum auium specie, quas auros nuncupabant. Cernens iuuenis Dæmones scuire, accessit Christianum in vicinia degentem iubet, venit ille non segniter, & intellecta Reguli voluntate, crucis signū fronti eius impressit, hoc magis irritari hostes illi, & scæuiori specie se inferre videbat solus Indus: Christianus nihil nisi saxa cadentia, & dæmonum sibila sentiebat, aduenit tunc commodè eo loci Pachecus quidā

Hispanus, & se socium addidit Christiano alteri in discrimen. His cernentibus Tamaracunga trepidabat vehemētius, & exalbescebat metu, quin, & per aerem raptabatur: id omnes videbant, & ipsum quidem quarentem, gemētemque, illos ululantes, sibilantesque excipiebant auribus; semel cum Indus poculum vino plenum manu teneret, en tibi vas in aera afferri, & vino vacuum reddi, mox vinum in illud ex alto refundi, & formidine plenum Indum, veste vultum, faciemque; cooperire tentat, ne horrenda illa spectra in oculos incurrant: sic tecto faciem, non remotis vestibus, nihilominus cretam in os ingerant, ut obstructo spiritu fauces præfocarent, tandem Christiani, qui continuè interea Deum orant, statuere in urbem Anzermam eum deducere, ut ibi salutari lauacro tingeretur. Dedere se comites viæ plures trecentis Indi, sed adeò pauidi, ut ad Principem baptizandum propius accedere non auderent; venerunt simul omnes, ad iter impeditum, & perfractum, ibi hostes humani generis nitebantur abripere in aerē, ut præcipitarent, sed ille valida voce Christianos orabat, ut illum adiuuarent, accurrerunt, & in medium agmen suum, recedentibus metu Indis, recepere, & cingentes eum funibus, funes cingulis suis alligauerunt, atque ita medium stipantes simul incedebant, manu tres cruces præferentes, nunquam intermissis pro liberatione, & salute miseri precibus; Ne sic quidem omni molestia liberi processere: sæpe illum terræ affixere hostes, & in viæ cuiusdam accliu assensu, vix manibus eleuare in aera volentium, & necare nitentium, extorserunt. Ut ventum Anxermam in Pachechi domum Christiani quotquot in oppido erant conuenerunt, ibi omnes cernebant crebro grandine detecto lapides deiici, & audiebant sybilantes, clamantesque Dæmones, solemne illud, quo solent indi Martem lacerare, Hu, Hu, Hu, ferociter, & crebro celerrimè ingeminatum. Mortem dæmones intentabant, nisi voluntatem baptismi abijceret, contra Christiani Deum obsecrabant, ne dæmones permetteret, erepta corporis vita Indo animæ vitam impedire. Gliscente deinde Saxeo imbri templum petiere, ibi quia stramineum erat, Eucharistia non asseruabatur, aiebant nonnulli, se ante ingressum, nescio quos inambulantes audiuisse, ubi templum apertum est, & cum Indo ingressi cæteri, cernebat Indus Dæmones terribili specie, sed capite deorsum in terram spectantes, pedibus surrectis. Cumque frater Ioannes ordinis Beatæ Mariæ Virginis pararet eum baptizare, non visi vili Christianorum dæmones, in omnium oculis Indum eripiunt, sustollunt in altum, & capite deorsum, ut ipsi erant statuunt. Christiani tunc fide freti alta voce, Iesu Christe adiuua nos inclamantes Indum extorquent, retentantibus, & iniecta collo eius sacra stola, aqua lustrali aspergunt, at tamen adhuc in templo sybila, fremitusque audiebantur. Tamaracunga Dæmones cernebat, & colaphis frequenter cedebatur, adeò ut,

&

& pileum, quem obtendebat oculis ei excusserint, & in faciem ab ijs conspuebatur salua foetida, hæc nocte acciderunt. Otto mane Monachus sacris vestibus induitur, vt incruentum offerat sacrificium, vix-missam inceperat, cessarunt sybilla, stremitus, ululatus, strepitus, desijt Indus vexari: Peracto sacrificio Tamaracunga cum vxore, & liberis baptismum flagitat, quo percepto fide robustior, & audacior factus, se iam Christianum asserit, experiri velle quid hostes possint, solum sinerent periculum facere; solum non sunt ausi aggredi: letus ter, quaterve per Templum ambulans clamabat, gaudium non capiens, Christianus sum, Christianus sum: vt vidit se immunem, & victorem domum redijt, nec quidquam amplius molestiarum sensit, tanta vis baptismi fuit.

In Bungo Anno 1596. Erat scemina Gentilis à Dæmone obsessa; huic indicatum est à dæmone liberari non posse, nisi fiat Christiana, cum illa annueret, & iam se ad baptismum pararet, nocte sequenti, Dæmon ei dissuasit, ne fieret Christiana, dicens; hætenus tanta familiaritate tanto tempore mihi es coniuncta, & nunc me deseris? non abibis profecto inulta; dormienti itaque, nec sentienti abscecidit capillos, vno tantum capillorum floco relicto; illa verò cum summo mane deprehenderet sibi ademptos capillos, & arundini lecto oppositæ implexos, calcar ea fraude sibi aditum putauit, vt citius aduolaret ad baptismum, quod & factum est, atque eo suscepto, mansit ab omnibus dæmonis molestijs immunis. Hæc refert Ludouicus Frois in literis Iaponensibus illius anni: addit etiam sequentia.

In Ciazzurana Insula gentili adolescentulo 18. annorum se crebro visendum offerebat canis ingens, horribilis, rufus, qui eum alloquebatur, & per montes in loca abditissima deducebat, detinens eum ibi biduo, vel triduo, atque impellens, vt se manibus sublati adoraret, aliaque scriptione indigna faceret. Adolescens miser videns se tantas molestias à capitali generis humani hoste perpeti, tandem profugium habuit ad Ecclesiam, doctrinam Christianam audiuit, & didicit, baptismi Sacramento Christo deuinctus est, ac de cætero nūquam à tartareo illo cane diuexatus est.

Bungicirca Annum 1549. quidam Ancillam habebat dæmoni familiarem, nam dæmon ad eam accedens vulpis figura singulis noctibus domo educebat, verum per baptismum suscepta fide, ab hoc spectro liberata est.

Fuit Anno 1583. Monachij in Bavaria quidam adolescens Iudæus viginti duos annos natus, communi omnium gratulatione in Aula Gymnasij Iesuitarum baptizatus; huic miras sæpe dæmon instruxit insidias, & quo magis vrgebat ille baptismum, eò hic impugnabat vehementius: Nudum penè de nocte eiecit ex ædibus, interdum etiam fauces illi premere, nonnunquam eum, visis, spectrisque terrere, ut

de mente illa deijceret, consuevit. Vultus dæmonis aded fœdi, vt negaret adolescens parem sibi ullū videri ijs imaginibus cruciatum. Pridie eius diei, quo baptismate lustrandus erat, quoniam eo deum die de Victoria dæmonis agebatur, multo eum vehementius inuidus hostis exercuit, ita vt is, ne à pluribus quidem contineri loco posset: vt autem vi baptismatis Christi membrum effectus est, continuo fractus, debilitatusque fuit Dæmôn.

DE CONFESSIONE.

Exempla.

Bencius
list. pro-
vinc. Me-
diol. 1591

IN Valle quadam Cisalpina Diœcesis Nouariensis de-
stituebatur puella sensibus, sed vt umbrarum spectris,
quas sibi videre videbatur, reddebatur attonita, ac si-
milis stupenti. Versabatur in vltimis finibus huius de-
carminibus profitebatur sanare, quæ apud alios insanabilia essent,
magni ad eam concursus hominum consilij gratia, & auxilij, & quâ-
quam à Sacerdotibus, & scelus ostenderent, tamen illis abeuntibus
adolescentulæ genitrix, affectu materno filiam mittit, consulitq; mu-
lierculam de umbris, & remedium petit laboranti. Tum Maga; addu-
cite puellam ad Sacerdotes, & ab ijs petite opem: Pater, & mater filiã
adducunt itinere octo milliariū, idem exponunt, ac responsum Vene-
ficæ, vtramq; adhibita peccatorū confessione, sacro se Christi corpore
communiri præcipiuntur, quo facto melius se habuit adolescentula.

Circa

Circa annum 1591. Musiponti in Lotharingia puer erat, nobili ma-
gis pollens genere, quam domo opulenta compingitur in Aulam pa-
rentum iussu à Gymnasio abstractus, sed mobilitate ingenij, cum re-
cusaret, desiderium prioris vitæ, statuit inter calones versari potius
in castris, iter ingressò atra viri species occurrit in serica veste, qui
interrogans causam tristitiæ, pollicetur remedium. Verum ubi ego
te adiuuero, quid mihi erit præmij? at puer, si totum, ait, me excusse-
ris, ne teruncium quidem reperiēs, subiit alter, da te mihi modo: nul-
la tibi cupiditas frustra erit, existimauit puer se in seruitium expeti,
postulat tempus deliberandi, ille contra onerat promissis ingentibus,
vt vel puero tanta iam vaniloquentia mira esset, suspectare cœpit, nū
in figura hominis latitaret Cacodæmon. Mox cum tacitus totum eius
corpus emetitur oculis, sinistrum pedem animaduertit cum biffida
vngula, ac deformi, statim cohorrui, & lesum ingeminans, crucis si-
gno armat frontem, & eodem tempore sæua species euauit. Ter-
tio post die ad suos reuertenti eadem se offert imago, & proditur pe-
dis eadem nota. Quærenti vtrum captum esset consilium, Respon-
puer, sibi Domino opus non esse, rogatus quo iret, Urbem nomina-
uit, tum dæmon ante eius pedes crumenam iacit sonantem, in qua
triginta, quadragintavè flandrici nūmi ærei, (sicut ignis probauit) tū
puluerem in linteo pernicialem tradidit, cuicumque subita morte tol-
lendo addit consilia ad turpes libidines, & admonita, ab vsu aquæ be-
nedictæ, & ab adoratione consecratæ hostiæ (quam contemptu pla-
centulam appellabat) abstinendi. Eam blasphemiam dum auersa-
tur puer animo pio, simulque veretur, ne obtorto collo stranguletur
à Monstro, salutarem crucem imprimit pectori, statimq; magno im-
petu alliditur ad terram, nec nisi post semihoram exurgit. Mox ma-
tri redditus, ac scholæ: & sacra confessione expiatus, è laqueo venan-
tium, metuque ereptum esse se Diuina ope gratulatur.

Accipe vetustiora exempla. Nauigantibus è Phorteæ estuario tem-
pore in Flandriam negotiationis causa, tanta suborta est ventorū vis,
vt velis, malo, armentisq; ruptis, nauiq; scædè inter tutnentes vndas
iaculata, certissimam mortem cuncti expectarent. Nauta, tantam, tam-
que insolitam aeris inclementiam eò temporis demiratus (suberat
enim solstitiū æstiuū) cum id non syderū, sed malorū Dæmonum, qui
hominibus semper sunt infesti, insidijs magnis tribueret, clamoribus
reddita est ex ima naui Mulieris se miserè incusantis, q; incubo dæmo-
ni humana sub effigie, qui cū per multos ante annos habuisset consue-
tudinē, iā tum fuisset commixta, & ab eo subacta. Mari ergo celerius
se tradendam, vt pereunte ipsa, q̄ tanti imminentis mali causam præ-
stitisset, ceteri Dei benignitate permanerent incolumes; Accedens ad
lachrymantem scēminā iubente nauiculario Sacerdos, eius atq; cete-
rorū saluti consulendi causa, crimen iam palam farentem, horredum
scelus,

Becius R.
ser. pro-
uinc. Frū-
cia 1591.

Hector
Boerhus
lib. 8. re-
rum scot-
icarum.

scelus, vehementer alto ex pectore, suspirijs indicibus, poenitentemque facti, piè est hortatus, ne sibi deesset, cui certo cognosceret numinis fauorem adesse, crimina lachrymis, ac animi poenitudine deleri. Tam miserentis Deiclementiam esse erga mortales, vt altius, vel in malorum profundum lapsos, rescipiscentes, nonnunquam ad maiorem longè, quàm ante habuissent vnquam gratiam, recipiant. Media pij Sacerdotis adhortatione cum multis suspirijs mulier admissum facinus deploraret, cunctis uisa est atra nubes è nauis sentina profluisse, ingentique sono, flamma, fumo, atque fœtore sese deiecisse in mare, & inde sedatum est cœlum.

Lib. 1. miracul. c. 6.

Petrus Venerabilis Abbas Cluniacensis cum narraffet horrendam Monachi cuiusdam vexationem, neque eam oratione, & aquæ lustralis aspersione tolli potuisse, grauitè, & verè subiungit. Sed ne miretur aliquis benedictæ aquæ aspersione Dæmonem nō fugatum, agnoscat tabe interius latente, vnguenta exterius exhibita nihil proficere posse: talem autem voco lēthale peccatum, quod quandiu in interioribus quibuslibet latuerit, nullius exterius Sacramenti perceptio ei prodesse poterit, hortatus illum ad confessionem peccatorum Abbas faciendam, postquam confessus est, vexatio prorsus desijt.

Lib. 3. miracul. cap. 13.

Narrat Cæsarius, Bonnæ quendam pessimæ vitæ Sacerdotem, late quo diebus suis finem imposuisse; eo mortuo Concubinam poenitentis desiderio Monasterium ingressum, sed Dei permissione ab incubo Dæmone, sæpius ad flagitium importunè sollicitatam, crucis signo, & aquæ benedictæ aspersione repulisse, sed cum redijset, Angelicæ salutatione deuotè recitata, longius velut sagitta ictum fugisse, neque adhuc dum finis, donec purè omnia vitæ maculis confessione expurgatis abiit importunus proci, nunquam rediturus.

Niderius in formicar. Epitome.

Littere Austriæ 1591.

Eadem peracta, Leodiensem quendam molestissimi succubi Dæmonis ludificationibus testatur ereptum. Subdamus recētius exemplum. In Austria Anno 1591. Vir nobilis magno quodam, & furori proximo amore detinebatur, vt nullum eius, neque humanis, neque Diuinis admonitis faceret finem, ita vesano completa igne tota torrebantur præcordia; hac ratione furere desijt terrore Diuinitus incusso. Leuicula correptus febris cum iaceret noctu lecto affixus, ante se videre visus est Rhedam flammiferam, subiectumque equum igne flagrantem; tum Rhedarius informe monstrum, tetrumque; atque ipso malo demone truculentius, quo nihil terribilius mortalium timori est. Quid cessas, inquit? quin conscendis currum meritis tuis dignum? horruit miser subito pauore defixus, tandem recepto animo, corripit gladium lecto proximum, vibratque, vt subueniatur interim magna voce domesticos vocans: trepidi accurrunt famuli, domusque tota sopore discusso, quin etiam excitati vicini, nonnulli quærentes clamoris causam, deinde prætexentes impositum fuisse auribus, oculisque; formidine al-

leuan-

leuandæ, verum cum fremeret adhuc esse in conspectu, nec finiretur metus, insinuarer se potius in pectora aliorum, in tempesta licet nocte itur ad Sacerdotes, mittuntur dico qui lustrali aqua crucis signo, & in cera consecrata imagine Agni, timorem tantisper leniunt, dum affirmaret æger Dæmonem discessisse in præsens ininaci vultu, sæuè que iræ manifestum, detestis deinde peccatis, turpi perinde amore, quam tristi animum terrore liberauit.

Iesuita.

Eodem tempore in Bauaria Mulier ærumnosa, leuitate naturæ, siue grauitate ærumnæ implorato Dæmone se se illi deuouit, vt opem ferret, & tum quidem non sensit præsentem, verum in potestatem, vt redijt ex mœrore, dedit pœnas iacti verbi, terroribus non tantum pauida, sed & verberibus tunsa, vt etiam ab aditu templi prohiberetur, virgarum, quas sola ipsa conspiciebat intentu, cum rem narrasset Matronæ cui dam, adducta ad Sacerdotem, ab eo confessione purgata, omni molestia liberata est, cerea cœlestis agni imagine ad collum appensa.

Idem remedium alteri fuit eodem morbo laboranti. Votum alia virginitalis, & monasticam vitam, cum in cœstis nuptijs mutarat propinquorum impulsu non impune, nempe coniuncta est cum viro nequam, neque deserebatur vnquam ab angore conscientiæ, ita miserè viuēbat, cum afflitteretur aliquando hiscuris, & careret solatio, domo egreditur, mox dæmonem cum ingenti terrore conspicit, fugatq; obiecta cruce, sed confestim tamen, non secus, ac furij iscta, quoduis facinus immane meditatur; intermicabat in his tenebris aliquid lucis confugienti ad preces, vt ad ortum solis nebula, timor abscessit, subito cogitatio confessionis, & recordatio fidei violatæ, nimium magis cum prorumpere conaretur ad Sacerdotem à confessionibus retrahebatur, quasi manu iniecta, donec tandem aliorum auxilio exemploq; se ipsam, & malum dæmonem vicit.

Litteræ
Germani-
cæ supe-
riores.

DE CONFIRMATIONE.

Exemplum.

Cribit Cantipratensis his verbis. Venerabilis Bonifacius quondam Lausanensis Episcopus, me audiēte tale quid recitauit. Erat in quadam Villa Cæcus quidā, qui Vacas totius villæ in pascuis custodiebat, repellebat à frugibus, & ad certa loca pascuis vberiora ducebat, & q̃ maioris erat prodigij, colores, & statum singularum Vaccarum specialiter discernebat. V.g. si uaccam talis, & talis coloris petuisses ab

Libro 2.
Apum. c.
57. p. 33.

eo,

eo, sine difficultate Vaccam talem tibi apprehensam in cornibus obtulisset. Ad locum cum quidam Episcopus aduenisset, & de Cæco audiisset talia, & probasset, quæsiuit ab eo, si confirmationis Sacramentum ab Episcopo accepisset, at ille, non, inquit; Nulla facta mora Episcopus Cæcum confirmauit, & mox ab eo Vaccarum discretio, & cognitio particularis est ablata, quoniam Dæmonum operatione, & ministerio hoc fiebat.

DE EVCHARISTIA.

Exempla.

De dimi J.
semp. c. 6.

BEatus Prosper. Nostis quoque temporibus, inquit, quædam Iuencula Araba natione, ancillæ Dei habitum gestans, cum in balneo lauās, simulacrum quoddam Venæris impudicè aspiceret, & seipsam, eiq; se consimilans, domicilium se Diabolo præbuit: statim ille leo, qui rugiens circuit, quem quærebat, inuenit, meatus igitur gutturis eius occupans, nullum cibum, nullumq; potum traiiciens per septuaginta ferme dies, totidemque noctes ieiunium sibi Diabolus ex capto possettoque vase exhibuit. Hoc monstrum parentes puellæ post tot dierum spacia auferti posse sperantes dum iuge malum vltius tolerare non possent, simul cum filia sese ingesserunt Sacerdoti, quæ acta erant fideliter intimantes. Hoc tantum puella fatebatur, auem quandā noctis medio apparere, quæ sibi in os nescio quid infunderet: Stupor

por tunc inerat cunctis, videre puellam nullis indicijs diuturni ieiunij sc̄datam, nullo pallore, seu tabe, vel debilitate confectam, quin potius robustam succo viscerum, moleq; membrorum. Cumq; incredibilia viderentur quæ dicebantur, habito cōsilio in Monasterio puellarum, in quo Reliquiæ Sancti Stephani sitæ sunt: Sacerdos puellā simul cum Præposito commendauit, illic primo tantum die apparuisse illam auem asseruit, sibiq; increpasse, q; neq; fame, neq; siti compulsa illum appeteret locū, quo sibi accedere non liceret, per duas sanē hebdomadas nihil cibi, vel potus sumens in monasterio mansit. Accidit autem, vt quintus decimus Dñi illucesceret dies, ascendente nobiscū Sacerdote, vt matutinū illic sacrificium solito offerretur, puellā Præpositus ad altare perduxit, eo incessu, & habitu, quo solēt rubore perfusæ, ex epulis, poculisq; mulieres aduenire, sed vt se illa prostrauit altari, clamore fletus sui cunctis astantibus gemitus, lachrymasq; induxit, quibus tantū malū auferrendum plebs Dominum exorabat; erat enim iam incedens murmur in populo; peracto itaq; sacrificio, cum eadem inter ceteras, breuem particulā corporis Dñi tinctam à sacerdote perciperet semihora mandens, trajicere nō valuit, nondū illo fūgato, de quo dicit Apostolus: quæ consonātia Christi ad Belial? & iterū: Non potestis calicē Domini bibere, & Daemoniorum. Manu igitur faciem eius sustentante Sacerdote, ne sanctum proijceret, à quodā Diacono suggestum est, vt calicem salutarem gutturi eius Pontifex applicaret, quod vt factum est, statim vt locum illum, quem Diabolus obfederat Saluatoris imperio reliquit, Sacramentum, quod ore gestabat cum laude Redemptoris transglutisse puella clamauit: hinc lætitia, hinc voces in gloriam Dei, quod post octoginta & duos dies, Diabolo expulso, puella de potestate fuerit eruta inimici.

Mediolani in Ecclesia Sācti Ambrosij, ad D. Bernardū adducta fuit mulier multis annis obfessa, sicq; deformata, vt Monstrum, non sc̄mina videretur. Conuersus ad populū iussit omnes attentius orare, missamq; iussa prope altare cōstituta sc̄mina teneri, auspicatus, quoties de more sacro salutarem hostiā signabat, toties ad mulierē quoque conuersus, eodem signo crucis edito, spiritum nequam Athleta fortis impugnat. Expleta autem oratione Dominica, efficacius hostē aggreditur, patenæ siquidem calicis sacrum Domini corpus imponens, talia loquebatur. Adest ille, qui pro nostra salute passurus, nunc, ait, Princeps mundi eiicietur foras. Hoc illud corpus, quod de corpore Virginis sumptum est, quod in stipite crucis extensum est: quod in tumultu iacuit, quod de morte resurrexit, quod videntibus discipulis ascendit in cælum. In huius ergo Maiestatis terribili potestate tibi spiritus malignē præcipio, vt ab hac creatura eius egrediens, contingere iā deinceps, non præsumas. Cumq; eā inuitus deferens, & manere ultra nō valēs atrocius affligeret, tam magnā iram, q̄ modicum
tempus

*Lib 2. eius
vix. c. 3.*

rempus habens, rediens pater Sanctus ad altare, fractionem hostiæ salutaris ritè compleuit, diffundendamq; populo pacem ministro dedidit, & confestim pax, & salus integra reddita mulieri. Hactenus Gulielmus Abbas, lococitato.

In chron. Belgicis ann. 1590 Ioannes Molinetus describit molestissimam multorum annorum vexationem, quam propter vnus, quæ diu Dæmonis succuba fuerat, peccatum, in Innocentes virgines socias eius Quercetenses Deus Sathanæ permisserat. Cum enim Decanus Cameracensis, vir doctus, & probus, vnà cum alijs Exorcistis accederet, peracta sacra communione viuificam hostiam non ferens, subito Dæmon exclamabat. Ah factis probè armati acceditis? panem ne illum sumpstistis? quem panem, ais, improbè? inferebat Decanus: si nihil est aliud, quam panis maneto in hoc corpore obfesso, sed si, vt nos credimus verum est corpus Iesu Christi Saluatoris nostri, iubeo confestim fugere ex hoc corpore, nec vllam ei amplius molestiam exhibeas. Quo dicto (rem miram) Energumena, vt magno leuata fasce molestiæ, confestim respirare, & alta voce Iesum vocare cœpit, quod idem omnes faciebant ceteræ, quando Dæmone expulso liberabantur.

Huic simile nostris temporibus Laoduni in Belgia accidisse, tam norunt Caluinistæ, quorum aderant multa millia quæ fremunt, & rumpuntur. B. Auxentius, Abbas discipulum habebat nomine Basilium, hunc Dæmones adeò malè mulstarunt, vt pro exanimi, corpore toto saucius, & contractus ad Auxentium delatus curru fuerit. Abbas iussit eum surgere, & venerandum corpus, & viuificum sanguinem Domini nostri Iesu Christi sumere, & statim reuertri ad locum suum: abiit, nec amplius tentator eum aggressus est.

In Catal. heretic. littera G.

Superat omnem admirationem quod de Guidone de Lachia memorat Bernardus Luxemburgus. Hunc in Episcopatu Brixienfi, ita simulasse sanctitatem, vt pro altero Sancto Ioanne Baptista à populo haberetur, sepultus fuit itaque honorificè. Post mortem certis testimonijs Inquisitoresprehenderunt hæreticum fuisse; quare de consilio Episcopi, & aliorum prudentum assessorum sententiam tulerūt, cadauer exhumandum, & comburendum: Exhumatur astante populo, & ossa proijciuntur in ignem: sed ecce tibi statim, illa dæmones (qui à nonnullis carnebantur) ex rogo eleuant, & in aere suspensa tenent, inde nata populi indignatio. Exclamant, occidantur Episcopus, & Monachi, qui stimulari liuore sancti viri ossa comburere conati sunt. Quid cessamus? Deus id sibi non placere demonstrat. Extrimuit Episcopus, sed Inquisitores eum adhortati sunt, vt ad missam celebrandam se accingeret, Deum potius miraculo facturum, quam fidei causam suam in periculo versari. Missa fuit de B. Virgine; vbi ventum est ad corporis Dominici eleuationem, Dæmones clamare in aera cœperunt. O' Guido de Lacha, nos defendimus te quan-

tum

rum potuimus, sed modo plus non possumus, quia adest maior nobis; confestim ossa in rogum reciderunt, & incendio in cineres redacta fuerunt.

*Simpli.
Metaphr.
in vita S.
Auxentij
14. Febr.*

Petrus Martyr, qui texuit Historiam navigationis Columbi in Occidentali illo Indiarum tractatu, testatur, commune miraculum fuisse; quod si Eucharistiæ Sacramentum per Christianos alicubi collocabatur, continuo dæmones obmutescabant.

Ante annos ferme 400. vixit Cæsarius Cisterciensis cuius hæc sunt verba. Tempore illo, quando manifestari cœperunt hæreses Albigen- ses, quidam maligni virtute Diabolica suffulti, quædam signa, atque portenta ostenderunt, quibus, & easdem hæreses roborauerunt, & multos fidelium in fide subuerterunt: super aquas ambulauerunt, & non sunt submersi. Cernens hoc sacerdos quidam fide catholicus, & vita Religiosus, sciens vera signa cum falsa doctrina esse non posse, corpus Domini cum pixide ad flumen, ubi illi populis suas ostensuri erant virtutes, deportauit, dixitq; in audientia omnium: Adiuro te Diabole, per eum quem in manibus porto, ne in hoc flumine ad huius populi subuersionem per hos homines tantas exerceas phantasias: post hæc verba, illis super vndas fluminis ambulantibus, vt prius, sacerdos turbatus, corpus Dominicum in flumine proiecit. Mira Christi potentia, mox enim, vt elementum tetigit Sacramentum, phantasia cessit veritati, & pseudo illi Sancti, quasi plumbum descendentes in profundum, sunt submersi. Pixidis vero cum Sacramento statim ab Angelis sublata est. Videns sacerdos hæc omnia, de miraculo quidem exultauit, sed de iactura sacramenti doluit, totam verò noctem in lachrymis, & gemitu transiens; mane Pixidem cū Sacramento reperit super altare.

Lib. 9. miracul. cap. 12.

Thomas Brabantinus vulgo vocatus à Cantipatro eodem sæculo vixit anno 1231. Prædicante inquit, in Teuthonia Magistro Conrado contra hæreticos, & ab eisdem felici morte perempto; hæreticus quidam seductus à Dæmonibus, fratrem quendam ordinis prædicatorum ad hæresim inuitabat, quem cum vidisset instantissimè renitentem, dixit fratri: pertinax es valde in fide tua, nec tamen de hac, nisi perscripta quædam aliquid certius inspexisti, credere autem si velles dictis meis Christum tibi, & Matrem eius, & sanctos oculata fide monstrarem: Mox ille illusionem Dæmonum suspicatus, volens tamen probare, quid esset, non immerito, inquit, tibi nunc crederem si promissa duceres ad effectum. Genuis hæreticus, diem fratri statuit, frater verò Pixidem cum Sacramento corporis Christi clam secum sub cappa portauit. Duxit ergo fratrem hæreticus in specu cuiusdam montis in amplum valde palatium, quod claritate mirabili refulcebat, nec mora, ubi in inferiorem partem palatii peruenerunt, viderunt Tro- nos positos, quasi ex auro purissimo, in quibus sedebat Rex fulgore corusco

corusco circumdatus, & iuxta eum Regina sereno vultu pulcherrima, & ex utraque parte sedilia, in quibus seniores quasi Patriarchæ, vel velut Apostoli astante Maxima multitudine Angelorum, & hi omnes luce sydereâ coruscantes, vt nihil minus, quam Dæmones putarentur. Hos mox, vt vidit hereticus, cadens in faciem adorauit, dictus autem frater immotus stetit, sed tanto spectaculo vehementer obstupuit, & mox ad eum conuersus hereticus, quare inquit Dei filium intuens non adoras? pronus accedens adora, quem vides, & ab ore eius fidei nostræ secreta suscipies. Tunc frater accedens propius extraxit Pixidem, & obtulit Reginæ in solio sedenti, dicens; Si Regina es Mater Christi, ecce filius tuus, quem si susceperis, te velut Dei Matrem recognoscam. Cum hac protinus voce, totum illud phantasticum euanescit, & annihilato fulgore, tantæ tenebræ densuerunt, vt vix frater cum ductore suo ad montis exitum regredi potuerint. Conuersus ergo hereticus ad fidem redijt, & miram Dæmonis astutiam stupefactus expauit.

*Libro de
Strigibus.*

Accipe aliud Pici Mirandulani verbis narratum. Fuit in Alpibus Rhetijs sacerdos quidam probus ante annos quindecim, cui cum foret opus ad ægrotum quædam graui oppressum morbo Eucharistiam differre, cum longius ille abesset, videretq; se non ita, vt oporteret celeriter ad eum pedibus posse peruenire, ascendit equum, colloq; sanctissimum Christi corpus pixidi inclusum satis honorificè alligauit, iter suum quanto citius accelerans, cum nonnihil processisset, obuium habuit quendam, qui, vt equo descenderet inuitauit, & secum pergeret ad spectaculum quodam mirabilissimum. Imprudens homo & cupiditate rei tam stupendæ ductus paruit, vix equo se demiserat, cum sensit se per aera vnâ cum comite deferri, & breui tempore in altissimo montis cacumine statui, ibi amplissima, & amantissima planicies erat arboribus vndiq; excelssimis sæpta rupibusq; horrédis circumcincta, in medio choros innumeros, ac varios ludos cuiusuis generis, mensas lautis, ac diuersis ferculis instructas erat videre, audiebantur etiam concentus quilibet omni suauitate affluentes, deniq; aderant, quæ animos hominum iucundissimis delineamētis tenere possent, & dulcedine perfusos intima demulcere solēt. Obstupescit re improvisa simplex, bonusq; Sacerdos, neque eloqui præ admiratione, aut hiscere audens, penè extra se positus, attonitusque hærebat, tum socius, qui eum adduxerat, petijt ab eo veller ne Reginam, quæ ibi aderat supplex venerari, & munus ei aliquod offerre. In alto quodam folio Regina sedebat effigie formosissima, Regio, cultu, & ornamentis mirificis ornata, accedebant ad eam prosternentes se humi cūcti, qui aderant bini, quaterni vè ordine pulcherrimo, & humi se prosternentes eam colebant, varia munera offerentes. Ad mentionem Reginæ homo cū videret eā sic fulgētem, & ministris plurimis cinctam putauit esse

uit esse Matrem Christi, Cœli, Terræque Reginam, neque enim suspicabatur vllas præstigias, dæmonumque spectra esse, alioquin eò nō appropinquasset, reputans igitur secum quid illi dono daret, existimauit nihil ei gratius, aut iucundius futurum in munus quam filij corpus, accessit, & ad pedes in modum supplicis, arculam, in qua erat Augustissimum Sacramentum è collo detractam in gremio mulieris illius posuit. Mira res continuo euanescere omnia: percussus huiusmodi nouitate homo rudis, & præstigijs se irretitum videns, & in horroribus densissimis, & lustris destitutum conspiciens, opem Diuinam tremens implorare cœpit, vt è tantis ipsum amfractibus expediret. Cumque diu per loca inuia, syluasque vastissimas errasset, vix tandem pastorem reperit, à quo in viam ductus didicit, se milliarium centum à loco abesse, quo Eucharistiam deferre cupiebat, ad suas tandem sedes reuersus, rem totam detulit ad Magistratus. Contigit hoc imperante Maximiliano.

Vir Tribunicius Hespericus habebat in territorio Fusalensi fundū *August. lib. 22. de* Zubedi appellatum, vbi cum afflictione animalium, & seruorū suorum domum suam spirituum malignorum vix noxiam comperisset, *ciu. Dei. c. 8. habes* rogauit presbyteros nostros me absente, vt aliquis eorū eò pergeret, cuius orationibus cederent. Perrexit vnus, obtulit ibi sacrificium corporis Christi, orans quantum potuit, vt cessaret illa vexatio, Deo proptinus miserante cessauit. *huiusmodi verba.*

Idem Augustinus ait, quod fatentur Maleficæ, sese dum missam *Lib. 9. col. lar. c. 5. & alijs eodē lib.* audiunt, ab omni dæmonum vexatione liberæ esse, ideoque se diutius ad horam vsque meridianam in Catholicorum templis, in quibus plures missæ dicuntur moras trahere.

Non est iocandum cum Dæmonibus.

Niderius in formic. refert vidisse se fratrem in Conuentu Coloniensi, verbis satis iocosum, sed in gratia expellendi Dæmones valde famosum. Hic cum in terminis Conuentus Coloniensis dæmonem in obesso corpore arctaret, dæmon petiuit à fratre locum recedendi, quo gauisus frater, ait in ioco, in latrinam meam vadas. Exijt igitur dæmon, & nocte cum frater ventrem expurgare vellet, dæmon tam dire cum torfit propè cloacam, vt vitam cum difficultate saluaret. Quare sancta res est dæmones eiicere sanctè tractando.

D E O R A T I O N E.

Exempla.

ANno 1549. quidam confessus cuidam Iesuïte, media nocte, dum satisfacit pœnitentiæ sibi à Confessore impositi-
tæ, repente vidit fœles, muresque, & alias bestias colore
atras, aspectuque terribiles tam multas, vt totum occu-
pare cubiculum viderentur, quo ille viso, perterrefactus tremere cœ-
pit, ne à bestijs illis arriperetur viuus; anxius, & tæpidus accurrit ad
Domini nostri imaginem magna voce opem implorans, quare om-
nium animalium species, subito euanuerunt, tanto cum impetu, stre-
pitu, & fragore, vt domus ruere videretur.

Bungi in Iapone anno 1555. familia fuit, quam à centum annis dæ-
mones infestabant, & molestia in pastores quasi hæreditaria transi-
bat. Pater familias opes omnes placandis Idolis consumpserat, potius
auctum ijs, quam cessauit malum. Triginta annorum filium dæmon
occupauit, ita vt nec patrem, nec matrem agnosceret, nec quindecim
diebus quidquam cibi sumeret. Sub horum finem vnus societatis
Iesuitarum ad eum accessit, iussitque, vt D. Michaellem nominaret,
dum Diuum nominat, vehementi tremore cœpit concuti, & varios
motus membrorum edere, ita vt circumstantibus terrori fuerit. Inuo-
cante verò Patre, Deum patrem, & filium, & Spiritum sanctum, sub-
ito à Dæmone liber extitit. Huius soror paucis post diebus molestijs
dæmonis

dæmonis agitata est, qui etiam in ea loquebatur, certis temporibus Iesuitarum concionibus auditis, Christianam fidem suscipere voluit. Cum verò sacro fonti esset adinouenda, conareturq; principio se sacro signo crucis munire, tremere vehementer, ac concuti cœpit. Pater preces fundebat sollicitè, ipsa verò sacrum Iesu nomen, & D. Michaelis proferre conabatur, sed magis ipsam tunc dæmon irritauit obstringendo os, & comprimendo. Tandem verò in cantū prorumpens exclamat. Si Idola Xaccam, & Amidam sectarum Iaponensium authores rei jicimus, nullus superest, qui adorari debeat, aliaque huc spectantia protulit, nec esse, quod in ijs reprehendere posset quisquam. Quadam die innumeris Christianis præsentibus Sacerdos sacrum fecit, cui quoque intererat dæmoniaca, quo finito rogat, quomodo valeret, optinè, ait, iussa verò D. Michaelis nomen pronunciare, tremere, ac stringere dentes cœpit, & dæmon se velle exire dixit, sed quoniam iam à tot annis ea familia pro hospitio vteretur, non libenter migrare. Iubet iterum pater Sancti Michaelis nomen proferre, resp. illa, id permolestum esse, & lachrymas fundens, & conquerens, quo, inquit, me vertam? Christiani itaque omnes in orationes corruunt, dumq; satis diu orant, dæmon occupatâ hætenus prædam deseruit. ipsa verò subito potum petijt, admonita, vt Iesum, & Mariam inuocaret, tanta suauitate vtrumque protulit nomen, vt Angeli vocem sibi viderentur audire.

Anno 1588. Brunæ in Morauiâ mulier erat in Nosocomio, acerrima Diaboli pugna sic oppressa, vt nunc aquis, sibi vitam extinguere, nunc cultro, quem gnarus nocendi porrigebat in manus, eripere moliretur, prohibentibus cunctis, qui erant in valetudinario, post illam triennij vexationem, Apoplexia corripitur: obligatione linguæ loquendi vsu adempto, mittitur ad sacerdotes, vt pro concione populi preces efflagitent, & exoratum fuisse Deum, solutus primùm linguæ nodus, deinde animæ, post sacram confessionem peractam, ostendit.

In litteris Ludouici Frois habetur hæc narratio. Nobilis quidam *E. Iaponia* homo olim magna autoritate in hoc Regno Fingano pollens, habebat *scriptis an* filiam matrimonio cum gentili copulatam, cuius mater cum tota *no 1596* familia quoq; erat gentilis, nullus verò Christianus nisi dictus Nobilis, vir bonus, & Religiosus: accidit filiam ex improviso infirmari, & quidem intrâ sex dies vsque ad mortem, quidam dicebat à Dæmone quidem obfessam, propterea quòd tam furiosos, & insolitos gestus ederet, vt ægrè à duobus vel tribus hominibus teneri posset. Maritus & fover implorarunt opem Bonziorum, sed suis illi ritibus, & nugis superstitiosis ne illud quidem eam iuuare potuerunt. Verum quia femina impendebat mors, monuerunt patrem eius, octodecim miliaribus inde difunctum: is celerrimè aduolat, inuenit filiam quidem

spirantem, sed mentis impotem, ut patrem suum non agnosceret. Pater illico mandat submoueri Bonzios, aliosque Ethnicos lectum stipantes, ipse vero accepto Rosario, ter Dominicam orationem, & salutationem Angelicam aggreditur pronunciare; femina interim nihil mutatur, horribiliores autem potius gestus, quam prius edit, ut à multis teneri vix possit, pater redit ad præsidium Rosarij, eo verberat tergum filiae, dicens, tu videris mihi Dæmon aliquis, recede ab hoc corpore. Et respond. Dæmon, non recedam. Pater, ut erat homo virtute præstans, Rosarium inijcit in eius collum, dicens, velis, nolis, recedes. Tum dæmon, tollite inquit Rosarium, quia abscondit mihi collum, & tunc recedam; Respond. pater, minimè tollam, imò funes quosdam arripiens, minaturus est se eum verberaturum, & sic dæmon recessit, & liberam eam relinquit.

DE ANGELO CVSTODE.

Exempla.

I. par. his.
Gener. or-
din. Præ-
dicat. li. 2.
cap. 72. Ps
ex eo re-
fert Al-
phonf. Vil-
legas Flo.
Sanctorū.
p. 3. vita
173.

Erduinandus de Castillo Beati Dominici ordinis Historiographus refert. Boncella Municipium esse Coimbrigense, ibi nobilibus parentibus natus est quidam Aegidius, hic vix dum adolescens, industria, & fauore, tres canonicatus, & Prioratum vnū adeptus, omni disfluebat vitio, nō indoctus humaniorū studiorū, & Philosophiæ, & Medicinæ, cui quā sibi opportunior ē ad nequitia rebatur, totum se dare, & Lure-

& Lutetiam eius addiscendæ causa cum cogitaret, iter aggressus Dæmonem habuit humana specie obuium. Malus iste viæ comes à noto sibi, sed ignotus, paulatim varia quærere, vt audiuit profectiois consilium; quin tu, inquit, me potius audis? scientiam indicabo, quæ & adeptu facilis, & vsu præcipua ad dignitates, voluptatesque, ipsius etiam quam scitis, medicinæ summa perfectio est. Necromantiam dico; dixit & persuasit. Abducit Aegidium, & adducit in vastum specum propè Toleranam Ciuitatem, ibi occurrere lati, & excepere venientem viri Dæmonesque humana effigie, itur in specum, exigitur, non secreti tantum, sed & ligæ fidei, siue homagij perpetui sacramentum, volens adigitur, & schedula proprio consecrata cruore promissum confirmat. Septennio illic tetrīs artibus, & caliginosa scientia imbuitur, post Lutetiam profectus, miros breui inter Hypocretis sectatores progressus facit, & doctoratus lauream adeptus gliscebatur enormia magis, magisque peccata, ruebat de scelere in scelus: ambiguum erat, fama eruditionis, an nequitia infamia maior. Sed, ò Dei bonitas, vi quem lenitate nequiuerat statuit trahere. Ecce tibi equitem hoplomacum lanceam vibrantem, & intentantem misero, irato vultu, minaci voce, clamantem. Vitam hanc, moresque desere, ad frugem reuerrere. Subitus Aegidium terror occupauit, sed veloci motu cum terrore institutum pristinum displicere desijt, ad volutabrum luti reuerso, post triduum idem ille Eques iam terribilior, non solum minatur eadem verba, repetens de mutando vitæ instituto, sed lanceam pectori infigit, & vulnus, & si non graue imponit: fractus animo noster. Dedo, inquam, me; faciam Domine quidquid iusseris, Saulum dices in terram deiectum. Statuit serio se totum Deo dicare, & quo intus impelli se sentiebat (urgente sic opinor Angelo custode, qui apparuerat) Religiosæ alicuius institutioni familiæ se addicere. Hoc animo Lusitaniam repetens, dum per palentiam iter habet, vbi tum Monachi Dominicani Monasterium ædificabant, subit cupido cernendi operis. Vidit viros sanctitate, & eruditione claros, quosdam etiam viribus, & ætate defectos, delicate olim nutritos, calcem subigere, ligna dolare, lapides parare, & onera humeris portare, summa læticia, & alacritate: optat se illis iungere; petit instantè admitti, & impetrat. Tirocinio defungitur magna spe sanctitatis futuræ excitata. Post aliquot annos missus Santarenum in Lusitaniam, ibi crescebat oratione, & victoria sui. Vnus angebat scrupulus, quod penes Dæmonem hæreret schedula illa obscena, & intestabilis. Igitur ardentius Reginæ Cælorum se commendabat, mali huius remedium aliquod postulabat, non sine lachrymarum effusione, & cōtinuo suspiriorum cōcentu. Quid neget Misericordiæ Mater sic postulanti? Die quadam, cum in Sacello Templi prolixius oraret apparuit illi Dæmon formidabili aspectu, deteriore vultu, conuitum.

facit, & præstitam fidem, acceptaque beneficia petulanter exprobrat, tandem post multa minaciter, & proteruè, & impotenter obiecta, faxo, inquit, huius te Monachismi, & violentiæ, quæ me tibi chyrographum hoc cogit restituere, nunquam satis pœniteat, simul abiicit illud ad pedes Aegidij, & videri desijt. Aegidius cartulam accipit, & lacerat minutim, nec vanæ minæ dæmonis fuere, admirandis illum modis plus septennio postea vexauit, mitto vexationes alias, assuebat Monachi cuiusdam, qui in eodem degebat Monasterio, similitudinem, & nihil non quod excogitari inter domesticos posset, molestiæ Aegidio inferebat, pariebatur, hic, sed tandem dolens malitiam illam serpere, & fratrem, vt putabat illum Deum sic semper offendere, rem deferit Priori, & petit aliò mitti, causamque aperit, accersito fratre, deprehensus calumniator, & insolens ab alijs, solitus ab Aegidio vinci desijt victori negotium facescere. Viuus tandem clarus multis, non virtutibus tantum, sed & miraculis varijs, anno 1265. denascitur mundo, vt Cœlo nasceretur. Sepultus Santareni, vt sanctus colitur. Ecce Deiparæ Virginis efficacissimum contra dæmones præsidium, & Angeli custodis attractio ad bonum.

Lib. 2. pœ-
dica. c. II.

Salisberienfis sequentiā tradit his verbis. Dum puer, vt Psalmos addiscerem Sacerdoti traditus essem, qui fortè speculariam magicam exercebat, contigit, vt me, & paulo grandiusculum puerum præmissis quibusdam maleficijs, pro pedibus suis sedentes ad speculariæ sacrilegium applicaret, vt in vnguibus sacro nescio oleo, an chrismate delibutis, vel in exterso, & leuigato corpore peluis, quod quærebat, nostrum manifestaretur indicio. Cum itaque prædictis nominibus, quæ ipso horrore licet puerulus essem dæmonum videbantur, & præmissis adiurationibus, quas Deo authore nescio, socius meus, se nescio quas imagines, tenues tñ, & nebulosas videre indicasset, ego quidem ad illud ita cæcus extiti, vt nihil mihi appareret, nisi vnguis, & peluis, & cetera, quæ ante noueram. Exinde ergo ad huiusmodi inutilis adiudicatus sum, & quasi qui sacrilegia hæc impedirem, ne ad talia accederem, condemnatus sum. Et quories rem hanc exercere decreuerant, ego quasi totius diuinationis impedimentum arcebar, sic mihi in ea ætate propitiatus est Dominus (vtique reor per Angelum custodem.) Sed addit, cum verò paululum processissem, & flagitium hoc magis, ac magis exhorruui, & eò fortius confirmatus est horror meus, quòd cum multos tunc nouerim, omnes antequam deficerent, aut defectu naturæ, aut manu hostili, beneficio luminis orbatos vidi, vt cetera incommoda taceam, quibus in conspectu meo à Domino, aut prostrati, aut perturbati sunt, exceptis duobus, Sacerdote, videlicet, quem præmissi, & Diacono quodam, qui speculariorum videntes plagam effugerunt, alter ad sinum Canonice, alter ad portum Cellulæ Cluniacensis, sacris vestibus insigniti eosdem tamen.

tamen præ ceteris in Congregationibus suis, aduersa plurima postmodum perpeſſos eſſe miſertus ſum.

Auxilium ſingulare Beatæ Mariæ Virginis.

Exemplum.

Rater ſuperius alibi adducta exempla, aliam certiſſimam narrationem ſubdam, ad demõſtrandum præſens Deiparæ Virginis auxilium. Horatius Torſelinus hiſtoriæ Lauretanæ ſcriptor, pari elegantia, & fide rem geſtam proponit. Alium porro Iuuenem Lauretanæ Virginis tutela ſeruauit, quem in præcipitem locũ libido infana pro-
uexerat. Hic vt erat proiectæ cupiditatis, audaciæq; in veritas ſe ef-
fuderat voluptates. Expugnato multarum Matrum familias pudore,
immodico cuiuſdam mulieris amore flagrabat, qua, cum nec prece,
nec pretio, nec vi, dolovè potiri liceret, vltima experiri ſtatuit. Igitur

conciliatum Magicis cantionibus rogitat Dæmonem, vt se voti com-
 potem faciat, ad omnia se descendere paratum ostendens, si eo, quod
 expeteret, fruereetur. Diaboli ergo iussu à Christo deficit, seque totum
 illi dedit, & tradidit, super hæc omnia iurat conceptis ab illo verbis,
 & chyrographo suam pollicetur fidem, vsque eo impuras mentes vo-
 luptatis amor excecet. Cæterum, vt potitus est quod cupierat, fecit,
 vt sit, fastidium copia, & cœlesti luce oborta magnitudinē sceleris sui
 fera æstimatione perpendit. Ergo postea quam animum cūris anxium
 penitentia subiit, ad veniæ spem erectus, cœlestē opem spectare, Deū,
 Deiq; Matrem implorare cepit, inter hæc occurrit animo Virgo Lau-
 retana, eiusq; ædis Sacerdotes amplissima facinorum expiandorum,
 autoritate præditi, protinus Deo authore Lauretum petijt, haud du-
 bius, quin ibi non esset tantis malis remedium inuenturus, nec sua il-
 lum frustrata spes. Lauretum, vt venit, Sacerdotem idoneum nactus,
 re omni exposita, consulit, ecqua sibi sit spes reliqua salutis. Ille primo
 sceleris atrocitate exterritus, paulisper hæsit, deinde immanitate faci-
 noris demonstrata, ita spem illi salutis ostendit, si precibus, ieiunijs,
 voluntariaq; corporis castigatione Deum placare penitus insistat. Cū
 ille nihil omnino pœnarum recusaret, promissit Sacerdos si imperata
 fecisset, se faciles aures ei daturum, & tantum piaculum Deo propi-
 tio vtrique expiaturum. In digressu hominem monet, vt per triduum
 inedia, cilicio, flagris corpus affligat: Beatæ Marię Virginis opem im-
 plorans, per eam à Deo veniam exposcat, se eodem triduo rem Diui-
 nam pro ipsius incolumitate facturum, & vtrinq; exitit fides, ita
 triduo extracto Sacerdos optimum ratus est ante absolutionem chy-
 rographum à Dæmone extorqueri, ne quid omnino iuris in illum ha-
 beret, proinde hominem ab se dimittit monitum, vt Augustissimum
 Sacellum ingressus, precibus, lachrymisque Deiparam vsque eo fati-
 garet, dum chyrographum à Diabolo extortum reciperet. Morem ge-
 rit ille, suæ salutis, securitatisq; audus, haud dubia spe, id se depreca-
 tione Deiparæ Virginis impetrare posse. Ergo prostrato ante Virgi-
 nem corpore, lachrymans, obnixè eam precatur, vt recepto illo nefari-
 o chyrographo, salutis, incolumitatisq; suæ consultum velit, ingenti
 miraculo compos voti efficitur, versiculos illos ex animo iterabat.
**MONSTRA TE ESSE MATREM, SVMAT PER TE PRE-
 CES; QVI PRO NOBIS NATVS, TVLIT ESSE TVVS.**

Talia precatus, subito chyrographū in manus suas delapsum con-
 spicit. Itaque sibi met vix ex inopinato gaudio credens, integrato fle-
 tu, gratias Virgini enixius agit. Inde Sacello egressus, lætitia exultans
 ad Sacerdotem accurrit, receptum Deiparæ beneficio scriptum osten-
 dit, id erat tot, tantisq; in Christum, atq; in ipsum qui scripserat diris,
 & execrationibus refertum, vt facile appareret à sempiterno humani
 generis hoste dictatum. Veruntamen tantum vinculum omni Diabo-
 lica

lica fraude potentior uis Diuina dissoluit, ita deuotum illud inferis caput, Deiparę benignitate asseritur in libertatem filiorum Dei, ne quisquam omnino, quamuis facinorosus, ac perditus, si modo ipse perire nolit, de sua salute desperet: nec cuiquam in dubium veniat Dei clementia, quæ vltro Matrem suā reis patronam dederit ad salutem.

DE SIGNO SANCTAE CRVCIS.

Exemplum.

INter cætera exēpla plurima, quæ afferre possem, præter ea quæ etiam allata sunt; hoc vno contenti estote, quoniam rarum & mirabile. Quidam Sacerdos Aronæ degens pollicitus erat Deo aditurum Societatem Iesuitarū, & id vni eorum aperuit: indignè hoc tulit Dæmon, seque ad solita arma conuertit; Impuris cogitationibus hominem aggredditur ita infestis, vt adimerent somnū, surgit è lecto Christi miles, & Lectitandis piorum historijs noctes ducit insomnes, neq; hoc tulit aduersarius, suspensam lucernam ad parietem sic deiecit, vt effuso oleo totum volumen fœdè pollueret, neque hoc satis, inter cœnandum inuadit immundo afflatu, hic à mensa statim in cubiculum humiles ad Deum preces effundens humi proiectus, & pro cibo corpori

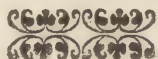
Becius literis Mediol. anno 1591.

flagra

flagra ingerere, cum sic quoque ceco igne carperetur, nudatis pedibus terram insistit binas horas vel ternas, dum importunus calor deferuesceret, deinde coniicit se in cubile fessus; Visus in eodem strato videre mulierem, & attingere eius comam manuum extentu, desiliit repente attonitus, & ad lectum conuersis luminibus nihil videt, donec bis, teruè agnouit: timuit ludibria oculorum, idque pluribus notitibus accidisse testatus est, tandem eò res processit, vt miser iturus cubitum brachia sibi, manusque arctè colligaret, inditis vinculis, ne in somno attrerarent quidquam manus errantes frustra: simul enim sopor, & ligabat sensus, breuè ad tempus, & brachia soluebat. Sed mirum quæ est Dei clementia, Diaboli tentatio est infra hominum facultatem, fugauit illum, qui pro castitate pugnabat, cum fortiter obstetisset, redijt tamen victus ad pugnam admirabili arte. Egressus aliquando Sacerdos idem ex oppido leuandi æstus gratia, iuxta lacum inambulat, persoluens horarias preces Virgini Mariæ. Vix ducentos passus processerat, cum assequutus est eum vir quidam rutila barba, & promissa, vesteque magni pretij, insidebat equo pulcherrimo atri coloris, qualis nullus illis regionibus: famuli erant pedestres duo, cum accessisset propius perhumaniter salutauit, nunquid ad Iubilante, inquit, peruenisti? recitabat fortè sacerdos Psalmum illum, & quod magis mirum, ita submissa voce, vt audiret tantum se ipse. Tum verò inter equitem, & sacerdotem institutus sermo, hoc ordine. Prior eques specie rimantis, quæ est animo tibi infixata cura? quæ sollicitudo ingentem exedit. at ille dissimulans, mihi benè est, ac bellè, frustra tibi huius rei quæstio fuit, cui eques, mi homo mihi dare verba difficile est, cui datum olim à Deo, vt introspeciam, quid tacitis cogitationibus voluent homines. Cum stetit Sacerdos admiratione defixus & stupens, loquentis habitum, corpusque totum illustraret luminibus, sumpto animo, ait. Si tibi ea est virtus, effare, quæ me angit molestia? si quid fortasse tu plus scis de rebus meis, quàm ego ipse, cui ille. Votum Societatis Iesuitarum, hic stimulus ceruellicat, hoc te quietum esse non sinit, sed tu alias res agas necesse est, ad illam tibi aditus non patebit. Suspiciatus alter ne aliqua ratione audisset à Iesuitis. Non certum satis votum illud fecerim, nec ne; sed vt ita sit; si certum est patribus me excludere, non abijciam animum, nec me discrucio, neque enim vna est tantum piè, ac sanctè Deo inferuendi via. Rectè istud quidem ait eques, mitte illam de pectore curam; est tibi ea indoles ingenij, is truncus corporis, vt hæc super ea voluntas, vt vel in ista, qua nunc vteris ratione vitæ possis innocentiam tueri, quòd si me audis, aliam terram vide, vbi Deo viuas, & tibi, Arona relicta, iam me sequere, nec temere erit consultum rationibus tuis, optima apud me eris conditione: non lacto inanibus promissis, huc respice: hæc cum diceret crumenam prægran-

tem

rem manu percutiebat crepantem argento. Egit gratias Sacerdos: non possum ad præsens vti liberalitate tua, vt fidem meam præstem Aronenſi Eccleſiæ, & subito interfatus eques, quæ iſthæc fides. ſine publica vlla ſponſione, aut chyrographo? ante quinquaginta tres libræ æris, (neque enim plures accepiſti) addictum habebunt? aſſentiebatur hæc audiens, non ſine admiratione, ſed coniectura ducebatur ad ſuſpicandum ad illius aures permanaſſe omnia ab Aronenſi aliquo. Tum paulo ſidentior; tu verò quo vadis? vbi habitas? Pallantiæ Reſpond. & qui ad nos appellit linter meus eſt, ad vicinalem uſum paratus, agebatur ab vno, atque altero remige, vtroque pulato, aſpicit Sacerdos, & miratur non antea viſum. Nunc ſi accipis conditionem Pallantiæ mecum eris quantum voles. Si ſtat Religioſam vitam complecti, vt in vnam admittaris inſignem, & ſanctitate præſtantem curabo. Laudo egregiam humanitatem tuam, qua ſponte vteris in hominem ignotum, ſed habeo cauſas remittendi, hac ſermonum vice, cum paululum ſubſiſtere cogeretur Sacerdos: præi Domine, inquit, paulo poſt ſequar, nec aliter fecit, ac dixit; tum ſalutare crucis ſignum in fronte exprimens, atque in loco cordis, & penſilem corollam baccis conſertam ſacris, cum qua preces numerantur, manu apprehendens, præcedentem ſubſequi-
cur: Deſiere ad Crucem apparere, Eques, ſamuli, Cymba, remigesque. Ecce tortuoſi Colubris fraudes, vno crucis ſigno ad inſtar nebulae diſſipatas.

De aqua benedicta, siue lustrali.*Exempla.*

Nno 1583. Herbipoli edes erant cuidam Parocho non procul ab vrbe, siue malo Dæmone, siue præstigijs infestæ. Narrabat ipse Parochus, domesticique propinqui, quidquid erat in ædibus magno impetu ad terram projici; ardentes præterea faces, easque plurimas in conclau, quo nulla aspirabat aura concluso, anhelitu vno restingui: lectos cubantibus, plurimos ceruicibus summa vi subtrahi; plerisque domesticorum sic præcludi fauces, vt præfocari viderentur. Denique multa, & aspectu, & auditu tetra in eadem domo fieri solita. Parochus tristis, consilijque inops adiit alios Sacerdotes, commemoratisque, quas pateretur, iniurijs, Sacerdotem aliquem, cuius præsidio tueri posset se à Rectore quodam poposcit. Datum est vni negotium, qui cum ieunus sub vesperum eò se contulisset, vix intra limen pedem intulerat, cum ea ipsa, quæ audierat intueretur, ipso cum comite inspectante, parieti est impacta scutella tanta vi, tantoque impetu iaculantis, vt eos, qui aderant metu propemodum exanimarit. Sacerdos ille omnes bono esse animo iussit, hortatusque Parochum, vt ad expiandum animum se præpararet, ipse super pelliceo, stolaque indutus, in superiori ædium parte, vbi plerunque tumultuari consueuerat

uerat Dæmon, ascendit. Hic vſitatis Eccleſiæ religionibus ad Dæmones fugandos adhibitis, cum reſponſum daretur nullum, nemoque ſacerdotis voce prouocatus adeſſet, redit ad exortandos domeſticos, precipueque ad hæreſim abiiciendam, expiandaque confeſſione peccata. Tum luſtratis titè ſedibus, ad domum ſuam, non ſine magno animorum fructu reuertitur: conſtat enim multos ab hæreſi reſtitutos Eccleſiæ, & ædes illas omni ſuperiori moleſtia, vt teſtatus eſt poſtea Parochus, liberatas.

Legitur de Iosepho quodam, quòd cum adhuc Iudæus eſſet, inſanum quendam ab eo per aquam cruce ſignatam ſanitati reſtitutum. Item de fœmina, quæ Magicis præſtigijs in equam transformata putabatur, teſtatur Palladius: cum B. Macharius aquam benedixiſſet, ſuperque caput eius precatus fu-diſſet, feciſſe, vt quod erat, omnibus videntibus fœmina videretur.

Apud Theodoretum, Marcellus Epiſcopus Iouis Apameni Fanum cum dirueret, atrum dæmonis ſpectrum flammæ vim, ne materiam ligneam depaſceretur impedire cernens, aquam ſignaculo crucis muniuit, & benedixit, & ea iuſſit flammam aſpergi, contactum, non ferens improbus ille auſugit, & aqua quaſi oleo excitatus ignis, momento temporis Fanum conſumpſit.

B. Theodorus Archimandrita noxas omnes aqua benedicta ſolebat repellere, etiã morbos à Dæmonijs illatos, vt à Phentino illo apud Tantendiam, qui obuius Dæmoni in forma canis ſolo illius hiatu in grauiffimam ægitudine incidemat, vt à Theodori cuiuſdam Tribuni domo, in qua homines, & animantia omnia à Dæmonibus cruciabantur, & cum domeſtici, aut cœnarent, lapides ſuper inenſam iaciebantur, ex quo magnus omnes terror inuadebat, & mulierũ telè rumpabantur, & tanta ſerpentiũ, & muriũ multitudo domum occupabat, vt præ formidine in eam ingredi nemo auderet. Domum igitur Dei ſeruus ingreſſus, totam noctem pſallendo, & Deum obſecrando traduxit, & aqua cui benedixerat totam domum aſpergens, eam à ſpiritibus immundis liberauit. Hæc Gregorius Preſbyter ſæpe citatus.

Idem recenſet hoc Illuſtre miraculum. Apocomenſis vici incolæ bouem occiderunt, vt carnibus eius veſcerentur, contigit autè, vt omnes, qui ex illis carnibus comederant in morbum inciderent, & iacerent vt mortui, & quidquid carnis reliquum fuit, nigrum euafit, ac foetidum, qui igitur ex carne illa non guſtauerant, id quod acciderat viro ſancto nunciauerunt, qui reſpondit, exitium iſtud à Phalange Dæmonũ, qui per lebetes pertranſierat proueniſſe oportet, & cum eo tẽpore, nõ poſſet cũ illis diſcedere, benedixit aquæ, quam per vnũ è fratribus miſſit, vt periclitantes conſpergeret, eiſque bibendam propinaret, quo facto, cuncti tanquam è ſomno ſurrexerunt, præter vnũ, qui mortuus eſt. Ioannes enim procurator, cuius fratri ea calamitas

Epiph. li.
2. Epistol.
de rebus
Iaponicis
ep. 1.
Epiph. hæ
ref. 30.
Pall. l. au-
ſiac. c. 19.
Theodor.
lib. 5. hiſt.
cap. 21.

mitas contigerat, non expectans viri sancti benedictionem, accurrit ad Maleficam mulierem, & dum eius incantationem adhiberet fratri, ille animam egit.

Sancti Vberti Episcopi Leodiensis veri Dæmonomastigis habitaculum, multiplices catheruæ Dæmonum inuaseraunt, id animaduertens vir Dei, puero dixit, vade, aqua, quæ Sacerdotali consecratione sale admixto benedicta, & ad effugandam inimici nequitiam orationis virtute impregnata est, liquorque olei itidem (en chrisma) apostolica autoritate benedictus, huc deferatur, quorum aspergine, atque littura, mox ita effugabuntur hinc inimici virulenta phantasmata, vt amplius sua non audeat inferre machinamenta. Hactenus Anonimus D. Ruberti discipulus, vel familiaris scriptor eius vitæ.

Sic litteræ Collegij Iesui. Rigenfis illius anni.

Anno 1583. Rigæ, Ruthenus quidam cum sæpius moneretur, vt cū Ecclesia Romana rediret in gratiam, semper autem obsisteret, sine penitentia decessit; ex eo die varia se in eius domibus spectra domesticis offerrebant, assidentibus auferebantur mensæ, nemine comparente: cubiculorum fores, non modo pefulis, verum etiam ferapensili obfirmatæ, totis cardinibus euerdebantur: è summis edibus lapides ingētes iaciebātur pice fædati, quos se tractasse perhibet sacerdos quidā. Quidam autem Pollonius, quem ille Sacerdos se vidisse affirmat, adeo grauiter est vulneratus in vertice, vt dies aliquot iacuerit seminiuus. In eadem domo, cum multum straminis esset, id totum in minutissimas partes comminutum est: denique hæc, & id genus alia cernebantur plena terroris, quæ non obscurè quantum sibi ius in ijs ædibus sumpsisset Sathanas, indicabant. Ingressus in eas is, quem dixi Sacerdos cum Comite altero, aqua benedicta, thureque adhibitis expiauit, quo exorcismo omnium multus dæmonum conqueuit, id quod multis deinde gratijs ædium Domini testati sunt.

Vt patet ex litteris illius provincie.

In Mexicana Prouincia Sedes Paschuara Iesuitæ posuerunt circa annum Domini 1587. Erat Indæ scæminæ puer, quem cunctis noctibus cum dormiret, eripi sibi à latere sentiebat, deinde reponi, quo raperetur ignara, ipse puer interea vitali spiritu in dies egesto, lenta tabe properabat ad finem. Huic puero salutare fuit, in ædem sacram deduci, & lustrali aqua, adhibitis precibus sacris adspergi.

Litteræ Treuren ses anni 1588.

Sequenti Anno 1588. Viro cuidam Treueris mulier rustica, nescio quid ouorum offerrebat, excipit pileo pedisequus, mox pileum ouis expositis imponit capiti, & statim vsque adeo vexari cœpit dolore, vt penè desperet, nescius quid ageret, confugit in ædem sacram, incensum caput immergit in promptum vas aquæ lustralis, & conualescit. Maga comprehensa in quæstione dixit, oua sic fuisse venenata, vt gustantibus interitum, exuberationem tangentibus essent paritura.

Mu-

Musiponti in Lotharingia anno 1593. Virgo ætate prouectior tot incita furijs, vt obfessa diceretur; recitatis à Sacerdote littanijs, infecta altera Maleficijs, epota salutari aqua, alia vexata à Maligno spiritu, appensa ad collum cera Agni benedicti, ad se rediere, mox & confessa decessere è vita, cum essent precibus intentæ.

Franciscus Lopezius Gomara quoq; testatur dæmonum ludibria, & apparitiones apud Indos potissimum tribus remedijs discuti, & depelli solita, efficacissimæ Venerabilis Eucharistiæ Sacramenti præsentia: Crucifixi imaginibus illatis: & aquæ benedictæ aspersione, idque non semel ipsos Cacodæmones Indis confessos.

*Sic line-
re Pro-
vinc. Fran-
ciæ illius
anni.
Hist. Me-
xicanæ. c.
235.*

*De virtute Salis, Panis, Cerei, Agni Dei
benedicti.*

Exempla.

Anno 1585. Drepani, fuit Paterfamilias quidam, in cuius ædibus variæ dicebantur aliquot iam menses ex occulto voces existere; familiaris is erat Dæmon, qui varijs modis conabatur hominibus illudere: proijciebat saxa prægrandia, nullius tamen capitis detrimento, vasa quoque domestica altè iaculans non frangebat, cumque in his rebus fidibus caneret adolescens, dæmon cunctis audientibus lasciuiss

can-

Cantibus prosequabatur testudinis sonum, apertèque Dæmonem se esse iactabat. Cumque ædium Dominus vnà cum Coniuge quoddam in oppidum ad sua negotia discederet, comitem sese Dæmon adiunxit, cum autem ille madefactus pluuia rediret, nequam spiritus præiuit, sublatisque de via clamoribus, præmonere domesticos cœpit, vt ignem extruerent, herum iam esse in ianuis totum imbribus madefactum. Verum cum ita se illud ædium Dominus intelligeret, minitatus est Dæmoni se adducturum sacerdotem, qui è suis eum sedibus exturbaret: Ille verò ne id faceret exclamare cœpit, minitarique inimicitias, & odium, & quandiu Sacerdos in iisdem ædibus versaretur, fore, vt sese abderet, & occultaret. Venit tamen herus ad Sacerdotem, & rem illi narrat ex ordine, domum etiam mutat, vt se illismolestijs liberaret, obtestatur Sacerdos, ne imperita multitudo, cupiditate videndi elata, id quod fore videbatur accurreret; ad eum sibi proficiscendum, non censuit. Tantum monuit, vt ipse, & tota eius familia ablutis generali Confessione peccatis, cœlesti pane se confirmarent, cauèrentque ne quis, aut ex domesticis, aut ex externis, sermonem cum hoste miscerent, ne vè ex eo, vt antea fecerant, occulta perquirerent, riderent potius, quæ ab eo dicerentur, & vt orta ex mendacij patre planè contemnerent. Illi cum se facturos recepissent omnia, dedit eis Sacerdos ex consecrata cera Agni Cœlestis simulacrum, quod filia ceruicibus, vt quæ omnium maximè à Dæmone vexabatur, insererent. Hic terrere dæmon cœpit filiam, minitarique ni ceram illam abijceret, fore, vt ei obtorto collo animam eriperet, sed illi sacerdotis monita, & consilia sequenti, cum loquenti responsa non redderent, seseque inuicem contra hostem sacramentorum armis munitent, faciliè se ab eius insidijs, molestijsque tutati sunt.

*Vide de
his reme-
dijs Steph.
Duran. li.
2. de riti-
bus Ecclē
sive Cath.
cap. 58.*

In Treuirensi ditione hoc ipso tempore, vt sunt plurimæ illic Saggæ, quædam puerum octo annorum circiter natum suis præstigijs, & carminibus circumuentum in eas sedes solita erat abducere, vbi per licentiam noctis, ac tenebrarum nefarijs lusibus indulgerent; hinc suæ quoque partes puero dabantur, vt dum illic choreas consertis manibus inter se ducerent, is earum saltationem tympano prosequeretur, nec modo ludorum erat, chori que spectator, sed sæpe etiam præstigarum, quibus ille humanis corporibus vitisque nocent. Hunc Archiepiscopus deductum in Aulam custodiri iussit, vt catechismo, cuius erat planè rudis, imbueretur: cui cum Sacerdos effigiem cœlestis Agni deceruicibus suspendisset, noctu adfuit dæmon, graui-terque puerum increpans, quod tam faciliè se decipi passus esset, iussit ceram illam, ni vapulare vellet, abijcere. Territus puer imperata fecit, continuoque dæmon, eo quod iam metuebat amaro, ad muros urbis eum arripuit, nigroque impositum hirco, ad impurissimas Sa-
garum

garum regiones momento transfert, qui cum aliquandiu inter Veneticas latitasset, restituitur iterum in palatium, fracta, implicitaque nodis resticula, vnde cera illa pendebat. Is puer Archiepiscopi, & Civitatis petitione inter Iesuitas inclusus, servatusque donec doceretur, quæ ad disciplinam Christianam necessaria, vt cum postea redisset in Aulam, sacramentis religiosè munitus à dæmonum laqueis eriperetur, quod & denique factum est, etsi postea relapsum criminis post aliquot annos pœnas dedisse dictum est.

Anno 1586. in eadem ditioe fuit Adolescens rusticus, sed peracri ingenio intra quintum decimum annum. Hic non semel accesserat ad feralem locum, vbi permixti fœminis mares, & ætatis teneræ maioribus Dæmone Magistro epulabantur noctis licentia discrimine pudoris extincto, ipse tamen nondum Deo, Deiparæque renuntiaverat, execrandasque nondum preces fecerat Dæmone præeunte, felis tantum cerebrum cū sumpsisset in cibum, decrecente Luna, mentem sibi sentiebat imminui. Vbi Treuirenses ingressus est urbem, quam nunquam antea viderat, eo nimirum ducente ad supplicium, qui duxerat ad maleficium, vti fanaticus deductus est in ædes Principis, vt seorsum ab alijs certa in domus parte curatus Dæmonem excuteret, sed cum ei nulla à Dæmone nocte daretur quies, coniuratisque à quibus diuerberabatur, vel cerea effigie sacri Agni, quam ad collum habebat, auulsa, Archiepiscopo placuit mitti in Collegium Iesuitarum, nec hic quidem misero fuit pax, nisi solemni ritu cubiculo expiato. Opere pretium erit quædam ex ijs commemorare, quæ ab ipso narrabantur, ita enim ipsimet Antistiti ille dicebat. Cum exerceretur nostra conuersatio, fuit vnus è tua cohorte, qui gloriatus est quadam nocte (indicabat enim quænam fuisset) dormienti tibi portionem pestiferam ingessisse, reperto ad te aditu, ex occasione Agni Dei, quem iturus cubitum/reliqueras imprudenter in mensa, quod si paulo fuisset capacior calix, mortem non effugisses. Certè ipse Episcopus dixit, se post illam noctem, ita infirma fuisse valetudine, vt per aliquot dies decumbere cogeretur. Cum hæc dicens in magna corona nobilium non faceret fidem, ad præfectum Urbis inquit, quin & te nostræ Lamæ bis inuaserunt, sed ab ea pixidula, quam fers continuo, vbi sunt duæ imagines, & nescio quid Consecratum (Agnum Dei) intelligebat, sunt à conatu repulsæ. De hac gestatione rerum confessus est Præfectus.

Alius à Dæmone obsessus canem magis ringendo, & latrando, quæ ratiocinando, & loquendo hominè se esse ostendebat, hic à Burgundia, vsque ad nos adductus, vique summa compulsus in templum, non prius desijt canem agere, quam Agnus Dei in collum insertus est, tum demum obmutuit, & humanitati redditus, animi salutari cõfessione purgavit. Idem Amuletum fuit alteri eodem morbo laboranti.

Ex litteris
 Ger-
 maniae su-
 perioris
 Collegij
 Friburg.
 ann. 1590.

Ex eadem Prouincia in hæc verba Oenipontani; vt grauitate mor-
 borum medicamentorum responder vtilitas, terriculis Diaboli oppo-
 nitur multis in locis sacrarum plaguncularum vsus; ex eo genere nõ-
 nulla ponentur. Affirmabat se quidam inferis destinatum ob scelera
 commissa, furijsq; agitatus inuocabat Dæmonem subinde, quem
 & adesse monstrabat pauentibus alijs, indicis intentu, hunc persana-
 uit. Sacerdos mollioribus primo delinitum verbis, mox etiam ad con-
 fessionem adductum, donata quam piè demitteret in pectus, bulla
 Agnicælestis; corpus quidam, animamq; diro animarum prædo-
 ni deuouerat tempore præstituto; hora ferè instante mectus, atque an-
 xius adit Sacerdotem, eum dum consulit trementibus labris, deer-
 rantibus oculis repentino pauore opem exclamat, in foelici opem
 quin tu expedis pater? auxiliare aliquod sacrum. Quærenti Sacerdo-
 ti quid nouum? Astat inquit ante ostium hostis operiens abeuntem,
 & hostili vultu minitans raptum ex condicito; ergo huic quoque si-
 mile remedium allatum est, neque hæc sunt fama incognita. Rusti-
 cus cum audisset Oeniponti esse viros, qui veneficia, & præstigias cer-
 tis medicaminibus abigerent, ad illos venit, nempe Iesuitas medici-
 nam petens (hoc enim verbo utebatur) aduersus Diabolum; interro-
 gatus quid intelligeret nomine medicinæ, haud scio respondit; nihil
 enim præter auditum habeo, sed istud quidquid est, quod Diabolum
 fuget. Data igitur particula cerea, quam salutatem sensit valde pau-
 lo post, nunc Iesuitæ per ipsius oppidum iter facienti, cum propterea
 obsideretur à pluribus septuaginta amplius fuerunt dispartiendæ par-
 ticulæ.

Sub eodem tempore Auinioni, mulier Maligno vexata spiritu, cui
 suaserat nescio quis, vt conueniret Sacerdotem (dato interea paren-
 tibus cælesti Agno, quem ignaræ insueuerunt in vestem) cum consi-
 lium obliuiscitur, aut differtur, à quatuor quasi felibus per fenestram
 raptata est supra domesticum tectum, mox audiuit humana voce
 minantem præcipitium, nisi ceream imaginem abijceret, quam in
 veste habebat, intellexit illa quid esset, & agnouit suasores mali, er-
 go magno animo negauit facturum, statimq; conuersa ad preces re-
 lecta est de tecto suspensa (sic enim inuenit eam maritus clamoribus
 excitatus.)

Anno 1590. Treuiris, acceptam Adolescens iniuriam cum insigni
 rerum iactura à quibus minimè debebat ferebat iniquius, quàm Chri-
 stianum deceret, ita dolore atrox, & meroris immodicus, cum sub
 crepusculum solus ambulat, Dæmonem haud occasionum ignarum,
 non segnem obuium habuit, effigie viri nobilis, atro colore, exhor-
 ruit primum, sed salus dicta timorem dempsit, quærenti causam tri-
 stitiæ, respond. quod erat, tum Dæmon præcisam omnem spem reci-
 piendæ pecuniæ, perualidiorum potentiam interuersa, proinde se
 sequa-

sequatur, comprehensurum se omnia leui negotio. Cui adole-
scens, à notis mihi, & ab amicis imponitur, & habeo fidem
ignoto? & quem nunc primum aspexi? Bone Deus, hoc extremo di-
cto, velut fulminatum monstrum hominis in auram cessit. Postridie
eadem hora, idem agitant, offert se mulier amano cultu, orat breue
spatium secreti recessus: negat iuuenis, instantem repellit, exin sua-
det illa, proferat è cubiculo gladium, & in aduersum parietem im-
pingat, recusat principio, demum nescius quid ageret (cura fortè ab-
stulerat mentem) morem gerit, inter ferendum parietem; bene auer-
tat Deus, clamat, hoc quoque secundum fulmen Dæmonem abegit.
Redijt & tertio (hærebat enim adhuc infixæ animo sollicitudo, &
pellax nõ deserebat) mulierem simulat pollutem etate, ac forma, in
stuprum illicit lasciuia, voce gestuque, nec se continet intra verba, vim
adfert renitenti, vociferatur iuuenis opem implorans, accurrentibus
subito domesticis improba facies euauit, & ipse confectus lassitu di-
ne, liquente animo repertus, rogatus timoris causam, & clamoris,
ne hic cere quidem, aded iacebat rigentibus oculis exanimatus, per
merum etiam voce amissa, igitur collocatur in lecto, ac fouetur, si-
mulque reuocatur animus, aspersione aquæ benedictæ, postridie rem
omnem exponit, & sacerdotum suasionem sacris mysterijs consecrata
cera, cæterisque armis Diabolo formidatis, instructus, ita perterrefecit
inimicum aduersarium, vt apparere desierit. Fit tamen aliquando
Dei permisso, vt hoc remedium non iuuat, maximè, quando per aliud
gloriosius vincere decreuit Deus, vt per nudum nomen Iesu, vel Ma-
riæ, vt euentu comprobatum est.

*Vñ reme-
dium.*

*Alterū re-
medium.*

*Remediū
tertium.*

*Benc. litte-
ris Rhena-
nis dicti
anni.*

*Idem in
litteris
German.
superioris*

Augustæ Vindelicorum Anno 1591. vbi adeptio consecratæ ceræ
cum imagine Agni multis præsens remedium in horrificis à Diabolo
monstris, & terroribus nocturnis fuit, alicui tamen, quasi contemne-
ret Dæmon, palam apparens, & magna oblata vi argenti ad flagitia
impellens, retinaculo perrupto, abiectoque inuolucro, Iesu, & Ma-
riæ inuocata nomina saluti fuere.

*Idem in
lit. Colon.
& Treu-
rensibus.*

Anno 1589. Mulier quædam, quæ chyrographo, quod proprio san-
guine conscripserat, se Dæmoni deuouerat, cum rescipi-

scenti illud Dæmon sepius ostentaret, freta Di-
uini Agni præsidio, cuius imagine pe-
ctus muniuerat, cum reddi
chyrographum si-

bi ius-

sisset, tandem vidit illud, in cinerem,
& fauillam conuersum ad
pedes sibi deij-
ci.

DE SONITU CAMPANARVM.

Exemplum.

Lib. I. de
miraculis
cap. 13.

Ampanatum sonum valere contra Dæmones alibi ex-
plis demonstrauius. hoc etiam docuit Concil. Co-
loniense. cap. 24. & idem confirmat exemplo Venera-
bilis Abbas Petrus Cluniacensis, cum inquit. Frater
quidam Ioannes nomine, natione Italus, regularis di-
sciplinæ seueritatem fastidians, etiam fugere de monasterio cogita-
bat. Ipse ei Diabolus Abbatis assumpta specie se obtulit, nam duo-
bus Dæmonibus in specie Monachorum se comitantibus, fratri in
quodam monasterij loco secreto soli residenti, multa que secum vol-
uenti opportunum fallendi tempus se inuenisse credens apparuit, ei-
que assidens dixit. Ego frater modo huc hospitandi causa diuer-
ti, sed casu te conspiciens, agnoui multa te sollicitudine laborare, mul-
tosque in corde tuo cogitationum ætus versare, quorum causa licet
quibusdam referentibus mihi ex parte nota sit, si tamen eam plenius
indicaueris, potero forsitan vtile tibi dare consilium, vnde quis sis,
& quare mæstus, amico quærenti expone. Cumque frater ille ignoto,
vt putabat homini, secreta cordis sui aperire formidaret, vt se tan-
tummodo natione Italicum esse respondisset, Dæmon, qui Monachus
videbatur adiunxit, & ego ipsius Regionis Abbas sum, & tibi benè
in omnibus auxiliari possum, noui enim licet tu reticeas, quod Abbas
monasterij huius, & ceteri malè te tractent, neque vt dignum esset ho-
norant, insuper multis sæpe iniurijs vexant, vnde admoneo te, vt ti-
bi consulas, & locum hunc omnimodè perniciosum relinquas, &
mecum recedas, paratus enim sum te ab his malis eripere, & Abba-
tiam meam, quæ Cripta ferrata dicitur, perductum, omni te ibi ho-
nore sublimare. Ad hæc frater respondit, Ego hinc exire nullo mo-
do possum, quia & clausura monasterij prohibet, & fratrum me mul-
titudine circumdat. Tunc Diabolus, nec ego inquit quandiu hic fueris
te in aliquo iuuare possum; sed fac qualibet arte, vt sæpta monaste-
rij transgrediaris, quod postea quàm feceris, ego statim adero, teque
ad locum meum, vt dixi, perducam. Sed misericors Deus, qui non
permittit nos tentari supra id quod possumus, non ultra passus est ho-
stem procedere, sed sicut scriptum (qui fecit illum applicauit gladium
eius) quando namque hoc agebatur, fratrum conuentus in refecto-
rio ex consuetudine hora cenandi residebat, qua expleta à Priore se-
cundum morem vno ictu Scilla percussa est, quo sono audito, mox
dæmon,

dæmon, qui se Abbatem fingeat, actus Diuina virtute à fratre, qui loquebatur, se abripuit, & præcipiti cursu, ac maximo impetu ad latrinas, quæ proximæ erant tendens, vidente fratre iam dicto, in earum se inferiora demersit. Hoc idem quotidie fatentur Maleficæ, si quando à Dæmone ad Conuentus feruntur, vel inde domum referuntur, signum campanæ audiatur, confestim Dæmones ipsarum baiulos, spurcū onus in solum deiiciunt, & fuga trepidos dilabuntur. vt suo loco iam docui.

F I N I S.

Da quæsumus Domine Populo tuo diabolica vitare contagia, & te solum Deum pura mente sectari. Per Dominum nostrum Iesum Christum Filium tuum. &c.

Errata.

fol.	4	linea	33
	7		3
	10		38
	12		36
	12		38
	15		6
	15		9
	20		27
	29		10
	30		36
	73		40
	89		1
	83		28
	143		22
	36		27
	145		32
	184		14
	205		38

fiant
ramos
tibi
iesuitarum
verum
frustrum
bal
desidens
boenię
potuerunt
obtum
pagas
indicti
ad dictis
preterea
luminibus
nobilites
acuta

Correcta.

fieri
ranas
fi
Iesuatorum
vtrum
frustum
baal
decidens
boemię
patuerunt.
obitum
pagus
induti.
additis
preter ea
liminibus
nobilis es
aucta

MEDIOLANI.

Apud Bernardinum Lantonum. M. DC. VIII.

Cum licentia Superiorum.

